

2212+ 350.

Physic.
314.

ΠΤΕΤΟΛΟΓΙΑ:
SEU
EXERCITATIONES
DE
MORBIS UNIVERSALIBUS
ACUTIS.

Authore

RICHARDO MORTON, Med. D. Regii
Collegii Medicor. Lond. Socio & Censore.

Ἐπεὶ τὸ μὲν πρῶτον ἐκτελέσας τὰς ἐξουσίας, ἃ, ἡ ἐξουσία κερδοῦν ἢ ἀνελκύνετον, ἐνέσται δὲ καὶ ἐπιδοῦναι τε καὶ ἔσθην εἶναι, καὶ τὸ πρῶτον ἐκτελέσας τὰς ἐξουσίας, ἃς αὐτοὺς. Hippocrat. μετ' ἑξῆς.

LONDINI:

Impensis SAMUELIS SMITH, ad In-
signia Principis in Cœmeterio Divi
Pauli. MDCCXCII.

1692

ΠΥΡΡΟΔΑΟΓΙΑΝ:

SIVE

Exercitationes hæc De Morbis
Universalibus Acutis, dignissi-
mas censemus quæ Typis man-
dentur.

Thomas Burwell, Vice-Præses.

Samuel Collins,

Edward Hulse,

Censores.

Job. Bateman,

Per Illustribus Doctissimisque

VIRIS D.D.

THOMÆ BURWEL, Propædidi dignissimo.

SAMUELI COLLINS,

EDOARDO HULSIO,

JOHAN. BATEMAN, } Censoribus Meritissimis.

Nec non

D.D. ELCETORIBUS;

Atque

UNIVERSIS SOCIIS

Inclyti Collegii Medicorum Londinensis.

Hoc Opus

(Quale id cunque est)

Prolem Ejus γυναικός,

Ejus Benevolentia formidatam ac foram, atque de-
mum in lucem editam Honoris & Gratiitudinis.

Ergò

Dat, Dicat, Consecrat

RICHARDUS MORTON,

Ejusdem Collegii Socius, & Cenfor.

LECTOREM.

Candor Professorum *Phibi-*
siologiam nostram nuper
editam ubique Benignè
amplexantium, animos mihi ad-
didit ad amplam hanc ac diffici-
lem Univerſæ *Puretologie* Provin-
ciam ſuſcipiendam, atque ejuſdem
Systeſia variâ rerum Obſervatione,
horis ſuccuſſivis conſlatum, publici
juris tandem faciendum. Cujus
Specimen, has de Febre *Intermit-*
tente ac *Remittente* Exercitationes
prælo jam ſubjecimus, mox (Deo
annuente) ad Febres *Inflammato-*
rias, eûm *Generales*, tûm quæ ad
partem Corporis ſpecialem reſpe-
ctum habent; ad Febres *Colliqua-*
tivas, ad *Malignas*; Atque demûm
ad *Symptomata* Febrium maxime
urgentia quotquot ſint (quod Mu-

neris nostri ac pensū reliquum est) pro virili progressuri, modò Eruditorum & Exercitatorum Professorum approbatione nobis conflet hocce Opus in publicum bonum cessurum esse. Empiricorum, indoctorum, & in re Medicā minimus Exercitatorum, quanquam inani Eruditione & notionibus à libris, non à Naturā impressis intumescantium præjudicia, in hoc studium incumbentem haudquaquam morabuntur. Illorum Censuras parati expectabimus; Si quidem ex diuturnā & accuratā Naturæ Observatione docti, non tantum veterum *Humoristarum*, verum etiam *Neotricorum Spagyricorum* Castra, in *Ætiologiā* Morborum Acutorum eruendā ac Methodo medendi adhibendā, quadanteus deferere cogimur; Dūm fomitem Febriferum asseramus esse *Deleterium quid in Spirituum Systemate delitescens, quod Fermenti ad instar*

instar eos adoriens atque cestro primum exagitans, deinde humoribus, secundo quasi momento, varias mutationes atque qualitates morbosas nobis sensibiles impertit. Quo posito, necessarium ducimus in *Ætiologiā* horum morborum ritè enarrandā, *Diagnosi* explicandā, *Prognosi* proferendā, vel *Indicationibus*, & *Curationis Methodis* stabilendis, ad hanc *Cynosuram* præcipue respicere. Et Medici in hisce Curationibus occupati magis interesse censemus multo usu calluisse *Antidotum Fermento Venenato* delendo parem, atque æquam & justam, pro variā *Venevi* indole, atque vigore vel debilitate Spirituum, Antidoti exhibendæ Methodum probè nōsse, quā Remediis *Evacuantibus* & *Alterantibus* nescio quibus, morbosarum humorum qualitatum, quæ primario loco non peccant, emendationem moliri. Hanc nostram generalem

ralem *Hypothesin*, utut quadantenus novam, Medicos Expertos (quotquot in horum morborum Curatione diutius versati fuerint) facilius assensu suo comproburos credo, quàm Juniores, qui in libris evolendis magis quàm in Naturâ contemplandâ occupati, & in verba Magistrorum sæpius jurantes, nihil præter Humores & Qualitates crepant, atque Qualitates istas Febriferas contrariis Qualitatibus semper profligandas somniant. Unus *Sebastianus Wüdigus* M. D. & *Rostock*. celeberrimus Medicinæ Professor, in Medicinâ suâ Spirituum novâ, *Hamburgi* cusâ, atque Societati Regiæ *Londinensi* dicatâ, jamdudum, scilicet Anno 1672. omnium Morborum Etiologiam è morbosâ Spirituum affectione expresse eruere sategit, ut ad liquoris *Alcahest* seu Medicamenti Universalis usum viam sterneret: Verùm hujus Au-

thoris

thoris *Paradoxa*, figmenta varia, & laxa scribenda ratio Mihi prorsus persuadent, eum acumine ingenii *Spagyrici* (quo pollet) potius quàm Naturæ Observatione hanc *Hypothesin* in Musæo suo conflâsse. Me quod attinet, Ego liberam *Philosophiam* ubique amplector; per me unusquisque de proprio suo sensu; judicet neminem ego de sententiâ suâ deduco, nulli *ἑνὸς δὲ λόγου*; verùm postquam Animo meo anxio & hæsitanti, sedulâ Naturæ indagatione, quadantenus satisfecerim, æquum duxi totam rem (prout ego ipse eam animo concipio) coram æquis ac doctis quibuscunque Judicibus, sive *Philosophis* sive *Medicis*, sinerixâ aut jurgiis palâm & ingenuè proferre. Idque libentiùs nunc facio, quoniam quamdiu Ego Qualitatum doctrinâ nixus sum, vulgaria morborum *Phænomena*, quæ mihi in praxi quotididè occurrere solebant,

solebant, subsidio *Veterum* aut *Recentiorum* Hypothese^{on} nunquam satis commodè potui enodare; Multò minùs *Symptomata* Morborum *Universalium* explicare, signa *Diagnostica* & *Prognostica* rationi congruentia, atque *Indicationes* curativas & Methodum medendi ad Proteiformes hos Morbos accommodatam invenire. Equidem tædebat me ferè Officii, quoungebar, cùm Memet, unà cum cæteris Professoribus Arbitrum ac Judicem vitæ & necis Propinqui constitutum deprehenderem, atque Provinciam Me suscepisse animadvertetern, quam, ob certæ Regulæ defectum, non nisi timido Animo regere potuerim. Consciùs mihi eram me potiùs Empirici partes, quàm *Medici* aut *Philosophi* agere, idque Lucri proprii, magis quàm emolumenti Publici causâ. At quamprimùm (re diu in Animo seriùs pensitatâ) *Ætiologiam* horum Morbo-

Morborum à *Spiritu Animal*, atque *Veneno* inibi delitescente petendam deprehenderem; Quantâ luce Mentem meam illicò perfusam sensi? Ariadnes quasi filo ductus in Penetralia Naturæ intrâsse mihi visus sum; Tenebræ & caligines, momento quasi temporis dissipantur, occultissima quæque ac minutissima *Symptomata* in lucem clarissimam proferuntur; Nihil arduum, nihil confusum ut priùs; Phænomena, quæcùnque fuerint, solutiones suas juxtâ secum asserunt; omnia Morborum *Symptomata* prospiciam suam ultrò confitentur; Febres omnigenæ in varias suas Classes sponte recedunt, atque propriis *Symptomatis* notatæ Genium suum ac Indolem palàm produnt; ea insuper signa tùm *Diagnostica* cùm *Prognostica* à fonte suo perspicuè deducuntur, quæ reâpse ac usu verissima esse comprobantur; Curativæ præterea *Indicationes* certissimæ

tissimæ, nictu Oculi citius sese Menti ingerunt, atque Methodus medendi vera ac rationalis stabilitur, pro variis Ægrotantis circumstantiis diversa & mutabilis, atque ut plurimum eventu felici approbatur. Adeo ut mihi jam non amplius videar Empiricus, sed mihi potius gratuler, tanquam in Medicum quadantenus & Philosophum nuper evecto; & cum majori fiducia, atque minore hallucinatione, id, quod mei Muneris est, quotidie exsequar. Quid? quod in variis Morbi stadiis ubique sciam quid de ejus eventu expectandum sit, quid agendum; &, cum ob radices Morbi nimium fixas, aut Remediorum efficacium defectum, opem non semper afferre queam; ob quam rationem deficiam cognoscam. Unde mihi penè persuasum est *Hypothesein* nostram de horum Morborum *Ætiologia*, magnâ parte, ad Veritatem ipsam aut quam proximè accedere. Ob-

Objiciet forsân hîc aliquis, cûm hoc pacto Ratio formalis Morborum non, ut olim, in Qualitatum evidentium intemperie, verûm in Spiritibus & Veneno in iis delitescente constituatur, planè actum esse de Philosophiâ & Eruditione Medicinali; nec è re esse, ut Medici amplius nocturnis impallescant Chartis, vel tempus terant in libris Doctorum evolvendis, vel Ingenia sua in repagulis Naturæ referendis, & Causis rerum indagandis in posterum torqueant: Amplum illum & fertilem Philosophandi Campum, Crasin nimirum variam, Putredinem, atque multiplicem Purpureæ Massæ alterationem ex Bilis flavæ & nigre, Pituitæ caterorûmq; humorum primis qualitatibus in summo gradu imbutorum miscelâ, ejusdemque compagis à Sulphure, Sale Alkali, vel Acido in eâ prædominante solutionem, ubi olim Professores ingenia sua

sua exercebant, & unde in posterum uberem ac penè infinitam Remediorum Febrifugorum Mefsem excogitare possent, istu quasi Oculi mutari in sterile isthoc & infœcundum Spiritum, & nescio cujus Veneni Deleterii in iis latitantis solum. Hos Spiritus & hoc Venenum, cum sensus nostros penitus fugiant, ad Methodum medendi rationalem conflandam conducere non posse; verum imperitum unumquemque atque Empiricum *Antidoto* instructum, sine eruditione, ratione vel Methodo, partes Medici acturum; unde maximum decus, atque etiam usus nostræ Artis multum detrimenti non potest non pati, dùm viâ hæc compendiariæ Febres obtruncantur, in quibus curandis maximum quæsum facimus.

Est; horum Morborum Fomes in Spirituum gremio delitescere concedatur; An non Medico sagaci

gaci liceat Indicationes suas Curativas ab humorum mutationibus, quæ ab hoc Fermento oriuntur, desumere? Saltem hoc ritu Arti suus honos constabit, Philosophiæ Libertas facta tecta conservabitur, & Lucri captandi occasio non præripietur.

Tantum autem abest, ut hæc nostra *Hypothesis* labefactet Philosophiam (quæ quantum ad Artem nostram spectat, est Scientia veris ac certis Principiis à rerum ipsarum Naturâ petitis innixa) ut potius eam mirum in modum excolat atque adaugeat, & Nos non aliam ob causam eam primum amplexi sumus. An enim fas est, ut ii qui falsas & fictas tantum Morborum causas contemplantur, veram eorundem & vivam Ideam ratiocinando unquam formarent, eventum certum denunciarent, vel iustas Indicationes, atque æquam medendi Methodum stabilirent?

Sanè

Sanè non mirum est Artem Medendi hucusque magnâ ex parte celatam tanquam Mysterium fuisse, & ejus Professores precariis Principiis instructos, utut specie tendis eruditos, Empirico modo eam exercuisse; Tyrones verò, apud quos Magistrorum Aphorismi plus auctoritatis obtinere solent, quàm ipsa res & ratio in veritate exquirendâ, postquam ad *expon* hujus Eruditionis Philosophicæ pervenerunt, visos sibi potius esse Naturas rerum investigasse, quàm ex veris causis quicquam cognovisse; unde fit quodd non sine opprobrio inclyta Medendi Ars apud pleròsque hætenus incerta audit & conjecturalis. Appello autem ipsos Humorum & Qualitatum evidentium fautores, utrùm ex istiusmodi Principiis certum aliquod *Febris* *gum* hætenus usque invenerint? Utrùm vel Symptomatum ipsorum rationem perspicuè tradiderint?

Obser-

Observatione equidem ac multo usu Symptomata Morborum *Diagnos* *tica*, & signa *Prognostica* vera, sæpius *Historico* more disertè recensuerunt, *an* scilicet hæc vel illa signa hos Morbos comitari soleant, atque hunc vel illum eventum subsequeturum denuntient; verùm de causâ *divin* altum silentium. At quid hoc ad Philosophiæ incrementum? Si verò usquam rationem proferre videantur, quas tricas & nugas, & jam ferè ubique explosas? Adeò ut de his potius, quàm aliis quibuscunque, Effatum illud Divinum pronuntiatum fuisse videatur, quòd *ex* *opla* *in* *vest* *binar*. *Indicationes* præterea Curativæ in his Morbis, atque Methodus medendi non minùs mancæ sunt & mutilæ, quàm reliquus Apparatus; Omnia, ad Symptomata, quæ ab Humorum qualitatibus variò mutatis oriuntur, collimant; Ad radicem, seu primariam Morborum

a

Causam

Causam nihil. Imò *Specifica* ipsa (uti vocantur) quibus se nonnunquam jactare solent, & quæ optimam eorum Therapeutices partem constituunt, si unquam vera & efficacia inveniantur, non ex Humorum & Qualitatum evidentium Pharetrâ proferuntur, neque ratione excogitantur, verùm occultâ ratione nescio quâ, vires suas ad Humores & Qualitates minimè accommodatas, exserere agnoscuntur. Hæcine *Philosophia*, quæ nunquam hæcenus veras rerum causas indagavit, atque in posterum à recto scientiæ tramite *Assedas* suos æternum seductura est, tanti facienda sit, ut ejus causâ Hypothesis à rerum ipsarum Naturâ petita, atque rationi congruens prorsus repudiari oporteat? Exulet, per me in æternum exulet *Philosophia* ista, & Scientia falsò sic dicta; Nec inde Artem nostram, vel ejus Professores quidquam damni perceptu-

ros hãriolari possum. E contrâ, cum usus Rationis & Eruditionis non minùs necessarius sit ad consequentias deducendas, cum veris ac certis Principiis innitatur, quàm cum precariis & falsis postulatis suffulciamur; Quâ de causâ, viâ longè certiori & magis compendiariâ scopum in Veritate erundâ attingere non conemur? Sic enim & Ars ipsa honore adaugebitur, & hæsitantibus Professorum Animis cumulatè satisfiet; Ideæ Morborum veræ & genuinæ formabuntur; Symptomata singula propriâ luce illustrata clarè & perspicuè explicabuntur; Eventus, quicunque futurus est, ultrò in conspectum veniet; Indicationes certæ & Methodus medendi vera in promptu erunt, neque ex hallucinatione vel inscitâ Medici vita Ægrotantis in discrimen adducetur; Nec Ars ipsa (uti solet) opprobriis & convitiis laceßetur: Sed

a 2 quicquid

quicquid Arte fieri poteſt, certiffimè perficietur : Quid? quod, nihil magis Profeſſoribus emolumento eſſe poteſt, quàm Officium ſuum hoc modo præſtare : Nihil enim Vulgum, inſtanti vitæ ſuæ diſcrimine, ab ope Æſculapii petendâ deterret, præter incertitudinem, quam in ipſâ Arte deprehendunt; Omnes ad illum Medicum currunt, qui citò, certò, & tutò ſanat; Qui autem difficulter & non ſine magno diſpendio olim evaſerunt, ab Arte ipſâ tanquam à Peſte, & ab ejus Profeſſoribus tanquam à Planis abhorre ſolent.

Futilem autem, atque planè inanem cenſeo alteram Objectionis partem; ſcilicet, uſu *Corticis* jam increbrefcente, Myſterium Artis noſtræ adedò divulgandum fore, ut in poſterum quivis Agyrta & Circumforaneus *Antidoto* inſtructus, vel Egrotans ipſe Curationem *Febrinum* abſolvere valeat : Siquidem ob

ob varia, eaque admodum truci-lenta Symptomata, tùm in genere Nervoso, cùm in Arterioſo, à Veneno Febrifero oriunda, quæ Febres quacûnque præter *Intermittentes* ſimplices (in quibus curandis vis *Corticis* Febrifuga jam olim innotefcit) comitantur, non poteſt non opus eſſe Medico, eoque Exercitatiffimo, ad Genium horum Morborum, variam & multiplicem ſpeciem non rarò induentium, inveſtigandum; multò magis autem ad Symptomatum farraginem auferendam, & Methodum Medendi pro re natâ *Venaſectione*, *Opiatis*, *Emeticis*, *Catharticis*, *Demulcentibus*, *Alexipharmacis* & *Veficatoriis* variandam & diſtinguendam; quod Hiſtoriæ à Nobis recensitæ abundè teſtantur. Ideoque vix puto quenquam non Inſanum, & cui Vita propria in pretio ſit, inter Scopulos adedò periculoſos navigantem, ſeſe fluctibus & procellis

a 3

ſine

sine Nauclo experto, facillè concrediturum fore, utut *Magnetem* & *Pyxidem nauticam* secum habeat. *Cortex* quidem, quatenus Fomitem Venenatum delet, Symptomatum repullulationem impedit, indeque Curationem certiorè, juxta ac citiorem efficit, nullatenus autem ad Symptomatum periculosorum à Veneno activo, ejusque cum Spiritibus luctatione ortorum ablationem quicquam confert, quæ quidem Ægrotantis Vitam sæpius & citius in discrimen ducunt, quàm Venenum ipsum à quo Originem trahunt. *Indicationes* curativas *Secundarias* (quotquot sint) Medicus Ratione & Philosophiâ instructus à Crasi humorum sale *Alkali*, *Acido*, vel quocunque alio vitiatâ, vel à Spirituum Orgasmo plùs minùs deficiente vel exuberante per me desumere liceat, ut Symptomatis urgentibus tempestivè salutariter occurrat (quæ res totam

Anti-

Antiquorum Methodum continet) modò *Primariam* Indicationem non negligat, Domitum scilicet Fomitis Venenati, qui propriâ suâ Antidoto solummodò subigendus est. Qui secus fecerit non Morbo, verùm Symptomatis Morbi tantum medetur, quæ, Fomite adhuc integro intus delitescente, non possunt non sæpius repullulare, & si unquam forte fortuitò Curatio perfecta subsequatur, Naturæ, non Medico grates rependendæ sunt.

Hæc occasione datâ, antequam hæc Vindicias finiam, ad majorem hujus rei illustrationem, unam vel alteram Historiam referre non pigebit. Nuperrimè, sc. hoc ipso Anno, Ego, unâ cum altero è Collegis nostris Eximiis accersèbar ad consulendum de salute Viri sortis non gregariæ, qui ad sex hebdomadas laborârat *Febre Intermitente Spuriâ*, quæ, durante Paroxysmi vigore, jam *Cholera Morbi*, jam

Diarrhæa,

Diarrhææ, Vomitionis immanis, vel Doloris Spasmodici, aut alterius alicujus Morbi speciem referebat; Egro demùm penè confecto & Aphthis in Ore succrescentibus, Medicus qui prior Curam Ægri gerebat, Eruditus sanè & undique instructus Principiis tùm Veterum, tùm Neotricorum Therapeuticeis, licet non multo usu exercitatus, Morbi Historiam, & Symptomata indies in singulis Paroxyssimis recens succrescentia seriatim nobis retulit, & quo pacto diversis hisce Symptomatis, pro Ingeniù sui acumine, *Alcalia*, *Acida*, *Demulcentia*, *Alterantia*, *Opiata*, *Astringentia*, nonnullaque ex Majoribus *Arcanis* per quatuor septimanas opposuisset, & se Officio suo egregiè functum esse gloriari videbatur, utur de Febre, & delitescente ejus Fomite Venenato ne somniando quidem cogitaverat. Cui Ego hoc modo, paucis regerebam; In ramis Morbi pullulanti-

bus

bus, Vir Doctissime, jamdiu frustra demoliendis laborasti, Radicem autem, Fomitem sc. Venenatum intus delitescentem ne uno quidem ictu petere sategisti; unde non mirum est novam Symptomatum segetem toties repullulasse, atque Ægrum dirissimis Symptomatis penè confectum ab Orci faucibus non longè abesse; Agedùm, unitis consiliis jam tandem experiamur an non Morbum ipsum penitus evelere possimus, & Ægro, quatuor dierum spatio plus opis & levaminis afferre, quàm Methodo tuâ rationali & *Arcanis Majoribus* quatuor hebdomadis eruditè dispositis & exhibitis hactenus consecutus est. Quid sit? Communi suffragio Antidotus, Cortex sc. *Peruvianus* cum *Laudano* cæterisque, quæ Symptomata comitantia postulabant, ritè commixta, repetitis vicibus, per quatrimum ministratur, unde universa Symptomata ultrò evanescunt,

cunt, atque Ager, stupente planè Erudito Viro, perfectè revalescit. Referam & illud, quod in congressu duorum Collegarum, doctorum sanè & argutorum, cui & Ego interfui, nuperrimè contigit. Illi ferè ad horam, cum magno Ingenii Acumine (quo pollent) usque ad jurgium disceptabant, de *Ætiologia* Febris *Συνεχέου*; Dum hic à Sale Acido, Ille autem è contrà ab Alkali hujus Morbi Prosapiam ducendam esse, acriter contenderet; Cum quidem Ego, multo usu fretus probè nòssem nec hoc, neque illud verum esse, atque Fomittem Venenatum longè certius & citius deleri posse *Cortice Peruviano*, qui nec Acidum nec Alkali sapit, quàm longà quâcunque Methodo hisce fictis & commentitiis Principiis innixâ.

Supereff altera Objectio, quæ adversus Praxin nostram Militare videtur; Nimirum in Curatione Februm

Februm ferè omnigenarum, tam *Continuarum* quam *Intermittentium* Energix *Corticis Peruviani* patrocinamur, ac si esset Remedium quoddam *Catholicum*, unde priscam Febres curandi Methodum Arte & Ratione excogitatam penitus evelimus, aut saltem magnâ ex parte immutatam, novæ cuidam Methodo, specie tenùs Empiricæ locum dare cogimus. Et non defuerunt malevoli Detractatores qui hanc Methodum quasi Empiricam, & in *Asylum ignorantie* inventam nobis objecerint.

Equidem, *Corticem* dictum *Chinam-Chinam* pro Remedio *Polychresto*, jure merito habeo, viribus præpollentibus instructo ad omnia Venenata Morborum Acutorum Fermenta delenda; modò à gradu eorum summè Deleterio Spiritus Animales non adeò pessundentur, uti nequeant, ob *viscosam* jam incipientem, *Corticis* virtutem regere

gere, atque in actum ducere; quod in Febribus quibuscunque *Malignis* dictis accidere solet. Nusquam autem hæcenus eum titulo *Catholici* Remedii (ac si *Archæus* ad mentem *Helmontii* quocunque modo irritatus eo compesceretur) donandum judicavi. Utut non desint Authores, uti videre est in *Badi Anastas. Lib. I. Cap. xx.* & Medici aliqui hodierni, qui vires ejus in *Hydrope, Ictero, Hypochondriacâ* affectione, *Scorbuto*, imò in *Peste* ipsâ, plurimisque aliis Morbis tam *Chronicis* quàm *Acutis* debellandis mirum in modum prædicant. Verùm ut rem ipsam dicam, licet hoc *ἰατρικὸν μυστήριον* præ cæteris quibuscunque *Amaris* abstersivâ suâ, seu quâcunque aliâ Qualitate Humorum *ἀντιόξιν* corrigendo, & partium labefactatarum tonum confirmando, ad Curationem *Hydropis, Scorbuti, Icteri, Hypochondriacæ* affectionis, *Digestionis eversæ*,
 Appe-

Appetitus prostrati, vel cujuscunque alterius morbosæ Affectionis, incerto cum eventu, conducere nonnunquam observetur; Nunquam tamen *Corticem* Officium *Antidoti* præstitisse memini, Fomitem scil. Morbi Venenatum certò & citò delendo, præterquam in Morbis *Universalibus* Acutis, præsertim in *Febribus Intermittentibus* & *Remittentibus Veris* ac *Spuriis*, atque *Inflammatoriis* & *Colliquativis*, quibus cum prioribus similitudo quædam est. Quantam autem Medicinæ Therapeuticæ partem horum Morborum Curatio impleat, quivis in Medicinâ Exercitatus probè novit; Ideoque non est, quòd in posterum *Chinam-Chinum*, in censu Pharmacòrum, *Polychrestæ* Remedii titulo ornare dedignemur.

Febres autem Continuas *ζυνεχέως* dictas, & quascunque alias sive *Inflammatorias*, sive *Colliquativas* quousque Typum suum servant, reapse
 à Po-

à *Polybreſto* hoc Remedio ritè exhibito, reſpectu ſcil. ad vehementia Symptomata habito, æquè certò ac citò, ac *Intermittentes* ipſas fugari, fidem faciunt Hiſtoriæ in *Exercitationibus* noſtris jam cuſis recensitæ, vel in poſthàc cudendis recensendæ, quas Herclè, licet paucas & è multis ſelectas, ſincero Animo ob hanc cauſam præſertim Publici Juris facere decrevi. Si quis fidem hâc in re nobis adhibere non dignetur, tentando experiatur nos falſi convincere, & nullus dubito eum propriis manibus oculatis fidem daturum eſſe.

Neque eſt, quòd ſuſpicemur *Februm Therapenticen* inde, cum Artis Medicinalis opprobrio, in puram putam ſcientiam *Empiricam* degeneraturam eſſe. Quandoquidem ſecundùm noſtram *Hypotheſin*, rationi liquidò conſtet quam ob cauſam *Cortex* in Febre curandâ adhibeatur, ſcil. ut Fomes Venenatus

tus qui in Spiritibus deliteſcens primaria horum Morborum Cauſa efficiens eſt, vi hujus Antidoti deleatur & ſubigatur. Veriſſimum quidem eſt nos ſobriam Philoſophiam ſolummodò profeſſos, atque in Naturâ *Spirituum*, *Venenorum* & *Antidotorum* (quæ omnia ſenſus fugiunt, ac longè ſuperant) indagandâ, caligine undique obſeſſos, palam atque ultrò conſiteri, ſeu quam ob rationem vires *Venenorum* ab hâc *Antidoto* frangantur, nos planè nescire. At verò quam paucas res, ſi quidem ullas, demonſtratione à Priori intelligimus? Sufficit Medico & Philoſopho (ubi recondita rei Natura id exigat) Demonſtratio à Poſteriori ſeu ab effectu, ſcil. *en* ab hâc cauſâ hi effectus producantur; Neque inde Ignorantiæ jure merito inculandus eſt; Namque ſicuti Venena, ita non minùs eorum Antidoti uſu potiùs quàm ratione periur-

periuntur. Certum est Acutissimos Medicos Humoristas jam per omnia sæcula præterita inanem operam navasse ad certa Febrifuga excogitanda, & Methodum Febrrium curandarum genuinam instituendam, dum unus hoc, alter diversum vel contrariarum Arcanum vendicaret, atque Methodos Medendi non minus repugnantes conflarent. Si verò nostrâ *Hypothesi* (quod quidem experti affirmamus) Febrrium varia & multiplex indoles ita patefiat, & Symptomatum ratio ita reddatur, ut inde ratione freti presentem Febrrium statum, & futurum eventum certò denuntiari possimus, atque Methodum Medendi rationalem instituere; quo jure in posterum Empirici audiamus? Cùm potius ob *Ætiologiam* horum Morborum ritè enarratam, atque certum Febrifugum à nobis indigitatum, locum mereamur inter *Philosophiæ* veræ Medicinalis Instau-

Instauratores. Saltem iniquiùs nobiscum agitur, si Praxeos Empiricæ insimulemur, & Scientiæ verè *Æsculapianæ* censeamur hostes infensi, eò quòd Venenatum horum Morborum Fomitum & veram causam, inter Humores & Qualitates Evidentes antehàc incassum indagatam, palam demonstrando, Professoribus Facem in *Ætiologiâ* suâ corrigendâ præferre sategimus; Unde in penetralia Naturæ ducti, singulorum Symptomatum prosapiam clarè & perspicuè percipere possint; atque inde non ampliùs more Empirico, verùm ratione instructi, de genio ac typo Febrrium diverso judicare, præfagia proferre, atque Indicationes Curativas desumere; totam demùm Therapeutice ad Normam rationis ubique accommodatam exercere. Quo pacto hoc pensum absolverimus in his Exercitationibus, penes Lectorem est liberè, b modò

Elencbus Capitum.

animata, ad proprios usus apta evadit. Spiritus Animalis peregrino Fermento inquinatus Morbosum Characterem recipit: Indèque Morbi non tantum Cephalici & Nervosi, verum etiam quotquot Universales, sive Acuti, sive Chronici. Pathologia & Indicationes Curativæ horum Morborum ex hac Ætiologia perfectius, quàm ex Doctrinâ Humorum excogitata in conspectum veniunt. Indicationes à vitiatò Sanguinis statu desumptæ, secundum locum duntaxat, jure merito vendicant. Postulata generalia. Postul. 1. Reverà dari Spiritus Animales, Eorum existentia probatur à posteriori, æquali evidentiâ ac Animæ ipsius Existentiâ probari potest; idque tum in Naturæ statu integro, cum Morbo. Spiritus Animalis est immediatum Anima Organon, & ipsius vitæ subiectum. E sensu Tactûs constat hosce Spiritus non tantum existere, verum etiam naturam verè corpo-

Elencbus Capitum.

corpoream participare; maxime fluidos & subtilissimos esse, ad modum Fulguris aërem irradiantis; Ex Elasticitate quâ pollent, aëream planè naturam referre; atque maximà parte, ex aëris particulis constare. Ideoque nomine Auræ Animalis, vel Aëris Exaltati designari possunt. Postul. 2. Spiritus Animales in singulis Fibrillis hospitari. Postul. 3. Promanare autem hos Spiritus à Cerebro, uti radii à Sole ejaculantur. Postul. 4. Nervos esse Spirituum Canales. Postul. 5. Cerebrum esse Officinam eorum & quasi Cisternam. Postul. 6. Spiritus Animales esse *ενεργητικόν* seu primum Principium activum, & quasi Fermentum Universale totius Corporis, à quo Sanguis & Humores variè agitantur & immutantur. Postul. 7. Urionem Spirituum cum Sanguine esse intimam, totamque Corporis texturam vascularem esse, variis Argumentis probatur. Postul. 8. Spirituum

Elenchus Caputum.

Oeconomiam perverti posse; Idque primariò & sine antecedente Humorum dyscrasiâ. Hi Spirituum Morbi sunt multiplices varietatis Morborum Causæ. Spiritus afficiuntur ab Humorum dyscrasiâ, æquè ac Humores à Spiritibus Morbosis; Neque hic Circulus contra Argumentationis Leges committitur; Neque inde inanis aut futilis est nostra hæc Hypothesis. Postul. 9. Naturalem Sanguinis Crasin à Morbosâ Spirituum Diathesi perverti & labefactari solere, quo modo vinum, vel alius quivis Liquor Generosus, à Spiritu ejus depresso, vel dissipato acescit vel vapescit. Postul. 10. Morbos omnes Universales, sive Primarios, sive Secundarios, immediatè à Spiritibus malè affectis oriri, atque mediatè etiam Morbos Partium. Remedia inde specifica audiunt, quod singularem Spirituum *diathesin* potiùs quam Partis vel Visceris alicujus errorem specialem corrigunt. Distributio Morbo-

Elenchus Caputum.

Morborum intus natorum, juxta hanc Hypothesin, in Universales, eosque Primariò vel Secundariò ita distos; Idque Acutos vel Chronicos, & Morbos Partium. Schema Morborum Generale. Ratio generalis Universalium Morborum, tum Acutorum cum Chronicorum à Spirituum *diathesi* deducta. In classe Morborum Universalium Acutorum unà cum cæteris Febris, quam ob rationem variolæ & Morbilli locum vendicent.

Elenchus Caputum.

Exercitat. I.

De Febribus Acutis in genere, &
præsertim de Febre Ephemerâ
& Intermittente.

C A P. I.

De Febribus Acutis in genere.

Febbris Acutæ definitio. Ejus Ortus (exceptâ duntaxat Ephemerâ) à Miasmate heterogeneo Spiritibus implicito. Hoc Miasma, quippe sensus fugit, non adeò facile est describere. Pathologia Febrium inde verò mirum in modum dilucidatur. Symptomata ab Oppressionè Spirituum, primum Febrium insulsum comitantia, uti Algor, Pulsus debilis, & Celer, Respiratio cita & oppressa, &c. Atque eorum ratio, Prognostica, & Indicationes Curativæ. Quo intensiora, aut diutius protensa sunt hæc Symptomata, eò Venenum magis Deleterium, & eventus funestior: Explicatio Symptomatum à Lucâ, & Nisu Spirituum incepto, in secundo Morbi stadio subortorum, uti Comatis, Lassitudinis Spontanæ, Vertiginosi affectûs, Horroris, Tremoris, Jacta-

Elenchus Caputum.

Jactationis, Oscitationis, Pandiculationis, Invaletudinis Universalis, &c. Eorum Prognostica, & Indicationes Curativæ. Quamdiu hæc Symptomata manent, Spiritus opprimuntur: Cum ex improvviso in medio Morbo recurrunt, pessimè significant. Symptomata verò Febrilia, ab Expansione Spirituum & Flammâ inde in Sanguine accensâ provenientia scilicet in tertio Morbi stadio, cum primum ad æquum pervenerit, atque eorum ratio. Causa Cephalalgia, Lassitudinis Ulcerosa, Lumbaginis, Dolorum Versatiliū, vel Fixorum, Vigiliarum pertinacium, Deliriorum, Comatis, Roboris, & Magnitudinis Pulsûs & Respirationis; Quare dolor Rheumaticus sit Versatilis. Causa Appetitûs Prostrati, & Difficilis Cibi in Ventriculo Macerationis, Nauseæ, Vomitionis, & dejectionis immodicæ, Sitis, Oris Ariditatis, & Cutis siccitatis, Urinæ Rubræ, & Copiæ ejus Contentorum. Ab his Symptomatis de Spirituum Expansione, Veneni progressu, & Febris genio judicare licet. Febrium Curatio radicalis ex Antidoti exhibitione, quæ par sit ad Venenum Febriferum deleandum. Ubi desideratur Antidotus (uti in Febribus ovibæis, & Malignis) Curatio Naturæ perficitur. Medicus duntaxat ancillatur, idque variâ pro ratione Symptomatum: Unde Indicationes admodum diversæ ministrantur.

Cortex

Elenchus Capitum.

Cortex Peruv. *Antidotus Februm Remittentium, juxta ac Intermittentium. Quid faciendum, cum Antidotus locum non habet. Durante Morbi Augmento, Cephalalgia, Sitis, Vigilæ, Tinctura Urinæ, Pulsus fortitudo sensim indies crescunt, Aphoræ succrescunt, singultus, Dolores Rheumatici, Pleuritici, Phrenetici, &c. Quid jam indicatur. Quid agendum ubi ex præproprio Tendinum subsultu, Delirio, Comate, &c. (Naturâ jam succumbente) Febris in hoc Stadio Morbi speciem Malignitatis induerit. In Statu Morbi quid agendum. Quid in Crisi. Sudores non sunt Critici, verum effectum, & signum Criseos inceptæ. Crisis Februm benignarum, ob præsentem Spirituum vigorem, brevi, verum cum Agone evidenti finitur; Malignarum Crisis sensim & tardius procedit, atque non nisi circuitu plurium dierum absolvitur. In Ultimâ & funestâ Februm Scenâ quid indicatur agendum. Synopsis Februm generatis.*

C A P.

Elenchus Capitum.

C A P. II.

De Febre Ephemerâ, sive Diariâ.

Dissertatione de hac Febre, utut spatio xxiv horarum ultra finiri soleat, opus est ad Hypothesim nostram dilucidandam; atque ad præcavendum hujus Febris transitum, ex malo Regimine in Venenatam, Intermittentem scilicet vel Continuum. Ejus definitio; A mero motu Spirituum nimio, idque sine Apparatu Venenato, producitur. Ephemeræ Symptomata. Causæ Procatartica, & Evidentes. Indicatio Curativa. Regimen debitum. Nullum hujus Febris Kerrie^{xxv} Pathognomonicum ante secundum diem certum habetur.

C A P. III.

De Febre Intermittente, ejusque Causâ, Typo, & Symptomatis.

Febri Intermittentis Definitio & Typus. Causa continens, Venenum intus natum, vel ab extrâ admissum. Quid sit hoc Venenum, difficile explicatu: Reals autem ejus existentia à posteriori demonstratur. Fermentum hujus Febris Venenatum, admodum

Elenchus Caputum.

dum mite est, præ Fomite cuiuscunque alterius Febris, atque in Spiritibus ipsis, seu primario subiecto delitescit. Causa Procatartica huius Miasmatis ab Atmosphæra præsertim petenda est, scil. à Frigore ambientis Aëris, vel ejusdem inspirati heterogeneis & venenatis particulis referti. Symptomata huius Febris, atque eorum Ætiologia explicata. Typus huius Febris varius unde. Mensura durationis Veneni Febriferi à Naturâ determinatur. Cortex Peruv. non est Causa Recidivationis Februm: Utut Paroxysmus Febris Intermit-tentis Acutus sit, Morbus tamen ipse, qui-cunque fuerit ejus Typus, est fere semper plus minus Chronicus. Fermentum omnium Februm Intermittentium est ejusdem generis. Febris Quartana æque certò ac citò Cortice Peruv. Curatur, ac Tertiana, Quo-ridiana, sive quæcunque altera.

CAP.

Elenchus Caputum.

C A P. IV.

De Signis Febris Intermittentis Diagnosticiis.

Febbris Intermittentis Simplicis Signa Di-agnostica non opus est recensere; quippe Febris ex Typo suo ultro sese in conspe-ctum dat. Febris Intermittentis Spuriæ (quæ quamcunque aliam Febrem sive Morbum simul-let) Kernerio in genere; Potissimum ab Uri-nâ Lateritii Coloris & Periodicâ Symptoma-tum Vehementium comitantium Exacerba-tione, & Remissione petenda. Febris In-termittens Hemicraniam simulans quomodo diagnoscenda. Febris Intermitteus Apo-plexiam simulans. Febris Intermitteus Col-icam, Pleuritidem, Rheumatismam, Febrem Scarlatinam, Erysipelatosam simulans. Fe-bris Intermitteus Choleram Morbum, Di-arrhæam, Dysenteriam, Vomitionem im-manem simulans.

CAP.

Elencbus Caputum.

CAP. V.

De Febri Intermitteutis Prognoſticiſ.

1. **N**emo à Febre Intermitteute inter-
emptuſ, niſi in primo Paroxyſmi Sta-
dio ſe. durante Algore ex oppreſſione Spiritu-
um orto. 2. Symptomata Vehementia,
quæ hanc Febrem comitantur, pluſ periculi
Aegro nonnunquam intendunt, quàm Vene-
num quod aſſumit iſi præbet, ideoque Pri-
mam Medicæ Curam jure merito poſtulant.
3. Symptomata iſthæc Vehementiora ſub
finem unuſcujuſque Paroxyſmi ulterù mitef-
cunt; Ideoque Antidotuſ ad recrudescentiam
eorum antevertendam jam opportune mini-
ſtratur. 4. Febri Intermitteute genuina,
reſpectu ad ſortem Paroxyſmorum, & Fo-
mitem eorum deſceſcentem habito, eſt Mor-
buſ verè Chronicuſ, ſingulariſ licet quiſque
Paroxyſmuſ ſe peractuſ. 5. Fermentum
Febriſ Quartanæ maximè omnium fixum
eſt & durabile, atque proinde, hæc Febriſ,
præ cæteris omnibuſ, ad revireſcendum pro-
cliviuſ eſt. 6. Omniſ Febriſ Intermitteute,
ubi annoſa eſt, genium Quartanæ imita-
tur, recrudescere apta eſt, atque Typum
ſuum ſæpiùſ mutare ſolet. Quo diutiuſ verò
Typum Quartanæ ſervet, eò magiſ Chronica
eſt, & ab eà Natura pluſ paritur. 7. Fe-
bris

Elencbus Caputum.

bris Intermitteute, quæcunque fuerit, in Æ-
tate juvenili, & æſtivâ tempeſtate, Viribuſ
ſoliuſ Naturæ ſæpiùſ curatur: In Ætate
provecutiore, & Hyemali vel Autumnali tem-
pore, vix aut ne vix abſque ope generoſa ali-
cujus Antidoti Febrifuge. Proverbia ab A-
ſtuſiſ Medicis, ad Vulgum decipiendum exco-
gitata, quaſi tot Ignorantiæ Aſyla. 8. Ante
tertium Paroxyſmum Emetico vel quocunque
levi Remedio nonnunquam tollitur hæc Fe-
bris: Quo magiſ Chronicuſ eò magiſ Curata
difficiliſ hic Morbuſ evadit. Deſenſo Cor-
ticis Peruv. ex hac occaſione imita. 9. Hæc
e Febriſ, quotieſ ab Arte vel Naturâ ex-
ſtinguitur in ætate ſua, faciliùſ revireſcit:
E contra verò, ubi priùſ deſcere inciperit.
10. Febriſ hæc, quotieſ Legitimè raro
admodum ſineſta eſt, Chronica autem, viam
ſternit ad pluſes alioſ Morboſ, eoſque ma-
ximè ſineſtoſ qui abſque ope Corticis Peruv.
vix aut ne vix Curationem integram ad-
mittunt. 11. Hæc Febriſ, ubi Chronica
fuerit, vel malè Morata, ſæpiùſ mutatur
in Febrem Continuatam, perpetuò conjunctam
cum diſſimiſiſ Symptomatiſ in genere Ner-
voſo, quam ſine Corticis exhibitioe curare
admodum difficile eſt.

CAP.

C A P. VI.

De Febris Intermittentis Indicationibus
Curativis.

Indicatio generalis duplex est, sc. Una Vigente Paroxysmo: verum in Interval-
lis plane altera. In ipso insultu Paroxysmi
Indicatio Curativa unica est, sc. ut Expan-
sio Spirituum justa, atque debita conserve-
tur. Regimen, durante vigore Veneni ad-
hibendum: Diata quæ: Quodnam Regimen
durante Algore & Horrore; Quale, Calore
Febrili ingruente. Nullum Remedium Of-
ficinale sine evidenti necessitate jam indica-
tur ministrandum, præter Julapium Cordiale
temperatam. Emeticorum, & Cathartico-
rum incommoda. Venesectionis incommo-
dum. Diaphoreticorum, & Opiatorum in-
commoda. Historia Obitus præmaturi Ce-
lebrissimi Andrea Mervill. Febrifugum
ipsum non ministrandum est Paroxysmo du-
rante. Quomodo Æger in Paroxysmo tra-
ctandus est, ubi Febris Intermittens speciem
alterius alicujus Morbi Funestæ induerit. ex.
gr. In Algore diutius protenso, In Comate,
& Sudoribus frigidis. In Apoplexiâ. In
Rheumaticis doloribus. In Colicâ Venti-
culi, vel Intestinalium, Cholera Morbo,
Diarrhæâ, Dysenteria, Febre Scarlatina,
Erely-

Eretypelatosâ, &c. Indicatio generalis
extra Paroxysmum est unica, sc. ut Vene-
num Morbificum in Spiritibus delitescens
perfectè extirpetur. Antiquorum mala ac
infelix Praxis in hujus Morbi Curatione
censetur, utpote falsæ Hypothesi innixa. Nu-
peri Medici in Arcanis Febrifugis inquiren-
dis occupantur, quæ ex proprietate substân-
tiæ Morbum eradicent. Pericarpiorum usu
comprobatorum Formula. Vini benedicti
efficacia in Fomite hujus Morbi delendo
unde. Vires Febrifugæ Antimonii Diapho-
retici, uti & Salis Absinthii. Febrifuga
Amara. Vires Febrifugæ Decocti Amari.
Ejus Formula mihi usitatissima. Formula De-
cocti Amari purgantis. Testimonium D.D.
Coyth de viribus Flor. Chamæ. Febrifu-
gis. Formula Pulveris Febrifugi, quo sæ-
pius Febrem Tertianam, quæ Vires Corticis
ipsius irritas reddiderat, prostrigavi. Vis
Amarorum Febrifuga non consistit in vi Ec-
phracticâ & Abstersivâ; verum in proprie-
tate Naturæ, quâ ob peculiarem amarititem
sensibilem, ad instar Antidoti Fomitum Ve-
nenatum in Spiritibus delitescemtem subigere
pollent. Cortex Peruv. ob excellentem
suam amarititem, præ cæteris omnibus titulo
Teeæ maxgè insigniri meretur, atque consen-
su ferè omnium Medicorum Febrifugum Ca-
tholicon audit.

Elenchus Caputum.

C A P. VII.

De Cortice Peruviano, seu Chinâ Chinâ,
atque Virtute ejus Febrifugâ.

Historia Naturalis Corticis Peruv. Lignum, & Flores nullam habent Virtutem Febrifugam. Resina, & Semina vim Febrifugam quadantenus sortiuntur. Arborem hanc Indi Gannaperide vocant. Virtus ejus Febrifuga olim Indis nota: Unde primum Europæis immotuit. China China à Comite de Chinchon Peruv. Gubernatore denominatur. Unde Pulveris Comitissæ titulo donatum hoc Pharmacum: Primum Anno salutis 1649. ubique per Europam inclaruit. Unde Pulvis Patrum valde audit. Lepida Historia huc spectans à Cl. D. D. Bado memorata. Fama hujus Febrifugi citissime per Europam spargitur. Consilium de Cortice supprimendo, præsertim Londini. Chrysostomus Magnetius, Cl. Professor Papiensis in cùm plurimis aliis aliisque doctis & probis Viris, doctrinâ Humorum occæcatis, diu anceps hærebat de usu Chinæ Chinæ, quod Febres ejus usu fugatas absque sensibili quâcunque evacuatione curatas observasset. Plurimæ fuit & inanes Controversiæ ex hac doctrinâ Humoristarum ortæ per decemium agitata, ad Annum scilicet salutis 1663. Haud parum famæ Corticis offecērunt

Elenchus Caputum.

fecērunt qui ejus Causam tueri susceperant Argumentis ex eadem Pharethrâ Humorum depromptis. Vis Corticis Febrifuga non consistit in tenuitate Partium ad Mentem Cl. Antymi Conygi: Nec in Caliditate, & Siccitate manifestâ, juxta Opinionem Cl. Gaudentii Brunacci Romani. Caliditas & Siccitas Corticis non impedit vim ejus Febrifugam: Vbi Objectiones Professorum celeberr. Placentin. & Mediolanen. expendantur. Christoph. Paravicinus Med. Cl. Mediolanensis ad Partes vocatur. Cortex non est Frigidus, & Narcoticus, neque proinde, ad mentem Cl. Rochi Casati, è censu Febrifugorum salubrium jure merito amovendus. Objectiones Cl. Johannis Jacobi Chiffletii adversus Corticem, in ejus Caliditate Siccitate, Stipicitate obstruente & adstringente Qualitate fundatæ convelluntur. Calumnia Cl. Vopisii Plempii adversus Corticem, quasi Pharmacum Deleterium, Phthisico, Cachexiæ plurimique aliorum Morborum prolificum, diluuntur. Sorditas temporanea ex usu Corticis. Cortex non est causa Tabis, Cachexiæ, &c. Non est quid Venenatum, nisi ex accidenti, ob Idiosyncrasiam; Neque inde in censum Toxicorum, & Deleteriorum relegandus. Revirescentia Febris, vel pullulatio dironum Symptomatum in genere Nervoso à nimis parco, vel non satis repetito Corticis usu suborta

Elenchus Caputum.

Suborta nullatenus hoc Pharmacum velut insalubre arguunt. Decennio jam ad minimum, à primo Corticis appulsu in Europam elapso, demum Anno Salutis 1659. Rolandus Sturmii, Med. Cl. Delphensis ejus Vindicias Arguè admodum scriptas, sed veterem Humorillarum Hypothesein sapientes edidit. Post hunc Clariss. Badus Medicus Genuensis Anno 1663. quippe à Vopisco Plempio, Anno 1655. ad exequias Corticis Peruv. vocatus, pro virili, ejus causam egit; Isque serè primus, pro sagacitate suà, idque, posthabita Humorum, & Evacuacionum sensibilibus, atque Qualitatum manifestarum doctrinà, ab ejusdem occultis Qualitatibus. Vires magni hujus Remedii Febrisugas deducere sategit. Populares rationes contra salubritatem, atque hujus Remedii utilitatem propositæ solvuntur. Obj. prima, à recidivacione Februm Cortice curatarum; & catervâ Morborum funestorum à fecibus Morbi prioris suppressi, vel Remedii exhibitii, intus delitescentibus subortorum. Obj. 2. à consipiente & obstruente Corticis Naturâ, quasi Energiam suam, constringendo Humores, exerceret; atque proinde non posset Messî Morborum funestorum amplè ansam non præbere. Vis Corticis Febrisfuga unde. Non ab Evacuacione Humorum sensibili; Nec à quâcunque manifestâ Qualitate, sive Caliditate & Siccitate,

Elenchus Caputum.

Siccitate, sive Narcoticâ, & frigente facultate, sive à dissolventi Partium Corticis renuitate, ad mentem Cl. Rolandi Sturmii. Sententia Cl. & Doctiss. Badi proponitur, ubi propemodum demonstratur, non à Qualitate quâcunque manifestâ, verum potius ab occultâ, Corticem singulari hac Efficaciâ præditum esse. Sententia Doctiss. Protospatrii serè eadem cum nostrâ proponitur scil. quod Cortex Alexipharmacâ suâ vi Venenatum Fermentum Febrile in Spiritibus delitescens delet atque subigit. Venenum quid? Spiritus Animales esse Subjectum primarium & immediatum Veneni probatur. Venenum non agit primariò in Humores, sed secundario. Veneni effectus in Corpore. Modus, quo Venena operantur à posteriori tantum cognoscibilis. Virulentia non consistit in Qualitatibus manifestis. Antidotorum modus operandi. Fermentum Febrile est Venenum. Symptomata Febrilia Veneni effectus. Veneni mitissimi Symptomata in Febre Intermittente. Veneni fortioris Symptomata in Febre Continua. Veneni prorsus Deleterii Symptomata in Febre Continua. Veneni Symptomata in omnibus Febrisbus promiscue, pro ratione ac indole Veneni variâ, admodum diversa. Venenum Febrile quid? Bmetici in Febris

Elenchus Caputum.

bus Intermittentibus. Venenum genii Deleterii Cathartici in Febris Continetibus, vel Emetici juxta ac Cathartici, vel quidem Mercurialis. Venenum Cantharidibus congener ansam dat Febri Diabeticæ, quin & Scorbuticæ. Venenum peculiari modo poros Cutis petens in Febris Colligativis Malignis. Fermentum Sphacelans, Causticum & adurens in Peste. Cortic. Peruv. Antidotum esse Veneni Febrilis variis Argumentis probatur. Corollaria quatuor. Primum, Fermentum Febrile non in posterum quarendum esse in Massa Sanguinis, ejus Caliditate, Frigiditate, Acrimonia, aliâve quâcunque Qualitate exuberante; neque Medicamentis contrariâ Qualitate imbutis ritè petendum. Illud autem Febrifugum certissimum est, quod sive Calidum, sive Frigidum, Fermentum Humores exagitans, atque irritans penitus subigit atque delet. Secundum, Fermentum hoc Massam exagitans in Spiritibus Animalibus tanquam primo, & immediato suo Subjecto delitescit, atque proinde inibi deleri debet. Quomodo operentur Remedia externa in Februm Curatione. Tertium, Fermentum Febrile (exceptâ solum Ephemera) semper est plus minus Venenatum. Quartum, Febrifugum propriè ità dictum, quod ad hunc Fomitem

Elenchus Caputum.

Fomitem subigendum destinatur, oportet esse Antidotum; Amicissimum Spiritibus; verum Fermento inimicissimum.

C A P. VIII.

De Corticis Præparatione, atque Exhibitione.

Corticis Electio. Cortex Officinarum sæpissimè adulterinus, vel saltem magnâ ex partu effectus est. Corticis genuina Criteria. Modus præparandi Corticem. Modus & Methodus eum præscribendi. Cortex in quocunque alio Liquore æquè ac in Vino Albo ministratur. Dosis est incerta, pro conditione Corticis plus minus genuini ac vegeti, à ʒij. ad ʒj. ij. iij. Tota Dosis non simul unâ vice, verum potius partitis vicibus, scil. ʒj. tertiâ vel quartâ quâque horâ exhibenda est. In intervallis Paroxysmorum præsertim ministrandus est. An Cathartica usurpanda sint ante usum Corticis? An Cortex sit in Lacto sumendus, & cum Regimine? Febre à Cortice fugatâ; non tantum à solenni quâcunque Evacuatione, saltem per spatium Lunæ unius abstinere necesse est, quin & Prophylaxeos gratiâ, ejusdem repetitionem post intervallum octo

Elenchus Caputum.

vel decem dierum imperare. Fasciculus Canonum de Corticis usu. Formulæ Corticis præscribendi Elegantiores. Forma Haustus, Boli, Julapii cum Bolis propinandi, Electuarii, Pilularum, Tincturæ, seu Apozematis. Quomodo Cortex exhibendus sit in Diarrhæa, Pilulæ in Diarrhæa. Quomodo in infarctione Pulmonum. Formula Linctus, Apozematis Pectoralis, Pilularum, & Apozematis cum Pilulis ministrandi.

C A P. IX.

De Proteiformi Febris Intermittentis genio.

Symptomata à Fermento Februm Intermittentium suborta nonnunquam adeo vehementia observantur, ut inde Vita Ægri in præsens discrimen adducatur, & Typus Febris in variis suis Stadiis penitus abscondatur sub larvâ Algoris Funesti, Vomitionis indesinentis, Diarrhæe Tormentosæ, &c. Exempla proferuntur. Mors subitanea à gradu Veneni Febrilis intenso, quo Spiritus oppressi à primo insultu nunquam sese expandere potuerunt. Historia Domini Amblar. Altera ejusmodi. Febris Intermittens Vomitionem simulans. Historia

Elenchus Caputum.

storia Domine Baker. Febris Intermittens Diarrhæam Tormentosam simulans, tandem in Ophthalmiam mutata. Historia Domine Harcourt, & Domine Hudson. Febris Intermittens Diarrhæam, & Phthisin simulans. Historia Domine Peck. Febris Intermittens Choleram Morbum simulans. Historia Domini Atwood & Domine Aris; Tertia ejusmodi. Febris Intermittens in Continuum cum Syncope, Ægritudine, Sudore Colliquativo, &c. Societatem; idque sine Exacerbationibus, & Remissionibus degenerans. Historia Domine Fendall, & Domine Thompson. Febris Intermittens Typum Spasmi Universalis primum induens. Historia Juvenis habitantis in vico dicto Cow-Croft. Febris Intermittens Spasmodium Diaphragmatis, & Partium Respirationi inservientium simulans. Historia Domini Ernley. D. D. Grear, atque duorum aliorum. Febris Intermittens in Infante Convulsiones simulans. Historia Filie Domini Sayers, Filiolæ Dom. Melvin, & Filii Domini Gouge. Tertiaria Colicam Ventriculi simulans in Ophthalmiam degenerans. Historia Domine Kirk. Febris Intermittens Colicam Intestinorum Periodicam simulans. Historia Domine Willon. Febris Intermittens subinitium Colicam horrendam simulans, demum in Malignam mutata. Historia Domini

Elenchus Caputum.

Domini Johnson. *Febris Intermittens cum Spasms Lumborum, & Abdominis, Dolores Partus simulans.* Historia Domine Gamble. *Febris Intermittens sub larvâ Doloris punctorii Lateralis (reapse Rheumatici) diu latitans.* Historia Domine Hamm. *Febris Intermittens primo insultu Peripneumoniam Acutissimam simulans.* Historia Fabri Lignarii in Curstons-Alley. *Febris Intermittens Rheumatismum ferè Universalem simulans.* Historia Tinctoris Pannorum in vico dicto Whitecross-Street. *Febris Intermittens sub larvâ Febris Scarlatinae, ac Cholerae Morbi delitescens.* Historia Domini Dun. *Febris Intermittens sub larvâ Febris Scarlatinae, & Vomitionis diu latitans.* Historia Domini Langley. *Febris Intermittens Apoplexiam simulans.* Historia Filii Reverendi admodum Episcopi Gloucestersensis; Domini Izatt. *Hemicrania Periodica in meipso Cortice Peruv. curata.* Historia Domine Bodington: *Altera ejusmodi. Febris Intermittens cum extremo Doloze Nephritico conjuncta.* Historia Domine Fox. *Febris Intermittens Febrifugo nostro curata, cum Vires Corticis desierent.* Historia Domine Royton. *Febris Intermittens Specifico nostro curata, ubi Cortex ab Agri Idiosyncrasia irritus reddebatur.* Historia Filii Domini Barnard.

Exercitat,

Elenchus Caputum.

Exercitat. II.

De Febribus Continuis, præsertim Remittentibus, *Συνεχῆς*, sive Continentibus.

C A P. I.

De Febribus Continuis in genere.

FErmenta Febrilia, in quantum Species Februm discriminant, à se invicem gradu tantummodò differunt. Quoties Spiritus robore nativo pollentes & miti Veneno obfessi Victoriæ spatio 24 horarum reportare valeant, utut posthàc statim Periodis Fomes Venenatus recrudescat, Febris inde formatur verè Intermittens. Aproximo Veneni gradu cum Spiritus quantentis fracti, licet perciti, & irritati, toto suo nisu & conamine Hostem, unius vel alterius diei spatio, excutere nequeant: Hinc formatur Febris *Συνεχῆς*. A gradu verò Veneni adhuc intensiori, ubi Spirituum Expansio non tantum valde deficiat, verum etiam cum multo nisu, & labore ad metam Elasticitatis, quam assequitur, pertingat, Spiritus inde excan-
descentes

Elenchus Caputum.

descendentes in Statum Explosivum adiguntur, varios Dolores in Universo Systemate vel Parte aliquâ Singulari excitantes, & enormes Vomitus, Secessus vel utroque per Partes Glandulosas efficientes; Febris hinc orta Inflammatoria, vel Colliquativa seu Glandulosa audit; Pro diversâ Symptomatum conjunctorum ratione Typum simulans Rheumatismi Universalis, vel Particularis, Pleuritis, Peripneumoniæ, Erysipelatis, Anginæ, Ophthalmiæ, Febris Scarlatinæ, Variolosæ, Morbillose, Diarrhææ, Dysentericæ, Cholerae Morbi, Colicæ Ventriculi, vel Intestinalorum, &c. Ex Periodicâ Exacerbatione, & Remissione eorum Symptomatum clarius quàm à Calore Febrili aucto vel diminuto Genius harum *zvevxs* cognoscitur. A gradu Veneni intensissimo suboritur Febris *zvoxx*, quæ semper plus minus Maligna est, quippe Spiritus primo ictu Mortificati Lactæ instituentæ impares redduntur. Febres Benignæ mutantur in Malignas, & vice versa. Febres ipsæ Pestilenciales in Principio ut plurimum sunt Continentes seu Benignæ. Ubi Venenum Spiritibus implicitum iis debilius sit, suboritur Febris *zvevxs*, ubi æquale vel fortius *zvoxx*, plus minus Maligna, unum tenorem servans. Febris *zvevxs* simplex non est fatalis; Quoties autem funesta evadit, à gradu

Elenchus Caputum.

gradu Veneni aucto, Typum suum mutando, in Malignam transit. *zvevxs* autem Spuria, ob Funestum aliquod Symptoma à nisu & Lactæ Spirituum subortum, haud raro Egrum interimit. Febris *zvoxx* semper alicujus Malignitatis particeps est, atque antequam sanetur, Typum suum mutat, & sit *zvevxs*, vel Benigna. Pro hac ratione præsertim Prognosticon salutare, vel funestum habendum est: Quin & Methodus Curationis, durante Cursu unius ejusdemque Febris jure merito varianda. Vires Corticis Peruv. in quâcunque *zvevxs* æque certè, ac citò efficaces ac in Intermitteute Curandâ. *zvevxs* Spuria, quæ Speciem exhibet Inflammatoricæ vel Colliquativæ Febris, utut in sese sit salutaris, utpote viribus Corticis vitricibus cessura; Propter Symptomata tamen vehementia, à nisu & Lactæ Spirituum difficili orta, Lethalis sapius evadit, atque multas alias Indicationes præter Subactionem Venenati Fermenti ministrat, quibus Medicum primo in loco satisfacere oportet. Febris *zvoxx* unam tantum generalem Indicationem suppeditat, scil. ut Expansione Spirituum promotâ, Eger semi mortuus ab Orbi faucibus liberetur. Medici interest ante omnia, Febrem curandam certis Criteriis posse cognoscere, umn scil. Benigna, Maligna, vel Mixta sit, & varia

Elenchus Capitul.

rias Metamorphôses, quas eadem Febris subit, animadvertere.

C A P. II.

De Febribus Continuis Remittentibus, ab Antiquis *ὑπερθετα* dictis, iisque tam Spuriis, quàm Simplicibus, earumque Naturâ, Causâ Contingente, & Typo vario.

Febbris *ὑπερθετα* descriptio. Est Simplex & Pura, vel Spuria, seu Mixta, vehementi quippe aliquo Symptomate Stipata. Quomodo *ὑπερθετα* Simplex ab Intermittente discriminatur proprio suo Typo. Typus *ὑπερθετα* Simplicis. Quare Algor, Rigor, Horror, &c. non singulas Exacerbationes Febris Remittentis æquè ac Intermittentis comitentur.

C A P.

Elenchus Capitul.

C A P. III.

De Febri Continensis Signis Diagnosticiis.

ὑπερθετα Simplicis Criteria Diagnostica à quatuor fontibus potissimum petenda. Primo, A manifestâ Symptomatum Exacerbatione & Remissione, singulis vel alternis diebus periodicè revertente. Secundo, A Pulsu qui, saltem durante Paroxysmo, Magnus est, Celer, Fortis, atque unum tenorem servans. Tertiò, Ab Urinâ, quæ post primum insultum, rubedine multâ tingitur, contentis copiosis saturatur, vel hypostasis laudabilem deponit. Quartò, A Sudoribus Periodicis, quibus, sub finem cuiuscunque Paroxysmi, Eger perfunditur. Signa Diagnostica *ὑπερθετα* Spuriæ. Propter vehementia Symptomata conjuncta Typus hujusce Febris multum obscuratur, Calor Febrilis uno tenore pergit, remissus & mitis; Extrema nonnunquam algent, Pulsus fit Debilis & Celer, Urina (durante Paroxysmo) tenuis, & copiosa, Periodicæ Exacerbationes, & Remissiones sæpius exulant, vel saltem incertè, atque frequenter in eodem die recurrunt. Methodus Curationis Symptomata vehementiora

Elenchus Capitulum.

tiora adjuncta, æquè ac ipsum Morbum respicere debet. Signa Diagnostica potius à Symptomatis vehementioribus adjunctis, quàm à Typo Morbi, qui jam obscuratur, petenda sunt. Si Symptomata ejusmodi fuerint, quæ robur Spirituum, utut jam ex parte obrutorum, aut saltem eorum forte conamen arguant, si cum Magnâ Violentiâ invadentia, Febrem Inflammatoriam, vel Colliquativam denuntient, præsertim si hæc Symptomata observentur post Periodos certas recurrere, atque, saltem durante Remissione, Urina & Pulsus sese habeant ut in Febre Eryxâ genuinâ, admodum verisimile est hancce, qualiscunque sit ejus Typus, esse de genere Eryxiarum. Efflorescentia quasi Erysipelatosa circa Nares, Labia, vel aliam quamvis Partem, quasi signum Pathognomicum, Febrem Eryxâ indicat.

CAP.

Elenchus Capitulum.

C A P. IV.

De Febri Continentis Causâ
evidenti.

Causa Procatacrica hujus Febri est Atmosphæra. Inde ferè ubique Epidemia est in Aëre Palustri, Maritimo, vel Arboribus plurimum obsto: Atque, quovis ferè loco Epidemica, tempestate Autumnali.

d

CAP.

C A P. V.

De Febribus Continentis Signis Prognosticis.

1°. **F**ebriſ $\Sigma\upsilon\epsilon\chi\eta\varsigma$ Simplex, quā talis, & quamdiu talis, raro admodum, si unquam est funesta. 2°. Simplex $\Sigma\upsilon\epsilon\chi\eta\varsigma$, priusquam Exitialis evadat, Typum, ac genium suum mutat, & transiit in $\Sigma\delta\upsilon\upsilon\chi\eta\varsigma$ Malignam. 3°. Febriſ hæc Benigna, prope Statum Morbi, in Malignam facillimè transiit. 4°. Ex temerariâ, & incautâ Symptomatum $\Sigma\upsilon\epsilon\chi\eta\varsigma$ Spuriâ comitantium subleuatione, hæc Febriſ, momento quasi, Malignæ speciem induit. 5°. Quo plura Malignitatis indicia cum hæc Febriſ conjunguntur, eò periculosior est, & eventus ejus incertior, & vice versâ. 6°. Spirituum Robur ex Pulsu ante omnia certissimè explorandum est. 7°. $\Sigma\upsilon\epsilon\chi\eta\varsigma$ Spuria, siue mixta, utut in sese minus funesta sit, ratione tamen Symptomatum adjunctorum, Agrotantes haud raro è vivis tollit. 8°. Quo plura, vehementiora & curatu difficiliora sint hæc Symptomata, eò magis funesta (ex accidenti licet) ritè habenda est ipsa Febriſ. 9°. Febriſ primo instanti $\Sigma\upsilon\upsilon\chi\eta\varsigma$, & Maligna (si salutaris Crisîs contingat) illico

lico mutatur in $\Sigma\upsilon\epsilon\chi\eta\varsigma$ & bonum Prognosticon suggerit. 10°. $\Sigma\upsilon\epsilon\chi\eta\varsigma$ nonnunquam post Statum Morbi in Intermittemtem transire solet; Febriſ autem hujusmodi Intermittems præ cæteris curatu difficilis, & ad Recidivationem proclivis est. 11°. Judicatio Febriſ $\Sigma\upsilon\epsilon\chi\eta\varsigma$, utut mitis, ac Benignæ, viribus Naturæ solummodo facta, admodum longa, ac incerta est. Cortex autem citius, atque citius, sine dierum Criticorum Expectatione, Victoriâ reportare solet. 12°. Quo Exacerbationes, & Remissiones diei horâ magis certâ redeunt, & quo Remissiones magis sunt protensæ eò melius, & vice versâ. 13°. $\Sigma\upsilon\epsilon\chi\eta\varsigma$ Simplex viribus Corticis æquè certè cedit, ac ipsa Intermittems. 14°. Efficacia Corticis Febrifuga in $\Sigma\upsilon\epsilon\chi\eta\varsigma$ Spuriâ debellandâ est propemodum æquè certa, ac in simplici (modò ritè ministretur respectu ad Symptomata Vehementia habito) non autem adeò cita est. 15°. $\Sigma\upsilon\epsilon\chi\eta\varsigma$ Simplex vel Spuria solius Naturæ ope sanata rarissimè recidivam habet, Cortice autem, vel aliâ quavis Antidoto subacta non rarius quàm ipsa Intermittems recrudescit, semper tamen sub specie Intermittemtis. 16°. Hoc non obstante, ob varias rationes hic modus curandi priori præferendus. 17°. $\Sigma\upsilon\epsilon\chi\eta\varsigma$ Cortice curata raro admodum

Elenchus Caputum.

dum cum evidenti aliquâ Crisi terminatur. 18°. Evacuaciones in *zoveyn* à Naturâ institutæ serè semper sunt insidæ, atque ut plurimum Symptomaticæ. Evacuatio Critica, & salutifera fit solummodo per Sudores, vel Salivationem. Prior est magis Cita, & Acuta; altera verò æquè certa, licet tarda, & molesta. 19°. *zoveyn* Simplex (ubi Curatio vi *Expansivâ* Spirituum solummodo perficitur) sæpè numero longa est, & Crisis ejus nonnunquam tarda, & molesta: Spuria verò ob Naturæ impensas, & Symptomata vehementiora adjuncta, plius minus Acuta est. 20°. Crisis Febris *zoveyn* (ubi Materia colligata per plures Portas eliminatur) tardius procedit, quam ubi unicâ viâ extruditur. 21°. Febris *zoveyn*, ubi solis Naturæ viribus Curatio perficitur, post Statum Morbi mutata in *zoveyn*, ut plurimum sub secundi Paroxysmi finem, Criticis Sudoribus perfectè terminatur; Indèque dies iste Judicatorius habetur, quo prima Remissio contingit, & Criticis in quo secunda. 22°. Febris, *zoveyn* speciem referens in primo Morbi limine, facillimè in *zoveyn* mutari potest. 23°. Durante Morbi augmento, præsertim prope Statum, pessimum signum est, si Urina sensim in tennem, & pallidam mutetur, si Pulsus magis Celer debilis

Elenchus Caputum.

Debilis ac vacillans evadat, multò magis si subsultus Tendinum, Loquacitas, Insomnias terribilia, & Phantasmata inscitata accedant: E contrâ Pulsus Fortis, & constans, Urina Rubedine multum tincta, & Contentis saturata, multò magis quæ Hypostasin Laudabilem deponit, ubi Morbus ad Statum pervenerit, optimùm prælagium exhibet, utut reliqua Symptomata contrarium Prognosticon denunciare videantur. 24°. Omnis Epidemia Febris, Autumnalis, & Castrensis, quando primum invadit, est ut plurimum *zoveyn* Simplex sc. vel Spuria.

C A P. VI.

De Febris Continentis Indicationibus
Curativis.

IN genere, unicè indicatur Deletio Fer-
menti Venenati, quod Naturam ad cer-
tamen irritat, atque provocat. Hoc enim
sublato, Lucta Febrilis spontè cessat, &c.
Ubi verò Spiritus Veneno graviore laces-
siti, à nisu suo immodico in Explosiorem
adiguntur, aut Humores inde Colliquati è
Glandulis immodicè excernuntur, vel deni-
que ubi Febris à nimia Spirituum depres-
sione in Malignam transit; plures, eæque
admodum diversæ Indicationes submini-
strantur, quæ mox in Metodo Curationis,
explicandæ veniunt. Deletur Venenatum
Fermentum vel à Naturali Spirituum Ex-
pansione, vel Cortice Peruviano, aut al-
terâ (si quâ sit) Antidoto incumbenter
exhibita. Prior Methodus magis incerta
est. Medicus in hæc duntaxat Naturæ
ancillatur. Medicum hæc Methodo uten-
tem oportet esse Cautum admodum, atque
Sagacem, nihilque temerè aut officiosè mo-
liri, neque unam semper viam in Febris
sanandis pertinaciter calcare. Adhibita
tamen summâ diligentia, fallax admodum
est & lubrica hæc Rationalis Febris curandi
Metho-

*Methodus. Ut ut verò hæc se habeant, pro-
ponitur ejusmodi Methodus, juxta nostram
Hypothesin delineata, quâ Medicus insi-
stutus, nusquam in toto Morbi curriculo,
Emperici partes sustinere cogatur, vel du-
bitanter Artem suam exercere.*

CAP. VII.

De Methodo Curandi Febrem Continen-
tem Rationali.

Stadia Varia hujus Morbi, atque Symptomatum inde succrescentiam diversa Indoles. Augmentum hujusce Febris juxta ipsius Naturæ leges. Hoc Stadium Natura non uno, eodémque temporis spatio perficit. Status Morbi. Quare in hoc Morbi Stadio Lassitudo Ulcersa, Cephalalgia, cæterique Dolores, sive fixi, sive versatiles, lege Naturæ, jam sensim declinare incipiunt, qualiscunque futurus sit eventus. Hoc Stadium, spatio temporis determinato, quasi Cancellis, circumscribere baud fas est. Verum pro ratione Spirituum plûs minûs vigentium, atque Veneni primarii magis, minûsve Deleterii, citiûs, vel serius finitur. Ubi parile est Virium & Veneni robur, Status Morbi diutiûs protrahitur, atque etiam Crîsis, quæ est æquæ tarda, ac infida. Lympha Colliquata in hac Crîsi non per unam Portam confertim protruditur, verum, pro diverso Febrilis Fermenti genio, nunc per hanc, nunc illam, nunc per plures, simul, vel saltem successivè. Etiologia Salivationis, Aphtharum, &

& Singultûs, hoc Morbi Stadium Comitantium. Declinatio Febris in hac Crîsi Morbi tardâ evidens. Symptomata Febrem *Συγχοῦ* in Malignam & Funestam mutatam comitantia. Errores Practicorum in Febris Continentis Curatione. Regimen in Curatione harum Februm justum ac debitum. Alimentum. Remedia Pharmaceutica. In Alvi Adstrictione. In Fluxu Alvi Symptomatico. In Vomitione. In Dolore Capitis, Artuum & Lumborum insolito. In Statu Spirituum Explosivo. In Incendio insolito. Ubi *Συγχοῦ* incipit degenerare in *Συγοχον*. Usus Alcalium. Usus Vescicatoriorum. Usus Suppedaneorum. Usus Alexipharmaconum. Opiatorum usus. Catharticonum usus sub finem *Συγχοῦ*. Eorum formulæ.

Elenchus Caputum.

C A P. VIII.

Methodus Exhibendi, Corticem in Curatione Febris Continentis.

Simplex *Συεχὴς*, quamdiu talis, nil præter Antidotum, formâ Ægrotanti gratissimâ, exhibendum exigit, idque partitâ vicibus, & durante Remissione. Quid agendum ubi *Συεχὴς* primum incipit in Continuum vergere. Quid in Vomitione extremâ, vel insolitâ. In Fluxu Alvi. In Fluxu Alvi cum Vomitione conjuncto. In Statu Sanguinis Inflammatorio. In Statu Spirituum verè Exploſivo. Ubi *Συεχὴς* in *Σύοχοι* verè jam transiit.

C A P. IX.

De Proteiformi Febris Continentis Genio.

Febriſ Remittens ſub larvâ Vomitionis, & Nauſeæ diu latitans. *Hiſtoria* Domine Blackerby. Febrſ Remittens Diarrhæam Torminoſam in puerperâ ſimulans. *Hiſtoria* Puerperæ. Febrſ Remittens Diarrhæam Torminoſam Periodicam ſimulans. *Hiſtoria* Domine Brent. *Συεχὴς* Cholera

Elenchus Caputum.

Cholera Morbum ſimulans cum Spasmiſ Thoraciſ, & Abdominiſ. *Hiſtoria* ſervi Domini Hall. *Συεχὴς* ſub larvâ Lieenteriæ, Colicæ, Vomitionis diu latitans. *Hiſtoria* Domine Maſchall. *Συεχὴς* Colicam ſimulans in Puerperâ. *Hiſtoria* Domine Thornburg. *Συεχὴς* Vomitionem immanem, Spasmos Thoraciſ, ac Abdominiſ, & Strangulationem ſimulans. *Hiſtoria* Filicæ Domini Thatcher. *Συεχὴς* Pleuritidem ſimulans. *Hiſtoria* Domini Stradwick. Febrſ Remittens ſub larvâ Doloriſ Lateraliſ (reâpſe Rheumatici) diu latitans. *Hiſtoria* Domini Gumley. *Συεχὴς* Rheumatica in Malignam demum mutata. *Hiſtoria* Domine Patchin. *Συεχὴς* Spuria Rheumatica. *Hiſtoria* Domini Guttur. *Hiſtoria* Domini Glaccock. *Hiſtoria* Domini Semyr. *Hiſtoria* Domini Kemp. *Συεχὴς* in *Σύοχοι* mutata. *Hiſtoria* Domini Shakell. *Hiſtoria* Domine Lechmere.

APPEN-

APPENDIX.

Febri *Sive* *χλδ*, Simplex vel Spuria frequentissima, & inter ceteras Febres Maximè Vulgaris. Febri hæc, Mensibus Autumnalibus, ubique per Angliam ab Anno 1658. and Annum 1664. Epidemia. Ejus Historia compendiaria. *Pestis* Epidemia Anno 1665 & 1666. Ejus Historia Compendiaria. Sciente hæc Peste non penitus defecerunt Vestigia nonnulla Febri *Sive* *χλδ*. *Diarrhæa* & *Dysenteria*. Torminosa Mensibus Autumnalibus Londini grassata ab Anno 1666. ad Annum 1672. Ejus Historia. Fluxus & Tormina Symptomatum duntaxat rationem habuerunt, Morbus ipse Febri erat *Sive* *χλδ* Spuria, à Fermento genii *Cathartici* Venenato oriunda. Felicissima ejus Curatio ex usu *Corticis Peruv.* cum Laudano comixti.

Appendix.

mixti. *Morbili* Epidemii Anno 1672. Mensibus Autumnalibus publicè grassantes, hanc *Dysentericam* Febrem subintrantes, eam penitus profligarunt. *Morbilorum* Epidemiorum Historia compendiaria. Quantum *Sive* *χλδ* Febri genium hic Morbus induebat; atque usus *Corticis* efficax in ejus Curatione. *Sive* *χλδ* Simplex unoquoque Autumno, ab Anno 1673. ad præsentem Annum 1692. plùs minùs Epidemia.

*Ad Clarissimum Sagacissimumque Virum
Dominum Richardum Mortonum, M.D.
Coll. Med. Lond. Socium, & ex Censo-
ribus unum, in Nugatorio sua accuratissimam.*

Morborum jam sæva Cohors invaserat Orbem,
Inque acie primâ Febris anhelat stetit.
Insanas dederat strages: Plaudebat Avernus,
Dum caderet Stygio Victima grata Deo.
Ingemit his Visis Mortonum, & Impiger Hosti
Occurrens, Undas Ignibus opposuit:
Nempe Appollineas Herbas, & Pharmaca Phœbi,
Niluacis succos, Perruviaeque Librum.
Terga dedit Febris Victa, oculatamque parabat
Instaurare Aciem, Rémque agere insidiis.
Nec tamen hic latuit Mortonum: Providus Arma
Corripit, & Galeâ se Clypeoque tegit.
Interea Scriptis Morborum Tactica pandit,
Telâque, quæ Febris bella movere solet.
(Seu magis Continuis gessit jacularier Ignes,
Seu malit Facibus Frigora mixta suis.
Seu larvata Lues Artus proserpat in omnes,
Extrâque, quæ variis scit cruciare modis.)
Quòque Veneno Urbes populetur lurida Pestis
Detegit, & Virus narrat, & Antidotos,
Macte suis Scriptis. Vos Parca, parcite Vitæ,
Parcite dum Scribit, perditæ cum renuit.
Ille tamen Fati bene gnarus scribat in Ævum,
Et Morbos pandat jam Chronicus Chronicos.

*Ita Vovet Johannes Bateman, M. D. Coll.
Mert. Soc. Collegæ, & Co-Censor.*

*Viro Cl. Domino Doctori MORTON,
in ejus Puretologian.*

DUM circumvolitans Medicinæ Culta, prioris,
Sicut Apes, libas, Ævi, Monumenta, legitiq;
In proprios usus quæ præsens protulit Ætas,
Qui relegendi Tua Scripta, Negotia cætera credunt
Intermissa Tibi; Qui tanta Negotia cernunt,
Seminecisque Tuos, quos Arte reducis ab Orco,
Mirantur Tibi quæ scribendi supererat hora.
Armato tennes qui res scrutantur Ocello,
Ancipites quarunt, quo Mens Tua Numine plena,
Ignorata diu promit Miracula rerum;
Agnoscit vanæ Chymicus Mendacia flammæ,
Nec totam ulterius Medicinam quarit in igne.

India, quæ Gemmas dederat, Fulvumque Metallum
Luxuriæ fomenta, & Mortis semina særa,
In Morbos Mortemque eadem tulit utile Lignum,
Quod penè incasum nostras transmissit in Oras:
Nam tractata Manu indoctâ fordesceret Arbor,
Ni vires, dandique Modos, & Tempora certa
Librares Trutinâ: Quærenti talia Turbæ
Non incerta Tui reddunt responsa Labores,
Nam Daphnem olim non sic dilexit Apollo,
Ut Tua Te speciola magis nunc diligit Arbor.

Ante rogam Veri liceat modò visere Fontem,
Sique fidem hypothesis non omnis imagine falsâ
Ludat, vera Tua est; decorat quam Lucidus Ordo,
Artis quam præcepta regunt, usûque magister,
Quamque

Quàmque nec Aetatis Dens invidus atteret unquam,
Sed stabilis series fugientum longa Dierum.
Jam Pthisis elapso grassata est parcius Anno,
Victa tuis Armis, & praesens temperat Annus
Febrilis Aestus; Quid non fecunda data est
Annorum series? Nunc en Strumaeque Lepraeque
Atque Maligna Cohors, quam Sidus mittit iniquum,
Vertere terga parant: Sic cum Gulielmus Hibernos
Primâ acie fudit, venturi conscia Fati
Turba, intacta retrò cessit, non Oppida lapsos
Non Galli tenuere, animòsve dedere paludes.

* Det Veniam Coi Venerabili umbra magistri,
Dum sic Arte novâ producas Stamina Vitæ,
Dum facias Artem succinctam, & signa tuorum
Pressa Pedum calcantem haud Experientia fallat.

Tho. Sutton, M.B. & C.C.C. Oxon.

* Ο βίος βελύχεται, ἢ δὲ πύχυνται, &c. Hippocrat.
Aphorism. prim.

ΠΡΟΛΕΓΜΕΝΑ:

SIVE

Apparatus Curationis Morborum Universalium.

Medicina est ars medendi, sive sanandi corpora humana invale-^{desultio} tudine aliquâ affecta, ejusmodi ^{Medicinas.} remedium usu, quorum necessitas ab uniuscujusque morbi causis atque Symptomatis indicatur.

Est igitur generale hujus artis sub-
jectum *Corpus Humanum*; speciale autem
Egrotatio, sive morboſa ejus affectio;
Instrumenta sunt *Medicamenta* tam sim-
plicia quam arte aliquâ composita. Ex
quibus liquidò constare potest, oportere
Medicum ad curationem morborum rite
peragendam instructum esse *Universi
Corporis humani* ratione generali, omnium-
que ejus partium situm, fabricam atque
usum callere, necnon perspectas habere
omnium morborum causas & Sympto-
mata, Medicamentorumque tam simpli-
cium quam arte aliquâ paratorum virtutes
tenere.

Constat igitur universus Artis medicae
Apparatus ex istis fere partibus, primò A-
B natomiâ

Medicina
Apparatus.

anatomia, quæ singularum humani corporis partium in statu naturæ sano situm, figuram, atque usum *Aulosis* ipsi ostendit, secundo *Pathologia* atque *Etiologia*, quæ in statu naturæ morboſo omnium morborum discrimen, causas atque Symptomata tradunt; terciò *Physiologia*, sive Scientiâ Simplicium Medicamentorum à naturâ nobis Suppeditatorum, quæ naturales singulorum vires atque virtutes ad medendi Artem spectantes edocet; quartò *Pharmaceuticâ* tam *Chymicâ* quàm *Galenicâ*, ut ex iustâ ac debitâ Simplicium Medicamentorum Commixtione, Composita ad compensandum simplicium defectum aptè conscribantur.

Lubet igitur (licet strictim) in omnes istos titulos commentarios nostros subnectere. *Anatomiâ* tamen, *Pathologiam*, atque inde natam morborum *Etiologiam* de industria coniungimus, atque unâ eademque operâ pertractamus, eo quòd *Contraria juxta se posita magis elucescunt*, & quòd *Rectum index sit sui & obliqui*. *Pathologia* enim atque *Etiologia*, sive vera causarum atque Symptomatum descriptio ex *Anatomiâ*, seu desinctorum cadaverum inspectione maximè petendæ sunt; Siquidem ejus ope, status naturæ tam sanus quàm morboſus, morborumque causæ & effectus, atque horum

Anatomie
necesse est.

rursus

rursus qualitates atque gradus facillimè in conspectum veniunt. Conclusiones aliis fundamentis innixæ mihi videntur nugæ, & vana hæriolantium infœmia, quandoquidem *Indicationes Curativæ* à verâ & certâ morborum *Etiologia* solummodo desumendæ sunt, atque *Etiologia* istiusmodi certa ac demonstrativa ab *Anatomiâ* solâ sit expectanda; Tantum momenti habet in apparatu Jarrices causas morborum ex *Anatomiâ* cognitæ habere. Philosophus quidem minutissima quævis naturæ mysteria, speculandi gratiâ, cultro Anatomico subjicit, Medicus verò disquisitione Anatomicâ, veras morborum causas investigat, ut paratior accedat atque instructior ad easdem ope remedium eradicandas. Ideoque impræsentiarum, Originem tantum, Nexumque partium humani Corporis perquiremus, ut inde veras *Morborum universalium* causas ante omnium oculos ponamus; Cum verò ad morbos partium filo sermonis deducamur, Viscera varia venient exactius propendenda, unâ cum eorum singularum situ, texturâ & usu, cæterisque omnibus, quæ ad causarum morborum particularium eruendas, & clariùs explicandas conferre possint. Prima Fortis origo, uti mihi observatione constat, *Cerebrum* est, proximum huic *Cor*, seu punctum

B 2

punctum

punctum saliens; Indèque cerebrum sævus seu Embryonis proportionem cæteras partes semper superat; Ex hoc stamina totius corporis sensum & seriatim produciuntur. Quod autem ad texturam cerebri peculiarem attinet, sic se habet: Corpus est spongiosum, glandulæ ad instar, conflatum extenuissimis fibrillis circumvoluam complicatis, Medulla oblongata & spinalis eodem modo formatae sunt. Fibrillæ tam cerebri, quàm medullæ spinalis in nervos compinguntur, qui sive intra Cranium à Cerebro & Cerebello, sive extra cranium à medullâ spinali oriuntur, Canaliculi instar, Spiritus animales per totum corpus placidè deducentes, sensum motumque corpori impertinunt, cæterisque muneribus ad vitam necessarius funguntur. Eadem Cerebri & Cerebelli propaggines ulterius continuatae in membranas, vasa sanguifera, viscera, & musculos concinne Expanduntur, iterum constrictæ in formâ tendinum & Cartilagineum colliguntur, immò ulterius compactæ in ipsâ Ossâ indurecunt. A cerebro igitur, tanquam fonte quodam, tota compages corporis, omniumque ejus viscerum, & vasorum, ortum habet, à spiritu, instar fulguris, è cerebro perpetuo derivato, animata, ad usus proprios & destinatos apta evadit. Quinetiam in statu præternaturali, Spiritus Animalis,

non

Origo membranarum,
Tendinum
ossium à
Cerebro.

Origo morborum universalium.

non secus ac massa Sanguinis, fermento peregrino inquinatus morbosum characterem recipit. Ex quo non tantum morbi cephalici, uti *Apoplexia, Vertigo, Lethargus, Coma, Epilepsia, Convulsio, Mania, Melancholia primaria*, &c. verum etiam *Incubus, Hystericæ* passionès, & affectiones *Hypochondriacæ, Paralysis*, cæterique morbi generis nervosi, immò & *Febres* cujuscunque generis, *Variole, Morbilli, Scorbutus, Chloræsis*, & generaliter loquendo, omnes morbi sive Acuti sive Chronici generantur, præter eos qui evidenter à malâ diathesi alicujus visceris vel partis specialis oriuntur. Indeque *Ætiologia* omnium Morborum *Universalium*, qui totum corpus primariò afficiunt, æquè ac Cephalicorum, & nervosorum propriè sic dictorum, ab hinc ritè petenda est. Et quidem juxta hanc hypothesin, horum morborum *Pathologia* certior & rationi longe congruentior concinnari potest, quàm ex doctrinâ Humorum à Priscis traditâ, forsân etiam *Indicationes curativæ*, quæ adhuc desiderantur, ad hos morbos *Universales* magis aptæ, Medicorum expertorum sagacitate & industria, in magnum ægrotantium solatium, exinde excogitari possunt. Licet non inficiari *Indicationes* communes à vitato statu sanguinis, & humorum desumptas, suos usus habere. Nam sicut à morbo

B 3

Spiri-

Spirituum statu, tanquam à præternaturali fermento, illicè massa Sanguinis morbo afficitur, ita etiam æger spirituum status ut plurimum, à vitiatâ crasi sanguinis (qui quidem eorum pabulum & iomes est) dependet.

Quo vero hypotheseos nostræ de morborum *Universalium* origine veritas illustretur, priusquam ad specialem *Etiologiam* & *Pathologiam* descendamus, ut quædam generalia nobis concedantur, postulamus, quæ tamen, pro viribus, & quantum rei natura patitur, demonstratione evidenter probare conabimur. De Morbis partium postcâ suo loco dicendum est.

Postulata sunt quæ sequuntur, nempe Dari verè spiritus animales, eosque in singulis fibrillis totius machinæ hospitari, à cerebro & medullâ spinali promanare; Eorum canales esse nervos. Promptuarium verò Cerebrum & medullam antedictam, Spiritus esse *non expressibiles*, seu primum principium activum Totius Machinæ. Atque eorum unionem cum sanguine esse intimam; Eorum æconomiam sepius inè perverti, Crasin sanguinis ab eorum morbis semper immutari, atque à morbosâ spirituum affectione, & inde consequenti eversione sanguinis crasi morbos *Universales*, quosque sunt, immediatè oriri, mediatè autem etiam morbos partium.

Quod

Quod autem verè dentur Spiritus *Animales*, quantum res patitur, suo modo scilicet ab effectu demonstrari facile potest. Demonstrationem à priori rei Natura non permittit, quoniam hi Spiritus omnium fere nostrorum sensuum caput longè superant; Cumque secundum Philosophorum axioma, *Nihil possit esse in Intellectu quod non prius fuit in sensu*, nec ratio ipsius naturæ atque substantiæ horum spirituum (qui quia sensus omnes præter Tactum effugiunt, ideo metaphoricè tantum describi possunt & solent) à nobis requiri potest, nec alia aliqua demonstratio illorum existentia, nisi quæ sit à Posteriori & ab eorum effectibus, qui tam in statu naturæ integro, quam in morbosâ sensui patent. Hoc modo existentia Spiritus animalis atque Animæ ipsius æqualiter demonstrari potest, adeo ut utriusque existentia pari ratione vel agnoscenda vel neganda sit. Est enim (ut mihi videtur) Spiritus iste immediatum Animæ organon, & vitæ ipsius subiectum, qui idèò mediam quandam naturam inter Corpus & animam participat, ut vinculum sit, quo Anima Corpori uniat, & totam suam energiam vitalem exerceat; Sicut enim in statu sano, per continuatam horum spirituum irradiationem à cerebro, tota corporis compages ad vi-

B 4

tales

tales & animales suas sanctiones, motum scil. & sensum, rite & facile exequendas apta redditur, ita in statu morboſo propter horum radorum influxum, ſive à ſtrangulatione, ſive à compreſſione ſpinæ medullæ impeditum, omnes ſubjectæ partes illico exſolvuntur, ab irritato verò & exploſivo eorum ſtatu tota compages variis hic illic ſpasmis agitatur & diſtorquetur, denique ubi à mala diatheſi cerebri & principii nervorum hi ſpiritus à naturali ſuo ſtatu in ſtupidum torporem degenerant, utut partes adhuc ſint animatae, illico inutilis, & ſenſui atque morui imparis redduntur, uti in *Paralyſi* clarè conſpicitur. Indeque faciliſſimè condudere licet, præter animam & fiſtulofam corporis compagem, dari etiam ſpiritus (cujuſcunque naturæ illi ſint) in minutis quibuſvis fibrillis totius hujus organi hoſpitantes, quorum ope, quamdiu munus ſuum debite exequuntur, Anima cum ſingulis partibus ſeſe communicat, & cum eos deſicere contingit, vel morbo affici, anima ipſa Langueſcit, & brevi diſruptis carceris ſui repagulis, auſurgens cadaver deſerit. Inſuper ex ſenſu *Tactus*, qui ſolus ex ſenſibus ſpiritus animales percipit, evidenter conſtat, non ſolum hos ſpiritus reapse Exiſtere, quin etiam naturam verè corpoream participare

ticipare; Ex conſtrictione enim diuturnâ partis cujuſcunque dependentis quivis in ſeſe facile ſentit non tantum intumeſcentiam partis à reſuſu ſanguinis impedito, verum etiam à præpedito ſpirituum influxu ſtuporem nec non debilitatem, & pro tempore, *Partis Paralyſin*, imò etiam per aliqua momenta à conſtrictionis Remiſſione, puncturam quandam percipit, a renovato ſcil. ſpirituum influxu, quæ moleſta ſenſatio eouſque durat, donec pars ſpiritu animali placide iterum, ſenſimque ut antè irrigetur; Quandoquidem autem nihil quod non eſt reverà corporeum, ligaturâ ſeu compreſſione externâ, ab influxu ſolito impediri poteſt, nulliuſque rei niſi corporeæ motus à ſenſu quocunque percipitur, demonſtrativè concludere licet non tantum dari reipſâ ſpiritus animales, verum etiam illos ſuo modo eſſe corporeos, utut omnes ſenſus noſtros, præter *Tactum* ſolum, ob tenuitatem ſuam fugiant. *Spiritus* igitur tollendi omnino non ſunt quia præciſe deſiniri nequeunt, Si quid tamen conjeſtura judicare licet, qui *Fulguris* aerem irradiantis, vel *Auræ* animalis ideam iis aſſingat, non multum forſan à ſeopo aberrabit; Saltem hoc modo varia ſanitatis & invaletudinis Phænomena prompè explicabit. Corporei ſunt & maxime fluidi, tactu judice, quod etiam

etiam subtilissimi sint, necesse est, cum per fibrillas cerebri, omnium partium, ut mihi videtur, subtilissimas & tenuissimas transeunt, & ex iisdem eliciantur, atque inde, communi consensu, spirituum nomine indignantur, quia præ minutâ sensibus percipi nequeunt. Porro, ob vim Elasticam seu explosivam, quâ pollent, aream plane naturam referre videntur, & maximâ ex parte intra cerebri officinam confici ex aeris particulis singulis momentis cum sanguine, mediante pulmone, in hunc finem mistis, quo nomine, forsitan sine *ἀνυπολόγητος*, hos spiritus Auram animalem seu Aerem exaltatum nominare soleo.

Spiritus animales in omnibus fibrillis hospitantur.

In singulis autem fibrillis hos spiritus hospitari status corporis tam sanus, quam valetudinarius indicat, quandoquidem minutissima quæque fibrilla ab iis animetur & sensu gaudeat, conuulsionem, sectionem, vel aliam quamvis continui solutionem sine tristi & molesta sensatione sustinere non potest. Præterea fibræ, modò adsit diathesis spirituum explosiva, vellantur & spasmis torquentur, in diathesi narcotica sensus expertes manent.

Spiritus à Cerebro promanant.

Promanare verò hos spiritus à cerebro, uti radios à sole, in totum Systema corporis influere, inibique perenni novarum copiarum appulsu singulis momentis instaurari quivis in se facile experiri potest.

Nam-

Namque ex vehementi constrictione, partes infra ligaturam sitæ illicò sensu privantur; præterea, quoties ex materiâ morbificâ cerebro impactâ Tonum ejus everti contingat, vel quoties canales Nervorum inde obstruantur, præ defectu spirituum influorum partes subjectæ illicò paralyti afficiuntur.

Nervi esse Canales Spirituum, ex eorum fabricâ, Nexu, usu, & ramificatione Satis fere sensui patet; Formantur enim instar Canalium, sive partem anteriorem & medullarem, sive posteriorem seu tunicam spectemus, ortum etiam suum habent singuli à Cerebro vel spinali medullâ, at neque motui, neque sensui intervenire videntur nisi quatenus Spiritus in musculos & cæteras partes motui & sensui dicatas transmittunt; Denique, eodem prorsus modo, quo venæ & Arteriæ, sanguinis & succi nutritii Canales, per totam corporis molem affabre, & quasi Naturæ consilio in hunc finem ramificantur.

Nervi sunt Canales Spirituum.

Cerebrum esse Officinam & quasi Cisternam commune Spirituum ex illius fabricâ peculiari patet; Namque non sine causâ è subtilissimis fibrillis pars ista constat, quæ tantæ functioni à naturâ destinatur, quæ commune promptuarium est quod toti compagi sensationem supeditat, quæque levissimæ cujusque impressionis capax esse debet. Porro magnitudo hujus par-

Cerebrum Spirituum promptuarium.

tis

tis in Embryone cæteras proportionem excedens, continuatio & nexus reliquarum partium corporis, quarum stamina à cerebro & medullâ spinali propagari videntur, ut etiam subita & universalis sensus privatio in *Apoplexiâ* aliisque cerebri morbis, qui, influxum seu dispensationem spirituum aut penitus tollant, aut diminuunt, huic rei fidem faciunt.

Spiritus
Enyrgia.

Spiritus animales esse τὸ ἐνεργητικὸν seu primum principium activum, & quasi Fermentum universale totius corporis, à quo sanguis & humores variè agitantur & immutantur non dubito. Hi sunt Helmontii Archæus. Sanitatis & invaletudinis, vitæ & necis totius machinæ princeps & moderator. Verosimile etiam est Hippocratem, magnum illum, medicinæ parentem, idem sensisse, ubi morbis ἑσθὺν ἢ inesse asseruit; Verùm, missis istis auctoritatibus, certum est, quòd Spiritus, sanitatis tempore, placide, instar radiorum solis, omnes recessus minimasque fibrillas totius machinæ permeant atque implent, sanguinem intra fibrillas fluentem adjuvant, crasin ejusdam integram conservant, & irradiatione perpetuâ vitalem Characterem ei imprimunt, ubi verò morbo tentantur, sanguis ipse, & tota humorum massa conturbatur, nec non fermenta in singulis glandulis hospitantia, variâs alterationes subeunt.

Unio.

Unionem Spirituum Animalium cum sanguine esse intimam facile demonstratur ex verissimâ illâ hypothese quæ supponit totam

Intima unio Spirituum cum sanguine.

texturam corporis esse *Vascularem*, ad mentem *Hippocratis* asserentis esse ἐν σωματι ζωὴν πᾶν συμπεπνὸς ὁ σπέρμα. Namque jam ante probavimus spiritus non detineri in claustris nervorum tenuissime licet ramificationum, sed per minimas fibrillas musculorum & membranarum exspatiari, quòd fit ut cum sanguine non possunt non commisceri; Eodem enim modo Sanguis non arcto venarum & Arteriarum spatio inclusus irritò fluxu & refluxu Cor perpetuò petit deseritque. Verùm ab extremis cujusque Arteriolæ capillaris in Corpus, musculorum, membranarum &c. effusus fibrarum tubulos implet, unaquæque cordis Systole novo flumine à tergo pressus, lento motu habitum corporis pervadit calore Scaturiginis è terræ visceribus repentis, donec tandem Oscula venarum capillarium subintret & deinde rectâ viâ ad Cor iter faciat. Hanc sententiam plurimis argumentis confirmare licet: Primum quia sanguinis tantillum ex minimâ quâvis sectione, vel puncturâ sive musculi sive cutis ubicunque institutâ illuc effluit. Secundò quia nisi hujusmodi Sanguinis è vasis in habitum corporis effusio concedatur, ratio reddi vix potest

potest, quo modo Succus nutritius partibus alendis apponatur, Et frustra Sanguinis intra vasa solummodo fluxum refluxumque natura instituisse, cum nullis corporis partibus nisi forsan vasis sanguiferis aliquid Emolumenti esset in hac perpetua circulatione sanguinis. Insuper, ubi jam fere ab omnibus conceditur nullam dari Anastomosen Venarum cum Arteriis, impossibile erit absque hac Hypothesi motum sanguinis circularem Explicare, qui tamen ab omnibus medicis defenditur. Denique quid opus verbis? Cum res tota experimentis plurimis comprobata sensui ipsi in singulis corporis visceribus, quæ hujusmodi experimenti sunt capacia, manifesta sit? Injecto enim lacte, atramento, vel aliquo alio liquore coloris saturati per arteriam *Coronariam*, non tantum vasa sanguifera, verum etiam totum parenchyma cordis illico albescit vel nigrescit: itidemque liquor per arteriam injectus idem numero iterum per venam redditur. Idem etiam in *Renibus* ab injectione ejusmodi liquoris per arterias Emulgentes, in *Liene* per Splenicam, in *Hepate* per venam *Portæ* conspicitur & dubitari non potest, quin idem quod in his visceribus sensu percipitur, in reliquis machinæ partibus circulationis lege fieri debeat.

Quod

Quod Spirituum æconomia perverti possit idque primario, & sine antecedenti humorum dytcrasia, plurima exempla probant. Quam frequenter enim in rheda vel navi vehentes, vel fumum *Tabaci* haurientes vomitiones biliosæ, eaque immanes, Lipothymia Vertiginisq; à solo irregulari Spirituum motu adoriuntur? Quis autem ab humoribus, aut crasi sanguinis prædipositâ hoc evenire asseret, qui seridè perpendit quàm citò inordinatus iste motus, aeris & loci mutatione compescatur, & omnia Symptomata quantumvis dira evanescant? *Melancholia* etiam *Hypochondriaca*, utut varias mutationes in sanguinem & humores sæpissime inducat, indeque Venesectione, medicamentis *Chalybeatis*, lenibus *Catharticis*, &c. alleviari possit, evidenter tamen Cerebrum ipsum, genus nervosum, & Spiritus in iis hospitantes, tanquam immediatum morbi subjectum primario afficit, plurimique, Symptomata, cum quibus hic morbus sociatur, nempe *Jactatio*, *Inquietudo*, *Deliria*, *Vigilia*, *Intenta Cognitio*, *Dolores vagi spasmodici*, generi nervoso omnia non humoribus accepta referenda sunt. Quid? quòd plurimos istiusmodi ægrotantes memini, qui obstinatione quadam contendere soliti sunt Animam solum suam ægritudine affici, nec quicquam emolumenti à medicamen-

tis

*Spiritus
sunt sub-
jectum Mor-
borum Con-
tagiosorum.*

tis expectandum esse, cum pertinaciâ affirmantes non nisi rationibus & Colloquiis Philosophicis curationem tentari oportere. At consilia sine medicamentis nullius momenti esse experientiâ compertum habemus, Nam; recrudescente paroxysmo, cum novæ tenebræ Spiritibus offunduntur, delirium illico, consilio non obstante, revertitur, unde liquet non Animam, sed Spiritus animales, quorum ope Anima corpori unitur, esse immediatum hujusce morbi subjectum. Porro, in morbis ex Contagione, vix quisquam concipere potest crassam & legnem humorum molem ab effluviis quibuscunque extraneis, in tot enormes, tam efferos & subitaneos motus concitari posse, nisi Spiritus ipsi contagionis miasmate contaminati totâ humorum massam insicerent. Denique res clarissimè apparet in *Passionibus Hystericis*, reliquisque morbis quamplurimis tam Chronicis quam Acutis, qui ortum suum evidenter ab animis Pathematis ducunt, Hæc enim Pathemata cerebrum & genus nervosum immediatè afficiunt, & naturalem Spirituum diathesin evertunt; Affectiones autem morbosæ, quotquot sint, quæ exinde in sanguinem, aut viscera quæcunque, particula inducuntur, naturalem dispositionem spirituum everfam aptissimè consequuntur. Quamplurimos

plurimos autem morbos, eosque cum Symptomatis vehementissimis lociotos non tantum in genere nervoso, sed etiam in arterioso & venoso hæc originè prognatos quivis in medicina medicoriter versatus facile agnoscat.

Imo, quis unquam sanguinem & humores, qui sensu præditi non sunt, ægrotare asseruit? Reverà totus Homo, (*viz.* compages corporis è musculis, visceribus, membranis, nervis eorumque fibrillis, unâ cum humoribus contentis) est subjectum adequatum ægrotationis; at proximè & immediatè in spiritibus & genere nervoso Morbi radices habent, ubi etiam tantummodò ab ægrotantibus percipiuntur.

Nequis verò, hæc nostram hypothesein, Morbi Spirituum sicuti *Helmontianam*, & in perniciem medicinæ rationalis excogitatam, & ad liquorem *Alkabeß* seu Medicamentum universale adaptatam repudiet; statuiamus non uniusmodi esse Spiritum morbosum, sed humorum morbis inde consequentibus numero pares, & modum, quo Spiritus afficiuntur, ab istis morbis indicare; *v.g.* A *Spasmo* intelligitur quod spiritus nimis explodantur: Ab affectibus *Hypochondriacis* & *Hystericis*, quod sine statulenti, crudi & in officinâ Cerebri non bene elaborati: A *Scorbuto*, quod

sint segnes & naturæ crassioris, A Rheumatismo & quæcunque diathesi inflammatoria, quod sint nimis ficei & inflammati; A Paralyti; quod sint stupidi. Est ubi hi morbi intra generis nervosi limites continentur. Est ubi in totâ massa Sanguinis imprimuntur. Est ubi unum aliquod corporis colatorium præ relictis, uti *Jecur, Lienem, Renes,* vel *Ventriculum* laesant, fermentaque in illis hospitantia pessundant. Sin nos, dum sermonem de iis quæ sensus nostros superant habemus, hallucinari & cespitare contingat; veniam expectamus; quandoquidem nullo alio Ariadnes filo utimur ad varias Spirituum agrotationes explorandas, nisi effectibus Spirituum sensibilibus in corporis flaminibus & humoribus impressis.

Veritas
morborum
in Spiritu
bus Causa.

Causa varietatis hujus in Spirituum morbis (quantum mihi vel Anatomia vel conjectura judicare licet) à duplici fonte petenda est, sc. à crassi Sanguinis alteratâ, & cerebri vel Nervorum tono everso: ubi enim à longo abusu sex rerum non naturalium debitam Crasin Sanguinis (quæ Spirituum pabulum est & fomes) conturbari contingat; mirum non est, si spiritus animales inde formati eandem dyscrasiam participant; ubi etiam à flacciditate & humiditate nimia Cerebri, vel ejus siccate & calore præternaturali ortis ex
intensâ

intensâ cogitatione; diuturnâ liquorum spirituosorum ingurgitatione, &c. à sphacelatione, nimia ventriculorum ejus distentione acruore extravasato; fibrarum ejus præternaturali tensione à frequenti spirituum explosione; vel tandem ab inflammatione, à circulatione Sanguinis impeditâ & ejusdem stagnatione, officina spirituum, Cerebrum, morbose afficiatur; quis spiritus inibi formatos, varios morborum typos induere miretur? Jam se. nimis calidos esse & ad fermentationem proclives, jam segnes & torpidos, autè contra explosivos & nimis elasticos evadere? Ubi tandem Fibræ in principiis nervorum, & spinalis medullæ humiditate laxatæ & resolutæ fuerint (quod sæpe in Paralyticis observavimus) vel Tonus nervorum imbecillis, minus firmus & Athleticus à frequenti Spirituum explosione seu influxu nimis violento, & distensione fibrarum nervosarum à vehementibus animi pathematis redeatur, quid mirum si ex præternaturali spirituum dispensatione morbi quam plurimi in genere nervoso, uti Paralytici, Hysterici, Spasmodici, &c. proveniant?

Non autem medendi methodum, uti *Spiritus* *scilicet* *ab humo-* *rum dyscras-*
per tot sæcula probatam, quæque Venæsectiones, Cathartica, Emetica, Alterantia, &c. cum successu adhibebat, hæc hypothesi convellimus. Nam non tantum
ad morbis

à morbis Spirituum Sanguinem & humores, varias mutationes lubrè contendimus, quod in Titulo sequenti exprofesso demonstrare conabimur. Verum etiam quandoquidem Spiritus animales è sanguine, materia, scilicet habili & idonea eliciantur & renoventur, ut plurimum morboſa quadam diſpoſitione ſenſim in ſanguine facta, non tantum in *Scorbuto*, *Chloroſi*, aliſque morbis *Univerſalibus*, *Chronicis*, quò etiam in *Febribus*, *Variolis*, *Morbillis*, cæteriſque morbis acutis ad hanc Spirituum ægrotationem viam ſternit: Quippe vitiatè ſanguinis diatheſi, Spiritus inde elicti labem non participare nequeant. Et quidèm, quoties à maſſa humorum, ex abſolu ſex rerum, non naturalium ſenſim in morboſam diſpoſitionem redactà, hos ſpiritus ægrotare contingat, morbus magis habitualis, contumax & curatu diſſicilis evadit. Ubi vero ſystema Spirituum à meris animi pathematis, aut acris exteriori injuriis, ſine antecedenti humorum vitio alterari contingat, quoniam morbi ſomes in genere nervoſo, maximè ex parte continetur, appropriati alicujus & ſpecifici medicamenti opè, motus hic ſpirituum præternaturalis competeri ſolet, & nullum poſt ſe relinquit malum in ſanguine, quod uſum methodicum vel alterantis vel, evacuantis cujuſcunque reme-

dii

dii poſtulet, quod clare conſpicitur in febribus *Intermittentibus*, & etiam *Remittentibus* uſu *Corticis Peruviani* ſanatis; in affectione *Hypochondriacâ*, *Scorbuto* & *Chloroſi*, *Chalybe*, arte vel naturà præparato proſſigatis; in morbis *Hysterici* & *Spasmodici*, *Cinnabari* nativâ, *Viſco quercino*, *Ungulâ Aleis*, aut alio appropriato ſpecifico in ordinem redactis. Verum circulus hæc contra argumentationis leges committi forſan videatur, dum ſanguinem à ſpirituum morbis turbari, itidemque ſpiritus à ſanguinis dyſcrâſi affici contendimus: verum, quid verat circulum quendam cauſarum & effectuum in microcoſmo, æquè ac in macrocoſmo fieri? Annon quotidie videmus terram à pluvîâ humectatam, iterumque circulatione quâdam, à vaporibus è terra in aerem erectis pluviam renacſci? Annon in corpore humano cibum ſeu pabulum ſanguinis, ope ſalivæ & fermenti Stomachalis parari novimus, quæ nihilominus ex ipſo Sanguine mediantibus glandulis perpetuo ſuppletur? Quare igitur aſſurdum habeatur circulationem hanc inter Spiritus & Sanguinem, in *Ætiologiâ* morborum explicandâ admittere? Hoc unice volumus, quodd, utat ex maſſa humorum conturbatâ Corpus nonnumquam ad morbos ſit prædiſpoſitum; Morbus tamen

C 3

ipſe

ipse (saltem *Universalis*) primò instanti, ab ægrotatione Spirituum formetur, qui organo suo, & motu efferato, eoque præternaturali, primum insultum faciunt, eumque subitum & instantaneum, quo tota corporis compages illicò afficitur.

Quorsum vero hæc omnia, & cui bono, tanto cum labore subtilem hanc Hypothesin (& uti forsàn quibudam videatur inutilem) stabilire aggredimur? Respondeo, Quòd ex multà morborum observatione, jam diù mihi res ipsa se non aliter habere visà est, Medicumque decere, quantum in se est, ritè Philosophari, & à rei ipsius naturà Hypotheses suas desumere. Porro, multò clariùs ex hac Hypothesi, quam Humorum doctrinà, (licet ex antiquitate æstimandà,) non tantum *Ætiologia*, verum etiam *Pathologia* morborum, & *Indicationes* curativæ certius desumi queant, quod in sequelâ operis cuiquam spero demonstratum iri. Nec non Medici Soletres & Sagaces hinc insignati alia Specifica excogitare satagent, quæ Spirituum motus efferatos compescendo eorumque morbos sanando, varias etiam dyscrasias inde genitas breviori & feliciori compendio tollent, sicut jam inventus *Peruvianus Cortex* febres *Intermittentes* & *Remittentes* abigit, & *Cinnabarum* nativà non raro *Affectiones Spasmodicas*

dicas & *Epilepticas*, (à veteribus pro *Herculeis* & insanabilibus habitas) absque magno, eoque magis incerto apparatu medicaminum methodicè adhibitorum, sanat.

Quòd, *naturalis Sanguinis Crasis* à morbosa à Spirituum diathesi perverti & labori factori soleat, faciliè probatur; Sicut enim Spiritus à Sanguine male disposito generati & reparati, non possunt non ægrotare, ità ab ægro Spirituum statu, qui massam Sanguineam reque in statu morbofo agitant, alterantque, atque in statu sano regunt, œconomia sanguinis & humorum universalis non potest non perverti. Mihi, sane, variae istæ mutationes non aliter fieri videntur in sanguine, quàm in vino, cerevisiâ aliisque liquoribus generosis à tonitru; vel terræ motu spiritu massam regente ac temperante orbatis, qui illicò vappescunt, vel accescunt nec statum pristinum priùs recuperant, quàm Spiritus depressi aut dissipati partes suas iterum resumant: Hoc factò, uterque liquor in statum naturalem sponte redit. Hæc vis Spirituum maxime conspicua est in morbis *Universalibus*, qui totum corpus afficiunt, quique ab universali spirituum tumultu pendent: Sive primariò, & respectu non habito ad pertem aliquam specialem; à spirituum orgasmo initium ducant, quales

les sunt *Febres* acutæ quæcunque, *Varioles*, *Morbilli*, *Chlorosis*, *Scorbutus*, *Rheumatismus*, &c. Sive particularium viscerum labes cum universâ humorum massâ sese communicet, eamque contagionis ritu inquinans, morbos *Universales*, licet secundario, producat, quales sunt *Leues venerea*, *Pelvisis*, *Hydrops*, *Icterus*, &c. Exemplis igitur ex hac morborum Classe petitis, Hypothesin nostram illustrabimus, potius quàm ex classe morborum particularium, qui etiam à spirituum æstro procreantur sed non immediatè. Inter hos morbos *Universales* primùm occurrit *Febris Acuta*, quæ, cujuscunque sit generis, à primò insultu morbi usque ad finem, sive is salutaris sive funestus fuerit, egregium specimèn est hujus Spirituum potentis. Primo enim morbi momento, cum sc. à frigore in poros cutis admissio, vel aliquo alio hujusmodi accidente Spiritus animales egrotare (quòd ex vertigine, dolore capitis, lassitudine lumborum ulcerosâ, tremoribus artuum, aliisque Symptomatis colligere licet) & præternaturaliter algere incipiunt, frigiditas statim in sanguinem inducitur, & quidem tanta, ut sanguinem isto tempore phlebotomiâ detractum, inflar aquæ fluentis frigidum observaverim; verùm in progressu morbi, ubi à præternaturali Spirituum motu

motu diutius continuato eisdem aestuare contingat, quanto calore illico totam massam humorum slagrare & agitari percipimus? Cujus caloris cutis ariditas, inquietà membrorum jactatio, sitis, aliaque symptomata, indicia dant, donec conspicua quædam materiæ è massâ humorum agitatorum & colliquatorum secretio fiat per poros cutis, vel aliam aliquam portam convenientem. Hoc factò, tota moles, quiescentibus jam spiritibus, qui eam priùs in motus inordinatos ciebant, cum Crisi morbi vel Paroxyfimi defervescit. Præter has mutationes generales, quas sanguis, durante febre, cujuscunque generis, à spirituum inordinato motu, subit; observatu dignum est Aphas & scæda oris ulcera febres comitari solita non tantùm salivæ acrimoniam, sed sanguinis etiam, unde secernitur saliva, arguere; & hæc ulcera post febrem judicatam, massâ sanguineâ jam non amplius à spiritibus præternaturaliter agitâtâ, sponte evanescere. In *Febribus malignis* & *Pestilentialibus*, uti ex *Babonibus*, *Carbunculis*, *Ulcerebus* varii generis malignis, *linguæ nigritie*, reliquisque symptomatis liquet, Humores sphacelo s. *verpae* à spirituum venenatâ qualitate afficiuntur. Denique notatu dignissimum est, quod mihi nunquam perrimè videre contigit, sanguis nimirum scemina

fœminæ cujusdam Febre malignâ quasi Erysipelatosâ laborantis per Phleboto-
miam extractus, adeo fœtebat, ut ex ejus
tetro odore, tam Chirurgus, quam Ad-
stantes in animi plane deliquium incide-
bant. Ex dictis igitur constat, in omni fe-
bre plus minus sanguinem & alios hu-
mores mutationes quasdam subire, easque
varias pro genio morbi, quo Spiritus ani-
males inficiuntur qui primum insulsum
fecerant. In *Arthritide*, *Rheumatismo*,
Pleuritide, *Peripneumoniâ*, & generaliter
loquendo in omni febre inflammatoriâ &
dolorificâ autopfia docet serum sanguinis
aeri expositum, peculiari modo in gelati-
nam diversicolorem concreescere. Non est
minus miranda sanguinis conversio in
Variolis, ubi Exanthemata per totam cu-
tim a sero planè caustico, inflammatorio
& tandem purulento attolluntur: In
Morbillis etiam, & congeneri morbo, fe-
bre *scarlatinâ*, totus sanguis ex diutina
stagnatione in toto corporis habitu, in col-
luvium serosam & acrem manifestò colli-
quescit, quæ *Tusses Ferinas*, *Peripneu-
monias*, *Ophthalmias* in decursu horum mor-
borum excitat. Neque in morbis Acutis
tantum, verum etiam in Chronicis *Uni-
versalibus*, uti in *Scorbuto*, *Affectione Hy-
pochondriacâ*, *Chlorosi*, &c. insignis hujus
alterationis spiritus animales choream
ducunt;

ducunt, Nec ab ullâ causâ, durantibus
his morbis, massa sanguinis in acidam se-
rosam vel vappidam colluviem, mox sto-
macacem, exanthemata cutanea, ulcera ma-
ligna, sudores & ructus acidum vel fal-
sum redolentes daturam, quam ab anxie-
tate Animi aut malignitate aeris non per-
flati, frequentius citiusve facessit. Cùmque
mala dicta horum morborum raro ad-
modum causa sit, fas est suspicari humo-
res à spiritibus male affectis hoc pessimo
condimento imbui, & hos morbos esse
nervosi generis sobolem.

Denique morbi secundariò *Universales*,
qui ex partis alicujus privato vitio oriun-
tur, non aliam causam agnoscunt: Vne-
num enim sensim à parte affectâ serpens
miasma tandem universale spiritibus &
inde sanguini affingit. Sic ab affecto
Pulmone, in *Phthisi Pulmonari* dictâ, to-
tus sanguis colliquatus per poros Cutis,
Intestina, reliquâque omnes corporis por-
tas succum nutritum expuit. In *Lue
Venereâ*, quamprimum contagio ab unâ
parte profecta spiritus totius machinæ
moderatores infecerit, succedunt *Dolores
spasmodici*, & versatiles in toto corpo-
re, *Bubones*, atque Ulcera varia pus
copiosè fundentia per totam cutim. Et
quidem (quantum mihi observatione no-
tatum est) nullus morbus particularis
lethalis

lethalis evadit, priusquam ex febre per totalem spirituum iniquationem superinducta universalis fiat: Hoc facto, statu humorum plenitudo everfo, tota machina simul corruit.

Morbi universales, sive primarios, sive secundarios immediate à spiritibus male affectis oriri, atque mediate etiam morbos partium, licet ex ante dictis sequi videatur, ulterius tamen confirmare liber. Quod ad morbos artinet primario *Universales & Acutos*, quorum primum vel insultum comitantur vehementia symptomata; Illi certè à segni humorum mafa, quæque è particulis constat crassis; & maxima ex parte motu tantum aliunde communicato præditis, in instanti oriri, concipi nequeunt, sine spiritibus eam agitantibus; præsertim si serio perpendatur, quo modo sanguis humanus ac alii humores præparari possunt antequam aliquam insignem mutationem subire observentur. Pertinet hæc, atque dignissimum est notari, quod in principio horum morborum tota tragœdia in genere nervoso agitur, antequam sanguinis massam turbare Pulsus indicet, vel aliquam magnam mutationem pati. Quod quidem in *Variola, Morbillis & Febris* cujuscunque generis quotidie conspicitur, ubi *Æger*, primo, momento *dolore capitis* corripitur

Morbi universales immediate particulares mediate à spiritibus oriuntur.

corripitur, & levi quâdam vertigine à motu spirituum inordinato, & præternaturali fibrillarum Crebri & ejus membranarum distentione inde facta; deinde *lassitudine ulcerosâ*, (quale symptoma fatigatis accidere solet, propter insolitam spirituum agitationem, & transitum per membra nimis acceleratum, & quasi explosivum, fibras ultra tonum naturalem distendentem,) *frequenti etiam oscitatione*, seu motu quodam convulsivo musculorum maxillam inferiorem deprimentium sæpius repetito laborat, & tandem *frigore subito* per totos artus diffuso. (quali symptomati Hysterics etiam præsertim lipothymicas à merâ spirituum *elapsione* frequenter obnoxias videre est.) *Horrore* item, *Rigore*, *Motu tremulo & convulsivo Artuum*, *Lumbagine* à motu clastico spirituum animalium præter modum agitatorum, & è medulla spinali in musculos propinquos explosorum, *Comate*, *Rigiliis*, *delirio*, *nauseâ*, *vomitibus*, *agitatione universalis*, quam ventriculus cum tunicis suis nervosis, velut commune sensorium, præ reliquis partibus sentit, aliisque id genus symptomatis, quæ spirituum officinam, eorumque canales unice afficere deprehenduntur: Observatu etiam dignum est pleraque hæc symptomata ad incendium sanguinis subsecuturum viam sternere solere, quo

quo jam flagrante, Oscitatio, Tremor, Rigor, Frigus intensum, plurimâque alia symptomata sponte cessant, vel saltem mitigari solent.

Symptomata morborum Chronicorum in genere nervoso. Similiter, in Chronicis affectibus *Universalibus*, Symptomata in genere nervoso morbum primò produunt. v. g. In *Hypochondriacâ & Hystericâ* passione, quarum genus nervosum, ex omnium medicorum consensu, est Theatrum commune, ubi spasmi, oppressiones gravativæ, & suffocativæ, eructationes, & borborygmi frequentes, tragediam agunt. Idem dictum sit de *Scorbuto*, & *Chlorosi* (quam ego jamdiu speciem esse Scorbuti particularem existimavi) sicut enim in illo per lumbaginem, lassitudinem spontaneam, debilitatem crurum, Thoracis oppressionem, aliâque id genus symptomata; Ita non minùs in hac, per cephalalgiam & vertiginem frequenter recurrentem, visus debilitatem, palpitationem cordis, mæstitiam, lassitudinem, insolitam animi anxietatem; aliâque ejusmodi, hostis se prodit. Ad confirmandum hoc argumentum dignum quidem & facile observatu est, quòd cum à statu horum morborum omnia in pectus ruunt, symptomata nervosi generis aucta sese tandem majori cum evidentia in conspectum dant, sc. vigilie pertinaces, affectus comatosi, subsultus Tendinum.

Tremor

Tremor artuum, pulsus debilis, celer, inordinatus, &c. idque licet Incendium internum minus vehemens, tactu iudice, appareat; Quæ quidem omnia quò propius fatum instat, eò intensius augeri solent.

Cause præterea evidentes quæ ad hos *contagiosis propagatio.* morbos universales viam sternunt, Hypothesin nostram non parum suffulciunt. Namque cuiquam in medicinâ mediocriter versato constat, non tantum morbos *Universales* Acutos, uti *Febres*, præsertim *Pestilenciales & Inflammatorias*, sed *Chronicas* etiam *Contagione* quadam propagari solere. Atqui vix concipi potest quomodo effluvia extranea eâque præ subtilitate sensus nostros plane fugientia, & sæpè nò ad punctum temporis permanentia Characterem morbosum in Humoribus imprimant, nisi mediante spiritu animali, cujus particule subtiles miasmate s. fermento quodam heterogeneo contaminatæ excandescunt, & humorum molem variis irregularibus motibus facile *Exagitant.* Deinde quot morbi *Universales* evidenter ab *Animi Pathematis*, morore terrore, anxietate, iracundiâ, vel insolitâ quâdam & pertinaci phantasiâ promanant? Nec tamen istæ perturbationes sanguinem alterant nisi quatenus Spiritus, qui totam massam regit, motus effera-

Animi Pathematis morborum causa.

ros & *atresas* suas cum latice purpureo communicat. Abhinc in *Passione Hypochondriacâ & Hystericâ*, nunc *salsetine*, nunc *aciditate*, nunc *aliâ peregrinâ* qualitate sanguis imbuatur, imò *raro* aut nunquam *Scorbutum, Atrophiam, Phthisin Pulmonarem*, aliòque quamplurimos morbos *Universales Chronicos* deprehendi ubi, cæteris causis evidentibus *Melancholia, Anxietas*, vel aliquod aliud gravius animi pathema non accesserit. *Rheumatismi & Arthritides*, eos *Maximè* affligunt qui in *lautâ fortunâ* consenuerunt; At *luxus sui* pœnas parcius pendunt, qui eum cum *hilaritate animi* semper conjunxerunt; durius trañantur *Theologi, Jurisperiti, Consilarii Aulici, &c.* qui studiis intentis, & curis originem nervorum, *Cerebrum &c.* & *Spiritus* in eo hospitantes agitarunt. *Chlorosin* etiam ipsam non tam à *vidu* pravo oriri observari, quam ab *imaginationis vitio*, *peculiaris cujusdam cibi, generis licet euehymi, cupiditate flagrantis*, à *gesticulationis alicujus singularis affectatione*, vel ab *amore diuturno*, aut alio aliquo ejusmodi pathemate animi quod *Spiritus nimis figit*. *Quam sæpe etiam Febres, Morbilli, & præsertim Variolæ* ex *Ideâ terroris* in *Phantasiam* impersâ oriri soleant, satis cuivis medicinæ praxin exerceenti notum est.

Quantum

Quantum etiam *Aeris Constitutio* morbos *Universales* promovet, Medicos non later. Neque enim tantum *Februm Pestilentialium, Variolarum, Morbillorum*, aliorumque morborum Acutorum, quoties eos *Epidemicos* esse contingit, *Aer inspiratus* fons est, & origo, sed pro diversa hujus constitutione, *Morbi ante dicti* variae indolis sunt, & *diversas Indicationes* curativas suggerunt. Ab *Aere palustri* vel *marino*, imò in *cubiculo ocluso*, modò quispiam sæpius in eo versetur, præsertim autem à *decubitu in lecto*, facie sub *stragulis* perperam & frequenter coopertâ, ita ut *aer recrementis corporis inquinatus*, diù & repetitis vicibus inspiretur, quam sæpe capillos decedentes, vultum pallidum & squallidum, gingivas inflammatas & ulceratas, halitum fetentem, cæteraque signa *Scorbuti*, aliorumque morborum *Universalium Chronicorum* genuina observamus? Quandoquidem verò *Spiritus Animales* maximâ ex parte naturam aeream fortiantur, sintque vi *elasticâ & explosivâ* aeri simillimi, *Aer vitæ animalis* conservationi summè & semper necessarius sit, *Spirituum generationi* inserviat & eorum materiam suppetat; probabilius longè est, *Spiritus ab Aeris miasmate infectos*, quam *Humores, morbs, sive acutis, five chronicis* anstam præbere.

præbere. Denique quàm sæpe hos morbos *Universales*, præsertim acutos, ut *Febres*, *Variolas*, *Morbillos*, à frigore in poros cutis invadente oriri observamus? Ad iste præternaturalis algor spirituum, qui ab extremo frigore sponte in calorem intensum excalescunt (quod in natatoribus & itinerantibus, simulac ab aqua & aeris inclementia sese subduxerunt, videre est) à poris cutis ad spirituum officinam, cerebrum, continuatus, facilius longè corporis compagem afficit, quàm si in humoribus primò imprimeretur. Obijciat hic aliquis, memoratas causas non sæpius esse morborum effectrices, quàm cruda & dyspepta alimenta, ideoque eorum ætiologiam à crasi sanguinis & humorum viciatâ peti posse. Disputandum quidem non est *cibum* & *potum* quantitate nimios, vel qualitate peccantes, æquè ac pathemata animi, ceteraque non naturalia, in censu causarum evidentium horum morborum habendos esse. Verùm quando quidem non tantùm constat spiritus animales, quia ex sanguinis malâ generantur, ideo à victu pravo egrotare solere, sed etiam non raro à victu euclymo eoque moderatè sumpto aniam egrotandi arripere, modo minùs firmâ valetudine priùs potirentur; nullus dubito quin alimentum incongruum in causarum remotionum

tiorum censum referendum sit, & quòd Spiritus sint *ad eversionem* s. immediatum principium morbum formans, & *opulus* s. insulturn efficiens, quòd quidem totum est quod hic contendimus.

In hac sententiâ non parùm confirmabar cum plerâque morborum phenomena hoc pacto explicari posse perciperem, quæ à priscis vel intacta, vel non satis illustrata, tenebris hucusque obscurabantur, imò, quicquid ad eorum solutionem ex crassiss antiquorum principis afferretur, Mihi planè gratis dictum videtur, atque (ingenuè fateor) Hoc primùm, animi meum anxium & incertum impulit ad hanc novam Hypothesin de ætiologiâ morborum universalium formandam, quæ naturam morborum clariùs explicat, & eorum causas sensui penè demonstrat, cuius rei in exemplis sequentibus specimen dabo.

Quid in enarrandâ symptomatum *ali-Sympthia* quot ætiologiâ magis apud Priscos decantatum est quàm *Sympthia* sive consensuum partium. partium? Ex hac, vomitionis à concessione cerebri, vel nephriticâ affectione causam reddunt, at nisi respectus habeatur ad continuitatem & nexum totius corporis cum cerebro, & origo morborum in cerebro & spiritibus statuatur, vix aliàs solvi potest hoc Phenomenon; jacto verò hoc fundamento, quòd tota machina è

fibrillis cerebri elongatis & expansis conflata, ab eodem dependet, & quod mala diathesis spirituum & eorum motus inordinati morbum ejusque symptomata formant, quam facile concipi potest remotissimam quamvis machinæ partem, & consequenter ipsum ventriculum affici posse? Absque hac Hypothesi explicari nequit Morbi *Metastasis* seu translatio ab una parte in aliam, quæ non tantum in fatali Februm Crisi evidenter apparet, ubi Morbus ex habitu corporis translatus non raro in cerebro, idque subito, figitur; verum etiam in *Peripneumoniâ* frequenter in *Anginam* mutatâ, super omnia verò in *Rheumatismo* versatili: præsertim spurio & nervoso, ubi morbus ab uno artu in alterum unoquoque die vel etiam singulis horis, imo nonnunquam istu quasi oculi citius transfertur. In sanguine tota humorum massa confunditur, celeri & non interrupto motu agitur, & per vasa innumera æqualiter diffunditur, adeo ut materia morbifica tam subito separari nequeat, & ad partem aliquam singularem determinari: Spiritus autem morbo perculsus, pro Genio suo volatili & versatili, alternatim jam hanc, jam illam partem, remotam licet, impetu quodam petere, distendere, vellicare vel spasmodice constringere, ibidemque morbum hujusmodi

vagantur

Morborum
Metastasis.

vagum producere quid impedit? Cum sanguinem & humores per eam partem trajectos alterare valent, usque characterem morbosum imprimere; Atque hæc est ratio metastaseos morborum.

Ut cætera mittam, in *Paroxysmos febris* Paroxysmum Inter-
mittentium, periodicæ, statæ & certæ
tempore scil. quotitie, tertio, aut quarto
quoque die, ut plurimum eadem horâ
recurrentium, lubet inquirere. Hujus
vulgaris *παροξυσμοῦ* *Ætiologia* heu! quan-
tùm torfit, Philosophorum ingenia non
tantum præcorum, sed etiam neoterico-
rum, quotquot omnium Morborum cau-
sas in sanguine & humoribus invenien-
das esse hærolati sunt. Qui maximo in-
genii acumine freti hujusce Phænomeni
solutionem aggressi sunt, *Fomitem* quen-
dam humorosum, Biliosum scil. atrabilla-
rium vel phlegmaticum statuerunt in vis-
cerum aliquo, aut parte corporis nescio
quâ delitescentem, pro genio suo jam quo-
tidie, jam tertio vel quarto quoque die
moveri, & fermenti instar, humores ex-
agitare. At qualis tandem est hic *Fomes*?
Humor certe, secundum horum Hypo-
thesin. Quâ parte vero stabulatur? Hic
inter authores maximum est dissidium;
apud alios altum silentium; Ab aliis va-
ria assignantur receptacula, omnia verò
ejusmodi, ut aliquam partem materiam

D 3

mor.

morbificæ continuæ massæ sanguinis necessario suggerant. Hunc Fomitem invenimus melsaricis, uti veteres autumârunt, nusquam reconditi omnibus jam concessum est, namque ex quo, sanguinis circûlatio inventa est, apparet nullam dari ejusmodi (saltem materię à sanguine distinctæ) stagnationem in vasis sanguiferis. Et si concederetur, tamen à perpetuo sanguinis transitu particule heterogeneæ hujus Fomitis eluerentur, & sanguinis massæ commixtæ, eandem indefinenter inquinarent, & à perpetua fermentatione febris continua accenderetur. Non rectius iste *Fomes* in primis viis collocatur, cum enim chylus ex alimentis in ventriculo concoctus, & in intestinis gracilibus ulterius elaboratis (per ea saltem transiuntibus) eliciatur, necesse est ut focus chylolus à fermento isto indefinenter depravatus, morbosam qualitatem sanguini impertiat, adeo ut morbus ex eâ nativus inducias dare non possit, saltem paroxysmus post singulos pastus redeat.

Quod ad eorum sententiã attinet, qui mineram morbilinaliquo glandulorum viscerum latere statuant; nullas sanè (quantum scio) locum adhuc assignavit, in quo hoc inimicum fermentum stabilari, sanis argumentis demonstrare potest, licet unus *Lienem*, alius aliud ex visceribus

ceribus gratis inculaverit. Verum si modò, secundum nostram Hypothèsid (quam uti spero satis jam ante demonstravimus) tota corporis compages, præsertim viscerum ipsorum uti *Hepatis*, *Lienis*, &c. sit vascularis, & sanguis, continuato cursu & recurso circumactus per singularum fibrillarum tubulos permeet, quã aliã parte hic fomes nisi in ipsis fibrosis filamentis delitescere potest, ubi nil nisi spiritus animales, hospitatur? At cum isti spiritus à cerebro per totum systema fibrosum, velut per canales ad usus vitæ necessarios exequendos indefinenter deferantur, & pro vario genio invaletudinis, quæ afficiuntur, jam quotidie, jam tertio vel quarto quoque die exploduntur, & symptomata, quæ principium Paroxysmi comitantur, inferunt, nempe *algorem*, *horrorem*, &c. deinde fermenti vices supplent, à quo sanguinis massa per fibrillas transiens inficitur, & in paroxysmos febriles periodice excandescit, quousque sc. spontè vel arte sedatâ hæc effervescentiã spirituum, finiatur etiam Paroxysmus, atque saburra humorum in paroxysmorum serie colligata, per poros cutis, vel aliam aliquam portam commodam (nec jam à calore præternaturali ut prius restrictam) prorsus eliminetur. Cui sententiæ quivis vel *Medicus* vel *Philosophus*

phus favere cogetur, qui seriò secum penderit, quàm sepe insultus non tantum, *Hysterici & Spasmodici*, paroxysmorum febrilium, saltem sub initium, planè æmuli, ex mero motu inordinato spirituum orti, intervallis licet incertis redeant; verum etiam insultus *Epileptici*, stasis periodis, bis vel ter in Lunâ, vel hebdomadâ, ab eadem causâ recrudescent.

Antiquum methodum merendi, hinc hypothesei confirmis.

Quid plura? Regimen ipsum à priscis medicis imperatum, atque multo usu jam per plurima æva comprobatum, nostræ huic Hypothesei ubique quadrat. In morbis enim acutis, uti *Febre, Variolis, &c.* ubi invaletudo producitur à vi elasticâ spirituum irritatâ & nimis exaltatâ, summam quietem, decubitus in lecto, alimentum maximè tenue & parcum, distractionem sanguinis, &c. uno ore imperant; unâ cum *Fulapiis, Emulsionibus & Apozematis* admodum temperatis, quæ vim spirituum elasticam minimè intendunt, sed potius minuunt. E contrâ, in *febris* malignis, ubi spiritus à naturâ veneni deletâ ~~venæ~~ quâdam affecti, elasticitate & vi suâ expansivâ destituitur, quàm uno ore usum pulverum *Cardiacorum, Bolorum Theriacalium, Fulporum cordialium*, atque hodiè *Spiritus Salis Armoniaci, Spiritus & Salis volatilis C.C.* idque posthabita febre præfento,

ex

ex industriâ, & cum optato successu præscribunt? Quæ quidem omnia, non tam segnem humorum molem, quàm Spiritus respicere videntur, qui primariò affici solent. In *Scorbuto* vero, *Chlorôsi*, aliisque morbis Chronicis *Universalibus*, ubi, ab agilitate spirituum imminutâ, & eorum statu minùs quam par est elastico, visciditas humoribus, constrictione pulmonibus, rigiditas & stupor quasi Paralyticus Artubus, constipatus obstructusque habitus, isque evidentibus criteriis manifestus universo corpori acciderit, *Exercitia* frequentia, *Aer* tenuis & persilatus, *Omni*moda animi *Excitatio*, medicamenta sale volatili abundantia, uti *Cochlearia, Raphanus Sylvestris, Chalybeata, Aloetica*, stimulantia omnia & *Eophrastica*, in methodo curationis utramque implent plaginam. Quid hoc autem ad humores crassos nisi mediante spiritu illo animali qui eos regit & actuat?

Quòd autem ad secundam partem huius propositionis attinet sc. Quòd morbi partium, qui à peculiari aliquâ ~~artu~~ *artu* partis, vel glandulæ alicujus singularis oriuntur, à spiritibus etiam mediâtè producantur. Ea non aequè perspicua est ac prior. Namque horum morborum *Ætiologia* remotius petenda est, atque ratiocinando tantum inveniendâ. Quandoqui-

doquidem verò Viscerum vel partium singularium affectus à morbosà humorum diachesi oriri constat, atque (quod ex antedictis manifestò apparet) massam sanguinis, à spiritu animalium, qui ei præfident, dyscrasiam, vario modo turbari & agitari; fas sit conicere pro vario dyscrasie spirituum genio, jam hanc, jam illam partem, hanc vel illam glandulam, uti Jecur, Pulmones, Renes, &c. laborare. Indeque medicamenta specifica v. g. *Antihysterica, Antivenerea, Antiscrophulosa, Antispasmodica, Pulmonaria, Hepatica, Nephritica, Uterina* &c. si qua sint alia, usu multo contra hos morbos experta & probata, non ejusmodi esse videntur, quæ hanc vel illam specialem partem respiciunt, sed quæ peculiarem spirituum diversitatem ad has partes vel glandulas afficiendas aptam, tollant. Quæ quidem remedia mihi inde *Specifica* audire videntur, quia spiritibus, quorum morbi sensus nostros fugiunt, accommodata sunt; sicut enim ex usu *Emeticorum, Cathartorum, Diureticorum, Diaphoreticorum* aliorumque medicaminum sensibilibiter evacuantium, molli humorum præternaturaliter coactuatorum & in massa sanguinis coacervatorum subducenda satis prospicitur. Ita his *Specificis, Hepaticis* scilicet *Hystericis*, aliisque ejusmodi, experientia potius quam

ratione primùm excogitatis, & multo usu comprobatis radix totius mali funditus evellitur, quæ extra sensum Sphæram in Spiritibus delitescit. Quanta verò pars artis Therapeutice in prudenti usu horum specificorum versetur, nostrum Medicorum Practicorum.

Juxta hanc nostram Hypothesin facile est morbos omnes, qui intus nati, corpus humanum affligunt, in duas classes distribuere, nempe in *Universales* & *morbos partium*. *Universales* sunt, qui sicut è systemate nervoso & spiritibus animalibus in eodem hospitantibus immediate oriuntur, ita totam corporis compagem uno insultu primariò vel saltem secundariò afficiunt. *Secundariò* dico, quoniam morbi aliqui particulares, uti *Lepra, Scabies, Lues Venerea*, &c. licet contagione ab aliqua parte singulari primùm propagentur, non tamen unius partis, præ alterâ, labefactioni, nisi ex accidente, ortum suum debent, & Spiritus animales veneno suo universim inquinando, citissimè *Universales* evadunt, ideoque in censum morborum *Universalium*, licet secundariò talium, referuntur. Morbos autem partium eos voco, qui, à gravi alicujus è visceribus, vel alterius partis singularis labefactione, oriuntur, utut morbosa sanguinis textura, & spiritus animalis dyscrasia iis ut causæ

remotæ, ansam præbeant. Præterea quidam, morbo universali laborantes, brevi sanitatem recuperant, vel mortem obeunt, alij levis affecti in statu valetudinario vitam diu protrahunt, ideoque morbi Universales, in Acutos, uti Febres Variolas, &c. & Chronicos, uti Scorbutum, &c. distingui debent. De morbis *Universalibus* primum, postea de morbis partium seriatim (licet strictim) sermonem institutam, in quo eorum ætiologiam & Pathologiam totam, atque Indicationes curativas tradam, quod pensum, modò feliciter absolvatur, in publicum, forsân, emolumentum haud parùm cedit. Utcunque, satis est in magnis tentasse, & in re tantis tenebris obvolutâ, facem prætulisse & monstrasse viam. Primum lubet, schemate quodam succincto, ex hac nostrâ Hypothesi deducto, distributionem morborum in varias suas classes præponere. ¶

De morbo universalibus in genere.

Radix & semen horum morborum (sic verbo *Paracelsi* venia) est heterogeneum quid, sensu vix perceptibile, non rarò autem vi venenatâ & planè deleteriâ præditum, totâ suâ naturâ flammæ vitali contrarium & inimicum, atque ad eam extinguendam, vel saltè suppressendam aptum: sive intus sensim generatum fuerit, sive à veneno assumpto, morsu Viperæ, vel aëre contagioso in corpus admissum. Cujus quidem vis deleteria, si adeò præpolleat, ut subito flammam vitalem penitus obruere possit, Æger statim alger & lipothymicus perit, Naturâ contrâ non certante, utpote à vi superiori jam planè evictâ, quod non rarò, præsertim in Constitutione aeris *Pestilentiali* ac *Epidemiâ* contingit. Sin verò venenum paulò remissius, & vigor spirituum animalium fortior, luctatio succedit, in qua, utut tota Corporis Machina primo insultu (vi elastica spirituum sere obrutâ) cum pulsâ debili algere incipiat, mox Natura vires quadantenus recolligens pugnam init, cujus præludia sunt dolor leviter *Spasmodicus* & versatilis, *Horror*, *Rigor*, *Œscitatio*, cæterique motus, quibus Spiritus animalis oppressus sese iterum expandere nititur.

nitur, usque dum tandem, vi spirituum elasticâ irritatâ, & suprà gradum naturalem evectâ, Calor intensus, & febrilis organus excitetur. Ab hoc calore pori cutis, sicut cætera Corporis portæ, irritati & oclusi, flammam intestinam acrius intendi faciunt, donec Veneni pars, à spiritibus jam victoriâ potitis, expellatur, vel à propriâ Antidoto subigatur, & tunc demum, poris cutis non amplius constrikti, colluviem humorum, à præternaturali calore colliquatam, copiosè dimittunt, modò per alvum, aut alio modo id non antè factum fuerit: Vel denique Natura, vi superata succumbit, *Æger Spasmi, delirii, subsultibus* tendinum, aliisque diris naturæ triumphatæ & incassum colluctantis symptomatis in genere nervoso fatigatus, satis cedit. Hæc est ratio Formalis morborum *Universalium Acutorum*, & symptomatum eos concomitantium.

Verum, ubi è contra fermentum morbosum, quo spiritus vel sensum ex abusu *sex non Naturalium*, vel subito & uno impetu à contagionis miasmate imbuuntur, vi non adeò deleteriâ præditum est, ut vita in subitaneum discrimen ducatur, vis spirituum elastica inde duntaxat quantenus opprimitur, unde sese ad mœnè solita more debito minus aptè expandunt, & hostis non tam aperto Marte

quàm

quàm insidiis vitam aggreditur. Inde evenit, quòd spiritus animales, quippe minus irritati, non tam graviter & acriter contra hostem insurgant, nec certamen Paroxysmo & crisi decernunt, ut in Acutis fieri solet, verum Æger sarcinâ hæc oppressus, vitam ærumnosam atque valetudinariam, morbo aliquo Chronico, *Scorbuto, Chlorosi, Febre besticâ, &c.* afflictam diù protrahit, cum lassitudine spontaneâ, *stupore, pondere gravitativo Hypochondriorum, somnolentiâ, vertigine, lumbagine, dolore versatili, erurum & abdominis, aliisque ejusmodi signis spiritus animalis universim in genere nervoso affecti & depressi.* Nec quidem Natura, hoc modo habitualiter oppressa, sarcinam hanc in totum negligere videtur, verum licet paroxysmorum nixibus, uti in Acutis, ab onere se liberare non molitur, idem tamen lentè & quasi habitu quodam, per omnes portas, per quas fieri potest, efficere tentat, sc. per *Renes*, ut in Hypochondriacis & Hystericis, qui tanquam Diabetici, tempore paroxysmi, insigni urinae profluvio non rarò corripiantur: per *Sudores, Diarrhæam, Vomitiones*, quibus Hypochondriaci & Scorbutici immodicè plerumque tentantur: per *Tussim*, per *Spasmodicam largam*: symptoma *Hypochondriacis & Scorbuticis* maxime familiare, quorum

quorum saliva particulis adeo acribus & venenatis sæpe saturatur, ut gingivæ & os totum inde inflammetur & ulceribus fatentibus scateat. Nonnunquam etiam Natura certamen, paroxyfini Acutorum fere æmulum, licet non statim temporibus, in his morbis instituit, quod in Paroxyfmiis Rheumaticis, & Arthriticis admodum dolorificis, & in Spasmodicis Hystericis & Hypochondriacis sæpe recurrentibus observatur; In quibus omnibus Natura contra hostem acriter insurgens, saburram extemplo deponere, licet incassum, satagit.

De hisce omnibus jam, calamo fusiori, disceremus; primum sermonem instituturi de morbis universalibus Acutis, deinde de Chronicis.

De Morbis Universalibus Acutis.

In hac classe primum locum vendicant Febres omnes præter *Helicam* & *Pallidam*, (utpote quæ diutius protrahi, nec more morborum acutorum, crisi evidenti judicari solent) Deinde *Variolæ* & *Morbilli* ad eandem classem pertinere mihi videntur, quippe hi morbi totam machinam primo insultu afficiunt, respectu ad aliquam partem singularem non habito, more etiam cæterorum morborum Acutorum; paucorum dierum circuitu, judicari solent;

solent; Ideoque licet contra morem sit, de his morbis sub titulo februm variolosarum & morbillosarum in generali februm doctrinâ agam. Primus enim variolarum & morbillorum insultus, non secus ac februm, subitus est & instantaneus, isque in genere nervoso, utpote à spirituum animalium *æta* primùm & immediatè factus, cum Comate, delirio, spasmi, vomitione immuni, dolore capitis & Artuum, lumbagine, aliisque ejusmodi symptomatis sociatus. Nec non Pathemata animi ac aerem contagiosum pro causis procatartecis, non rarius quàm aliæ quælibet Febres, agnoscunt, & in omnibus cum cæteris febrilibus conveniunt, nisi quod in his, quæ certamen sit brevius, eò magis, durante luctatione, urgeant symptomata; Ideo sub titulo morborum Universalium Acutorum, inter Febres acutas, Variolas & Morbillos ordine tractabimus, & ab eorum Aetiologiâ & Pathologiâ, juxta Hypothesin nostram explicatâ, indicationes curativas deducemus ad varia horum morborum stadia accommodatas, & quarum ope Medicus in sanandis morbis possit agere Philosophum & non Empiricum.

Exercitatio Prima.

*De Febribus Acutis in genere,
& præsertim de Febre Ephemera & Intermittente.*

CAP. I.

De Febribus Acutis in genere.

Febbris Acuta in genere est Calor præternaturalis, in sanguine accensus a spiritu animali, multatim quodam deleterio contaminato, & ex accidente quodam irritato, atque inde in solito more præternaturam suam expansio.

Hujus *malignæ heterogenæ* descriptionem nemo sane a nobis requirat, quandoquidem omnes nostros sensus plane superat; Quippe non tantum intus ex abusu, sed non Naturalium generari solet, & inde hanc vim deleteriam sensum acquirere; verum non raro ab effluviis contagiosis cum aere inspiratis, a morfu serpentum, vel denique ab animi pathematibus, momento quasi propagatur: Quocirca coniecere fas est hoc venenum, cuiuscun-
que

Cap. I.

in genere.

que naturæ sit, subtilitate suâ genium spirituum, non autem materiæ sensibilis, æmulari, & inde non humores, sed Spiritus animales immediatè afficere atque agitare, utur sanguinis massa inde sensim conturbetur. *Pathologie* morborum acutorum hucûque tenebris obvolutæ quantum lucis ex hæc *Hypothesi* accedat, proximo loco videamus.

In primâ Febris invasione, ab hoc veneno Spiritus animales planè obruuntur, ^{Febriam acutarum Symptomata.} illicò totum corpus, præsertim partes extremæ algent, Pulsus in debilem & celerem mutatur, Respiratio in citatiorem, debilem & anhelosam, tanquam Agro statim ex Lipothymia morituro: sanguinem hoc tempore, urgentibus symptomatibus, detractum, frigeiscentem sensi. Hoc stadium morbi vix tanquam diu protrahitur; siquidem Spiritus irritati & vires suas recuperantes sese expandunt, unde, mutatâ scenâ, Algor in calorem febilem convertitur, nisi vel venenum sit in summo gradu malignum, vel robur spirituum adeo deficiat, ut sese brevi iterum explicare haud possint. In isto casu, primo insultui Agger succumbit. Juvenem novi paroxysmo febris tertianæ per triduum algentem, sine subsequente caloris paroxysmo, & crebris lipothymiis laborantem, è vivis sublatum; Cui, præ summo veneni
E 2 gradu

gradu, & debilitate spirituum prius diu laceratorum, neque frictionibus, neque calore externo quocunque modo adhibito, neque cordialium & medicaminum spirituum exhibitione, quicquam adjuventi afferre, nec spirituum naturalem expansionem restituere potuimus.

Quo intensius, aut diutius protractum, vel quo remissus est hoc symptoma in primo morbi insultu, eo magis minusve deleterium venenum, aut vis spirituum elastica fortior aut debilior pronuntiari potest; unde ab ipso initio morbi de eventu magis minusve periculoso & fatali hinc licet iudicare.

Indicationes
primum
insultum
Febribus
fluantes.

Indicationes in hoc stadio morbi sunt duæ. sc. ut venenum deleterium Spiritus obruens citissime Antidoto propria (modo ea nota sit) subigatur; & Spiritus algentes & penè enecti, ope stragulorum & medicaminum cordialium, iterum sese expandant, & subitanæ Machinæ ruinam elasticitate suâ præcaveant. Manu tamen non admodum prodigâ, nec nisi necessitas postulet, oportet hæc ministrari, ne post vim expansivam spirituum inde restitutam, Ager hujus erroris pœnas luat, aucto gradu *Paroxysmi* illi, & subsecuturi. Quamprimum enim Spiritus animalis excitatus vires resumpserit, nullas sibi metas ponit, & cum veneni eliminationem

tionem molitur, non ra d totam fabricam incendio intestino consumit. Namque in isto casu Spiritus ipsi incallescunt, & flammam in sanguine accendunt non prius extinguendam, quam venenum expellatur: Siquidem jam morbus nihil aliud est quam mala dispositio totius corporis, orta à motu inordinato spirituum, in venenum antedictum insurgentium, & novum symptomatum agmen procreantium: Inter quæ sicut *gravativa & Comatosa Cerebri oppressio*, & inde totius systematis lassitudo spontanea ab oppresione spirituum ortæ videntur; Ità *Horror, Tremor Artuum, Jactatio inquieta, Oscitatio & Pandiculatio* nihil spirituum sese expandere satagentium consequuntur. *Vertiginosa* autem affectio ab inordinato spirituum motu in Cerebro, ex hoc nisi & labore intenso sit, sicut & *Invaletudo Universalis*, præsertim ventriculi, cum nausea & vomitu sociata; Namque *Vertigo*, quæ usum *Opii*; quæ in curru vel navi uestionem aliquando comitatur, nauseam & vomitum pariter sibi adjungit. Igitur quamdiu per totum morbi cursum hæc symptomata se prodant, coniecere licet vim spirituum adhuc a veneno quantantenus opprimi, nec se satis expandere posse in præsens Machinæ turamen. Atque in Febribus continue cursu, postquam

Symptoma
mala
Febribus
fluantes.

Spiritus expansi flammam in sanguine, uno tenore diu ardentem excitant, si novus horror aut rigor, reliquo hujusmodi symptomatum satellitio stupatus invadat (quod non raro in praxi observare licet) nisi hoc ex mero accidenti, ab evidenti aliquâ causâ evenierit, aut à mutatione typi Febris in Intermittemtem (quod ab horum symptomatum, statis periodis, re-erudescentiâ unicè conjiciendum est) fatalem eventum prælagit, & genus nervosum à veneno recenti, aut vetere vires suas resumente labefactatum, & Naturam delirii, spasmi, subultibus tendinum, &c. mox subsequitur victam, manus duram.

Indicationes in hoc stadio morbi sunt ferè eadem cum priùs memoratis, sc. ut Alexipharmacorum usu, & stragulorum ingestione spirituum expansio acceleretur, & promoveatur; donec vis veneni saltem obtundatur. Sicut enim ab auctâ spirituum elasticitate symptomata hæc vel evanescunt, vel diminuuntur; Ità etiam, ubi Ager frigori externo expositus fuerit, inexpectatam horrois, rigoris & reliquorum symptomatum recidivam patitur, quo pacto, hoc morbi stadium ultra metam solitam non raro protrahitur. Hæc verò symptomatum caterva, communiter loquendo, brevi evanescere solet, quippe

quippe quàm citissimè locum datura aliis numero pluribus, diutius duraturis, hæc quæ plane contrariis, utpote à contrario spirituum, statu ortum ducentibus; Modo, Algoris paroxysmo, Agrotans non succumbat. Quamprimum enim Spiritus sarcinam excutere incipiant, & flamma in Spiritibus & sanguine accendatur, insequuntur, in genere nervoso, Cephalalgia immanis, Vigilia perennes, Deliria, lassitudo ulcerosa, dolores spasmodici hinc inde versatiles; vel in parte singulari fixi, qualis est Lumbago: Respirationis & Pulsus celeritas & fortitudo, ac mutationes in humoribus non minores. Nam Urina jam primum tingi incipit, & contentis saturari, & Aeris exposita non raro partes nutritias præcipitare: Sitis, ut plurimum, importuna adest, os arefcit, Cutis siccefcit, Appetitus prostermitur; Ventriculi digestio evellitur; Nonnunquam gradus aliquis Cholera morbi, aut saltem Diarrhæa supervenit, nausea augetur, cum multis aliis, quorum ætiologiam ex hypothesi nostrâ jam daturi sumus.

Dilensio fibrillarum Cerebri, vel ejus membranarum à febrili spirituum expansione Cephalalgiam illam immanem præducit, quæ febrilem calorem comitari solet, de quâ Agri præ omnibus aliis

Causa et
phalalgia.

Causa la-
ssitudinis
ulcerose,
&c.

symptomatis, præsertim in principio morbi, conqueri solent. Eadem distensio in toto corporis habitu, lassitudinem ulcerosam inducit; quale symptoma post equitationem violentam, vel quodcumque aliud insolitum & laboriosum exercitium sentimus, quoniam ab hoc motu fibras ultra tonum suum naturalem distendi accidit. Ex eodem fonte *oszeuictrov* illum dorsii dolorem, *Lumbaginem* febris insultus comitati solitam, oriiri citè conjiendum est, quippe in nervos insignes ab hac parte spinalis medullæ propagatos ad usus Artuum inferiorum, Spiritus insilientes & ferociter explosi eos ultra tonum naturalem extendunt. Hinc, etiam *Dolores* huc illuc versatiles febrem *Rheumaticam* comitari soliti, & dolores *Spasmodici* in parte singulari fixi, in Febre peripneumonica, *Pleuritica*, *Anginosa*, *Arteritica*, vel quâcumque alia *Inflammatoria*, oriri mihi videatur. In febre *Rheumatica* dolores sunt versatiles, quoniam distensio compagi musculorum laxiori accidit. In spasmodicis verò, ubi dolor in parte singulari fixus est, explosio contingit in compage Tendinum & membranarum strictiori. At de hoc postea fusius in capitibus de Febris Inflammatoriis & Rheumaticis. In *Vigiliis pertinacibus* & *deliriis* Spiritus violenter moventur; In

Comate

Comate à veneno deprimentur; atque inde *Coma* expertis Medicis prælagium magis funestum suggerit, quàm vigiliæ. Namque ab incendio intestino non tam cita mors expectanda est, quàm à summo gradu veneni quod Spiritus maximo conatu subigere sæpenumerò nequeunt. Denique robur & magnitudo *Pulsus* & *Respirationis* cum orgasmo febrili sociari solita, eidem spirituum expansioni debetur, atque inde abhinc de spirituum robore, de veneni progressu, & consequenter de Febris genio, vel benigno, vel maligno, & de eventu ejus, vel salutari, vel funesto certissime judicari potest.

Inter *Humorum* symptomata, semper *Symptomata* ferè observatur, quod *Appetitus* proster-
ta in Hu-
moribus.
natur, & Alimenti assumpti subactio admodum difficilis reddatur, adeò ut Febricitans vix quicquam appetat, & nihil præter potulenta, eaque tenuiora digerat; Quod à fermento ventriculi eversio, & alteratro fit, quippe fermentum illud per glandulosam ventriculi tunicam secretum ad alimenta maceranda, è malsâ ipsâ sanguinis ministratur, indeque, pro præsentî statu sanguinis, non potest non alterari, neque munere suo iterum fungi, donec sanguis deseruerit, & in statum pristinum redactus fuerit. Similiter *Cholera* *Causa cho-*
lære Sym-
ptomatis,
&c.
Morbis, *Diarrhæa*, *Nausea*, & ad vomem-
dum

dum propensio aucta, quæ hunc statum morbi comitari solent, à vitio succi glandularum ventriculi & Intestinorum è malsâ humorum morbosorum secreti, producantur; sicut & *sitis ingens* à salivâ male dispositâ, *Oris ariditas*, & *Caris siccitas* à glandularum salivâlium & cutanearum constrictione, ex calore febrili in humoribus accenso, efficitur: Denique *Tinctura Urinæ rubra*, & copia *contentorum* ex eadem præcipitari solitorem, ab eodem calore dependent; Inde enim partes sanguinis biliosæ incalescunt, atque poris glandularum Hepaticarum à spasmodicâ excandescentiâ spirituum restrictis, non amplius liberè secernuntur, vel in vesicam felleam, vel in porum biliarium; sed in sanguine coactervatæ, sero per renes secernendo sese adiungunt, atque urinam intensâ rubedine tingunt: Istæ sunt particule unâ cum nutritis, quæ, si urina Aeri exponatur, præcipitantur, & eam conturbant.

Modò *Venenum*, omnium horum symptomatum fons & origo, ab *Antidoto* propriâ subigatur & curetur, (quod jam solummodo Indicatur) *Febris Augmenti Status*, & *Declinationis* tempora non percurrit; & sine *Crisi* sensibili, redit Appetitus & concoctio; Pulsus, Respiratio, Urina, &c. statum naturalem acquirunt.

Hæc

Causa Urinæ turbide &c.

Febris Curatio radicalis.

Hæc certa, tuta & jucunda, & eâ de causâ optatissima, imò radicalis curandi ratio mihi videtur. At, cum *Venenum*, in *Continuis*, & *Malignis Febris*, nullis Antidotis, quæ nobis innorescunt, superari potest, Medici est rem gerendam Naturæ committere, & ubi non minùs periculum intenditur ab incendio in humoribus, ex insolitâ spirituum expansione, quàm à Veneno, pro vario statu morbi, atque symptomatum inde natorum, Naturæ succurrere; sive *Enematis*, *Venesectionibus*, *Emulsionibus*, *Opiatis*, aliisve medicamentis orgasmum sanguinis compescendum, sive *Vigilia*, *Dolores immanes*, *Inflammationes*, *Excretiones*, aliæque huiusmodi præsentis incendiî pericula præveniendi judicet. Ideoque per totum cursum morbi, jam hoc, vel illo modo, Indicationes curativæ, pro re natâ, variandæ sunt. Verissimum quidem est Spiritus, Veneno non valde maligno oppressos, sese ita aliquando expandere, ut hostem primâ luctatione vel fugent, vel sopiant, & inde *inurgens* & quiete potiantur, donec, à veneni revirescentiâ, novum certamen instituat, quod in *Febris Intermittentibus*, imò quadantenus in *Remittentibus* seu *ovæxæ* conspicere licet. Atque hujus Veneni (modò Naturæ sibi ipsi non subveniat, absque suppetiis

Febris Intermittentium & Remittentium Antidotis.

Quid faci-
endum cum
Antidotus
locum non
habet.

peritis medicinalibus) *Antidotus* Herculeæ, ferè omnibus nota in promptu est, sc. *Cortex Peruvianus*, à cuius iustâ dosi tempestivè exhibitâ, illic *Ager* in statum sanitatis reduci solet. Sin verò, præ gradu veneni summè deleteri, vires hujus *Pebrifugi* planè superentur (quod in febribus verè *Euboyis* & malignis quotidie contingit) Natura, continuatâ spirituum vibratione indies magis magisque ad extremum usque gradum auctâ, venenum sive intus natum, sive ab extrâ, contagione communicatum, eliminare molitur, in eo morbi stadio, quod *Augmentum* vocatur. Quo durante, sicut flamma febrilis, parili gradu, in sanguine intensior indies accenditur, ita *Cephalalgia*, *Sitis*, *Vigilie*, *Tinctura Urinæ*, & in *Febribus benignis*, Fortitudo *Pulsus*, unâ cum reliquis symptomatis à calore aucto provenientibus sensim crescunt; Nec non, ab inflammatoriâ humorum acrimoniâ ulterius exaltatâ, *Apthæ* suppullulant *Albæ*, vel, pro genio veneni magis deleterio, *Nigræ*, prout salivam è sanguine magis minùsve venenato secerni contingit. Eadem acrimonia, dum ventriculûm vellat, *Singultum*, dum musculos, membranas, vel partes glandulosas imperit, *Dolores Rheumaticos*, *Pleuriticos*, *Phreneticos*, *Anginosos* producit. Et hæc quidem in-

dicantur

dicantur ea omnia, quæ humorum organum contemperare possint, *Julapia* admodum temperata, diætâ tenuissima, summa quies in lecto stragulis paucis cooperto in loco tenebricolo, &c. quæ tamen cautè admodum administrari debent, ne inde repressi Spiritus in posterum impares veneno eliminando reddantur.

Sin è contrâ, Spiritus jam succumbere contingat, atque *Febris* cum præproprio *subfultu* Tendinum, *Delirio*, *Comato* affectu, aliisque veneni Efferationis Symptomatis, Malignitatis speciem induerit: vis spirituum expansiva *Spiritibus volatilibus* C.C. *Sal. Armon.* *Cardiacis* & *Alexipharmacis*, præsertim *Suppedaneis* acribus, & frequentibus *Vesicatoriis* excitanda est; Diætâ quadantèr us diutius indulgeatur, ut iusculum puli, &c. *Ager* è lecto nonnunquam transferatur in aerem cubiculi clarum & apricum, ut Spiritus latius expandantur, & sese à symptomatis malignis liberent.

Ubi verò, Spiritus jam sensim, ultimis conatibus, se dilatârunt *Status Morbi* incipit, quem Repenum-rò, per plures dies protrahit conspiciamus, antequam Natura vel vincat vel vincatur, calore febrili unâ cum omnibus symptomatis, uno tenore, fluentibus. Ideoque non multum nunc à Medico, absque urgente necessitate, molendum est; verùm totum negotium Nature

Naturæ soli, & *Patiens* regimini debito committendus est, nisi quod temperatis *Cardiacis* jam vis spirituum fovenda sit, non *Opiatis* & refrigerantibus, multo minus *Venaesectione* opprimenda.

Crisi.

Quamprimum verò Natura Venenum intra delitescens excutere & subigere, in agone ultimo, semel tentaverit, non diu res manet in æquilibrio, verum *Crisis* instat, Naturam quam citissime triumphaturam vel triumphandam. Siquidem, cum primum à subtractione veneni incepta, Natura quadantenus superior evaserit, calor febris illiò mitigari incipit, atque symptomata inde provenientia diminui, uti *Vigilia*, *Deliria*, &c. *Pulsus* fortior, & minus celer sentitur, atque *Respiratio* liberior, *Apix* decreverunt aut saltem colorem in melius mutant, Emunctoria corporis calore prius constricta, reserantur, atque lymphæ intritis & effata, in habitu corporis prius congesta, quæ datâ portâ, liberè effluit: Cum per *Renes* excernitur, Urina prius parca, tenuis & straminea; jam copiosa redditur, contentis saturata, vel saltem *hypostasin* aut *enæorema* dimittens: Cum per poros cutis emittitur, *Sudores* sunt universales, ique calidi & satis copiosi, & cum *eupœia* tolerati. Cum è ductibus Salivalibus, Rivulus Lymphæ sanæ os colluit, Aphthæ absterguntur,

sterguntur, brevi sanescunt, & sitis extinguitur. Nonnunquam *Crisis* fit per glandulas Intestiniotum, superveniente *Diarrhœa* miti, & cum nullis torminibus sociata. Quæ quidem *Crisis*, in Febribus *Benignis* & mere *æroxiæ*, sicuti cum agone evidenti, & agitatione extrema totius Machinæ, accidit (quod à *Jactatione*, *Angustis* pectoris, *Scintillatione* oculorum, *Hæmorrhagiâ* narium, *prousa* &c. præcedentibus, concludere licet) ita brevi finitur, Agro spatio paucarum horarum cum *æroxiæ* placidum somnum capeffente.

Sudores, in hoc morbi stadio, *Sudores* penes non *Criticos*, verum reapse *Effusum* & *Signum* Criticos inceptæ ritè æstimo, quippe primum fomitem morbi non in massa humorum sensibili, sed crassi spirituum morbosâ delitescere ex antedictis satis constat, Atque uti ex usu Remediorum Diaphoreticorum & calidorum, vigente adhuc febre, perperam exhibitorum, pori cutis à calore aucto plus constringuntur, ita in *Malignis* febribus, & maxime periculosis (ubi præ gradu veneni intenso Spiritus oppressi flammam in massa humorum accendere nequeant, quæ pori constringantur) non raro conspicimus Agnam, per totum cursum morbi, *sudoribus* *colliquativis*, *Diarrhœâ* aliisque

aliisque evacuationibus confectum; Quæ inde symptomaticæ apud veteres audire solent, & parili gradu, quo augentur, ruinam præsentem minantur. Et quidem in articulo Mortis, ubi jam à veneno prævalente Spiritus enecantur, & expansivâ suâ facultate privantur, cum flamma nativâ, æque ac præternaturalis extingui incipit, solutis poris calore prius contrictis, quam immanis sudoris rivo Eger madefactus animam efflat: Unde concludendum est, *Sudores*, cujuscunque generis fuerint, immediatè dependere à laxitate pororum; siye Spiritus à veneno diminuti (sicut accidit in symptomaticis & colloquativis sudoribus) poros amplius constringere non possunt, siye Febrili calore in ordinem redactis, pori ante contracti naturalem laxitatem recuperant, quod ante sudores criticos evenire solet; qui non inde Critici æstimari debent, ac si per excretionem lymphæ ejusdem (quæ totus habitus corporis adhuc infertur) Crisis fieret; verum quatenus sunt Criticos, per Spiritus ipsos effectæ, signa Diagnostica. *Cutis* nimirum horum sudorum, instrumentum est nervæ membrana, & ad nutum spirituum animalium poros suos facillimè contrahit & dilatat, sicut in sudoribus subitaneis perturbationes animi insignes comitantibus, videre est. Et in quavis

quavis parte corporis sudore madidâ si frigido aeri exponatur, statim enim cutis instar asinerinæ pellis contrahitur. Nec frigus tantum, verum etiam nimius caloris gradus horum pororum contractionem spasmodicam inferre valet; sicut enim liquorum frigidorum ingurgitatio sudores non raro provocat, ita & contrâ, spiritus vini & calidorum potatio eosdem temperat ac diminuit. Spiritus enim temperamento moderato, inter calidum & frigidum medio præditi ab utriusque qualitatis extremo gradu in spasmos aguntur, & inde pori cutis à calore & frigore extremo pariter constringuntur.

Februm Malignarum Crisis uti sensum *Crisis Fe-*
& sine notabili apparatu fit, ita tardius *brum Ma-*
proceedit, & tandem, plurimum dierum *lignarum.*
circuitu absolvitur. Sub initium vix percipitur, nisi ex Urinæ copiâ & Tincturâ auctâ, unâ cum Hypostasi aliquâ, sudoribus levibus indies recurrentibus, miti Diarrhæâ, vel *Salivatione*, &c. quippe prout venenum intus delitescens à spiritibus adhuc quadantenus oppressis sensim subigitur: Itâ calor febrilis una cum deliriis, spasmis, subultibus Tendinum, &c. sensim diminuitur, atque liquor effertus, prius congestus, per Curim, Renes, Hepar, ductus Salivales, glandulas Intestinalium, &c. protruditur.

F

Durante

Quid agendum in Crisi.

Durante Crisi, utrùm illa fuerit Acuta, vel tarda (quæ etiam veterum sententia fuit) absque urgente necessitate, nil molendum est. Expansio iusta spirituum unice Julapiis Cordialibus admodum temperatis, diætâ quadrantibus diotiori è iustulo pulli tenuiori, atque regimine in cæteris debito fovenda & sustentanda est. Sicut enim à cardiocorum quantitate nimia, vel qualitate incongruâ, modò ea perperam jam exhibeantur, Spiritus prius nimis expansi, jamque ulteriùs incitati ferociter insævire solent, Atque *Hæmorrhægiis*, *Sudoribus* immanibus aliisque id genus colliquationibus Aërum prius debilem assilgere, aut calorem *Hæcticum* accendere, quo penas erroris diuturnas, post Crisim Febris acutæ patiens luat; Ità ab *Opiatis*, *Carbaticis*, magis verò ab *Emulsionibus*, *Julapiis* vel *Apozematis* refrigerantibus, & maximè à *Venasectiione*, absque urgente necessitate, celebratâ, non raro contingit Morbum illicò recrudescere; Cum enim expansio spirituum hoc modo intempestivè, & perperam præpédiatur, Venenum sese in tantum recolligit, ut Natura, jam debilitata, victoriam penè partam vix aut ne vix reportare possit. Quo nomine vehementer oro obtestorquæ omnes artem medicinalem exercentes, ne, in hoc articulo Morbi, absque

absque urgente necessitate, proprii lucri, vel famæ causâ, quicquam moveant, vel quidem tentent, imò, quoties necessarium videatur vel fræno vel calcæibus uti, ut, cum summâ cautelâ, & parâ manu, id faciant, satius enim est Aëros à morbo quàm à Medico trucidari.

In ultimâ harum Februm Scenâ, ubi *Natura Veneno* victa manus datura est, ubi adsunt dirissima nervosi generis symptomata, cum *Respiratione* suspiriosâ, pulsu tremulo, urinâ clarâ & stramineâ, & madore frigido per totam machinam diffusò præter caput, quod jam intensè incalescere solet, modò quicquam adhuc tentandum restat, unice indicatur copiosus usus *Alexipharmacorum*, *Spirituum Volatilium*, acrum *Suppedaneorum*, atque frequentium *Vescicatoriorum*, ut, ex inflammatione artificiali, spiritus animales languentes & oppressi tandem resuscitentur, quo modo plurimos ab Orci fere faucibus revocatos novi.

Hæc doctrina magis illustrabitur, cum ad particularium febrium explicationem descendemus, quam statim aggrediemur, descripto prius schemate generali omnium Februm de quibus in *Puretologiâ* nostrâ tractaturi sumus.

C A P. II.

De Febre Ephemerâ sive Diariâ.

SUPervacanea forsan videatur de hâc Febre dissertatio, utut succincta, cum ultro, absque artis nostræ auxilio, spatio xxiv horarum finiri soleat. Quando quidem verò *Puretologia* in genere; atque præsertim hypothesis nostra de causâ febris *Continente* & immediatâ, inde quâdantenus illustrari possit: Necnon, quia ex venenatis principiis prius in spiritibus delitescentibus, & jam in actum erumpentibus, vel ex malo tegmine, haud rarò contingit Febrem Ephemeram in *Intermittentem*, *Continentem*, aut *Malignam* ipsam transmutari; Operæ pretium erit, brevi, de genio & eventu hujus febris observationes nostras subnectere.

Febris Ephemera est, quæ immediate à merâ agitatione, & motu spirituum animalium nimio, ab evidenti aliquo externo accidente, sine apparatu venenato, producitur, idèoque, legitime tractata, spatio xxiv horarum sponte sæpenuerò terminatur. Spiritus nimirum diu agitati, sese, pro tempore, more febrili expandunt, ac si à veneno aliquo intus nato perciti; indèque massam humorum tandem

Cap. II. De Febre Ephemerâ. 69

dem accendentes, superinducunt *Pulsu* ^{*Ephemera Symptoma*} *celerem*, *Sitim*, *Dolores*, *Lumbaginem*, *Lassitudinem* ulcerosam; *Rigores* incertos, atque id genus symptomata febrilia.

Causæ *Procatartice* & Evidentes sunt ^{*Cause procatartice.*} *Insolatio*, *Equitatio*, sive quævis alia exercitia laboriosa; *vigiliæ* diuturnæ; *stidia* intensâ, & alia quævis *Pathemata* animi graviora, *ingurgitatio* multa liquorum spirituosorum, cæteraque ejusmodi, quæ nîsum, motum, & fervorem insolitum in spiritibus efficiendo, eos in summam, licet accidentalem, expansionem adigunt.

Indicantur unicè quietus admodum in lecto decubitus, atque somnus, quo spiritus, non amplius jam agitati, sponte (sensim licet) in statum naturalem redigi queant. Quo factò, flamma in sanguine illicè extinguitur, & Febris cum omnibus symptomatis, cessât, Agro tandem madore undiquaque persuso, iero per calorem febrilem colliquo, & jam per poros cutis, non amplius fervore inimico confictos, copiosè excreto.

Durante flammâ febrili, tenuis ac parca ^{*Dieta.*} *dieta* instituatur, æquè ac in aliâ quâcumque Febre; Copia enim cibi vel potûs ingesta, antequam Ventriculi fermentum restitueretur, vix minùs quàm veneni in nervis delitescents exfufcitatio, hanc febrem

brem extendit, eamque mutat in Intermittentem vel Continuum; eamque aliquando malignam; & tunc novæ Indicationes curativæ exsurgunt, quæ in reliquis hujus Poretologiae capitibus continentur. Ex dictis constat nullum esse *æpithetov* Pathognomonicum hujus Febris, unde ante horas xxiv. certè dignosci possit, nam si unius diei limites hæc Febris excedat, Typum atque nomen novum sibi asciscit.

CAP.

CAP. III.

De Febre Intermittente ejusque causâ,
Typo & Symptomatis.

Febbris Intermittens est calor præternaturalis in sanguine accensus ab insolita spirituum expansione, statis periodicis, quotidie sc. tertio vel quarto die, vel sæpius redeunte, pro genio Veneni eam efficientis, unde *Quotidiana, Tertiana, Quartana simplex vel duplex* audit. In hæc Febre *Algor, Rigor, Calor, & Sudores* sese vicissim excipiunt; Nec absunt *Egrotudo universalis, Nausea & Vomitus, Dolor Capitis, Lumbago* reliquæque ejusmodi symptomata.

Febri Inter-
mittent-
is Descri-
ptio.

Quid sit hoc Venenum (sive id intus natum fuerit sive ab extrâ admissum) haud facile est explicatu, quia sensus omnes nostros planè superat atque fugit, æquè ac Spiritus ipsi qui eo imbuuntur. Ideoque satis est ejus realem existentiam à posteriori seu effectu probare, sc. à veneni symptomatis, quæ in morbo inde formato sese prodere solent, quæ non raro eadem sunt cum iis, quæ à veneno sensibili oriuntur, uti *Lipothymie, Vomitiones immanes, Egrotudo universalis, dolores spasmodici, &c.*

F 4

Verum

Verum, fermentum venenatum hujus *Febris* (quicquid sit) mite admodum videtur præ fomite Febris cujuscunque alterius: Spiritus enim eo imbuti, quam citissime, vi sua elastica jam exfultata, in tantum sese expandunt, ut (spatio xxiv horarum venenam subigere valeant; nec non Venenum vires Antidoti vulgaris *Corticis sc. Peruviani*, brevi, agnoscat. Insuper, *Fortitudo pulsus, profunda Tinctura urinæ, Gradus caloris semilis, immanis Vomitus*, vel *Diarrhæa, profusi sudores*, unà cum citissimâ exacerbatione omnium symptomatum cæterorum; sicuti spirituum fortem expansionem probant, ita etiam genium veneni minus deleterium, & spiritus agitato, potius quam oppressos esse argunt.

Argumentis, quæ in Hypothesi nostrâ generali attulimus, pensatis: Nemo (opinor) fermentum hoc venenatum in receptaculis, visceribus aut recessibus nescio quibus, ad mentem veterum collocabit, verum in gremio spirituum delitescere, atque statis periodis, præ genio veneni, revivescere concedet, præsertim cum omnes consiteantur fomitem insultum *Hysteriæ* et *Epileptiæ*, qui non raro statim tempore, sicut Intermitentium Februm paroxysmi, repullulant, in nervis contineri.

Causæ

Causæ procatarthiæ hujus miasmatis, ^{*Causæ Procatarthiæ.*} saltem evidentes, sunt *Frigus* ab ambiente aëre, vel à decubitu in terrâ sub Dio, ex quo Spiritus animales, saltem ii qui in extremis plexibus fibrarum & nervorum cutaneorum hospitantur, algentes, tonum suum naturalem quadantenus amittunt, unde œconomiam spirituum illicò everti contingit. *Aër* item externus, præsertim *Palustris* vel *Autumnalis* inspiratus, & cum spiritibus commixtus, particulis heterogeneis & venenatis ita nonnunquam retertus est, ut *Febres Intermitentes* non aliâ de causâ in locis palustribus, & oris maritimis *Endemiæ* fiant, atque, Autumnali tempore, ferè ubique *Epidemiæ* evadant. Fatendum tamen est à cibo *δυσπεψία*; subito terrore, cæterisque animi Pathematis gravioribus, non raro hoc venenum exaltari, & nullus dubito, quin à longo abusu sex rerum non naturalium hoc Venenum, ut plurimum, intus nascatur, utur ab externis evidentibus causis in actum ducatur; unde evenit quòd ab iisdem causis externis non omnes parili modo Febre *Intermittente* afficiantur.

Ubi ab energîa Veneni prius intus ^{*Symptomata.*} delitescens, jam verò à causâ aliquâ evadente exaltatâ, Spiritus quasi opprimantur; flamma vitalis ferè extinguitur, *Pulsus fit celer, oppressus & debilis; Urina tenuis*

tenuis & Pallida, Cerebrum grave & Comatosum, Algor etiam totam machinam invadit, qui præsertim prope *Spinam dorsæ*, è qua spirituum animalium canales propagantur, atque in naso & extremis artubus sentitur.

Quamprimum Spiritus cum veneno manus conseruerunt, luctationem inceptam esse *vertiginosus* Cerebri affectus prodit: Sequuntur autem in reliquis machinæ partibus *Vomituritus, Oscitatio, Pandiculatio, Fastidio inquieta & suspiriosa: Oppressio Hypochondriorum gravatitia: Respiratio anelosa: Horror & Rigor universalis*, donec flamma in sanguine accendatur, à qua *Pulsus fortis & celer* evadit, *Urina rubedine* tingi incipit à Bile, præ calore, inspissatâ, & inde in sanguine coacervatâ; nec non contentis plus debito saturari à particulis chylosis eadem de causâ colligatis, & in sero præcipitatis. Incalescit totum corpus, & maximè Artus extremi, qui sciscunt, quia pori cutis à calore contrahuntur: *Sitis* adest, vel quia papillæ salivales constringuntur, vel quia saliva, ab ebulliente sanguine secreta, miti suâ & lenientie facultate exiit. *Cephalalgia* meninges, *Lumbago* partes spinæ vicinas, *Lassitudo ulcerosa* universos ferè musculos ac totum genus fibrosum torquer, imò ab insolita distensione musculorum

colorum quorundam maximè debiliū, spiritibus immaniter explosis, non raro oriuntur dolores *spasmodici horrendi*, illique hūc illūc *versatiles* more *Rheumaticorum*; vel in membranis compage striatiorē donatis fixi, *Pleuriticorum, Colicorum, Cholericorum, &c.* æmuli, unâ cum *copiosis vomitionibus* aut *fluxibus* alvi, quoties acrior lymphæ colliguata, è sanguine ebulliente in ventriculum aut intestina confertim excernatur. Idem perturbatus spirituum motus pertinaces *Vigilias* infert, & *Deliria*, durante Paroxyismi febrilis vigore, atque multorum aliorum symptomatum satellitio Ripatus est, quæ nunc recensere longum foret.

Hæc molesta symptomata ad vii, x, xii, aliquando xxiv horas durare solent, & circa finem Paroxyismi vehementiora fieri. Primum insultum hujus Febris, præsertim, ubi parvulos ea corripit contigerit, per triduum vel quadriduum protentum, typum *Febris Continuæ* pro tempore induisse, non raro me observasse memini: Namque, pro genio veneni, citius aut serius Paroxyismus solvitur, & symptomata cessant: Quamdiū autem venenum intus delitescens viget, Paroxyismus elongatur, augescentibus symptomatis, donec, ultimo tandem conamine spirituum, veneni vigor subigatur, aut saltem sopiatur.

Hoc

Febrim
Intermit-
tentium
duratio.

Hoc facto succedunt sudores: Et deinde *anorexia*, quæ eo usque durat, donec veneno, de novo reseruescente, spiritus recens irritati, certamen iterum instaurant, atque inde Paroxysmus febrilis iterum formetur, cum symptomatis prius memoratis, & impensâ Naturæ novâ. Si quidem hujus veneni indoles peculiaris est, atque ab omni alio fermento febrili planè diversâ, licet enim, extremâ spirituum expansione in singulis Paroxysmis factâ, ejus energia planè vincatur, & subigatur, intus tamen adhuc delitescit, novas tragedias daturum, usque dum ab arte vel Naturâ miasma febrile non tantum subactum, sed & penitus eliminatum fuerit. Quippe mensuram *durationis* cuiusque veneni, quod somitem hisce febribus ministrat (ut mihi videtur) Natura ipsa determinavit, quod exinde, licet ab usu propriæ & potentis Antidoti, aut præpollenti & frequenter repetitâ spirituum expansione, per plures hebdomadas vel menses subactum videatur; à levissimâ occasione, immò non rarò absque evidenti causâ revirescere solet, donec metam durationis à Naturâ constitutam attigerit. Hoc facto, vel sponte exulat Fermentum, vel à copioso & repetito Antidoti usu, aut ab expansione spirituum satis validâ, Natura hoste superior facta vires veneni prorsus prostermit. Hic

Hic mihi *Cortici Peruviani* iusta de-
fensio suscipienda est, Cui salutileræ An-
tidoto à *Indis* ipsâ in levamen
ærumnarum vitæ humanæ plurimarum
divinitus concessâ convitium faciunt
Adversarii, quia febrile fermentum inde
subactum, sæpenuerò post hebdomadas,
vel saltem menses aliquot revirescere so-
let. Quam reverà hocce fermentum
(quicquid sit, durationis suæ spatium
fixum & determinatum habeat, jam bre-
vius, jam longius, & sæpius ad plures
menses imò & annos protensum, adeò ut,
priusquàm hic Fomes metam suam ulti-
mam attigerit, Febris inde orta, quocun-
que modo curetur, sive alio quocunque
Arcano, sive more methodico sc. *Venæ-
sectione*, *Emericis*, *Catharticis*, *Epithema-
tis*, *Pericarpis*, *Diaphoreticis*, &c. (mo-
dò hæc unquam scopum attingant) vel
Naturæ solius viribus, (quod non rarò
fit æstivo tempore, cum ex appropin-
quante sole vis spirituum expansiva mul-
tum foveatur & augetur) non rariùs ta-
men Æger recidivam patitur, quàm si
Antidoto magnâ usus fuisset. Indèque
Febrim recidivario soli *Cortici* imputan-
da non est, potiùs jure latandum nobis
est, quòd Remedium istiusmodi possideamus,
quo Naturæ diù oppressæ & attrite,
quoties libuerit, succurrere & fatalem
hujuscæ

Cortex Pe-
ruv. non est
causa reci-
dationis
Febrim.

est febris
intermit-
tentis
causa

causa
intermit-
tentis
febris
causa

hujusce morbi exitum præcavere possimus, utut à curatione aliquando repullulare soleat. Quinetiam nescio an non à frequenti, atque post justa intervalla repetito ejus usu, eradicatio fomitis ipsius venenati accelerari queat. Certè revirescentia Morbi *Cortice* curati non medicamento, sed Medico vel Agro accepta referenda est; præsertim ubi jam vili pretio, magnum hoc Remedium comparari possit, & à liberali ejus usu nunquam quicquam detrimenti ægros passos esse, quantum ego scio, hætenus observatum est; at à nimis parca ejus dosi hoc incommodi accigit, quòd Morbus exinde vel in propria, vel, *Protei* instar, in alià formà ad revirescendum aptus natus sit.

Quamquam febrilis Paroxysmus *Acutus* sit, Morbus tamen ipse quicunque fuerit ejus Typus, *Quotidianus*, *Tertianus*, *Quartanus*, simplex scil. vel duplex, est ferè semper plus minus Chroniceus, duraturus usque ad perfectam eliminationem venenati miasmatis, quocunque modo id tandem fiat. Fermentum enim hujusmodi Febrilem (quicquid è contrà veteres senserint) exinde mihi videtur non multiplex, sed unum idemque esse, quia hæc febres (præsertim ubi diù duraverint) typum suum abique aliquà evidenti causà mutare solent, atque Febris quæ jam

Febris Intermit-
tens
est morbus
Chronicus.

Omnium
Intermit-
tentium
fermentum
est
ejusdem
generis.

legitima Tertianæ audit, post unam vel alteram hebdomadam *Quotidianæ*, *Hemitritæ*, immò non raro *Quartanæ* evadit, & vice versà. Quid? quod semel observavi, hujusmodi Febrem, ex malo regimine in *Malignam Petechialem* admodum periculosam degenerasse? cujus curatio maximà ex parte liberali usu *Corticis Peruviani* absolvebatur, genio veneni primarii id suadente. Præterea fermentum quiscunque Febris Intermittentis viribus *Corticis Peruviani* indifferenter cedit; Et observatu facile est, unciam uni Chinæ-chinæ ipsam Febrem *Quartanam*, abique apparatu *Apozematum deobstruentium* à veteribus decantatorum; atque solennium *Evacuationum*, æquè citò & cæcò locum cedere, ac simplicem *Tertianam*, *Quotidianam* aut quamcumque aliam hujus generis vel levissimam.

C. A. P.

C A P. IV.

De Signis Febris Intermittentis
Diagnostica.Diagno-
stica.

Febbris Intermittentis in genere, aut Quotidianæ, Tertianæ, Quartanæ, Hemitritanæ in specie, genuinæ scilicet signa Diagnostica & Pathognomonica enarrare supervacaneum mihi videtur; cum ea ex Paroxysmorum diligenti observatione, nisi Febris Intermittens typum alterius morbi induerit, cuius innoscentiam e symptomatibus prout descriptis, Atque symptomatum Diagnosticonum *Ætiologia* vera & satis luculenta ex antedictis peti possit. Verum quandoquidem aliquando accidit, ob vehementiam symptomatibus alicujus singularis cætera omnia in tantum superantis, ut *Algor*, *Horror*, *Calor*, &c. non tantum Adstantium, sed etiam Agri ipsius sensum planè fugiant, Æger de hoc vehementi symptomate unice conqueratur, &, durante Paroxysmo, tractari postulat methodo, ipsi morbo, sub cuius larvâ Febris jam latitat, debitâ; ejus tamen revirescentia vix aut ne vix præcaveri possit absque *Corricæ Peruviano*, vel aliâ (siqua sit) Antidoto in Paroxysmorum intervallis

vallis exhibitâ; operæ pretium mihi videtur hujus *Protei* varias formas, saltem quæ mihi adhuc innotuerunt, enumerare, quin & criteria subijcere, unde dignoscantur à veris ipsis morbis quorum typos mentiuntur.

Quoniam multâ arte genium suum Febris Intermittens, certo certius tamen ex Urinâ (quæ jam multum tincta est, contentis saturatur, & sedimentum præcipitat colore plûs minus laceritio, ut in verè Intermittentibus ferè semper fit) atque ex statis Paroxysmorum, & lucidorum intervallorum periodis, & periodicâ horum symptomatum exacerbatione & remissione, deprehendi & dignosci possunt.

Ita in aliquâ parte *Moringum*, Spiritibus inibi veneno agitatis & explosis, *Hemicraniam* intolerabilem subortam sæpissimè observavi; càmque post certas & statas periodos, quotidie ut plurimum, recrudescere solitam, verum absque, aliquo solenni *Alгоре*, *Horrore*, *Calore* & *Sudore*, qui sese alternatim excipiunt in *Intermittentibus legitimis*. Urina verò multum tincta & contentis saturata, speciem Aquæ cum pulvere laceritio commixtæ semper præ se ferebat. Morbum sæpè incassum frequenti venæsectione in *Jugulari* vel ejus ramulis celebratâ, atque

Febris Intermit-
tens ali-
am febrem
simulantis
Diagnostica.

Febris Intermit-
tens Hemicra-
niam sum-
mans.

G

æquè

aque frequenti *Epispasticorum* applicatione, usu *Cephalicorum* omnigenorum, *Errhinorum*, *Masticatoriorum*, &c. curare tentavi. Verum *Emeticis*, *Catharticis* lenioribus, *Chalybeatis*, *Antiscorbuticis*, &c. ad mentem veterum exhibitis, acuendo & turbando Spiritus, eam semper auxi, donec tandem experientia didiceram, usu copioso *Corticis Peruviani* Venenum Febrile, doloris hujus fomitem, penitus posse subigi.

Febris Intermit-
tens. Apoplexi-
am simulans.

Parili modo, à præpollenti vi veneni hujus febrilis Cerebrum & origines Nervorum circumquaque obsidentis, atque spirituum dispensationem præpedientis, iterum iterumque *Apoplexiæ* symptomata observavi, certo tempore, tertio vel quarto quoque die recurrentia; sc. *profundissimum somnum*, *stuporem* & *stertorem*, Urinam interea (uti solet in Febribus Intermit-
tentibus) semper rubedine multum tincta, contentis saturata, atque, cum aeri exponeretur, ad præcipitationem sedimenti lateritii valde proclivi. Hos Aëros, durante Paroxysmo, methodo *Apoplexiæ* debita, copiosa sc. *Venesitione*, *Epispasticis* frequentibus, *Emeticis*, atque *Catharticis* acrioribus, *Sternutatoriis*, *Cephalicis*, aliisque ejusmodi *Remediis stimulantibus*, cum felici successu, excitare satagi; nunquam verò revirescentiam Paroxysmorum præpe-

præpedire potui absque *China-Chinâ*, in intervallis lucidis, manu liberali, idque conferim ministrata. A quo tempore, Aëros, quamvis ab *Apoplexiâ* liberatos, sæpius tamen diuque recrudescentiæ *Paroxysmorum Febris Intermit-
tentis* obnoxios observavi, unde de origine & vero Fomite hujus morbi *Apoplexiam veram* mentientis non amplius dubitavi.

Centies observavi *Colicam Ventriculi*, *Febris Intermit-
tens* vel *Intestinorum*, *Pleuritidem* acutissimam & verè spasmoticam, *Rheumatismum* universallem, vel particularem, *Febrem Scarlatinam*, *Erysipelatosam* cum symptomatibus Pathognomonicis intensissimis, ab expansione explosiva spirituum hoc veneno nimis irritatorum, orta faulse. At ista symptomata statis periodis redibant; Urina reddebatur, qualis in Febribus Intermit-
tentibus apparere solet: Et has febres, cum vel sponte sua, vel arte coactæ larvas deponunt, *China-chinâ* citò semper, & feliciter curare soleo.

Denique, quoties hocce venenum, vel *Febris Intermit-
tens* *Cholera morbum* *Diarrheam* *&c. simulans.* *Emeticum* & *Arsenicale* vel *Catharticum* est, vel simul utramque evacuationem inducit: Morbus induit Typum *Cholerae morbi*, *Diarrhææ* torminosæ, *Dysentericiæ*, vel simplicis *Vomitionis*. Verum statis periodis revertitur, vel saltem exacerbatur, atque semper Urina rubra & turbata

est, ac si pulvis laterum cum Aquâ confunderetur; & qualis in *Febris Intermittentibus* ferè semper conspicitur. Hic verò, licet Paroxysmos *Laudano* sepius repetito, *Enematis*, Aquâ *Pulli* copiosè propinata, aliisque ejusmodi debitâ methodo ministratis curavi: Revirescentiam tamen Paroxysmorum vix unquam absque liberali usu *Chinæ Chinæ* cum *Laudani* moderatâ dosi commixta, & frequenter remissionis tempore exhibita, præavere potui. Ubi verò à *Corticis* justâ dosi venenum hoc Emeticum vel Catharticum subactum fuerit, colluvie humorum colliquatorum versus ventriculum & Intestina jam minus tendente, facillimè cum, vel absque *Laudano* horrendæ istæ excretiones ultrò cessant: Aliquas Historias è plurimis aliis selectas, in majorem sententiæ nostræ & Praxeos elucidationem, atque confirmationem, in fine hujus exercitationis subnectere non pigebit.

C A P.

C A P. V.

De Febris Intermittentis Prognostica.

Prognostica quod attinet, illa duntaxat proferre lubet, quorum veritatem longus usus & experientia comprobavit, & quæ sunt principis nostri præsidiis conformia. 1°. In uno eodemque Paroxysmo *Febris Intermittentis*, post expansionem (spirituum inceptam (ex quâ Naturam, hæc vice, quadantenus victicem fore conjicere liceat) non amplius Agropiculum intenditur, modo Morbus typum legitimum non muret, & symptomata aliqua vehementiora non superinducantur: Omnes enim, quos in Paroxysmo pereuntes ego observavi, algentes satis cedebant fere statim a primo insulsiu Paroxysmi, atque licet *Algor* ad biduum vel triduum aliquando protractus fuit, ope tamen caloris interni, vel externi, & artificialis monstrati, nullam omnino spirituum expansionem sentiebant, tanta fuit venæ violentia! 2°. Quoriscunque, ob vehementiam præsentis alicujus symptomatis ex insuetâ spirituum sive expansione sive oppressionem orti, contingit febrem

G 3

typum

typum suum nativum mutare in speciem *Apoplexiæ, Pleuritidis, Colicæ, seu Cholerae morbi, &c.* Unoquoque Paroxysmo Eger in discrimen adducitur, plus minus, pro ratione symptomatis urgentis, atque gradu veneni aniam symptomati ministrantis. Indèque symptomata hæc insolita, quæ subitanèam totius Machinæ ruinam minari videntur, curam præsentem Medici, applicationemque remedium sibi debitorum (posthabita Febre & veneno, à quo ortum ducit) postulant. 30. Symptomata isthæc vehementiora sub finem Paroxysmi (modò Eger superstes fuerit) ultro cessant, vel saltem plurimum mitescunt, donec à renovato veneni vigore, in Paroxysmo proximo recrudescere incipiant: atque proinde Medici est, in hisce intervallis, copiosâ eaque satis repetitâ Antidoti propriæ ingestione, subactionem veneni morbifici quam citissimam, totis viribus, moliri, ut saltem symptomata hæc venenata & lethifera, si non ipsum Paroxysmum subsecuturum tollere queat. 4°. *Febris Intermitte*ns genuina (eaque non tantum *Quartana*, verum etiam ipsa *Quotidiana* & *Tertiana*) respectu ad seriem Paroxysmorum, & fomitem eorum delitescentem habito, typum Morbi *Chromici* induit, utur singularis quilibet Paroxys-

roxysmus fuerit *Acutus*, imò peracutus, quippe paucarum horarum spatio omnia sua stadia decurrens. 5°. Fermentum *Febris Quartanæ* maximè omnium fixum est atque durabile, quippe, priusquam vires *Corticis Peruviani* præpotentes in hisce morbis debellandis cognita erant, hæc *Febris*, præ cæteris omnibus, *Opprobrium medicorum* jure merito habebatur, neque unquam (quantum ego scio) nisi forte fortuito, ab arte vel Naturâ, nisi tempore æstivo, sole appropinquante & expansionem spirituum multum adjuvante, curationem admittebat, quin etiam, præ cæteris omnibus, *Febris* hæc curata, sive Arte sive Naturâ, ad revirescendum mirum in modum proclivis est. 6°. *Omnis Febris Intermitte*ns, ubi jam annosa & valde chronica evaserit, genium *Quartanæ* imitari videtur; & sicut *Quartana*, post longa intervalla, cum, vel abique evidenti causâ, incertis periodis, non raro recrudescit, & typum suum sæpius mutare solet, adeo ut quæ uno mense fuerit *Quotidiana*, altero evadit *Tertiana*, *Hemitritæa*, *Quartana*, & vice versâ. Quo diutius autem typum *Quartanæ* servet, eò magis chronica redditur, atque eo plus ab eâ Natura patitur. 7°. *Febris Intermitte*ns, quæcunque fuerit, *Quartana* non exceptâ, in ætate juvenili atque æstivâ tempe-

tempestate, viribus solius naturæ sapientis curatur, Juvenis enim, æquæ ac verna seu juvenis anni tempestas, expansioni spirituum faver; at in ætate provectiori, & hyemali vel Autumnali tempore, sole indies magis magisque recedente, vix aut ne vix absque ope generose illius Antidoti febrisfugæ *Corticis sc. Peruviani* curationem admittit. Satis igitur allusit à Medicis antiquis, (qui hujus morbi non minus veram causam quam remedium ignorabant,) quasi totidem ignorantie suæ Asyla, excogitata fuerunt proverbialia illa ad vulgus decipiendum; quæ in mente plebis, non sine summo Agrotorum detrimento, hæcenus fixa manent sc. *Quod hæc febris non debent præcipere sanari,* quum revera certam eas curandi methodum plane ignorabant. Quod *olfactus Rosæ hunc morbum solvit,* cum revera non nisi æstivo tempore hoc remedium comparari possit. Quod *Febris Intermitteus verna sit Remedium Regium;* h. e. Salutiferum & cæterorum morborum prophylacticum, quippe, appropinquante jam sole, brevi ac sponte evanitura, cum instauratione univærsæ naturæ à sarcinâ suâ hoc pacto liberata. 8°. Ante tertium Paroxysmum, *Emetico, Pericarpis* vel quocunque alio levi remedio facillimè nonnunquam tollitur hæc Febris, post hæc autem

autem difficilior. Quod enim magis Chronicus, eò magis curatu difficilis hic morbus evadit, quippe cum malis symptomatibus sociatus; Indecque nulli Author ero, uti vel secundum Paroxysmus ultro permittatur. Cui enim bono? Esto, morbus *Cortice* hoc modo derepente sublatus recrudescere non raro solet: Atqui à *Corticis* exhibitione post debita intervalla frequenter repetita, hoc etiam incommodum præcaveri potest; Neque quidem ex usu præpollentis Antidoti nativæ duratio venenati fornitis elongatur, sed inde ejus vires plurimum pessandantur. Quin imò, nonne fatius est (licet duratio hujus Fermenti inde non brevior fiat) naturæ laboranti, & pessimis symptomatibus circumcirca obesse, ope generose Antidoti succurrere, quam permittere, ut absque ope artis languens natura, symptomatibus novi alicujus morbi superinductis, penitus succumbat? Quo nomine non possum non gratias maximas referre *Deo Opt. Max.* qui tantis viribus hunc simplicem Corticem instruxit, ut ab eò omnia fermenta febrilia acuta, saltem minora, penitus tolli queant; adeo ut inter *Opium, Mercurium, Chalybem, Aquas Minerales* & cætera Remedia maxime generosa & quadrantendus universalia, utpote ad plures morbos accommodata, locum mereatur.

9°. Hæc

9°. Hæc Febris, quoties ab arte vel Natura extinguitur in ἀμυξή suā, absque signis concoctionis in urina præcedentibus, facilius revirescit; ubi verò sensim deficit, ita ut tandem sine *Algore, Rigore, Horrore*, aut dolore *Spasmodico* evidenti, Paroxyfimi invadant, à veneno sensum languente, utrum id arti vel naturæ debeatur, Revirescentia amplius vix aut ne vix expectanda vel metuenda est. 10°. Febris hæc, quoties legitima est, rarò admodum est funesta; Atqui quotiescunque eam esse Chronicam contingit, viam sternere solet ad plures alios morbos, eosque maximè funestos, uti *Hydropem, Phthisin, Ictericum, Scorbutum*, &c. qui quidem omnes *Cortice Peruviano* copiosè exhibito atque sæpius repetito feliciter curantur (cui observationi fidem facient historię aliquot finis hujus Exercitationis adjecit); atque absque ejus ope vix aut ne vix curationem integram admittere possunt. 11°. Denique, hæc Febris, ubi vel Chronica fuerit vel malè morata, mutari solet in *Febrem continuam* languidam & fatalem, perpetuò conjunctam cum omnibus dirissimis symptomatis in genere nervoso, *Lipothymia, Vomitionibus, Suffocationibus, Vigiliis, Aegritudine universali*, &c. ac si Ager animam quovis momento efflaturus esset. Quæ omnia prægrandia Symptomata (modò

(modò *Cortex*, decurrente morbo, prius exhibitus fortè fuerit) generoso huic Remedio, ut Probra, vulgo obijciuntur, cum quidem post cætera *Febrifuga, Cephalica*, atque *Hysterica* omnigena, intus & extra incassum tentata, illa ipsa Symptomata *Corticis* usu recens repetito unice tollenda sint. In cujus rei testimonium unam vel alteram historiam calci hujus Exercitationis bonâ fide subijciam.

CAP.

CAP. VI.

De Febris Intermitentis Indicationibus Curativis.

Indicatio-
nis.

Indicatio Generalis, pro vario statu veneni morbifici, duplex est sc. Una, Vigente Paroxysmo, verum in interval-
lis plane Altera.

In ipso insultu Paroxysmi, ubi tota Machina, à presenti vigore veneni, evidenter in periculum adducitur, atque Natura inde exasperata, expansione spirituum insolita, contra vires ejus deleterias sese munire satagit, *Indicatio curativa* est unica, sc. ut *expansio spirituum iusta atque debita conservetur*, ita ut Spiritus à vi veneni lethifera, quamprimum liberentur, & tota Machina à funestis incendii intestini symptomatis immunis fervetur. Siquidem ab excessu expansionis, ad gradum usque explosivum, aequè ac à defectu, Naturam detrimentum capere sæpius conspiciemus: Indèque Medici est, qui Naturæ unicè ancillari debet, ad Naturæ normam, omnia sua mandata diætetica & pharmaceutica dirigere, sc. ut Nimiram spirituum expansionem reprimat, deficientem (quæ plus periculi habet) adaugeat,

adaugeat, moderatam verò, iusto regimine, eodem tenore pergere siliat, nihil officiosè & sine urgenti necessitate tentans, verum totum negotium Naturæ ipsi, ad quam jure pertinet, permittens, nec quidquam in regimine, vel in apparatu Medicaminum, suæ, vel adstantium rationi dissonum committat, ut, quicumque tandem fuerit Morbi eventus, egregie officio suo functus sit, sine vel famæ suæ, vel Conscientiæ iacturâ.

Quod spectat ad *Regimen*, durante vigore veneni, in ipso sc. Paroxysmo, hinc morbo debitum, id paucis absolvam.

Dieta sit admodum tenuis, uti *Avenacea, Possentalia, Panatella, Hordeacea, &c.* Jusculum pulli, vel Cerevisiam crudam sub initium paroxysmi, & bihorio vel trihorio ante paroxysmum Ager ne gustet: quippe fermentum ventriculi jam è massa spiritu venenato labefacta secretum, vix quicquam præter potientia & pultacea, eaque, quæ particulis fermentescentibus, quantum possibile est, privata, à formâ Chyli minimùm distans, potest concoquere, & ab ingestis quibuscunque, quæ facultatem ventriculi superant, Natura antè fatigata, novâ & molesta sarcinâ inde superinductâ, incassum premitur, *Aegritudo* verò perpetua, *Nausea, & Vomitus* immanis, *Gradus caloris intensior*, pluri-

plurimæque alia id genus symptomata succedunt.

Durante *Algore*, atque etiam ipso *Horrore*, scil. donec Spiritus motu quadantenus liberiori sese expandere incipiant, *Æger* prope ignem luculentum multâ veste indutus sedeat, vel potius gressu citatori obambulet, vel aliquo alio modo vires suas exerceat, quo vis spirituum veneno oppressa excitetur, & liberius sese expandat.

Calore verò Febrili jam ingruente, potius decubitus, isque admodum quietus, atque in loco tenebricoso eligendus est; ubi stragulis *Æger* cooperiendus est; sed non nimis; ut somnus conciliari, atque inde fervor sanguinis, ac incendium intestinum ab expansione spirituum ortum, temperari queat, & consequenter dolores spasmodici in capite, reliquisque partibus, cum aliis id genus symptomatis ab explosivo statu spirituum oriri solitis, præveniantur. Quo pacto, paucarum horarum spatio, ab ipsis naturæ viribus hocce veneno quadantenus debellato atque curato, Paroxysmus quam citissime sudoribus subsequenter sponte finitur; Calore febrili sensim prius decrescente, prout ejus fomes subtrahebatur.

Pharmacenticam partem quod spectat; durante paroxysmo, modo expansio spirituum

rituum ritè se habeat, neque vel excessu vel defectu peccet, nullum remedium officinale indicatur, nisi quod ad spiritus resocillandos, fermentum ventriculi confortandum, & calorem sanguinis temperandum, *Julapium* Cordiale temperatum concedatur ad libitum sumendum, quem in usum, sequens aut aliud simile ego præscribere soleo. R. *Agu. Card. Ceraf. nigr.* à ℥iv. *Cinnam. bord. Mentb. Epidem.* à ℥jss. *Salis Absynth. Sj. Syr. è Limon. vel Caryoph. ℥jss. M. F. Julap.*

Ab *Emeticis*, utut lenioribus, à *Cathar-* De Emeti-
corum &
Cathari-
corum in-
commodo. *ticis* licet benignis, uti *Decocto* amaro, *Mannâ*, &c. vel ab *Enematis* ipsis, hoc tempore officiosè, atque sine urgenti indicatione ministratis, multum detrimenti pati solet *Æger*, si vita ipsa non exinde in subitum discrimen adducatur. Instante *Crisi*, sine evidente ratione nil arte molendum est; ne *Natura* inde interturbetur; præterea cum fermenta ventriculi & Intestinatorum veneno activo imbuantur, si à pharmaco levissimo vel enemate eam stimulari contigerit, quam enormes evacuationes, cum magnâ & periculosâ virium jacturâ, inexpectatò insequi quotidie conspicimus.

Nec minus Venæsectio, præsertim in *De Venæ-
sectionis
incommodo* primo insultu paroxysmi, priusquam Spiritus sese liberè expandant, perperam celebrata,

lebrata, Spiritus labefactando, venenatum somitem ad lethalem usque gradum statim exaltare solet: aut saltem *Febrē Intermittentem* in *Continuam*, si non *Malignam* eum dirissimis symptomatis in genere nervoso sociatam mutat. Idem non raro in praxi observare licet, ubi à Naturā ipsā magnā *Hæmorrhagiæ* in primo paroxysmi insultu contigerint.

Idem *Diaphoretica*, præsertim *Opiata* (qualia sunt *Tiberiaca* *Mithridatium*, *Discordium*, &c.) sicuti sub finem paroxysmi exhibita, absque manifestā Indicatione, nihil ad curationem promovendam conducere observantur; itā in primo insultu Spiritus præpropere agitando, atque interturbando, Naturam in maximas, si non

lethales angustias inducere solent, à quibus Spiritus prius confusi difficulter admodum sese liberare queant. Verum *Opiata*, justam spirituum expansionem præpediendi, indeque gradum veneni deleterium multum promovendo, paroxysmum *Febris Intermittentis* legitimum haud raro in funestam *Apoplexiam*, vel *Comā*, vel alium aliquem peracutum & lethalem morbum convertunt. Hoc pacto celeberrimus ille vir *Andreas Mervill* cum magno Reipub. (præsertim literariæ) detrimento (ex ignorantia Medici senis atque superciliosi, cui in more erat contra

Corticem

Corticem Peruvianum, quasi communem pestem, immaniter ubique debacchari) & vivis ante diem sublatus fuit. Siquidem, postquam absque evidenti aliquā Indicatione, in intervallo, post tertium paroxysmum *Febris Tertianæ* legitimæ, præparationis gratiā (uti omnia methodicè fieri viderentur) sanguis ab Agro ætate provecto, post enematis rejectionem, liberè extractus fuisset, & in subsequenti intervallo, Alvus decocto amaro subducta, & paulo ante tertium paroxysmum *Emeticum* propinatum; Hoc modo strata via, sub initium paroxysmi subsequenti exhibebatur magnum *Febrisugum*, haustus scilicet ex *Aquâ Theriacali*, &c. Ager stragulis opertus, vel potius sepultus iussu medici, ad somnum & sudores sese componebat; ut saltem *Algorem* & *Horrorem* primum insultum paroxysmi comitari solitos evitaret, & brevi, somno profundissimo & sudoribus colliquativis correptus, spatio horarum xxiv, tempore paroxysmi, *Apoplecticè* periit, Qui tamen ex uncia unā *Corticis Peruviani* ritè ministratā (uti egi medico hanc historiam fronte satis perstrictā narranti excandescens regerebam) spatio xxiv horarum Orei & morbi fauces facile evasisset. Ob talem praxin Mulierculæ reprehendendæ sunt, & acriter corripiendæ, multò magis Medici &

H

Philo-

Philosophi, quos oportet nihil Empiricè, nihil absque urgente ratione, multò minùs contra rationem & manifestam Indicationem præscribere.

Denique, nec *Cortex Peruv.* nec aliud quodcunque *Febrifugum* tempore paroxysmi propinandum est, sed in *Intervallis*, (modo ea sint satis protensa, coque nomine ad *Febrifugi* ingestionem accommodata) Nam durante vigore veneni, vires *Antidoti* à fermento ventriculi venenato plurimum fracta, haud liberè sese explicare possunt, & totis viribus in hostem insurgere; sicut in *Intervallis* paroxysmorum (in quibus venenum imbellè est, & sine viribus delitescit) & possunt & solent. Præterea cùm liquor glandulosus, in ventriculum, cibi fermentandi gratiâ, continuò depositus, è massâ sanguinis venenatâ seceratur; necesse est *Ægritudinem*, *Nauseam*, *Vomitum* vel *fluxum* alvi œconomiam ventriculi eoque subvertere, ut Ager nutrimentum tenuissimum vel deglutire non possit, vel illud secundùm aut deorsum rejiciat; multò minùs remedium officinale amarum, & formâ ac quantitate, æquè ac sapore ingratum. Imò sæpe observatum est, quòd ii qui lubentissimè in paroxysmorum intervallis *Corticem* deglutiant, atque facillè retinent, ingruente paroxysmo, sursum vel

Febrifugum non est propinandum paroxysmo durante.

vel deorsum eum semper rejiciat; unde iniquum videtur, Agros tempore paroxysmi sarcinâ morbosâ plus satis pressos, absque urgente necessitate, amplius ingratis medicamentis plecti.

Sin verò, ob expansionem spirituum hoc tempore deficientem, aut nimis exaltatam, durante paroxysmo, Vita Agra in discrimen adducatur, cùm scilicet *Febris* tenus cum alterius morbi symptomata vehementia & lethifera sibi adsciscit; *Morbus iste acutissimus* eadem methodo tractandus est, ac si esset *Originalis*; ut ex Oris faucibus Ager quam citissimè liberetur; Postquam verò hæc nova symptomata cessent vel mitigentur, assidue atque copiosè exhibendus est *Cortex Peruvianus*, seu aliqua alia (siqua sit) generosa Antidotus *Febrifuga*, quâ vires veneni morbifici frangantur, & paroxysmus futurus, vel saltem symptomata peregrina, præcaveri possint. v. g. Cùm Ager funesto *Algore* correptus, quasi moribundus & languens per plures dies jaceat, expansio spirituum quam citissimè calore multo externo, frictionibus duris, *Fulapiis cordialibus*, *Algor*, quod spirituosus, spirituum & salium volatilium modo tractatis dosibus, frequentius *Vesicatoriis* (quæ flammam artificialem in spiritibus excidendo præ reliquis hæc conducunt) & quocunque alio modo convenienti promovenda est.

Quomodo tractanda sit febris Intermit. tenus cum symptomatibus alterius morbi.

Ubi verò (quod non rarò accidit) à mitiori veneno Spiritus non extinguantur, Verùm toto paroxysmi tempore opprimantur & langueant, unde Ager *Comatosus* evadit, & sudoribus *frigidis* perfunditur, tanquam: mox lipothymicè animam efflaturus; Indicantur *Jalapia Hysserica*, & *Cephalica* paulò calidiora, *Spiritus* & *Salia Volatilia*, aliàque ejusmodi, præsertim verò *Nescicatoria*, quæ ad quamcunque partem præsertim verò ad totum Caput applicata egregiè conferunt.

Quoties ob tonum cerebri & nervorum peculiari modo debilem atque ad obstructions aptum, Spiritus veneno morbifico perciti, per nervos non transmittantur, & sanguis, circuitu impedito, in Cerebro stagnet, præter medicamenta *Cephalica Spirituosa* & *Epispastica* prius memorata, indicantur insuper *Phlebotomia* copiosa, sæpe repetita, &, si opus fuerit in *Venâ Jugulari*; *Cucurbitule* inter scapulas cum profunda scarificatione, *Sternutatoria*, &c. Remedia *Antapoplectica*.

Febris hæc Prociiformis, typum *Rheumatismi*, *Colicæ* ventriculi aut Intestinarum, *Choleræ* morbi, *Diarrhææ*, *Dysentericæ*, *Febris Scarlatinæ* *Erysipelatosa*, &c. induit, ubi venenum morbificum non valde deleterium est, & Spiritus animales veneno irritati hoste longè superiores.

Coma &
Sudores
frigidi.

Apoplexia

riores. Cum igitur symptomata hæc oriuntur à nimia spirituum elasticitate, *Vena-sectione*, & *Opii* usû copioso & repetito, paroxysmi tempore, in ordinem felicissimè rediguntur; extra paroxysmos verò, *Cortice Peruviano* cum *Opio* commixto, venenum hujus symptomatis, & eorum recrudescentiæ ansam præbens, radicibus tollitur.

Hæc methodo Aegris consulendum est, ubi Spiritus nimium expansos, confertim in *Musculos* & *Tendines* irruere contingit, eosque ultra tonum solitum distendere, & Spasmos cruciantes, hinc inde vertiles excitare, atque præterea, sanguinis circuitum præpediendo, seri acris secretionem in partibus, usq. cum tumore & inflammatione inferre, ita ut paroxysmus febrilis jam planè latiret sub specie *Rheumatismi*. Ubi verò à nativâ, vel accidentali, à frigore suscepto debilitate partis contigerit hanc explosionem spirituum fieri in partibus *Thoracicis*, præsertim in *Membrana costas succingente*, *Musculis intercostalibus*, aut reliquis membranis & musculis *Respirationi* dicatis durante Paroxysmo; Morbus planè, simulat speciem *Pleuritidis* vel *Peripneumonice*, quippe cum dolore laterali atque *Tussi* immani, & *Respiratione* difficili sociatur; & à vehementiâ symptomatum insolita

Rheumatismus
Symptomaticus.

Pleuritis
& Peripneumonia
Symptomatica.

(hæc enim, præ doloris & strangulationis vehementiâ, pulsus fere obviuit, atque extrema algent, ac si Ager illico expiraturus foret) *Pleuritis* hæc *Symptomatica à Genuinâ* præcipuè dignoscenda est. In hoc casu utut *Pulsus languor*, & *Algor* extremorum contra indicare videantur, Venæ-sectione tamen copiosa in brachio lateris affecti sine morâ celebratâ, & repetitâ, Opii ingestione liberali, *Linimentis*, & *Foribus* anodynis externè applicatis, hæc explosio spirituum tollenda aut saltem minuenda est; Spasmi enim hoc modo sublati, dolor lateralis horrendus, *Dyspnœa* & *Tussis* sine medicaminum *Pectoralium* ope (quæ in hoc casu nihil valent) sponte cessant, Pulsus robor naturale, atque calor extremorum redit.

Colicæ symptomaticæ.

Si fortè *Febris* hæc *Colicam ventriculi* aut *Intestinarum*, vel *liacam passionem* simulat, expansionem spirituum spasmodicam cohibere necessarium est Venæ-sectione copiosa, applicatione calidâ *Linimenti Anodynî* ad partes affectas, *Emmate carminativo*, dein *Cathartico acriori* cum Laudano commixto, & (si opus fuerit) *Aquarum mineralium purgantium* coctarum, & lacte alteratarum dosi liberali, unde, saltem sub finem paroxysmi febrilis, solutio horum symptomatum, bombi & dejectiones copiosæ expectari possunt.

Denique

Denique, ubi *Febris Intermitens*, sub *Diarrhæa Symptomatica*, *Typo Diarrhææ torminosæ*, *Dysenterici*, vel *Cholera morbi* latet; quamprimum venenum in singulis Paroxysmis exaltari de novo incipiat, Spiritus in ventriculo & intestinis recens exploduntur, & momento quasi *Tormina*, *Vomitiones*, *Dejectiones* enormes, ac si à pharmaco aliquo deletorio sumpto, recrudescunt. In Paroxysmo igitur Vena secetur, *Opiata* & *Astringentia* ad spasmos sublevandos & colliquationem inhibendam repetantur, humoris venenati in ventriculum & Intestina excreti acrimonia obrundatur copiâ liqueris mitioris in os atque anum ingesta, v. g. *Decocti Pulli* tenuissimi & simplicissimi. Et, denique partibus ab hujus humoris transitu inflammatis, & tantum non Sphacelatis, applicatione *Potuum*, *Sacculorum Aromaticorum* in vino & aquâ ferratâ coctorum & expressorum, *Linimentorum*, vel *Emplastrorum Carminativorum* tempestivè præcipiatur.

In *Cholera morbo* præcepta ante memorata observentur, nisi quod raro aut nunquam venæ sectio celebranda sit.

In *Diarrhæâ* verò & *Dysenterici* periodicâ (sive terminosâ, sive sine torminibus.) *Decocto albo*, vel *aquâ Pulli* in locum cujusvisque liquoris fermentescens pro potu ordinario substitutâ; Venæ-

H 4 sectione,

sectione, & *Laudani* tertiâ vel quartâ quâque horâ repetitione, usque ad finem paroxysmi, expansio spirituum, & liquoris venenati colloquatio restitanda est.

Scarlatinam & *Erysipelatosam Efflorescentiam* in cure periodicam consultò sileo, quia eas semper *Diarrhœa* vel *Cholera* periodicæ conjunctas observavi, atque eadem methodo tractandas.

Indicatio
extra Pa-
roxysmum.

Extra Paroxysmum *Indicatio* generalis est Unica, scil. ut *Venenum morbosum in nervis delitescens perfectè extirpetur*, ut, spiritibus non amplius irritatis, œconomia humorum in posterum sarta tecta conservetur, & paroxysmi cujuscunque revirescentia præcaveatur.

Antiquo-
rum mala
Praxis.

Nemo igitur miretur veteres Medicos futilem atque inanem operam navasse huic morbo debellando. Sensibus enim magis quam pars est consisti, humores in receptaculis nescio quibus stagnantes fomitem morbi fuisse somniarunt, indeque toto cœlo errantes, utramque curationis paginam longo apparatu medicaminum *Deobstruentium* & *Evacuantium* impleverunt, idque methodicè, licet absque certâ aliquâ Indicatione à naturâ rei ipsius desumptâ, sed in propriis ipsorum Muscæis excogitatâ. Cumque morbosum hunc fomitem penitus eradicari impossibile crederent absque sensibili humorum evacuatione,

tionem, copiam medicaminum *Incidentium* humores præparabant, ut Remediis evacuantibus magis obsequentes fierent. At hos ipsos medicos appello, Noverint ne unquam, nisi fortuito, hac methodo, utut diutius protractâ, quengquam perfectè sanatum? Me quod attinet, ego simplicem *Tertianam*, eamque admodum benignam & legitimam inde non raro in *Hemitriticam*, vel *Quartanam* mutatam esse cum *Hydropicis*, aliisque diris symptomatis sociatam observasse memini, Naturâ hisce Venæ-sectionibus & purgationibus incassum lacescitâ. Hujus mali & infelicitis praxeos (quæ per multa sæcula cum magno Agrotantium incommodo inter nostræ Artis professores invaluit) *negotiorum* *sedd* *Ge* est falsa Ætiologia. Non enim, nisi ex accidenti, uti in *Plethorâ*, *Cachexiâ* insigni, &c. (de quibus posthac dicetur) ulla omnino evacuatio indicatur; verum, ut plurimum istæ evacuationes, Naturam inaniter lacescendo, veræ curationi multum officiunt, saltem copiam Antidoti admodum ingratae multo majorem necessario requiri faciunt.

Nuperi quidam Medici, postquam methodi veteris infelicem eventum observassent (licet hypothesein veterem palam & exprofecto mutare hucusque iis visum non sit) ac si consilium commune cepissent,

possent, in *Arcanis Febrifugis* inquirendis occupantur, quæ ex proprietate substantiæ (uti loqui amant) vel qualitate occultâ morbum eradicent, vel, quod idem ferè est, venenatum morbi fomitem possident atque subigant. Atque in hac sententiâ sunt Neoterici omnes, quotquot in verba Magistri non jurârunt, verum ad praxin medicinalem propriam attenti, liberam philosophiam amplectuntur. Tacitè enim, licet non *perit*; atque palam, hypothesei nostræ de *Ætiologiâ* & curatione hujus morbi *Herculei* auctoritatem tribuunt; dum aliqui *Terriculamentis* prope insultum paroxysmi *Ægro* inopinatò oblati, sese hunc morbum sæpius prostrasse gloriantur; Alii *Amuletis*, *Pericarpis*, aliisque *Epithematis* externis imò *Carmibus* (quæ omnia *Spiritus* animales, & non humores immediatè officiendo, scopum attingere credibile est) eundem effectum sese consecutos esse jactitant. Inter *Pericarpia* innumera, duo sequentia ego ipse aliquando satis felici eventu comprobata expertus sum. ex. gr. *R. Terabinth Venet. Pulv. Oliban. aa q. s. m.* & extend. super alutam. *F. Pericarpia* duo ad pulsus ipsos applicanda, paulò ante Paroxysmum. Vel *R. Fol. Chelidon. maj. Rutæ; a Mj. Fuliginis è lignis combussis, sapon. Venet. Salis marin. a q. s. m.*

*Pericarpia
gram For-
mula.*

cum

cum *Acet. acerrim.* *F. Massa* pro *Pericarpis*, horis duabus ante paroxysmum expectatum applicanda.

Nec minus *Helmontiani* pro mōre jactabundi, *Arcana* quædam *Chymica*, pro certissimis *Febrifugis* venditare solent: *Vires* nonnullorum ex iis ego ipse cum aliis medicis (priusquam *Herculea Antidotus Cortex Peruv.* mihi innotuisset) sæpe incertas, haud rarò tamen cum felici successu efficaces expertus sum. Inter hæc *Vinum Benedictum* seu *Infusio Croci medicinalium*, *Vinum Be-*
tallorum, facillè palmam cæteris præripit ^{nditum.} (præcipitato *Diaphoretico Paracelsi* non excepto, quod *Gabriel Fontanus* in *Apo-*
logerico, omnem sanare *Febrem*, si semel exhibeatur, satis impudenter atque falsissimè jactat.) A iustâ dosi *Vini Benedicti* trihorio ante tertium prooxysmum expectatum exhibita sæpius *Febrem Tertianam* curatam novi, verum non tam ab evacuatione (uti mihi videtur) quàm ab *Orgasmo* inter vomendum in *Spiritus* impresso. Quo pacto etiam *Vertiginem*, *Rheumatismum*, & nonnunquam *Apoplexiam*, atque alios spirituum animalium morbos, illicè curatos haud rarò confpicimus. Sæpè etiam gravis vij *Antimoni*
Diaphoretici in vehiculo quocunque con-
venienti exhibitis paulò ante insultum
paroxysmi, *Febrem Intermittemtem Ter-*
tianam

*Antimoni-
am Diapho-
reticum.*

tianam simplicem, & Hemitritæam ipsam,
absque quâcunque sensibili evacuatione
humorum, sustuli; Unde mihi pene per-
suasum est in *Antimonio* particulas aliquas
latitare, quo mereatur in classè *Febris-*
gorum proximum *Cortici Peruviano* locum.
Sei Absynthii etiam inter decantatissima
Febrifuga (antequam vires *Corticis Peru-*
viani exploratæ fuerant) à clarissimis
medicis prædicabatur; & ad hunc usque
diem novi quosdam è senioribus, qui
Hæustum, qui sal illud recipit, paulò ante
expectatum paroxysmum, propinatum,
Cortici Peruviano præferunt; Quem Hau-
stum, quoniam in *Febribus Intermit-*
tentibus magis benignis aliquando proficuum
expertus sum, non pigebit hic loci de-
scribere, & ansam inde arripere palam
proponendi cætera *Febrifuga*, quæ mihi
contigit usu comprobasse.

Re *Aqu. Card. Theriacal. stillat.* à ʒij.
Salis Absynth. ʒß. *Syr. de Limon.* ʒiß. M.
Sumat. Ager dimidiam partem trihorio
ante expectatum Paroxysmum, reliquam
verò in primo insultu paroxysmi.

Efficacia plurimorum *Amarorum*, uti
Fol. Absynth. Matricar. Fol. & Sem. Cardu.
Benedict. Sem. Citri. Rad. Gentian. sum-
mit. Centaur. minor. Flor. Chamemel. &c.
præ omnibus aliis, in hoc morbo debel-
lando, diu antequam vires *Corticis Peru-*
viani

Febrifuga
Amar.

viani latis exploratæ fuissent, multo usu
(eventu licet sæpe incerto) comprobata
fuit. Immo, posthabitis omnibus aliis
Febrifugis, nuperimo sæculo, *Amarorum*
usus invaluit, non tantum apud vulgum
qui, communi quasi consensu, haustus lar-
gos liquoris *Possierici* foliis *Cardui Bene-*
dicti alteratos paulò ante expectatum in-
sultum Amicis ægrotantibus propinabant,
unde aliquando *Febris Intermitte*ntis mi-
tor atque recens sublata est, vel diminuta;
Quin & Professores Medicinæ, præsertim
Observatores perspicacissimi, & usu lon-
gissimo instructi, hujusmodi remediis *A-*
maris locum insignem in curatione *Febr-*
*ium Intermitte*ntium concedere dignati
sunt. Et non tantum decantatum illud
Febrifugum, *Decoctum Amarum*, ex *Amaris*,
quæ viribus *Febrifugis* maximè pollere
experientia doctrix, consilium (quod jam
demum loco in *Pharmacopœa Londinensi*
cohonestatur) palam ubique in hunc usum
proposuerunt, verum etiam ex *Absterfiva*
& *Ecphrasticâ Amarorum* naturâ, eorum
efficaciam, ratione & more Philosophico
(an ritè vel non jam haud disupto) de-
monstrare sætegerunt. Formulam hujus
decocti mihi familiarem, & à communi
aliquatenus diversam, & modum utendi
subjicere hic loci non pigebit, quoniam
aliquando *Febres Intermitte*ntes mitiores,
præfer-

Abster-
fiva
Ecphra-
sticâ

Pharmacopœa
Londinensi

Decocti A-
mari For-
mula.

præsertim verno tempore, eo curatas ob-
servavi.

R. Fol. *Matricar. Cardu. Benedict. Co-*
mar. Absynth. Summit. Centaur. min. Flor.
Chamamel. aa. Mj. Semin. Cardu. Benedict.
Citr. aa. ʒj. Salis Absynth. ʒij. Coq. in
Aq. F. q. l. ad thjs. Colaturæ ʒij. iij. iv.
pro ratione ætatis, bibat Æger quatuor
quaque horâ extra paroxysmum.

Sin alium subducere Medico visum
fuerit; siue Vomitus immodica, siue alia
Cachexia signa id suaserint, omni alio
Catbartico longe tutius & melius opera-
tur Infusio Calida ʒj. ʒij. ʒij. vel iij. (pro
ætate & *vispo*la purgationis) Fol. *Sennæ*
primo haustu decocti prædicti.

Porrò Clariss. meus *Collega*, iſque vir
integerrimus atque medicus expertissimus
DD *Elisba Coys* jam *peragere* s, sapius
sincero animo mihi asseruit, sese vires
Florum Chamamel. subtilissimè pulveri-
fatorum, in vehiculo convenienti exhibi-
torum, atque post debita intervalla re-
petitorum, æquè felices ac certas in hoc
morbo debellando expertum fuisse, ac ip-
sius *Corticis Peruviani*. Penes Authorem
fides sit, Me quod attinet, ego nusquam
efficaciam hujus simplicis Remedii ten-
tando exploravi, verum eodem medica-
mento cum aliis commixto filium *Da-*
mini Barnard, Jurisperiti Londinensis *Febre*
Hemi-

Floris Cha-
mameli.

Hemitritæâ laborantem, quem *Cortice*
Peruviano diu & copiose adhibito ne qui-
dem ab uno Paroxysmo liberare potui,
spatio bidui, perfectè in sanitatem restitui.
Nec non Dominam *Gumley* vetulam *Febre*
Tertianâ decumbentem (postquam diu
& ad nauseam usque vires *Corticis Per-*
uviani irritas experta esset) ope ejusdem
Arcani, post debita intervalla exhibiti,
spatio etiam bidui sanavi. Itidèmq; ux-
orem *Vetulam Domini Royston Bibliopo-*
la Regis fere septuagenariam, postquam
ad biennium *Febre Intermittente*, nunc
Tertianâ, nunc *Quartanâ* vel *Hemitritæâ*
laborasset, spatio duorum dierum eodem
Remedio, perfectè & absque recidiva-
tione curavi; Fateor equidem me nun-
quam (quod scio) in quocunque alio
Febre Intermittente laborante hujus re-
medii periculum fecisse, quippe vix un-
quam (si rectè meminierim) præterquam
in hisce tribus Ægrotantibus, Antidotus
illa *Herculeæ Cortex* sc. *Peruvianus* spem
meam sefellit, proindeque nec licitum,
nec decorum esse duxi in humano corio,
experienti gratiâ, ludere, & certe atque
experto Remedio, magis incertum &
minus exploratum præferre, Utcunque
ejus Formulam describere, in gratiam Cu-
riosorum, operæ pretium duxi, ut ii pos-
sint, modo velint, experiri, nùm hoc
etiam

etiam sit certum *Febrifugum*, vel saltem nūm (uti mihi evenit) vires *Corticis* deficientes supplere queat. Formula pulveris est quæ sequitur.

R. *Flor. Chamæmel. subtiliss. pulverisat.* (plus minus pro ætate) ℞. *Antimon. Diaphoret. Sal. Absynth. aa* ℞ss. *M. F. Pulvis* suemendus in haustu *Possale*, vel cuiuscūque *Julapii temperati*. Aut in formam *Bolæ* eum *Syrup. Caryoph.* vel in formam *Pilularum* cura *Mucilag. Gum. Tragag.* redactus, sextâ quaque horâ per bîdium vel triduum repetendus.

Unde *Amara* vi *Febrifugâ* adeo præpol-
lenti donentur, forsan non facile explicatu
est. Verissimum quidem est *Amara* serè
quæcūque facultate plùs minùs *Abstersivâ*
& *Ecpbracticâ* pollere, uti à curatione *Scor-
buti*, *Hypochondriacæ* affectionis & *Chlo-
roseos*, ex eorum usu, omnibùs in Medicinâ
leviter *Exercitatis* abundè patet. Nūm
verò energia eorum *Febrifuga* in hac fa-
cultate *Abstersivâ* & *Ecpbracticâ* specia-
tim vigeat (quicquid cæteri Professores
opinentur) non ita liquidò mihi constat;
præsertim, cūm *Chalybeata* medicamenta,
quæ, omnium consensu, multò magis hæc
vi præpollent; nihil ad *Februm* curatio-
nem conducere observentur, quin potiùs
Spiritus incalsūm agitando & turbando,
multum officere. Insuper *Ecpbractica* &
Abster-

Via Amaro-
rum Febrif-
uga non
consistit in
vi Ecpbra-
cticâ &
Abstersivâ.

Abstersiva medicamenta, annuente torâ
coronâ Medicorum, inde præsertim ad
curationem morborum conferunt, qua-
tenus humores præparant, quo magis se-
quaces, atque vi *Catharticatorum* evacuant
obtemperantes fiant, cūm quidem *Febres*
Intermittentes (quoties eas ope *Amarorum*
curari contingit) sæpissimè, immò feli-
cissimè, absque ullâ evacuatione præce-
dente, comitante, aut subsequente (quod
medici hodierni nōrunt) solvi solent.
Quid? quòd hæc sententia, falsâ illâ ve-
terum hypothesi innixa est, quæ somi-
tem *Februm* in *Humoribus*, non autem
in *Spiritibus* delitescere statuit, atque o-
portere eum remediis evacuantibus pe-
nitùs eradicari: Contra quam sententiam
ubique militat (uti priùs innuimus) non
tantum Ratio, verum etiam *Experientia*
serè universa.

Restat igitur, ut hæcce Remedia, pro-
prietate quâdam naturæ, seu qualitate oc-
cultâ, scopum suum in *Febribus* proflig-
andis attingant, vel, quod idem est, ad
instar *Antidoti*, vi nativâ somitem vene-
natum in spiritibus delitescentem subigant:
Sique ratio efficaciæ hujusmodi *Fe-
brifugorum* à me requireretur, ego hîc
tenebris, in causis rerum indagandis, ob-
rutus, multò potiùs in peculiari *Amaritu-
dine* sensibili, quàm in nescio quâ *Abster-*
sivâ

Vis Amaro-
rum Febrifuga in quo
consistat.

suâ facultate inde consequenti, vim illam collocarem; quia plurima *Amarâ*, admodum grata esse ventriculo, nervis, & spiritibus animalibus, multo usu comprobantur; & ferè singula, suo gradu, scilicet hæc plùs, illa minùs, verùm præ cæteris omnibus *Cortex Peruvianus*, ob excellentem suam amaritum, vi Febrifugâ à Naturâ donatur, quâ Fermentum Spiritus accendens immediatè destruitur. Et quidem *Febres Intermitteutes* recentiores atque benigniores, præsertim vernâ & æstivâ tempestate, ab *Amaris* vulgaribus haud rarò curari contingit, & forsân sæpiùs quàm à quibuscunque aliis Febrifugis. Illud vero *secundum medicum Cortex sc. Peruvianus* (cui nihil præter nomen gratum deest ut opinione vulgi commendetur) à quo tempore *Europæis* innotescere cepit, consensu Medicorum omnium ferè expertissimorum, Febrifugam *Catholicon* esse comprobatur, quòd omnes *Febres Intermitteutes*, & alias plurimas (uti posthàc dicitur) in quavis anni tempestate, in omni sexu, ætate, & Temperamento, radicitùs & penitùs, citò, tutò & feliciter sanet. Ego sanè, qui jam ad viginti annos, & quod excurrit, hoc Polychrestum remedium ferè quoadie præscripsi, vix aliquid incommodi Agrotantibus ortum inde observavi

vavi (quicquid clamorè atque falso oggerant male feriati quidam atque ignorantes) quimetiam, non nisi ter, uti sincerò animo priùs asserui, in *Febribus Intermitteutes* spem meam frustratus est; Utinam idem dicere licuisset de quòquam alio quantumvis celebri Remedio in cæteris humani corporis affectibus debellandis decantato. Certè non est ut Medici ingenia sua amplius torqueant in aliis Febrifugis explorandis, modò hujus usum satis perspectum habuerint. Neque justum aut æquum est, methodis antiquorum incertis, sine *Indicatione* verâ, sine successu, gratis stabilitis, in posterum insistere; aut novum aliquod & minùs probatum *Arcanum* prædicto anteferre, verùm, sicut oriente sole, stellæ minores disparent; ità cætera Febrifuga, è tribu *Amarorum* aut aliâ quavis petita, huic unico locum cedere oportet.

Verum enim verò, cum jam ab omnibus Medicis *Corticis* hujus efficacia comprobata sit, & communi consensu, titulo Febrifugi *per Hæc* jure insigniri incipiat; posthabitis reliquis Febrifugis, de hoc unicè in posterum sermonem habere lubet, ejus *Naturalem Historiam* succinctim enarrare, rationem efficaciæ ejus Febrifugæ explicare, ejusque justam causam adversùs malevolos atque

ignorantes detrectatores suscipere, & denique, modum eum præparandi, eoque utendi varium, una cum iustis, & usu probatis Canonibus atque regulis huc spectantibus subjicere.

CAP.

CAP. VII.

De Cortice Peruviano, seu China
China, atque Virtute ejus Febrifuga.

Locus natalis Arboris, quæ hoc Cortice obducitur (referente *M. Anton. Bollo* Mercatore *Genuens.* in Epistola sua Italicè scripta) est Regnum *Quivense*, præsertim prope *Loxam* in *Americâ Peruvianâ*. Arbor non procera est, sed in ramulos insigniter divaricata: Folia habet, qualia sunt *Prunorum* rubeorum, neque minus patula, neque acuminata, quæ saporem Aromaticum, nullatenus Amarum, quippe è particulis acribus & pungentibus conflata, in linguâ imprimunt. Floribus albis, & cæruleis, ad instar *Mali Granati* eximie ornatur. Nullum tamen fructum parit, ac si in porpam unice cum tantâ luxuriantium florum copiâ nata fuisset. At istum defectum abunde compensat Cortex ejus *Febrifugus* in sanitatem gentiam, præcudubio, à *Deo Opr. Max.* conditus: Cujus gratiâ *Arbor Viæ*, siquâ alia, saltem nobis nota, jure merito appellari potest.

*Historie
Naturalis
Corticis
Peruv.*

Lignum &
Flores non
habent fa-
cultatem
Febrifuga-
gam.

Lignum autem hujus Arboris, atque etiam Flores, uti nullam amaritatem habent, ita (testante Clariss. Hieron. Bardi) nullâ Febrifugâ seu medicariæ virtute donantur. Verùm Resina, quæ è ligno, præsertim verò è Cortice exsudat, atque etiam Semina, quæ Hispanicè *Pipita de quina* vocantur, atque Semina *Cucurbitæ* plans referuat, virtutem non dissimilem, sed interiorē longe, quàm Cortex ipse, sortiuntur. Unde evenit quòd Authores, possibilibus cæteris quibuscunque partibus hujus Arboris, Corticem duntaxat pro decantato *Febrifugo* vendiderint.

Arborem hanc salutiferam (quam Incolæ *Gannaperida* vocant) ab ipsis Mundij primordiis, ibi loci satam, sponte crevisse nullus dubito. Virtutem *Febrifugam*, quæ ejus Cortici à Naturâ inest, Indis hominibus jam olim innotuisse refert idem *Bollus*. Verùm à quo tempore Heros ille *Genensis*, *Christophorus Columbus* hanc plagam mundi primum detexerat, usque ad annum salutis millesimum, sexcentissimum quadagesimum, ex odio Indorum erga *Europæos*, præsertim *Hispanos* concepto, magnum hoc Remedium de industria celabatur.

Quomodo verò, magnum hoc *Febrifugum Hispanis*, cæteri que *Europæis* primum patefactum fuerit, narrat idem Author

Virtus Fe-
brifuga
sive Indis
nota.

Unde Eu-
ropæis in-
notuit.

thor fide dignus: Nimirum forte fortuito, in civitate *Limeni* quæ est Metropolis Regni *Peruviani*; Uxor *Proregis*, qui tunc temporis erat *Comes del Cinchon*, Febre tertianâ sævissimâ (qualis illic loci Epidemia esse solet) correpta funestè decumbere videbatur. Rumor (uti semper de magnatibus) per urbem divulgatus tandem per finitima loca ad *Loxam* usque pervenit. *Hispanus* illius loci tunc temporis præfectus, per literas *Proregem* monebat, in Arcanis sibi esse Remedium, cujus auxilio *Proreginam* illicò revaliturum spondebat: Lubentissimè annuens *Proregina*, Corticem præparatum sumpsit. Quid sit? Scrupentibus omaibus, dicto citius convaleuit. Hinc fama hujus Arcani titulo *Pulveris Comitisse* insigniti, ubique per civitatem *Limensem*, totamque *Americam* Hispanicæ ditioni subiectam, brevi, multum, inclaruit. Discedente autem *Prorege* ex *Indiâ*, Ubi in *Hispaniam* reversus est, illicò percrebuit ubique rumor de novo hoc *Febrifugo*, quod, post experimenta frequenter facta, votis Agrorum semper & ubique respondebat. Circa annum salutis 1649. famam suam indies magis, magisque provexit, non tantum per *Hispaniam* verum etiam *Italiam*, *Romam* usque, conatibus imprimis *Johannis Cardinalis de Lugo Soc. Jesu*, & cætero-

cæterorum Collegii Jesuitarum Romæ Patrum, qui cum gratis religiosis & pauperibus largiebantur. Unde infuſto omine, atque in vulgi Reformati terrorem, ac Scandalum, Pulvis Patrum vulgò audit (Anglicè *The Jesuit's Powder*.) Quo nomine plurimos, còque non sortis gregariæ, in hunc usque diem, ab ejus usu abhorreere contigit, ac si, non naturale remedium fuisset, sed factitium, diabolicum, & venenatum arte Jesuitarum paratum, potius quàm divinæ Providentiæ donum. Historiam non injucundam huic spectantem refert *Cl. Badus Anast.* lib. ij. Cap. vi. de matronis duabus Londinensibus, quam audiverat ex *Johanne Lucâ Durante* Oratore Reipub. Venetorum ad *Carolum* Secundum. Quà de causâ obaixè cupio, ut suo proprio, ac antiquo *Chine Chinæ. Chinæ Febris, Gentiane Indicæ. Pulveris Comitisse vel Peruviani*, aut aliquo altero minùs infami nomine, communi Medicorum consensu, in posterum appelleret, & à præjudicio, ob Nomen, liberetur.

Quàm celeri gressu fama hujus *Febris fugi* per totam Europam spargebatur, & ipse Cortex ubique gentium à Professoribus serè quibuscunque in usum recipiebatur, facillè potest quivis conſpicere ex ipsis verbis *Clar. Badi* qui lib. primo *Anastasis*

Corticis

Corticis Peruviani (quem typis dedit Anno 1663. Cap. 20.) Medicos Londinenses increpat. Quippe *Famâ mendaci, potius quàm propriâ experientiâ instructi, saluberrimam hanc Medicinam respuebant, quum tot alii Medici in omni Europâ, sive in Galliâ, sive Hispaniâ, Germaniâ, Flandriâ, Italiâ eam nedum usurpent, quin & miris laudibus exrollant.*

Verissimum quidem est, non desuisse nefarios quosdam detractores ubique, præsertim *Londini*, qui dolo malo consilium cepêrunt de hujus Febrifugi famâ præmaturè suppressendam, ne scilicet hæc succinctâ methodo febres obtruncandi, Agrotantium crumænas emulgendi occasio tolleretur; De hæc conspiratione sæpe palam verba habuit Dominus Bertram Pharmacopola jam defunctus, cui fidem in hæc re promptè adhibui; quia nequam quidam & ignavi, quorum nomina honoris causâ sileo, memet ipsum, iisdem illecebris, in suas partes trahere tentarant. Temere igitur & sine experimentis prius institutis, magnum hoc Remedium condemnarunt, & samam ejus fictis calumniis ubique infectabantur, sese severissimos *Chinæ-Chinæ* speculatores & judices ultrò constituerunt, si forte fortuito, licet post annum ab ejus usu elapsum, symptoma aliquod minùs solitum supervenerit, Eheu! quot convitiis *Herculeæ* & divina hæc Antidotus extem-

*Consilium
de Cortice
suppressim-
do.*

extemplo jactabatur, ac si quid diabolicum in hoc *Equo Trojano* latuisset: Fæces, nescio quas deleterias, & fermenta morbosa post se in corpore semper reliquisse asseruerunt, unde novæ tragediæ, & funestissima symptomata repullulabant. Hoc modo, siquid mali unquam aliunde subsecutum erat, id omne Medicamini, ut prorum obiciebant, licet symptomata ad morbum primarium, nimis parco corticis usu imperfectè sanatum, reapse pertinerent. Nec minus iniqua mente, ab Amaro & Ecphratico hoc Pharmaco habitum corporis de novo obturatum & obfessum iri pertendebant, atque inde, neminem ad septennium ab ejus usu superstitem fore, reclamante experientia universa. Hinc Medici *Londonenses* inexperti, atque Agrotantes, ab usu hujus *Febrifugi* diu perterriti abstinebant; Interim Medici antiquis methodis longis, còque magis incertis insistentes, famæ & fortunarum suarum; Agroti vero vitæ ipsius dulcissimæ jacturam fecerunt, qui ope *China-Chinæ*, spatio bidui vel tridui, facillè convalescent.

Insuper, præter hos nefarios detractores, non desuerunt plures, cæteroquin Viri docti & probi, veteri tamen & crassa humorum sensibilibus, & qualitatibus hypothefi occæcati, qui de usu *China-Chinæ* multum anceps hærebant, quando quidem

quidem Febres absque sensibili quâcunque evacuatione curatas ejus ope observassent; Quod quidem gravissimum erat argumentum *Chrysothomi Magnesi* Professoris *Papiensis*, ut in ejus Epitola ad *Hieron. Bardi* datâ April 9. 1652. patet.

Quamplurimæ etiam futiles & inanes controversiæ, nugæ sanè & triciæ, ex doctrinâ *Humoristarum* ortæ, inter doctissimos viros cum eruditione, specie tenus, & zelo agitatae sunt per decennium & quod excurrit, sc. à primo Corticis in Europam adventu usque ad annum salutis 1663. quas enumerare vix operæ pretium duxi. Febrem enim in humoribus qualitate peccantibus locantes, Remediorum qualitate contrariâ præditum requirebant, & Hi propter siccitatem. Illi propter Caliditatem, aliæque qualitates manifestas Corticis adscriptas, ejus usum impugnarunt & apud vulgus suspectum reddiderunt.

Nec minus equidem mihi à scopo errasse videntur, vel famæ Corticis minus offecisse, qui ex eadem pharetrâ; manifestarum sc. qualitatum doctrinâ, Argumonia deprompserunt, quibus Corticis causam serio tuerentur.

Horum Antesignanum invenio eximium *Vs Febrifugum Conygium*, qui efficaciam *Febrifugæ* non consistit in fugam in tenuitate partium Corticis collatam, partium.

cat, unde crassos humores incidit, & causam Februm tollit; ac si crassum hoc pharmacum cæteris quibuscunque, partium subtilitate præret: aut *Aromatica*, & spirituosâ quæcunque, utpote partibus subtilibus insigniter prædita, eo etiam nômige, Febrifugorum titulum ritè mereantur.

Nec in Caliditate & siccitate manifestâ.

Gaudentius Brunacci Romanus forsân non minus, etsi cum specie magnæ eruditionis, nugatur, dum in libro suo *Venetis* cuso Anno 1661. strenuè contendit, *Chinam* Caliditate ac siccitate suâ manifestâ hæc Febres (quas autoritate *Avicennæ* & *Helmontii* in Frigido & Humido consistere statuit) præpollenter & efficaciter subigere. Ac si *Calida* & *Sicca*, quâ talia, vim Febrifugam sortita essent; atque omne Pharmacum hisce facultatibus imbutum, à de causâ (sicut experientiâ universâ & ratione ubique reclamante) in numerum Febrifugorum asciscendum esset. Verum, ut paucis ex rei ipsius naturâ petitis, velitationem hanc dirimam & absolvam; Sciendum est, Frigus æquè ac Calorem hæc Febris comitari solita, effectus esse potius *Febris* quam causas; Quorum prius à spirituum oppressione, posterius ab eorundem expansione nimia (ut ante demonstravimus) oritur. Causa vero Febris est venenatum quid, & deleterium,

terium, spiritibus ipsis inimicum, quod propria suâ Antidoto (sive calidum vel frigidum vel neutrum fuerit) unicè subigi potest; Atque proinde frustra, eò quod qualitatem aliquam evidentem possideat, vim *Corticis* Febrifugam vel stabilem vel convellere aggredimur; præsertim cum ex testimonio *Petri Aponensis* cap. 45. de *Remediis* veneni, atque *Hieron. Cardani* libro de Venenis constet, ab esu *Ficum* *Pharaonis* calidarum & siccarum in *Insulâ Sardinâ* crescentium, quæ inde Febrileræ appellantur, Febres *Tertianas* æquè certò induci, ac à *Cortice* iisdem qualitatibus evidentibus imbuto sanantur.

Porro non desuerunt Medici celebres, qui vim *Corticis* Febrifugam, ob ejus siccitatem & caliditatem aliaque evidentes qualitates, majori veritatis specie, mortuæ atque acriter impugnârunt: Hoc fecerunt celeberrimi Professores *Placentini* & *Mediolanenses* Anno 1661. ubi res agebatur *Cardinalis Doughi*, Febre *Tertianâ* notâ laborantis (referente *Clariss. Bado* lib. 1. cap. xv. *Anastas.*) quin & Medici ipsi *Londonenses* in casu *Johannis Lucæ Duratii* Legati antedicti. Sed agendum, expendamus rationes.

Primum *Christophorus Paravicinus* Med. *Clar.* *Mediolanensis*, utut in *Quartanis Chinæ* Chinæ usum commendat. In *Biliofis*

liosis autem, & Mixtis Febribus, ob caliditatem eam improbat, metuens se. ne calore humorum inde aucto, Febris etiam adaugeatur. Itane vir Clariss? Verum quis Febrem, cuiuscunque fuerit generis, unquam ab usu Corticis auctam vel duplicatam hactenus observavit? Appello sensum, atque Experientiam universalem. Porro, an non Hippocrates ipse, lib. de Acutis, Vinum febricitantibus concessit? Quinetiam in curatione Febris Tertianæ succum Silphii & semen Trifolii in Vino propinabat? Annon Galenus lib. 1°. ad Glauc. c. 10. in Nothis Tertianis Piper ipsum, & in Quartanis Theriacam præscripsit, atque alibi Absynthiam, Centaurium minus, Myrrham, Diatr. Piper, &c? Dic sodes! Quis æquus iudex gradum caloris in Cortice magis intentum, quam in huiusmodi medicamentis sensit, vel ratiocinando, vel quidem somniando id hariolari potuit? Verum ut rem ipsam dicam, Nullus dubito, quin in genere Calidorum Febrifuga inveniri possint, quæ, proprietate naturæ, venenatum fomitem in spiritibus latitantem subigendo, Febrim tollere valeant, quandoquidem vera & genuina Febrim Ariologia, non à quacunque humorum qualitate, verum à statu spirituum venenato ritè deducenda sit, ut ante demonstravimus. Atque meher-

meherculè! haud parùm lætatus sum, eum viderim perspicacissimum & doctissimum Badam diu abhinc (pag. 139. Anastas.) in hanc sententiam hæc ipsissimâ observatione coactum transivisse.

Clariss. Rochus Casatus in Tertianis puris vel Spuriis, & in ipsis Quartanis, usum Corticis convellit, quia eum Frigidâ & Narcoticâ naturâ esse suspicatur, unde (ut asserit) Spiritus pro tempore quatientenus forsân obdormiscunt, & veluti à succis narcoticis hebetantur, at, post inducias, Paroxysmi vehementiores: & humore peccante inde vel aucto, vel in partes nobiliores translati, vel magis putrescente, dirissimi morbi succedunt. Si Pace tanti Viri liceat proferre quod sentiam, totum hoc gratis dictum est, & merum Authoris commentum, cui experientia refragatur. Quis enim præter Illum usquam vel somniando Corticem in classe Narcoticorum posuit? Quamquam Hippocrates Febris Quartanas Soporiferis medicamentis feliciter se expugnasse asserat.

Præ cæteris, hostes Corticis acerrimi erant Viri clarissimi Johannes Jacobus Christorius & Vopiscus Plempius.

Primum Christorii argumentum adversus Corticem sumitur à recidivatione Februm post ejus usum; Cui populari objectioni suo loco responsum dabitur.

Dein

Cortex non
est frigidus
& Narco-
ticus.

Objections
Christorii
adversus
Corticem.

Prima.

Dein de Corticis caliditate queritur, metuens scilicet ne ejus igneo calore. (sunt ipsius Chisletii verba) sicet, accendat & torreat imbecilla præcordia, nativum calorem dissipet, vitæ pabulum depopuletur & nescio quos humores noxios ad partes ab ortu infirmas inde propellat. Bona verba quæso Chisletii! Mehercule: Quæ spectra & terculamenta hic finguntur de calore Corticis prorsus igneo, depopulante, dissipante, torrente, accendente, siccante? Quis unquam causticam hanc & deleteriam vim Corticis, vel actuaalem, vel potentialem, præter Te vir Clariss. hætenus expertus est? Pudeat doctum virum Principio precario, & contra sensum, & experientiam universi generis humani ficto, argumentum suum adversus pharmacum salubre industriò suffulcisse: Verùm de calore Febrifugorum satis, paucis licet verbis, prius diximus.

Tertia.

Pergit Chisletius lib. sui cap. iyo. Et tertio jaculo Corticem petit his verbis. Ut ut a resolutione partium humoris subtiliorum ex caliditate Corticis exhibitæ, Paroxysmi tollantur, pars tamen crassior magis incrassatur, & quodammodo lapidescit, indeque post paucas inducias extemplò serocit iterum Febris. Necnon cap. vj. ejusdem lib. Inde Bilis flava in suo folliculo, nigra in Liene, Pituita salsa in ventriculo & intestinis coquuntur, densantur, immobiles

biles sunt, quibus putrescentibus, liquefactis, & in substantiam partium adjacentium imbecillum quaquaversum effusis, ac impatiis, diuturni & exitiales morbi, elis lentè ac serò pullulare solent. Adèò nihil nisi humores & manifestas qualitates crepans, Vir Clariss. toto celo à verà & genuinà Februm Aetiologia aberrat! At non sic Hippocrates qui in medicinæ praxi, ad primas hæc medicamentorum qualitates parùm respexit, quippe periculum ei fuit, omnibus morbis à deo inesse, atque perinde rō *εγγενηδών*, seu primum impetum faciens, extra sphaeram sensuum poni, neque sensibilem quarumcunque qualitarum potestati subijci. Porro hæc figens, crassescens, lapidescensque vis Corticis (quam gratis stabilire conatur vir Clariss.) nec demonstratu facilis est, nec docti ac experti cujusvis Medici assensum meretur, adèò magnificum hoc essatum inter quiesquilias & deliramenta jure merito haberi debet! Denique, ne brevibus pereat sua charta libellis, aut saltem uti aliquo stigmate infami Cortex notetur, is ipse Vir Clariss. qui modò ei calorem exurentem & causticum, atque dein nescio quam figentem & crassescentem qualitatem objiciebat, jam cap. vj. Eadem libertate Poëtica, potius quam Philosophica; in Febribus curandis suspicam

K

tam

etiam habet *Adstrictionem* ejus, & obstruentem *Stipticitatem*, quippe *viarum aperture solvantur Febres, Constrictione excitantur*. Ex eodem Ore calidum & frigidum spiranti, jure merito dolus & fucus olim in *Apologo* objiciebatur. Atque profecto Clariss. *Chislerius* suam integritatem in *Cortice* impugnando, inde praesertim mihi maxime suspectam reddit, quia positus videtur in contraria causa, & accusationi Corticis praevaricatur. Quis enim facile crediderit *Corticem* prorsus igneum & adurentem, sua *Caliditate* cogere, aut repellere, aut figere, aut humorem inerasare posse, & ceteros *Frigoris* effectus producere? Quae etenim sunt calida & sicca (testante *Galeno* Meth. medendi l. 4. c. 7.) quod reliquum est humoris prorsus absorbunt. At cum reliqua Amara, uti *Absynthium, Gentiana, Centaurium minus, Castoreum, Flores Chamemeli*, atque decantatissimum *decoctum amarum* ex his factum (quae ferè omnia *Febrifuga* & *Ecphrasica* habentur, atque proinde omnium Medicorum consensu, totò ad *Febres Intermitientes* curandas adhibentur) ipsum *Corticem Astrictione* & *Caliditate*, sensu judice, superent vel saltem aequent; quare *Huic amaro* cæteris vi *Febrifuga* longè præpollenti. *Stipticitas* & *Astrictio* unice objicitur? Fateor equidem

equidem levem quandam *Astrictionem* sive *austeritatem Cortici* inesse: Atqui inde eo inferciri viscera, vel habitum corporis obstrui vehementer nego. Nonne *Alòe, Rhabarbarum* atque ipse *Chalybs* attringente ac stiptica qualitate, aequè ac calida imbuuntur? Quis autem ea usquam in *Obstruentium* classem hæcenus reduxit? Dic sodes! quare *Cortex* solummodo propter levem suam stipticam acerbiteriam in numerum *Obstruentium* illud relegandus sit. Audiamus *Galenum* de *Rubia* loquentem, lib. vi. de simp. Medicam. Quandoquunque *Amaritudo* & *Astrictio* in uno medicamento simplici concurrunt, possunt Hæ qualitates similiter coeantes *Secur* & *Licnem* expurgare, *Menses* & *Urinas* sanguinolentas evocare, idque ratione *Amaritudinis*; possunt & eadem *Astrictionis* virtute vasa claudere & adstringere.

Post *Chisletium*, Clariss. *Vopiscum Plem* ^{Objectiones Plemii.} audiamus, alterum Corticis acerrimum hostem *Chislerio* coætaneum, quem *Cl. Badus* lib. 2. cap. 8. Anastas. ait maledicendi libidine ductum, ore, dente, lingua, calce, calamo in corticem irruisse. Ille pallium Philosophicum deponens, Historicum agit, Experientiam appellat, atque tela inde acuminata in Corticem collimat. Cap. 3. lib. sui anno æræ *Christianæ* 1655. typis mandati hæc
K 2 habet,

habet, plures 3° vel 4° reciderunt (Ad quam popularem objectionem suo loco respondebimus.) Plerique cachectici facti, nonnulli mortui. Item Magnates huius Aule nominare possem, qui ab usu pulveris, extenuati sunt. & ad Pthibisim præcipientes facti in usu longo lactis Asinini reslituti fuissent. Hæc Plempius.

Quam egregie vero reprehensus fuit & falsi convictus hicce Corticis calumniator à Clariss. Bado in responsione sua Genævæ typis datâ anno 1656. cui Author nunquam hactenus aliquid regerere ausus est, ipsa Responsio consulatur. Me quod attinet, Ego fidenter dico, idque postquam jam ad 25 annos quotidiano usu, ejus vires explorando expertus sum, me nusquam novisse aliquid mali ab usu Corticis cu' quam evenisse, præter *Surditatem* aliqualem tempore usus molestiam, quippe, à motu spirituum inordinato & iustâ inter Venenum & Antidotum ortam, quam sponte illico à morbo evicta, vel pulveris omissione cessare semper observavi:

*Surditas
ex usu
Corticis.*

*Cortex non
est causa
Tabis, &c.*

Me hujus remedii nunquam penituit, nunquam aliquem cachecticum, tabidum, aut quocunque alio morbo affectum; multo minus quasi toxico interfectum novi, atque ter tantum (uti olim innui) optato eventu, in Febre Intermitte ope ejus sanandâ, desitutus sum.

Verum

Verum res ipsa loquitur. Quo pacto enim Pharmacum amarum, quod *Menses* ciet, *Obstructiones* aperit, *Ventriculum* atque genus nervosum universum confortat, *Cachexia*, vel *Tabis* futuræ, multo magis mortis repentinæ, & inopinatæ fundamenta jiciat, difficillimum est concepi. Fateor equidem (quod etiam Cl. Bado<sup>Non est
quid Ven-
natur.</sup> innuit) propter *antipathiam* quandam naturæ adversus hoc medicamentum, ex *Idiosyncrasiâ* ortam, ejus usui subitas & enormes Vomitiones, Lipothymias, aliæque dira symptomata, quasi à veneno, excitata, supervenire posse. Verum quid inde? Nonne hoc ab usu *Cassæ*, *Anatis*, aut cojuslibet alius saluberrimi edulii, vel ab aspectu solo, vel præsentâ *Felis* in eodem cubiculo, vel à Pharmacò saluberrimo sæpius evenit? Idem sanè à tantillo *Mellis*, *Syrupo Caryophyllorum* & *Oculis Cancrorum* nonnunquam accidisse memini. An inde hæc omnia in censum deteriorum & toxicorum protinus releganda sunt? Porro quories à nimis parco, vel non satis frequenter repetitò usu *Corticis* contigerit *Fermentum* venenatum febrile vi suppressum esse, potius quàm penitus subactum, Ager recidivam non raro patitur, & aliquando, ubi fomes venenatus, *Cortice* quadantenus irretitus & subactus, febrilem paroxysmum

num haud ampliùs formare possit, in statu valetudinario, cum appetitu prostrato manet, atque sepe symptomata dira, praesertim in genere nervoso, formam & speciem induentia nunc hypothyriarum, nunc spasmodum dolorificorum, aliarumque affectionum id genus, peculiari nomine haud designatarum sustinet, Quae omnia à repetitione & iusto usu Corticis, absque quacunque alia methodo, sponte cessant. Verùm quid hoc ad *Corticem*? Culpentur Medici qui ipsum satis copiose non exhibuerunt, aut Aegri qui ejus repetitionem respuebant, non verò pharmacum quod insons est.

Corticis, ad decennium praedictis *Vulgi*, & *Professorum* laborantis, vindicias *Rolandus Sturmius* Medicus Clariss. *Delfensis* edidit anno 1659. stylo compto, & perquam eleganti scriptas, sed veterem *Humoristarum* hypotheseos sapientes. Is pag. 32 dicitur ait, *Febrifugum Peruvianum* hactenus penè sopitum, jam demùm ob experimenta varia ejus praepollentis energiae in *Quarantia* profligendis, Anno 1658. frequenter habita resuscitari cepisse. Et paulò post de Medicis Coevis hoc modo clare sententiam suam proferit, *Medicamentum* sc. quod non noverant, ausi sunt non modò alto supercilio despiciere, sed etiam sesquipedalibus verbis idem prosequentes eliminare. Post hunc Clariss. *Sebastianus Badus*

Badus Medicus *Genuensis*, quippe à *Vopisco Plempio* in libro suo typis dato Anno 1655. ad exequias *Corticis Peruviani* vocatus, tandem libro, cui titulus *Anastasis* *Corticis*, Anno 1663 edito, pro virili *Corticis* causam agebat; Quo in libro, utut aliqua superstitionem regionis redolentia Lector inveniat, maximà tamen ex parte, Cl. Authorem sentiet in scriptis ubique eruditionem multifariam, ac profundam spirare, atque judicio admodum limato praepollere, quod quidem praesertim liquet, ubi Doctissimum *Chisetium*, *Plempium*, reliquosque *Corticis* hostes, accerrimos argumentis verè *Elencticis* redarguit, atque vires *Corticis* salutare plurimis illique amplissimis testimoniis comprobatur, & causam *Febrifugi* perè proculcati, & triumphati, doctè adeò & argutè vindicat, ut vix quisquam è turba Medicorum postea adversùs *Corticem* hifcere ausus sit. Quin & exinde, de acri, atque purgato hujus magni viri judicio ritè conjectura faciendà est, quippe is ferè primus, pro sagacitate sua, idque jam olim, posthabita humorum & evacuationum sensibilibus, atque qualitatibus manifestarum doctrinà, vires hujus magni remedi *Febrifugas Anastas* lib. 1.º cap. xiii. ab ejusdem occultis qualitatibus deducere satagebat, atque amplexus est

illam ipsam Hypothefin, quam nos mox proponere, explicare, atque stabilire conabimur, utor veteri humorum doctrinâ imbutus, atque impliciter, non admodum clarè & congruè sentia sua ubique proferat.

Ita tandem, licet difficillimè, atque multo labore, obstetricantibus plurimis Medicis doctis & probis, qui ex veris vel falsis principiis ejus causam defendebant, Pharmicum hoc divinum, & in plurimis aliis morbis, æquè ac in *Febre Intermitte*ntè proficuum Anno 1663. post variâ Abortionis signa, & pericula, feliciter in lucem editum, & suffragio Professorum penè universali, in censum Medicaminum salubrium, atque maximè efficacium adaptatum est, Nec de suo jure apud doctos & probos Viros decedet ante confirmationem sæculorum, utut ex astutiâ, malitiâ, temeritate, aut ignorantia non desinant aliqui huc usque obstrepere eggerire.

Salutio Objectionum.

Verùm agendum, secundò loco expendamus rationes populares contra salubritatem atque utilitatem hujus Remedii, quotquot sunt, quibus vulgus perterritum anceps adhuc, & dubium manet.

Obiectio I.

Primò & præcipuè obijciunt, Febres hoc pacto curatas sæpe in fermâ priori, vel deteriori recrudescere, indeque potius sup-

suppressas quàm sublatas videri, cum facies morbi intus adhuc cohibeantur. An igitur *Cortex* eâ de causâ male audiet? Equis præter unicum *Conyrium* in salubris hujus *Pharmaci* parte terrestriori portiunculas quasdam deleterias, & febriles, in subtiliori verò *Febrifugas* delitescere, contra universalem experientiam vel somniando hariolatus est? Febres sanè, *substantiâ Corticis* citius ac certius, quàm quâcunque speciosissimâ ejus *Tincturâ*, *Extracto*, vel *Elixire* fugari, atque fugatas ad recidivationem minùs aptas esse certo certius constat. Non igitur medicamentum, sed Febris indoles in culpâ est, si à perenni humorum fonte enutriatur, & non ab Aere maligno, aut alio accidente externo; Sive enim Naturâ, sive arte quavis sanetur, ad revirescentiam valdè proclivis est. Multâ enim experientiâ fretus, fidentèr affirmare audeo Febrem à *Corticis* usu fugatam, & demùm recidivantem, licet quâcunque aliâ methodo, vel *Febrifugo*, vel viribus Naturæ subacta fuisset nihilò secius redituram fuisse. Atque hanc sententiam ego eò lubentius amplector, quia *Febres Continentes Inflammatoriæ*, æquè ac *Intermittentes* hæc Antidoto penitus absque aliquâ recidivatione quotidie evincuntur & extinguuntur. Imò *Intermittentes Febres*, maximè pertinaces, Cortice

Cortice frequenter repetito, & ad prophylaxin, post debita intervalla, exhibito, absque recrudescentiæ periculo, funditus tollere facillimum est (uti mox in *Methodo* exhibendi hoc *Pharmacum* ostendimus) quod quidem nec aliâ quâvis *methodo* curationis, nec alio quocunque *Febrifugo* præstare licet. Neque est, cur quisquam multum *Corticis* usum noxium esse, ac deleterium suspicetur, utut *Phthisis*, *Scorbutus*, *Icterus*, *Hydrops*, atque alii Morbi immanes aliquando Febres Chronicas insequantur; atque affectiones etiam nervosi generis, quoties nimis parco *Febrifugi* usu fermentum supprimitur potius quàm subigitur: Nunquam enim me pœnituisse memini, quòd *Corticem* frequenter & copiosè exhibuerim; Inde enim sæpe appetitum magis firmatum, concoctionem alimentorum in ventriculo restitutam, generi nervosò robur adjectum, & habitum corporis, à statu tabido in Athleticum mutatum observavi. Quod ad *Fæces Febris* spectat, quæ in corpore delitescere dicuntur post sublata *Febrem*, illas palam profiteor me penitus ignorare, æquè ac *Fæces* ipsius *Pharmacii*, quibus *Vulgus* perterritum, post usum *Corticis* Cathartica medicamenta perperam efflagitare solet. Fax quippe unica, seu fomes *Febris*, juxta nostram hypothesin

thesin, est venenatus spirituum status, qui inde humorum massam variè agitant; Hoc autem à propriâ Antidoto subactò, humores in statum naturalem sine facibus redeunt. Qui igitur, post victoriam à *Cortice* de veneno reportatam, de facie morbi adhuc solliciti sunt, mihi videntur nodum in scirpo quærere, modò absit manifestæ *Cachexia* quæ huic veneno primùm ansam præberit. Quod quidem rariùs me observasse memini.

Secundò objicitur, *Corticem* energiam *Objectis* 2. suam *Febrifugam* exercere *Constringendo Humores* (ui aiunt) unde habitus corporis non possit non conslipari atque obstrui (unde mellis morborum funestorum ampla, *Hydropum* sc. *Icteriorum*, &c. expectari possit) & vix quenquam ab usu *Corticis* ad septennium superuisse. Bona verba quæso! Quot ego ipse post quatuor lustra annorum, & quod excurrit, ab usu *Corticis* vegetos, atque firmâ valetudine utentes vidi, & magis Athleticos quàm priùs. Fortè illi qui hæc objiciunt vix per septennium ejus vires experti sunt. Quo pacto autem *Pharmacum* quod more *Cathartici* operari aliquando observatur, quòdque in *Puerperio* salubriter ministratur, inter *Obstruentia* numerari potest? Veteres isti *Philosophastri*, qui *Ätiologiam* omnium morborum

ex humoribus & manifestis qualitatibus petendam esse duxerunt, ubi, sine aliqua evacuatione sensibili, febriles fermentationes, illico à justa dosi Corticis exhibitâ, sopitas videntur, inde, experientia reclamante, & rei ipsius naturâ, nescio quam omnipotentem *Constringendi & Obstruendi* facultatem Pharmacô huic inesse commenti sunt. At sanè, *Cortex* febriles fermentationes neque facultate obstruente, neque deobstruente sistit, verùm vi suâ *Alexipharmacâ*, quâ eximie præpoller. Quocirca non est, quòd quisquam hîc terculamentis, insomniis, & deliramentis Philosophicis ab usu *Polychrestis* hujus Pharmaci terreatur.

Obisio 3. Denique Objectionem tertiam contra usum Corticis allatam me planè referre pudet, quâ non tantum à Pharmacopœis quibusdam avaris, verùm etiam à Praefessoribus ipsis, isque viris doctis, nonnunquam me petitem memini, sc. quòd ab hoc brevi & Laconico modo Febris curandi, ars Medicinalis multum detrimenti passura sit, præsertim, si vires hujus Antidoti efficaces atque præpollentes in *Febribus Continuis*, æquè ac jam in *Intermittentibus* prosligandis vulgò passim innotescant. Hinc enim quisvis fiet sibi medicus, & Medicorum lucrum eripietur; Totam enim cantilenam ex hoc pendunt,

ut

ut quàmplurimum lucri faciant. Apagel! Decèrne Medicum probum emolumento publico proprium lucrum anteferre, aut Dei munificentissimi dona in sudario abscondere? Longè hoc à Nobis abst; Nec Ars nostra in levamen ærumnarum, & tutamen vitæ instituta, in artem crumenas emulgenti degeneret. Nonne Medicus misericors gemitu, & lacrymis Ægrorum tangitur, cum iis, præ artis nostræ defectu, subvenire haud possit? Quantà verò lætitiâ perlunditur quoties desperata sanitas iis restituitur? Nigro equidem carbone notandi sunt, qui cum possunt, nolunt ægrotantibus manum adjutricem porrigere. Quid? quod in honorem Artis nostræ deceat Medicum ab Orci faucibus quam plurimos liberare, quod qui fecerit, optimè famæ, quin & crumenæ suæ consulit, siquidem omnes Ægrotantes eum accersunt, qui sese citis, tutis, & jucundis curationibus prius insigniverit. Denique, utut certum atque efficax sit hoc Remedium manu experti Medici ministratum, adeò tamen *Proteiformis* est *Febris Intermittens*, & multò magis *Continua*, uti præter ipsius Antidoti exhibitionem, Medici auxilium & præsentia sæpius requiratur, ut *Phlebotomia*, *Vesicatoria* aliæque ejusmodi plurima præscribantur, quæ non tantum morbus,

verùm

verum etiam symptomata varia inde sub-
orta, postulant atque exigunt.

*Via Corticis
Febrifugæ
and.* Restat jam tertio loco, pro modulo
nostri ingenii, eruenda & accuratius pen-
sanda *Causa* genuina efficacie Corticis
Febrifugæ, mirabilis sanè ac stupendæ,
quâ ratione scilicet hæc suas vires in *Fe-
bribus* subigendis tam cèrto & citò ex-
erceat.

*Non ab e-
vacuatione
humorum
sensibili.* Hoc non fieri per sensibilem quam-
cunque humorum evacuationem, *Saliva-
tionem*, sc. *Vomitum*, *Seceffum*, *Urinam*,
vel *Sudores*, clamitat universalis experien-
tia, Hoc Amici æquè ac Ofores Corticis
pro confesso habent. Fateor equidem
Vomitum vel *Fluxum* alvi, quin & *Sudo-
rem profusum* (evacuationem autem aliam
sensibilem inde consecutam haud novî)
ab usu Corticis aliquando accidere. Nul-
latenùs verò istæ evacuationes Criticæ,
verum potius symptomaticæ reputandæ
sunt, quippe ex amari hujus Pharmaci
particulis pungentibus, atque membranas
ventriculi & Intestinelorum lacerantibus,
maximè ex parte ortæ; Pluriès verò id-
que certis & felicis absque quâcunque
hujusmodi evacuatione icopus attingi
solet.

*Non à ma-
nifesta qua-
litate.* Equè etiam certum est non ab evi-
denti aliquâ Corticis qualitate humores
attenuante Febres fugari, utut *Gaudentius*
Bru-

Brunaccius, lib. sui, cap. 1°. ex princi-
piis gratis stabilitis sese torqueat, ut pro-
bet vim Corticis Febrifugam in Caliditate
& Siccitate contineri. Quam quidem ob
causam doctiss. *Chiffletius*, alique, majori
rationis specie, eum prorsus è censu *Fe-
brifugorum* exulare debere putant. Ec-
quis enim sanæ mentis hæc in re *Gauden-
tio* usquam assensum præbere queat, nisi
qui *Spiritum Vini*, vel aliud quodvis
siccissimum & calidissimum Remedium,
eodem jure inter Febrifuga numerandum,
& Corticis præferendum ducat?

Quid sentiendum sit de Clariss. *Casato*,
qui in facultate Corticis narcotica & si-
gente (gratis sæpè ei adscripta) totam
ejus vim Febrifugam ponit; uti & de
Antymo Congo, qui in subtilitate ejus
partium egregiam hanc potestatem inesse
opinatus est, ex antedictis satis constat.

Rolandus Sturmius Vir ingenio verè Spa- *Sturmi*
gyrico, hypothesi quadantenus novâ, *Opinio*.
Hanc vim, dissolventi partium Corticis
tenuitati acceptam refert. Ait enim Part.
2. p. 36, 37. libri sui. *Eum separare hu-
morem febrilem, prius massæ sanguineæ*
more continuo, sive contiguo, intimè unitum:
quo, compage humorum vi Corticis solutâ,
pars febrilis, pro genio & aptitudine suâ,
*per omnia Colatoria eliminatur, pari cras-
sior sc. per Intestina, tenuior per Urinam,*
Sudores,

Sudores, & insensibilem Transpirationem. Hypothefin fateor summo ingenii acumine excogitatam esse, & tanto viro dignam: Quæ tamen, pace Cl. Authoris, mihi videtur principiis prorsus precariis inniti: Non obstante enim docto illo, ac acuto sermone de *Naturâ Dissolutionum*, atque variis *Dissolutionum* modis. Ecquis *Corticem* crediderit, quem ille ipse *Sect. 3. p. 46, 47.* verissimè asserit temperamentum moderatè calidum siccum, & amarum, unà cum reliquis Febrifugis participare, atque nullam extremam qualitatem possidere (cui rei sensus testimonio est) particulis adeo præpollenter pungentibus, & penetrantibus esse refertum, ut humores varios cum sanguine intimè unitos, fluxu & refluxu perpetuo agitato, ad instar ignis aut fermenti summe activi, dissolvere queat. Neque facilius demonstrare potest Vir Cl. Evacuationes per *Sedes, Urinam, Sudores* atque *insensibilem transpirationem* semper a *Corticis* usu insequi, quoties vires suas Febrifugas cum optato successu exerceat, quod prius innuimus. Quid? quod tota hæc hypothefis crassa humorum & qualitatum manifestarum doctrinâ innitur.

Ad *Transpirationem humorum insensibilem* à *Cortice* effectam quod attinet, hoc mihi videtur etiam gratis dictum, quippe
utur

utur effluvia humorum, eaque copiosa, per poros cutis perpetim avolare lubentissimè concedam, difficile tamen admodum probatu est, ea à *Corticis* usu copiosiora fieri, vel saltem particulas Febriles inde hæc viâ protrudi, quandoquidem id insensibiliter fieri affirmetur: Atqui minime decet Philosophos istos omnificos, qui minutularum quarumcunque rerum rationem sese reddere posse jactitant, atque inde adversus occultas qualitates debacchantur, ad hoc Asylum ignorantie confugere.

Clarissimus atque doctissimus *Sebastia. Badi Sentiæ.* *nus Badus*, pensitatis undique, atque demum refutatis variis hisce celeberrimorum Authorum sententiis, *lib. 1.º Anastas. Corticis cap. xij.* à citâ atque subitâ ejus efficaciâ, in omni Sexu, ætate, atque temperamento; Quia non ratione, verum usu atque experientiâ primum inventus, & demum comprobatus erat, aliisque Argumentis verè *Elencticis* probat & promodum demonstrat, non à qualitate quâcunque manifestâ, verum potius ab *Oculistâ* *Corticem* singulari hæc efficaciâ præditum esse, quem igitur Antidoti nomine sæpius cohonestavit. Neque est cur quisquam hanc qualitatem esse ignorantiz Asylum Philosopho indignum obiciat (quod sibi vir doctissimus reponi
L posse

posse præsensit) quippe, ubi de Animâ, Spiritibus, eorûmque affectionibus, & ægrotationibus, aliisque ejusmodi, quæ sensum superant, ratiocinemur; Demonstratio, nisi ab effectu expectanda non est, atque satius est, hoc ritu, modeste ignorantiam consistere, quàm superbe scire. Quàm funestis errores ex hypothesi malè formatâ, & in Philosophiâ, falsò sic dictâ, precario fundatâ, in praxi Medicinæ sæpe committantur; à Cortice ipso exemplum peti potest, adversus cujus salubrem usum Philosophi in doctrinâ Humorû & Qualitatû manifestarum præoccupati strenuè arietantur. Sufficit Medico ad praxin instituendam, si noverit à posteriori seu, effectu, rem ita se habere, licet nò dicitur, seu quam ob causam contingat, plane nesciat.

Plurimum latatus sum, cùm in tantâ Medicorû multitudine unus tandem repertus esset, doctissimus sc. & sagacissimus *Protopatarius*, qui eandem prope modum nobiscum sententiam amplexus est. Cujus verba hæc sunt. *Melius ergo ad fermenti extinctionem recurrendum, cùm potius fermentatâ materiæ augeantur & effervescent. Ad quam ædèpò! fermenti extinctionem nulla est necessaria subsequens evacuatio, cùm sæpe illud in spiritibus velut indivisibilibus consistat. Non enim* bene

bene capio humores esse Febris causam immediatam, nam aliàs omnes homines febrecitarent: Sed potius quid humores agitant & fermentant, in miasmate existens, quo sanè ablato, Natura sese corrigit.

Ut verò Hypothesis nostra de vi Corticis *Alexipharmacâ* magis illustretur, pauca in genere de Naturâ, Subjecto, & variis differentiis *Venenorû*, atque *Antidotorum* (quantum rei natura patitur) prælibare necessarium duco, quatenus ad naturam & causas *Febrîum* cognoscendas, easque curandas conducere videantur.

Venenum seu Toxicum est quid deleteri-venni Dicitur, atque vitæ principio, seu Spiritibus animalibus inimicum, unde Facultas eorûm Expansiva penitus obruitur, & Flamma vitalis necessariò extinguitur.

Spiritus animales, tanquam subjectum primarium & immediatum, à veneno affici constat 1°. Quia à minimâ quantitate materiæ peregrinæ citissimè afficiantur; quod innuit *Jul. Caesar Scaliger. Exerc. 218. 5. 8.* atque etiam *Galenus quinto de Simp. Medicam. cap. 19. & lib. 10. de semine cap. xvi.* hisce verbis. *Minima portuicula Ierbalium Venenorum, quæ deleteria appellant, Vbi in animalium corpora ingressa fuerit, totum id momento temporis immutat, sibi quæ simili affectione alterat.*

Equis verò legnem humorum massam à grano uno vel altero Pharmaci deleterii, id quod evidenti quacunq[ue] qualitate præditum est, tam subito, & quasi momento tantas mutationes subire posse facile credet? Quod autem à *Toxico* exhibitò, ante aliquam sensibilem humorum alterationem, Principium vitæ petatur, Animi deliquia frequenter recurrant, Genus Nervosum undiquaque vacillet, atque variis *Spasms* dolorificis tentetur, Intestina torqueantur, Cerebrum *deliret*, & *vertigine* afficiatur, Oculi *obtenebrentur*, Cor *trepidet*, multaque alia symptomata spirituum animalium morbo affectionum vehementiora accersantur observatu non indignum est. Fateor equidem nonnunquam venenatum hunc fomitem ex abusu longo sex non Naturalium in massa sanguinis intus nasci, atque inibi paratum cum Spiritibus perpetuè commisceri; Hoc tamen unicè contendo eum nunquam nomen *Toxici* mereri, nec quidem *Veneri* speciem induere, donec Spiritus eo inquinentur, atque agitentur, & inde totum systema nervosum præmemorata symptomata patiatur. Præterea, à morfu *Viperæ*, vel *Aëre* contagioso inspiratione hausto, ubi procul omni dubio, Spiritus, non massa humorum, primario afficiuntur; æquè certò ac citò tota corporis

Venerum
non agit
primario in
Humoribus.

corporis compages Veneno contaminatur.

Quandoquidem autem tota œconomia ^{sed Secundario.} sanguinis & humorum, horum spirituum regimini subiecta sit, & vitalis character in humoribus à Spiritibus imprimatur, mirum non est, si ab hoc statu Spirituum Venenato, atque variâ eorundem agitatione, illicd (uti solet) tota Machina idem virus participet, ac variis, itisque dirissimis Symptomatis laboret, atque per Corporis Colatoria, pro genio *Veneri* vario, excretiones copiosæ & virulentæ, nonnunquam Colatorii Sphacelationem minitantes, extemplò fiant; Necnon à subactione virosi fermenti, per propriam Antidotum, vel expansionem Spirituum, excretiones sistantur, aut interea temporis, *Lacte*, *Aquâ Pulli*, *Oleo*, aliisque ejusmodi liquoribus Lenientibus humorum excretorum acrimonia plurimum mitigetur.

Hoc pacto, à Veneno hausto (modò ^{Veneri est} præ gradu *Toxici* summè deleterio non ^{scelus in} contigerit instantanea spirituum extinctio, & subita Mors) Æger illicd Febre malioris detinetur, variè sese jactat, immaniter sitit, *Lingua* sœda atque arida evadit, *Algore*, *Horrore*, *Tremore*, atque *Calore*, alternis laborat (prout sc. Spiritus plùs minùs *Veneno* perciti sese expande

incoeperint aut tentaverint) *Pulsus* fit
celex, *Debilis*, *Inordinatus*; variis *doloribus*
horrendis & *Spasmodicis* *Patiens* hinc in-
de corripitur, *Cutis* ubique rubedine suf-
funditur, vel *Exanthematis*, *Maculis* pur-
pureis, aut *Ulceribus* sparsim fœdatur.
Accedunt *Milcus Sanguineus*, ratque *Dy-*
suria, velut à *Cantharidibus* devoratis;
Ubi *Natura*, pro genio *Veneri* peculiari,
humiores venenatos per *Renes* deturbare
satagit; Aut *Spasmi* ventriculi, ac *Inte-*
stinorum lancinantes, unâ cum *Vomitio*
immani, *Dejectione* frequenti, vel *Fluore*
Alvi cruento, *Choleram* morbum *Diarrhe-*
am torminosam, aut *Dysenteriam* simu-
lantibus, ubi venenatus fomes genium
Emeticum, *Catharticum* aut utrumque sa-
piens, humores infectos & colliguatos
per ventriculi & *Intestinorum* glandulas
enormiter protrudit. Quoties autem ve-
nenum de genere *Mercurialium* fuerit, ad
glandulas salivales peculiari modo tendit,
& suffocatione molesta, atque *Ptyalismo*
Agrum è medio tollit. Quæ quidem
morbose humorum excretiones eousque
tantum durant, donec *Venenum* vel ab
Antidoto propria, vel à spirituum expan-
sione subigatur, Atqui, hoc facto, massa
humorum sponte quiescit, & in statum
naturalem & sanum ultro redit.

Quid

Quid autem sit hoc *Venenum*, quod *Modus, quo*
tam subito *Principium* vitæ adoriur; tot *Venum opt-*
tantasque mutationes in totâ *Machinâ* ef-
ficat; vel in quo præsertim ejus *Virulentia* *vantur, à*
consistat, narratu haud ita facile est; neque *posteriori*
quisque id jure merito à nobis exigere po-
test: Quia, sicut *Spiritus* quos immediatè
afficit, sensus nostros planè fugit, & à
posteriori duntaxat intelligi potest. Ut
enim vehiculum hujus *virulentia*, nempe
Cicuta, *Antimonium*, *Mercurius*, *Arsenicum*,
Cantharides, vel quodcunque sit, sensui
pateat, quippe quid quantitativum, &
palpabile, his, vel illis manifestis qualitati-
bus præditum, *virulentia* tamen ipsa, in
quo consistat, non ita liquidò apparet;
neque, ut, plurimum, à quavis qualitate
evidenti, *Caliditate*, sc. *Frigiditate*, *Sti-*
citate, *Acrimoniâ*, &c. dependet, proin-
dèque in Classe *Ineffabilium*, quippe sensu
non perceptibilem, uti *Anima*, *Spiritus*
animales, aliæque id genus collocanda est:
Satiùs enim est *Philosophum* sanâ mente
quædam ignorare, quàm insanè nugari &
delirare. Quòd autem reverà *Virulentia* *Virulentia*
Toxicorum à sensibilibus eorum qualitati- *non consistit*
bus deduci nec possit nec debeat, verùm *in qualita-*
potiùs à peculiari *Spirituum* animalium *tibus ma-*
fabricâ, cui *virulentia* insensibilissima est, ex-
inde constat; quia nonnunquam saluber-
rimum *Pharmacum*, aut *Alimentum*, ratione

L 4

tione

tione *Idiosyncrasias*, *Toxici* partes obtinet. Plurimos novi à Pharmacis aut alimentis ejusmodi in enormes vomitiones atque dejectiones incidisse, ac deliquia perpessos, ac si *Toxico* maxime virulentò perciti fuissent; Salubria autem hujusmodi *Pharmaca*, atque *Alimenta*, non, quia sanguis & humores, verum quia *Spiritus* peculiari modo prædispositi sunt, hos effectus producent: Namque quantitas eorum tantis motibus atque alterationibus in mole humorum immensâ ciendis planè impar, licet inopinandè deglutita; Rei odio habitæ conspectus, aut ejusdem *Idea* in *Phantasiam* fortiter impressa, eos motus excitat, qui ægrè admodum consopijuntur, priusquam *Idea* in *Spiritus* impressa deleta fuerit.

*Antidotorum
modus
operandi.*

Disquisitione generali peractâ de veneno, ejus causâ, subiecto immediato, atque Differentiis, succinctâ licet; non opus est ut in naturâ, causis, & differentiis variis *Antidotorum*, atque rationibus operandi describendis diù moras traham; *Contraria enim juxta se posita magis elucescunt.* Sufficit nobis modestam Philosophiam unice professis, nôsse *en*, sicut venena immediatè *Spiritus* afficiunt, ita etiam *Antidoti*, hæc miasmata in *Spiritus* impressa delendo, vires suas *Alexipharmacas* exercent, quæ tanquam *sem* seu per quam mani-

manifestam qualitatem id efficiant, nos prorsus nescire ultrò confiteamur. His non contenti, ignorantiam nobis objiciant, si voluerint, atque è Cathedrâ *Verbis Sesequipedalibus* & alisonis, naturam *Spirituum*, eorûmque morbos, & curandi rationem, unâ cum reliquis, quæ sensum æquè ac Intellectum longè superant, disertè describendo & dogmaticè definiendo pulmones rumpant; quod ad me attinet, ego non facilem præbebo aurem: De iis, quæ extra sphaeram sensuum posita sunt ratiocinari, quid aliud est quàm eruditè delirare, præsertim, ubi vera *Indicatio* curativa (quæ quidem hîc una tantummodò est, scilicet, ut opportunè exhibeatur juxta quantitas *Antidoti* certo usu comprobata) absque his argutiolis innotescat.

Ut vela igitur contraham, totum hunc nostrum sermonem de *Venenis* ac *Antidotis* ad Febres accommodare jam aggredior, Argumentis à rei ipsius naturâ petitis ostensurus, Fermentum Febrile esse quid deleterium in *Spiritibus* delitescens; Arque *Corticem*, more *Antidoti*, virulentiam Febrilem subigere, & vires suas Febrifugas exercere.

Quod ad primum attinet. Quàm facile observatu est, à supremo gradu Fermentum febrile est *Venerum*.
ut

ut ne certamen quidem cum hoste instituere queant (sive fermentum hoc à longo abusu sex non Naturalium intus natum fuerit, sive ab Aëre contagioso, vel frigore externo, Corpori immisum) Ægrum primo insultu prorsus *Argentem*, frequentia animi *Deliquia* patientem, tanquam à *Toxico* lethifero propinato Mortem oppetere? Quod quidem in constitutione pestilentiali *Epidemica* (ut olim inuimus) sæpius evenit.

Quoties autem mitior sit Veneni natura, Spiritus vires suas tandem exercent, atque, quæ sequuntur symptomata Febrilia, eadem prorsus sunt cum iis, quæ à *Toxico* quocunque mitiori sese alternatim excipientia, quotidie producuntur, scil. *Algor*, *Langor*, *Animi deliquium*, *Fatigatio*, *Horror*, *Rigor*, *Oscuratio*, *Pandiculatio*, *Vertigo*, *Dolores Spasmodici*, *Debilis Pulsus*, *Ardor*, *Situs*, *Linguae Ariditas*. Porro massa sanguinis, & humorum à fermento Febrili eadem planè, easque æquè repentinas mutationes subit, ac si Veneno esset inquinata, Quippe, jam pro Febris peculiari génio, per totam cutim *Rubedo* ubique suffunditur; aut in *Labiis*, *Naribus*, & aliis quibuscunque corporis partibus *Exanthemata* varia, Pustulæ, atque maculæ *Petechiales*, rubrae, vel purpureæ efflorescunt: vel *Bubones* Alas & Inguina,

Inguina, cæteras partes *Carbunculi*, *Furunculi*, *Tumores*, atque *Ulceras* varii generis obsident.

Denique, à vario hujus virulenti Fermenti génio, non tantum typorum varietatis, sed etiam symptomatum Febrilium inde consequentium ratio, clariùs quàm à quacunque aliâ hypothese deduci potest (quod à Philosopho non nihili habendum est.) v. g. Ubi Fermentum mite Spiritus exagitat, victoria de Naturâ non reportatur, verum Spiritus serè integri, quamvis irritati, vi majori in hostem irruunt, atque, quâ data via, *Secessu*, *Vomitu*, *Sudore* enormi, &c. (pulsu interim forti ac celeri permanente) undiquaque id eliminare satagunt. Inde symptomata vehementiora momento quasi suborta virulentiam fermenti mitiorem, ac vires Naturæ magis integras, utut læscitas ostendunt. Ita nonnunquam viginti quatuor horarum spatio, plùs minùs, ab hac extremâ expansione spirituum, virulenti Fermenti activitatem planè subactam videre est, atque Ægrum inde in statum *Anagæsis* restitutum, nisi post stas periodos, singulis, alternis, vel quarto quoque die, suo more recrudescat, atque, viribus resarcitis, Naturam de novo læscat.

Symptomata Febrilia Veneni effictus.

Veneni symptomata in Febre Intermittente

Vitri sym-
ptomata in
Febre Con-
tinente.

Quoties autem, præ gradu Fermenti Febrilis magis deleterio, accidat vires Spirituum cò esse pessundatas & labefactas, ut nequeant primâ suâ expansione, de Veneno activo, quo imbuuntur, penitus triumphare, *Febris* suboritur ab Antiquis dictâ, *Συνεχὴς* sive *Continens*, continua quidem, at certis ac statis Paroxysmis, atque Remissionibus inter puncta. Cui etiam congener est *Febris Inflammatoria*, sive *Rheumatica*, *Erysipelatosa*, *Pleuritica*, *Peripneumonica*, &c. Quam quidem Febrem, utut dira aliqua Symptomata, *Spasmi* nempe dolorifici in genere nervoso, aut *Diarrhæa*, *Cholera* morbus, *Vomitio*, &c. in Emanatoriis, ab insultu Naturæ in hostem provenientia, à primordiis ipsis morbi comitari soleant, quia tamen Venenum non summè deleterium est, *Febris* minùs lethalis sit; At unoquòque congressu victoriam (licet non adeo perfectam ac in *Febre* Intermittente) Natura de Morbo reportat. Hinc *Exacerbationes* & *Remissiones*, toto morbi decursu, statis periodis sese alternatim excipiunt.

Vitri
Symptomata
in Febre
Continua.

Ubi verò, Veneno prævalente, vires Spirituum nativæ potiùs delentur, quàm opprimuntur ac irritantur, ab initio, sine violento aliquo symptomate, *Ager* ferè *ἀνίηλος* jacet, cum Urinâ sanâ, pulsû

Pulsû debili, vel saltem moderato, utut celeri ac inordinato, Siti paucâ, Languore virium summo, si non deliquio frequenti detectus, ac madore frigido ubique perfusus, *Febris* uno tenore pergit, sine exacerbationibus & remissionibus periodicis, estque ut plurimum periculosa & *Maligna*. *Ager* autem fatis cedit dirissimis Symptomatis in genere nervoso confectus, quia Spiritus animales ab initio veneno adeò potenti inquinabantur, ut certamini instituendo impares, Fermentum neque subigere neque minuere valerent.

Quoties Venenum Febrile genii *Emetici* est, Ventriculum petit, per ejus glandulosam tunicam virulentiam suam excernere satagens (quod in *Febribus Intermittentibus* præsertim videre est.) Quàm enormi Vomitione, vel saltem Nausæ, durante Paroxysmo, ac si ab *Antimoniali* haustu epoto, *Agrum* perpetim laceffitum conspiciamus? Viribus autem veneni in decursu Paroxysmi fractis atque subactis, momento quasi, hæ turbæ sponte compescuntur, donec, recrudescente veneno, massa sanguinis, ac si ab *Emetico* recens propinato, de novo inficiatur. Præterea *Febres Continuas* dictæ *Συνεχὴς* æquæ ac *Intermittentes*, durante Paroxysmo, *Diarrhæam* serosam & torminosam, *Dysenteriam* vel *Cholera* morbum

bum simulant; Aëri enim fluxu Alvi enormi, aliquando cruento; aut excretionem humorum colligatorum immani sursum ac deorsum, cum *Spasms* horrendis, quasi à *Colocythide*, *Arsenico*, vel forti ac deleterio quocunque Pharmaco exhibito, corripiuntur: Quippe fermentum Febrile naturam *Arsenicalem* vel aliam aliquam ejusmodi deleteriè Cathartica sapiens, Glandulosam Intestinatorum tunicam ultrò petit: Colliquatio verò, finitè exacerbatione, sponte cessat, aut saltem mitigari incipit, atque viribus *Opiatorum* ac *Astringentium* citius longè, & certius cedit, quam vigente Paroxysmo. Porro, in Medicinà Tyrones non possunt non sæpiùs observasse *Febres Symplicis*, & *Inflammatorias* Continentibus congeneres, præsertim *Autumnales*, atque ab habitu Scorbutico oriundas, *Salivatione* legitimà per dies xxi plùs minùs durante, cum *Aphthis*, *Tumoribus* oris, & *Faucium Ulceribus*, cæterisque symptomatis omnibus, præter halitum fetentem, *Mercurialem* pyralissimum comitari solitis sociatà, criticè terminatas: Quippe Fermentum Febrile humores exagitant veneno *Mercuriali* imbutum, suapte sponte ad fauces, & glandulas salivales tendit. Insuper, sicut in *Febre Diabeticà* symptomaticè ità in nonnullis aliis *Febribus*, præsertim *Scorbuticis*, copiosam

serosâ

serosâ colluviei separationem Criticè fieri per *Renes* nonnunquam conspicimus, à Fermento virulento, procul omni dubio *Cantharidibus* congeneri, vel ejusmodi alicui sine nomine *Toxico*, quod *Renes* præ aliâ quâvis parte perat. Neque multum forsàn à verò aberrare videamur, si statuamus *Febrem* illam *Pestilentialem* Epidemicam, *Sudorem Anglicanum*, à *Polydoro Virgilio* descriptam, & reliquas *Febres* istiusmodi *Colliquativas* malignas, à venenato Fermento peculiari (utut proprium ejus nomen hætenus non sit designatum) quod virulentiam suam per poros cutis eliminare satagat, ortum ducere. Uti & *Pestem*, aliâque *Febres* mali moris congeneres, *Anthraxibus*, *Carcinomatis*, *nigris Maculis* in cute efflorescentibus, *Crustâ* nigrâ ori & linguæ obductâ, reliquisque ejusmodi symptomatis notatas, à *Sphacelante*, & caustico quodam, seu adurente Fermento oriri: Quippe ipsissima eadem symptomata à *Veneris Causicis* intrò sumptis passim proveniunt.

Quamobrem, modò de hisce rebus quæ sensus planè fugiunt ac superant, liceat à Posteriori, seu effectu ratiocinari (quod jure merito negari haud potest) concludendum est hoc Fermentum, *Veneri* reapse semper plùs, minùs particeps esse.

Hoc

Cortex Peruvianus est Antidotus Veneris Febrilis.

Hoc concessio, quid opus verbis ut demonstrem Corticem Peruvianum vim suam Febrifugam, Antidotorum more, exercere, scilicet venenatum hunc fomitem expellendo & subigendo? Ecquis enim hæcenus aliquo Remedio Arte parabili, nisi Antidoto seu Alexipharmaco venenum vincendum esse somniavit? Et quàm inani labore Medicamentis contrariis qualitibus imbutis, adversus effectus & symptomata morbi militamus, dum ejus Fomes, seu Causa integra & Salva intus maneat? Huic nostræ sententiæ de virtute Corticis Alexipharmacæ fidem facit Modus, quo hoc Remedium operatur; Quàm subito enim & inopinatò vires suas exercet, atque in Febris fugandis scopum attingit? *Fracaistorius olim lib. 3. de Contag. Morb. Curat. de Boli Armenæ vi Alexipharmacæ notavit, quòd eà homini intumescenti, & in agone à morsu Araneæ posito, exhibitâ, vox statim rediit ac vita.* Non autem à manifestâ aliquâ alteratione in humoribus inde effectâ (quam momento fieri posse nemo opinabitur) verùm uti ab Antidoto, quæ venenum propriâ suâ substantiâ delet, effectus hic verè mirabilis & stupendus ex improvisò producebatur. Ergo eodem planè jure *China-China* in classem Antidotorum, quo *Bolus Armena*, adscisci potest.

Porro

Porro non minùs hùc spectat Corticis efficacia in omni sexu, in ætate senili ac infantili, in puerperio ipso, in quâvis anni tempestate, atque in Temperamentis diversis prorsus, & contrariis: Certâ enim experientiâ comprobatum est, Medicamenta, quæ sensibili quâcunque qualitate humores alterando finem assequuntur, pro vario Agri temperamento, ac causâ morbi variâ, oportere variari, adeò ut quivis Medicus doctus ac expertus, formulas suas in eodem morbo, & eadem personâ curandâ necessario sæpè mutare cogatur: Quinetiam Empiricum, ac Medico indignum hucusque semper visum est, inter unius Receptæ, Formulæ vel Schedulæ cancellos comprehendere. Observatu etiam dignum est quàm parva quantitas Corticis Febrèm, quantumvis confirmatam, imò ipsam Quartanam fugare valeat. Licet enim, præ copiâ Corticis *Sputii, Putidi & Efferti*, qui vulgò venalis prostat, Medicamentum hoc magnum, ab indole suâ nativâ multum degenerasse videatur, & Dosis ejus, cum minùs sincerus sit, incerta, ad ʒj. ij. iij. in os Agri nauseabundi necessario ingerenda sit, priusquam optatum eventum assequi possimus (de quo jam olim conquerebatur *Cardinalis de Lugo* in in Epistolâ suâ ad *Sebastianum Badum*) At quamdiu genuinus

M

at

ad nos afferebatur, scil. ab Anno 1649. ad Annum usque 1663. (testante Bado) juxta primam Formulam *Schedula Romanae*, solenni Drachmarum duarum Dosi Febris quaecunque *Intermittens*, & *Quartana* contumacissimæ profligari solebant. Imò Cl. *Andreas Nicolus* in Epistola, ait sese Drachmâ unâ *Quartanas* fugare solere. Alii *Scrupulo uno* vel $\frac{2}{3}$. Febris infantium sese subegisse affirmant. Atque equidem Ego ipse, ante annum 1678. Cùm circumforaneo *Tabor* non innotuit, nec apud Medicos inserebescere cepit, & Mercatores quidvis putidum ac effatum, proprii lucri causâ, pro Cortice genuino non vendebant, nusquam in Febre curandâ sive *Intermittente* sive *Remittente* 3ij. excedere solebam: Quâ dosi, æquè certo optatum eventum assequebar ac hodiè Unciâ unâ vel alterâ. Equis autem à tam pusillâ quantitate Medicamenti generosissimi totam molem Sanguinis & Humorum, momento quasi, ad eò mutari posse concipere queat, ut morbus contumax, qualis est Febris *Quartana*, inde fugari possit? Præterea nullâ extremâ qualitate hoc Pharmacum præditum est, quâ humores insigniter alterare valeat (ut olim observavit Doctiss. *Sturmius*) & ob eandem causam non ratiocinando inventum, & ad usum medicinale primùm adap-

adaptatum erat, verum, sicut aliæ Antidoti, *Casû atque Experientiâ*. Præterea (quod prius innuimus) abique quâcunque humorum evacuatione sensibili scopum suum attingere solet.

Dissertatione de Operatione Corticis *Corollaria*. peractâ, quædam exinde Corollaria deducemus. Primò, ex prædictis Quivis facile concludere poterit, decantatum Febrile Fermentum, sive id, quicquid sit, quo *Archæus* (verbo Helmontiano sit venia) irritatur, atque unde moles Humorum in Febribus variè agitur, non amplius quæri debere in massa Sanguinis, ejusve Caliditate, Frigiditate, Siccate, Humiditate, acrimoniâ, aliâve quâcunque Qualitate exuberante, quippe hæc omnes Qualitates manifestè secundariò in Sanguine succrescunt, à Fermento alibi sito, atque proinde medicamentis Contrariâ qualitate imbutis, in Curatione Februm, unicè fidendum non est. Illud autem *Febrifugum* certissimum est, quod sive calidum, sive frigidum, Fermentum hoc Humores exagitans atque irritans penitus subigit atque delet.

Secundò, *Fermentum* hoc, quod Principium vitæ petendo, primùm Spiritus irritat, dein totam massam Sanguinis & Humorum diversimodè conturbat, in Spiritibus animalibus tanquam primo atque

immediato suo subiecto delitescere, atque proinde inibi deleri debere. Quam quidem Hypothesein, utut in Apparatu nostro prius palam demonstravimus; haud parum tamen lucis ei insuper accedit ab observatione efficacia Remediorum exterius applicatorum: Quantum enim Cerebrum, atque Genus Nervosum afficiuntur ab *Emplastro de Galbano* umbilicali, & à variis Odoramentis sedis aut *Moschatidis*, ut in *Hystericis* videre est: Quantum à Cataplasmate ex *Allio* plantis pedum applicato, paucarum horarum spatium. Natura patitur ut facile cum suo damno quivis in seipso experiri potest: Quantum denique à *Suppedaneis*, *Pericarpis*, *Pescatoriis*, *Epithematis*, *Cataplasmatibus*, atque *Emplastris* variis Curatio Februm promovetur soleat, Medicis Tyrionibus satis notum est. Num autem ab hisce *Externis* massam Sanguinis repente mutatam atque alteratam esse facile quis credat? Multò clarius mehercule! huius rei ratio reddi potest ab effluviis horum remediorum exterius applicatorum transmissis per poros cutis ad Spiritus in fibrillis Membrarum hospitantes, unde Fermentum in partibus nervosis delitescens Immediate, Secundario vero massa sanguinis alterari facile potest; Neque est, cur quisquam dubitet, utrum Spiritus

Quomodo
opererentur
Remedia
externa in
Februm
uratione.

Spiritus hi, quippe naturam maximè agilem participant, huiusmodi Fermentorum, quæ statim periodicis delitescunt, atque iterum revirescunt, possint esse subiectum capax; modò serio secum perpendat in hisce Spiritibus potius quàm segni Humorum mole principium Fermentationis ac motus cujuscunque, sive continuus sive periodicus fuerit, primum inesse. Tertio Fermentum hoc Febrile plus minus esse venenatum ex jam dictis abundè constat. Atque proinde Quarto, *Febrifugum* propriè ita dictum, quod ad hunc Fomitem subigendum destinatur, oportere esse veram ejus *Antidotum*, Amicissimum spiritibus, verum Fermento inimicissimum, Usu & Experimentà potius quàm ratione excogitatum; Cujus parva quantitas scopum suum in sugandis *Febris*, quarum Fermento par est, citò certo, &c. attingit. In morbis *Partium*, *Viscerum* & *Emunctoriorum*, ubi Fomes in Humoribus præter naturam alteratis immediate latitare videatur, Medici interest causam Morbi ex peculiari humorum Affectu accuratè eruere, quò melius instructus Medicamenta qualitatibus evidentè contrariis ad eos impugnandos imbuta, eligere queat. Verum ad hos morbos *Universales* curandos satis est nosse Antidotum certo usu comprobatam, quæ

Causæ Morbificæ contraria, eam dealeat & Morbum penitus diruat. Qui hæc in re altius sapiunt, procul omni dubio in puteum erroris incident, & credulos ac sequaces Discipulos unâ secum abducent.

C A P. VIII.

De Corticis Præparatione atque Exhibitione.

AD ultimum sermonis nostri stadium jam demum devenit, ubi *De Cortice* *Præparationis atque Exhibitionis.* *Modus Corticis præparandi atque exhibendi* tradendus est, isque certis Regulis, ac Canonibus usu multo comprobatis comprehendendus. Quod pensum brevi, at pro virili absolvere satagemus.

Atque sæpe primo loco, idque accuratissime cavendum est, ne *Cortex* non sit genuinus & vegetus, Siquidem ubi forte *Anidozus* ipsa, quâ utimur, putida, effœta, malè electa aut spuria fuerit; nullâ Arte præparandi, nullâ methodo ministrandi, hunc defectum compensare possibile est. At cheu! præ focordi incuriâ, vel sordidâ avaritiâ eorum, quorum interest huic provinciæ diligentius prospicere; quàm sæpe Apothecæ Pharmacopolarum, & Capite Mercatorum, adulterino nescio quo *Cortice* implentur, vel *Cortice* genuino, præ ætate autem, vel alio accidente planè effœto, insipido, putido, ligneo, atque proinde nullius pretii? Adcò ut nonnunquam vix decimam ejus partem

genuinam, aut saltem vegetam deprehendi. Hoc autem in pollinem redacto, ob veri & vegeti Corticis partem commixtam, fucus non facile percipitur. Ego sanè vix oculis solis, nisi prægustaverim, in Electione Corticis credere soleo, atque equidem, ubi, negotiis impeditus *Corticem* non coram elegi & probavi, anxius ac tremulus eum semper præscribo, utut, eo nomine, aliquos adversus me vehementer succensentes atque palam execrandos probè noverim; Quocirca *Apotheca publica* lege sancienda, & curæ doctorum ac proborum virorum demandanda multum optanda est, ut Vitæ & Palatis agrotantium, necnon famæ Medicorum & Pharmaci *Polychrestii* consulatur: Dum enim spurium, effectum & putidum nescio quid, loco hujus generosi Medicamenti, indiscriminatim vendatur, pauperum Abundanti Agrotantium Ventriculi immensâ quantitate ingrati Pharmaci inferiuntur, & ipsa vita nonnunquam in discrimen adducitur, quia in præcipiti morbi cursu tempus sæpenumero non datur adeo immensæ *Corticis adulterini* quantitati deglutientiæ par. Sæpe etiam Medicum ipsum de quantitate Corticis exhibendi incertum manere necesse est, & haud raro expectationem ejus decipi, unde Ars Medicinalis, Medicus, & præsertim

tim Pharmacum *Polychrestum* non possunt non apud vulgum famam exiliminationemque amittere. Quam ob causam nemmo amplius miretur, si inter plebem adhuc adversus *Corticem* præjudicia fiant, & Medici vires ejusdem minùs perspectas habeant, atque nonnulli eorum sententiam minùs æquam de eo adhuc proferre soleant.

Corticem autem qui prostat in Officiis venalis, reapse, maximâ ex parte esse spurium, effectum, ac putidum, testes appello Medicos omnes æquos, expertos, quos ego ipse sæpenumero audiivi hæc de re impensius conquerentes. Quin & res ipsa idem clamat: Quare enim dosin solemnem drachmarum duarum Adultis olim præscriptam, hodie in Febris curandis ad tot uncias augere coacti sumus? Quando primum invaluit *Corticis* usus, scilicet ante Annum 1660. fucum ac neglectum hunc pestiferum à Pharmacopola Collegii Romani jamdudum detectum fuisse constat, ex propriis ejus verbis, quæ hic non pigebit transcribere. Queritur autem Plurimum ejusmodi scititum *Corticem Aquâ Aloes lavatum, quo amarittem conciliet, Romæ tunc temporis advehi, quin & ad alios locos profeminari, ideoque Aromatarios, Pharmacopœos, ac Medicos sero monet, ut sedulo super hæc re animadvertatur,*

Quid Corticis Officinarum sit Adulterinus, &c.

vertatur, ut Cortex, quem emunt, sit germanus, non fucatus. Atque alibi in Epistolâ suâ ad Cl. Badum April 9. 1659. datâ, hisce verbis: Repeto vestræ Dominationi, quotidie magis observari falsitatem Corticis in velleam causâ mercimoniâ, adeoque nocumento fuit in regione Pedemontanâ duobus, qui post otidium ab ejus sumptione obiervunt. Et postea, Innotuit damnosum istum Corticem non fuisse genuinum, sed adulteratum, cujus viginti capsule Neapolin pervenerunt, & multæ cistellæ Romam. Ipse etiam Cardinalis de Lugo, Cujus industriâ vis Corticis Febrisfuga Romæ primum innotuit in Epistolâ ad eundem Badum de Cortice scribens ait. Id autem mali est, quod ob ejus usum frequentiore jam Romæ incipit descere, & si qui venum exponi poterit, nescio quamdiu immunis esse poterit à Mangonum periculis, ut in aliis pretiosis & exoticis Medicamentis accidit. Quid autem jam expectandum est, postquam ejus usus & fama per totam Europam inerebuit? Vincentius etiam Protospatarius doctiss. atque Clariss. Medicus Neapolitanus in Epistolâ ad eundem Badum disertè ait, Sese duplicem observasse Corticem. Alterum illegitimum, cujatem verò nescit, sed, ad mercimoniâ augmentum, à pessimorum quorundam sorditie invecum, nigrescentem, non amarum, non friabilem, sed

sed austerum & viscidum quid ex attrituentium exhibentem, sapore non aromaticum, sed injucundum potius, ac insuavem. A cujus usu D. Alphons. Gaglia Tertianâ affectus, post quadraginta dies summum obiit diem, & Domino Matthæo Sacconi simplex Quartana duplicata fuit.

Lubet igitur Criteria genuina adicere, Corticis genuini Criteria. ex quibus verum à supposititio Corticis distinguere liceat, quæ Articulis perpauca facile comprehenduntur. Genuinus Cortex colorem Cinnamoni visui refert: Nigricans colorem suum ab Alôe, aut aliquo alio ejusmodi proculdubio mutatus est: Genuinus Sapore satis grato ac aromaticè amaro est: Injucundè Amarus ac intensè Acerbus pro supposititio habendus est: Genuinus Olfactui odorem spirat peculiari modo Mucidum, attamen suavem, gratum, ac aromaticum; Atque huic Sensui in Corticis genuini sinceritate deprehendendâ, præ cæteris omnibus, ego credere soleo, & Corticem, Cui gratus hic ac peculiari modo Mucidus odor deest, qualemcunque saporem vel colorem referat, semper suspectum habeo. Denique Genuinus dentibus attritus, vel quocunque alio modo fractus, Friabilis est, non viscidus & glutinosus, quem utpote liquore aliquo tenaci imbutum ac saturatum rejiciendum duco. Corticem etiam

etiam male electum sensu facile deprehendemus, num scilicet sit Crassus, & ligneus, quippe *Tenuis* ille, qui à ramulis raditur, est maximè vegetus, qui succo recentis saturatus. *Effatus* ac annosus ferè omni sapore, præsertim *Amaritie* privatur. *Patridus* etiam, modò frangatur, sese palam oculis prodit. Cum multà tamen diligentia hoc scrutinium fieri oportet, quippe ex vafricit & avaritià *Mercatorum* ac *Aromatariorum*, mercimonii causà, sapissimè ad parvam quantitatem genuini ac vegeti *Corticis* pars multò major spurii, effacti ac male electi adjicitur, qui tunc haud ita facile deprehenditur, ubi in pulverem *Cortex* redigitur.

De modo
Preparandi
Corticem.

Quod ad modum *Preparandi Corticem* spectat, non est quòd diu moras traham in *Tincturarum* inde elicitarum, *Spirituum* destillatorum, *Elixirum*, *Extractorum* formulis *Elegantioribus* describendis, cum multà ac diutinà *Experientià* fretus, palam affirmare audeam *Chinam-Chinam* simplicem, & in substantià, formà *Agro* gratissimà, exhibitam (modò in polleinem seu *Alcohol* arte prius redacta fuerit, ut minori tædio deglutiat, atque ventriculum minùs oneret, ac citiùs per corporis habitum trajiciatur) certius ac compendiosius vires suas exercere, atque finem optatum attingere, quam si multà arte,

arte, aut igne torqueatur, ac nativis viribus spoliata, more pomposissimo, exhibeatur; Aded ut in istis *Præparationibus* Oleum ac opera perdat. Neque cuiquam author ero ut nugis hujusmodi captando, atque reapse nihil efficiendo, temporis pretiosissimi jacturam faciat, siquidem uti *Cochleariam*, reliquæque *Antiscorbutica* atque (generaliter loquendo) *Specificæ* cætera, quotquot sint, ita *Chinam-Chinam* feliciter atque compendiosius operari *Experientià* didicimus, quo simplicior & minùs fucata fuerit.

Copià *Formularum* elegantissimarum ^{De modo præscribendi, atque exhibendi Corticis & methodo præscribendi.} præscribendi, atque exhibendi *Corticis* Medicus instructus esse debet, scilicet ut Pharmacum suà naturà non admodum gratum in *Hausum*, *Bolum*, *Electuarium*, *Apozema*, aliàmve quamvis *Agri* Palato gratissimam formam redactum ministratur, & nauseabundi *Agrotantis* tædium methodo exhibendi honestè decipiat; Et nonnunquam *Agro* præjudiciis in *Corticem* præoccupato *Remedium* salutiferum, nihil tale suspicanti ingeratur, atque denique, ut additamentis aliquibus, quæ vel *Medicamenti* ingratum saporem corrigant, vel à symptomate aliquo vehementiori indicantur, locus detur opportunus.

In

In *Schedulâ Romanâ*, *China-China* pulverisata in Unciis quatuor *Vini Albi* generosi propinanda primum præscribatur. Quam formulam Medicos diu solenniter atque religiose observasse abunde constat: Nihilominus hodie in haustu *Jalapæ* cuiuscunque temperati, *Cerevisiæ* fortis vel tenuis exhibitam, æquè certò ac tutò eundem effectum producere Experientiâ comperimus.

In eadem *Schedulâ* Dosis ʒij præcisè Adultis præscripta erat; jam autem quia *Cortex* adulterinus est, coacti sumus saltem ʒj, nonnunquam ij vel iij ingerere, priusquam scopum attingere possimus. Drachmas duas vix jam sufficere infantium ac puerulorum Febribus fugandis, Coilibet in Medicinâ exercitato notum est.

Tota Dosis præscripta simul unicâ vice exhibebatur; cum hodiè, ne ventriculus nimium oneretur à tantâ mole confertim ingestâ, Medicis visum sit (ratione ac usu comprobante) partitis vicibus *Corticem* ministrare, scil. drachmam unam tertiâ vel quartâ quâque horâ, quousque una vel altera uncia assumpta fuerit.

Solenniter etiam in *Schedulâ* præsatâ sub insultum Paroxyismi Pharmacum ministrandum præscribitur; At hodiè, cum majori ratione, atque successu magis felici,

felici, in *Intervallis* paroxysmorum duntaxat exhibetur, quo tempore uti facilius absque Nauseâ admittitur, certiusque retinetur, ita (quod haudquaquam flocci habendum est) veneno sopito atque delitescente, vires Antidoti magis integre in Corpus transmittuntur, quippe Fermento ventriculi salubri adjura.

Secundum eandem *Schedulam*, ante exhibitionem Corticis Alvus Medicamentis Catharticis sæpius subducenda est, licet *Indi*, testante *Bollo*, neque sese purgabant, neque, quocunque alio modo, ante ejus usum præparare solebant; quin & Excellentissimus *Badus Anastas. p. 119.* ait sese æquè certò, atque feliciter sine *Cathartico* (morbo urgente ac suadente) *Febres Cortice* fugasse, ac corpore prius purgato. *Nicolaus Imperialis* Vir. doctiss. & rei Medicinalis scientissimus, jure merito, adversus hos succenset, qui adeò tardè *Corticem* Febricitantibus exhibent, cum non minus tutò absque specioso hoc apparatu eos curare potuissent. Quin & res ipsa idem clamat: Quid enim *Cathartico* cum Antidotis commune est? Vel quis hætenus Corpus purgandum esse ante usum alterius cuiuscunque Antidoti duxerit? Certò præterea scimus, à lenissimo quovis *Cathartico* (quia vires Naturæ ac Antidoti inde franguntur) *Febrem Cortice*

An Cathartico
tice usar-
panda sint
ante usum
Corticis?

lanâ-

sanatam repullulare solere. Proinde *Par-
gatio* ita necessaria ante *Corticis* usum
estimari non debet, quæ postea damnosa
ac periculosa esse conspicitur. Verum
hic Canon ad *Corticis* usum spectans ab
*Authore Schedule Romanæ, Chisletio, cæ-
terisque* Humorum, & Qualitatum man-
ifestarum Patronis primum, procul om-
ni dubio, in errore fundatus erat, & ve-
terem illam doctrinam jam ubique ex-
pletam redolere videtur. Me quæda-
tinet, utut, nausæ insolitæ suadente, le-
nius *Emeticum* ante usum *Corticis* præ-
scribere nonnunquam necessarium duxe-
rim: Et in *Pleurorâ*, vel Immani *Dolorè*
Spasmodico, aut alio Symptomate vehe-
mentiori *Phlebotomiam* suaverim, & in
Cachexiâ insigni *Catharticum* propinave-
rim: Nullo modo autem, absque evidenti
Indicatione, quicquam horum, præpara-
tionis gratiâ, ministratum Curationi con-
ducere multo usu expertus sum. At è
contrâ; cum, ratione symptomatum, li-
beriores evacuationes (cujuscunque ge-
neris fuerint) instituere coactus sum, eò
majorem *Corticis* copiam præscribi sem-
per necessarium observavi.

Canone alio *Schedulæ Romanæ* sanc-
tum est, ut *Æger* illico à poculo *Febri-
fugo* propinato proinus lectum petat, in-
ique stragulis coopertus maneat. Quorsum
autem

autem Hæc? Si *Febbris* præsentis gratiâ
Æger in lecto claudatur; quandoquidem
sub ingressum paroxyfmi Pharmacum hoc
deglutiri debere prius decretum fuerat,
mitto. Sin ab insensibili aliquâ evacua-
tione, aut Sudore inde elicito effectus
Medicamenti expectetur; hanc legem non
accipio, quia *Febbris* in Humoribus pri-
mariorum sita non est. Præterea *Cortex* in
Aëre aprico versantibus, atque solitis
muniis fungentibus propinatus scopum
tam certò attingit, quàm si patiens in-
tra lecti cancellos incarceretur. Quo-
rum igitur molestis hisce tædiis quasi
lege sancitis, nullâ necessitate suadente,
Ægros ultrò lacesimus? Durante Parox-
ysmo, regimen Febricitantibus debitum
Ægro imperetur; Delitescente autem
Veneno, in Paroxysmorum intervallis,
sicuti victu quocunque euchymo, carni-
bus non exceptis, ad vires resarciendas
lautè & copiosè *Ægrum* nutrire licet;
nec in lecto jacere, nec alias Regiminis
regulas observare tenetur: Quippe non
Antidotus, verum *Febbris* præsens, seu acti-
vum Venenum hoc regimen exposcit:
Equis autem hætenus in gratiam cujus-
cunque Antidoti necessarium duxerit *Æ-
grum* solitâ libertate privare, vel regi-
mine aliquo circumscribere?

Denique, eadem *Schedulâ* monet, ne

N

quæ-

An Cortis
sit in lecto
sumendus
& cum Re-
gimine.

quatrduo post Corticis usum, ullum aliud Medicamentum admittatur. Medicamentum hîc loci procul omni dubio *Catharticum*, vel saltem *Evacuans* intelligitur, quippe ab eorum usu vires Naturæ, ac Antidoti franguntur, & venenato Fomite inde repullulante, Febris sæpenu-mero reviviscit, quod vel ab *Emate Cathartico* non tantum post quatuor dies, verum post tot hebdomadas injecto evenisse sæpius memini. Quocirca, à Corticis usu Ego, nisi evidenti Indicatione coactus, nusquam intra quatuor dies, ne quidem hebdomadas, vel menses, donec ex appropinquante sole tempestas Anni immutetur, solennem evacuationem instituere ausus sum; aut saltem facti me poenituit, nisi toties quoties hoc malum repentinâ Corticis repetitione averrun-ctissem. Neque duntaxat à *Cathartico* Febrem Cortice fugatam revocari conspici-mus, verum sæpenumero à minimo *Fri-gore* percepto, vel ultrò, absque Causâ evidenti, cum magno Medici & Medi-cinæ opprobrio, nisi tempestivâ, ac fre-quenti Corticis repetitione ei obviam ea-tur. Quocirca *Febre* prius Cortice fu-gatâ, Ego Prophylæcos gratiâ (ut Me-dicum docet) solennem ejusdem repeti-tionem, post intervallum octo vel decem dierum bis tærvè imperare soleo, scil. do-
nce

nec Luna stadia sua singula semel de-currerit, quam statim Curfus sui periodis, vi exsuscitandi Fermenta Morbosâ, quæ in Spiritibus delitescunt (ut in insulubris *Epileptici*, præsertim circa *Novilunium* & *Plenilunium* periodicè repullulantibus) maxime pollere conspiciamus. Atque hoc modo Febres *Intermittentes* maxime per-ninaces certissimè ut plurimum sanantur, quas utut vigesies Cortice fugatas, postha-bito hoc Canone, iterum sese in ordinem recolligere quotidie videre est.

Fasciculum Canonum de Corticis usu, quos mihi ratio ac Praxis suppeditavit, hic adjiciam.

Primum, Medici multum interest (ne-
que eo nomine nimis officiosæ sedulitatis
incusari debet, ubi vitæ Agri, & sarnæ
proprie consulit) diligenter prospicere
ut Cortex, secundum Criteria prius me-morata, sit genuinus & bene Electus.
Deinde, ut in subtilissimum pollinem re-ducatur, quò facilis deglutiri, digeri at-que per habitum corporis trajici queat.
Formulas Elegantiores mihi hæcenus no-tas mox subijciam. Adultis præscriben-dus est, prout plûs minus genuinus sit, ab $\mathfrak{z}\mathfrak{s}$. ad $\mathfrak{z}\mathfrak{v}$. $\mathfrak{z}\mathfrak{j}$. $\mathfrak{z}\mathfrak{i}\mathfrak{s}$. $\mathfrak{z}\mathfrak{i}\mathfrak{j}$. Infantibus ac pueris pro ratione ætatis à $\mathfrak{z}\mathfrak{j}$ ad $\mathfrak{i}\mathfrak{j}$. $\mathfrak{i}\mathfrak{i}\mathfrak{j}$. iv. Neque tantam molem unicâ vice ingerere necessarium est, cum satius sit partitis
N 2 vicibus,

vicibus, 3j. scil. 3ss. 3j. quartâ quâque horâ, respectu ad Etatem habito, ministrare, Non autem in Paroxysmo, ob rationem olim redditam, verum potius in Intervallis: Neque equidem Præparationis gratiâ, alia aliqua Medicamenta, uti *Vomitiva, Cathartica, &c.* Nisi in Intervallis, ubi aliqua vehementiora Symptomata ea postulent, ministrari convenit. Hoc autem in casu, si Natura à veneno morbifico vehementius irritetur, & Ager inde *Cephalalgia*, aut Rheumatico quocunque dolore graviore correptus detineatur (quod nonnunquam accidit) *Phlebotomiâ* ante usum pulveris, absente Paroxysmo, spirituum nimis irritatorum furor compescendus est. Vel ubi, præ *Nauseâ* in Ventriculo à præcedenti Paroxysmo relicta, Impossibile fuerit *Febrifugum* nisi difficulter admodum deglutiri aut retineri, non abs re erit *Possetalum* foliis *Cardui Benedicti* alteratam copiosè propinare, vel *Vomitivam Antimoniale* levius exhibere; Aut saltem ubi signa *Cachexiæ* evidentiâ adsint, *Decoctum Amarum* purgans, *Tincturam Sacram*, vel aliquod ejusmodi lenè Catharticum, in Intervallis, semel vel bis præscribere. Consuetudinis autem gratiâ, ac, absque Evidenti Indicatione, aliquid, hujusmodi imperare irritum esse docet Experimenti, æquè ac ratio, proinde-

proindeque Empirico dignum potius, quàm Medico quem omnia sua Mandata ad normam rationis, non propii Arbitrii, dirigere oportet. Aquè etiam absurdum est in Intervallis paroxysmorum, durante *Corticis* usû Agram in lecto, vel cubiculo, vel domo, incarcerari, aut Dietâ parçâ ac tenui solummodò nutrirî, aut quocunque alio Regimine circumscribi; modò paulò ante paroxysmum, Ventriculus non repletus fuerit alimento, cui digerendo ejus fermentum mox veneno insidendum haud par sit; Atque durante Veneni vigore, parçâ ac tenui Dietâ contentus fuerit Ager, in lecto etiam (Febre id tunc temporis exigente) decumbat. Fugatâ autem à *Cortice* Febre, oportet Medicum attentè prospicere, ne iterum reviviscat, neque officio suo satis se functum esse credat cum Febrem sustulerit, si non Agram contra ejusdem Recrudescentiam, sartum testum muniverit. Quocirca, jubet ut Ager ab injuriis Aeris, atque erroribus in Dietâ (quantum liceat) sese incolumem servet; Obo. Euchymo (tantillo vini etiam quotidie indulto) vires, languentes quàm citissime resarciat, ut Natura Virulentiam delitescentem & sese jam, vel *Appetitu* deficiente, vel *Sudoribus* nocturnis prodentem, prorsus eliminare ac subigere queat. Caveat maximè à *Venæsectione*,

sektionē, absque evidenti necessitate; aut Catarrico, seu quocunque alio Medicamento, unde Natura fatigata impensas virium majores sustinere cogatur. Ante omnia (præsertim si ab Appetitu minus vigente recidivationem mox futuram præfigere liceat) saltem ad spatium Lunæ unius, Intervallo octo vel decem dierum, utut firma valetudo videatur, repetatur uncia una *Antidoti*, cujus Drachmam unam in Formā quavis gratissimā, ter die, horis Medicinalibus Patiens deglutiat, superbibendo post singulas Doses haustum vini admodum generosi. Hoc Canone observato, haud ita frequenter *Februm Cori* curatarum recidivationes famam Medici & Remedii minuerent.

Haustus.

Formula Corticis præferendi Elegantiore, milii usitatissima sequuntur. R. *Aqu. Cardu.* ʒij. *Aqu. Epidem.* Syrup. *Caryoph.* aa ʒij. *Chin. Chin. Elect.* & *Subtilissimè pulverisat.* ʒj. *M. F. Haustus*, qui, absente Paroxysmo, illico propinetur, repetaturque tertiā vel quartā quaque horā ad viii. x, vel xii vices: Pulvis hac formā exhibitus, ut plurimum, præ *Bolo* aut *Electuario* arridet, & minori cum molestiā deglutitur, si verò formā *Boli* aut *Electuarii* magis placeat.

R Cortic.

R Cortic. Peruv. Elect. in subtiliss. pol. Bolus.
linem redacti ʒi. Syrup. Caryoph. Melissophyl. aut cujuscunque gravioris q. s. m. f. Bolus mollis statim sumendus, repetendusque tertiā vel quartā quaque horā extra Paroxysmum ad viii. x. vel xii vices, post singulos Bolos superbibendo Cochlear. iv. v. vel vi. Julap. sequentis, de quo etiam bibat ad libitum, præsertim vigente Paroxysmo. R. *Aqu. Cardu. Meliss. Julapium.*
Ceras. nigr. Cinnam. hord. aa ʒij. *Aqu. Epidem. Stephan. Syrup. Caryoph.* aa ʒij. vel (si Aggro *Julapium Perlatum* magis arridet) *Margar. præpar. ʒij. Sacchar. albiss.* ʒv. vel vi. *M. F. Julap.* Vel R. *Pulv. Peruv. Subtiliss. trit. ʒi. vel ʒij. Syrup. & Rab. Idæ* (à quo: modò recens fuerit, sapor magis gratus Medicamento concilietur) q. s. *Balsam. Peruv. ʒi. vel ʒij. M. F. Electuar.* de quo sumat Ager quantitatē unciæ *Juglandis vel Moschate*, tertiā vel quartā quaque horā extra Paroxysmum, superbibendo post singulas Doses haustum *Julapii* prius præscripti, vel ejusvis alterius ejus æmuli. Hæc formā pulverem pro pueris preparari jubere soleo, ita ut exinde sumant quantitatem *Nucis Moschate* parvæ, vel dimidiatæ, solum in Cochleari *Julapii* supra præscripti, superbibendo unum vel alterum; quo modo facile, ac cum minimā

Electuar.
rium.

Medicamenti jacturâ, in os Infantium ac puerulorum ingeri potest: vel si Forma Pilularum Agro magis ardeat.

Pilula.

Re Pulv. Febrifug. Elect. & subtiliss. trit. ʒi. vel ʒiſs. Mucilag. Gum. Tragacanth. Aqu. Plantag. Extract. q. s. M. F. Pilul. mediocres, deaurand. quarum viii. x. xii. quartâ quâque horâ Quarmissionis deglutiat, & superbibat haustum Julapii supra præscripti. Hâc Formularum copiâ instructus, Agros, honestâ fraudè, atque cum proprio suo emolumento, fallere soleo; & unius formulæ pertasos, ut Remedium idem novâ specie, unâ, vel alterâ indutum, quamdiu opus fuerit, admittant, facillè suadeo.

In eorum gratiam qui ægrè admodum ferunt Pulveris crassioris substantiam, quâcunque formâ, sive Boli sive Electuarii sive Haustus exhibeatur, Tincturam sequentem ex eo eliciendam excogitavi. Qui quidem liquor (modo Cortex, quo saturatur, genuinus fuerit) est admodum ventriculo gratus, neque Palato injunctus; atque sanè, postquam Fundamenta Curationis priùs in aliquot Drachmis pulveris in propriâ substantiâ ministrati jacta fuerint, facillimè ope hujus Tinctura perficitur atque felicissimè absolvitur, Tinctura est quæ sequitur.

Tinctura

Re Cort. Peruv. Crassè pulverisat. ʒi.iii.
Cog.

Cog. Leniter in Aqu. F. ʒi. ad demid. part. consumpt. deinde fiat Colatura, atque reliquias decocti eâdem Aqu. quantitate recens affusus Cog. & cola iterum; hoc modo repetendo Operationem ad tertiam vicem, vel donec tota Corticis Amariities fuerit extracta. Denud omnes Colaturas commisc. & add. Aqu. Epidem. Syrup Caryâ ʒiv vel v. M. F. Apozem. sive Tinctura, de quo sumat Ager ʒiv, v. vi. quartâ quâque horâ extra Paroxyfinum, vel sæpius ad libitum.

Si ob laxitatem Alvi nimiam, vel præsentem Diarrhæam, quam stimulantia sua Amariities Cortex multum promovet, vires suas Febrifugas exercere non possè ritè timeatur, utatur Ager Decocto Albo, vel Vino Claretto cum Aquâ commixto, loco Cerevisiæ, atque Opiatum aliquod Cortici addatur (quod ei admodum amicum, atque in eundem scopum quadantenus collimare usu comprobatur) plùs minùs pro Etate, atque rariùs vel frequentius pro Symptomatis vehementiâ. Exempli gratiâ.

Primæ Dosi Pulveris, pro iis quorum Alvus fluit (quâcunque formâ ministratur) & deinceps omni Dosi nocturnæ ad socientur Laudani liquidi Helmont. gutt. pro Etate atque Opii Euphorii iv. viii. xii. xx. vel Laud. Londinens. à Semigran. ad gr. j. gr. ʒſs. Urgente autem Diarrhæâ termi-

torminosâ (quod non raro accidit) necesse est, ut singulis Dosisbus adjiciatur tantillum Laudani, quantum ad Alvi frænandam seu cohibendam sufficiat, scilicet gut. iv. viii. x. xii. Laudan. Liquid. vel more sequenti Cortex præscribatur.

Pilule in Diarria.

R. Cort. Peruv. Elect. & subtilissimè pulverisat. ʒi. Confect. Fracasor. g. f. M. F. Pil. Mediocres deaurand. quarum viii. vel xii. Ager deglutiat, repetatque quartâ quâque horâ extra Paroxysmum in lecto decumbens (ne ob Opium commixtum Vertigine afficiatur) & superbibat haustum Julapii suprà præscripti post singulas Doses. Hoc modo ab Opio cum Cortice commixto (utut Cortex Amaritie suâ Alvum sollicitet) Diarrhæam truculentissimè torminosam citius curatam semper observavi, quàm à Laudano ipso in duplâ licet quantitate per se exhibito; Quippe Fermento Febrili humores exagitant, fundente, colliquante ac per Alvi deturbante à Cortice jam subacto, Diarrhæa ultro sistitur; aut saltem Dosi Opii admodum exiguâ frænatur ac cohibetur.

Sin Aeri Pulmones infarcti fiat, satis est post extractionem sanguinis liberam, Corticem cum Lubrificantibus atque Incidentibus ministrare more sequenti.

R. Ol.

R. Ol. Amygd. d. rec. Syrup ex Erysmo Linctus. aa ʒii. Pulv. Peruv. subtiliss. atque Elect. ʒi. Sacchar Chrysal alb. ʒss. M. exactissimè F. Linctus, quem Ager à Paroxysmo liber capiat è Cochleari, repetatque quartâ quâque horâ superbibendo ʒiv. Apozem. sequenti calid.

R. Decoct. Pector. optimè depurat. ʒiʒss. Apozema Tinctur. Croc. Aquâ Theriac. Extract ʒʒss. Pectorali. Syrup. è V. Rad. ʒiʒss. M. F. Apozem. Vel

R. Chin. Chin. Elect. & subtiliss. pulve. ʒiʒss. Ammoniac. optimè depurat. ʒi. Flor. Benzoin. ʒss. Syrup. Balsam. g. f. M. F. Pil. Mediocres deaurandæ, quarum sex Cap. quartâ quâque horâ in Intervallis Paroxysmorum superbibi ʒiv. Apoz. sequentis calid.

R. Cortic. Peruv. Elect. crasse trit. ʒii. Apozema. Cochin. Croc. in Aëdulo ligat. aa ʒss. Balsam. Tolaran. ʒii. Ingred. Decoct. Pectoral. g. f. Coq. in suffic. quant. Aqu. Pont. ad ʒiʒss. Colaturâ addæ Aqu. Epidem. ʒiv. Syrup. Balsam. Ex Erysm. aa ʒiʒss. vel ʒii. M. F. Apozem. turbide propinandum.

CAP.

CAP. IX.

De Proteiformi Intermittentis Febris genio.

Exempla Februm Intermittentium *Cortice Peruviano* curatarum adungere, irritum planè atque inutile esset, postquam Cl. *Badus*, *Sturmius*, cæterique Remedii hujus Polychrestii Fautores hanc Provinciam jamdudum susceperint. Et nemo hodie (quod scio) de viribus hujus Remedii Febrifugis dubius hæreat. Quandoquidem autem, ob vehementiam Symptomatum, ubi Natura ferè integra, acrius stimulat ad luctam cum veneno hostili instituendam, hæc Febres haud rarò pleròsque alios Morbos, eosque acutissimos simulare solent. *Cortice* tamen viribus cedant, & si *Cortex* non exhibeatur sæpius funestæ evadant. Operæ præcium duxi Exempla aliquot hujusmodi Februm, quas nuperrimè observavi, scripserim mandare, atque publici juris facere. Atque equidem hoc pensum eò lubentiùs aggredior, quia Nemo adhuc (quantum Scio) hoc subjectum tractavit, cujus cultura ad Praxin Medicinalem promoverem maximi momenti mihi esse videtur. Siquidem inter innumera illa sympto-

mata

mata hæc Febres comitari solita, nullum est quod non aliquando adeò vehementer sæviat, ut vita Agri inde in præsens discrimen adducatur, & Typus Febris in variis suis stadiis *Algoris*, *Caloris* & *Sudoris* abscondatur penitus, & opprimatur, ita ut neque ex Urinâ, Temperie, Pulsu, vel alio quocunque solito modo distingui possit; verum sub larvâ *Algoris* funesti, *Vomitionis* indefinens, *Diarrhææ* torminosa, *Cholera* morbi, *Colicæ* ventriculi, *Hemicrania* periodica, *Apoplexiæ*, *Syncopes*, *Rheumatismi*, *Spasmi* universalis, *Pleuritidis*, *Peripneumoniæ*, *Doloris lateris pectoris* vel alterius Morbi securè delitescens, Medicum à scopo suo non rarò abducat. Symptoma quidem interea Remedii propriis, sed incaustum, tentatur; Nam, posthabito Fermento Febrili, proximâ effervescentiâ periodo, priora, aut deteriora symptomata inexpectatò recrudescunt, Medicus Sisyphi saxum volvit, atque Ager vitæ dulcissimæ dispendio, aut saltem magno sumptu, ignorantia vel incuriæ Medici penas serò luit.

Sic ubi, præ gradu Veneni summè Deleterio, Spiritus adeò percussi sunt, ut à primo ictu sese iterum nullatenus expandere valeant, *Algor* qui primum horum paroxysmorum insultum, ex institutione Naturæ, comitari solet, eousque protrahitur,

trahitur, donec *Ager Deliquis* frequenter recurrentibus confectus, tandem Fatigis cedat. Interea Remedia intus vel extrà ad flammam vitalem resuscitandam inefficacem applicantur, Febris autem nullo indicio ex Urinâ, Temperie, vel Pulsu, accuratissimo Observatori sese prodit.

Parili modo, ubi in primo Stadio Paroxyismi, Fomes Venenatus Spiritus tantum opprimat, ut non ultrâ solitam Sphaeram sese possint expandere, absque indicio Febris præsentis, de *Nauseâ, Aegritudine, & Vomitione* *Ager* unice conquiritur, donec Veneno à *Cortice Peruviano*, vel aliâ Antidoto subacto, Spiritus in nativum statum restituatur.

Nonnunquam Venenum Febrile sub initium Paroxyismi glandulas Intestinalium petit, & *Fluxum Alvi* torminosum, vel Dysenteriam excitat, At, cum Spiritus diu uno tenore opprimuntur, hæc symptomata utut continua statim Periodis exacerbantur & periodica evadunt, sine Febris indicio manifestis, & vires *Opiatorum* & *Adstringentium* longè superant, donec à *Cortice Peruviano* cum *Laudanò* commixto, Causa, sc. *Fermentum* Febrile, Massam colliquans, æquè ac Symptomata inde orta auferantur.

Ubi Venenum *Emeticum* simul ac *Charticam* naturam participat, *Ager* frequenter

quenti vomitione & dejectione derinetur; & nisi Spiritus in primo Paroxyismi Stadio expansione legitimâ virulentiam excutiant, formatur inde *Cholera* morbus, Febre neque per Pulsum, Urinam vel Temperiem se manifestante. Ventriculo interea, aut Intestinis, aut utriusque simul ab acrimoniâ Humorum intensissimè venenatâ Sphacelatis, *Ager* brevi Fatis cedere cogitur, aut saltem post Inducias infidas datas, à veneno, proximo Paroxyismo recrudescente, Symptomata eadem crudelia & funesta revirescunt, nisi à tempestivâ *Antidoti* Febrifuge Exhibitione antevertantur.

A parili gradu Veneni non rarò observavi Aegros, præsertim antiquâ & confirmatâ hujusmodi Febre laceratos, denuò (typo Febris legitimæ amisso) perpetuâ *Nausea, Aegritudine, Vomitione, Sudore colliquativo, Suffocationibus Hyssericis*, cæterisque idgenus Symptomatis in Genere Nervoso penè Confectos, atque Animam quasi derepente efflaturus, quos debita Dosi *Corticis* (nullâ aliâ arte sanabiles) illicè restitui.

Unicuique etiam in Medicinâ versato notum est horrendos Dolores (& iis qui à *Toxico* propinato proveniunt non minores) Lumbos & Crura spasmodicè lancinantes, non rarò primos insultus *Februm*

brium Intermittentium legitimarum, præsertim *Quartanarum* comitari solere, durante *Algore & Rigore*, donec Spiritus multo niſu expaſi, ac agitati pares ſint Veneno activo eliminando. Flammâ autem inde accenſâ, *Spaſmi* dolorifici ſenſum ceſſant: Verùm, ubi Spiritus vi veneni non tantum deprimentur, ſed etiam in ſtatum Exploſivum univerſim adiguntur, nonnunquam deprehendi totum Corporis Systema inde perpetuò algens, idque diù, ac ſine ullâ Febris notâ; totam autem Machinam intereâ Spafmici univerſalibus, iſque horrendis, & verſatilibus hunc inde vellicatam & lancinatam. Nec mirum eſt, ſi Æger perpetuâ Ægritudine, Vomitione, atque deliquiis inde confeſtus (ut fieri ſolet) brevi Mortem operat, niſi Ars tempeſtivè Naturæ languenti ſuccurrat.

Haud raro etiam Spiritus à nativâ ſua debilitate, vel obſtructione, atque præſertim à Frigore percepto, vel aliâ quâvis cauſâ evidenti anſam præbente, in ſtatum Exploſivum adiguntur, unde partes aliquæ ſingulares, præſertim *Thoracicæ, Pulmones*, ſcil. *Pleura, Diaphragma*, aut *Ventriculus* ac *Inteſtina* vellicantur, & Spafmici lancinantur. Æger, præ atroci dolore, perpetuò alget, atque *Deliquiis* frequentibus, *Suffocationibus*, & *Vomitioni-*

bus

bus ſaſtigatur, ſine aliquâ notâ Febris evidenti; Urinam claram reddit, & ſine Pulſu Moribundus jacet, quòdque Spiritus veneno iſti Arte vel Naturâ expaſi, flammam in Maſſâ denuò excitârunt: Morbus autem à *Cholerâ* morbo, *Pleuritide*, ſeu *Peripneumoniâ*, duntaxat ex *Tuſſi*, & *Pulſus* deſectu, *Vomitionis* & *Doloris* exceſſu, *Deliquiis*, & extremorum *Frigiditate* dignoſcendus eſt.

Sæpe etiam Ægros de dolore lateris unius aut alterius punctorio conquærentes novi, in quibus tamen Febris ~~verriſſa~~ deprehendere non potui per plures dies, niſi quòd Pulſus paulò juſto celerior erat. Poſtquam autem *Veneſectiõne*, & uſu *Laudani* cum *Alexipharmacis* commixti, iſti *Spafmi* mitigabantur, atque inde viſ Spirituum Elatiſta nativa aucta fuit, ſigna flammæ in Maſſâ accenſæ, quàm citiſſimè ſeſe prodiderunt; *Urina* tinctâ eſt & turbata. *Pulſui* fortitudo ac celeritas pari paſſu acceſſit, *Temperies* univerſim incaluit, ſitis clamora evaſit, *Aphthæ* linguam atque Os cooperuerunt. At, ad Flammæ, & doloris Exacerbationem ſtatis periodis recurrentem ſemper, quaſi ad Cynofuram, auſpicatò curſum meum dirigens; Copiâ *Corticis Peruviani* cum *Laudano* commixti, & intervalliſ Paroxyſmorum exhibitî, Venenum ſubegi, & Ægrotan-

O

tes

tes à Febri ac dolore penitus liberavi.

Præter cætera omnia Mihi pluries mirari contigit, post subactionem Veneni Febrilis ab Expansione Spirituum quantenus effectam, cum ex *Pulsu* forti ac celeri, *Urina* intensè rubrà, ac turbatà, *Temperie* calida, cæterisque Indiciis, Febris sese palàm ostendat; Artus hisce Doloribus spasmodicis, stans periodis recurrentibus, & more Rheumatismi versatilibus esse affectos, cum Tumore & Ardore partium laborantium, à nisu Spirituum in his partibus sese expandere satagentium. At hosce Dolores adhibita *Vena-sectione* debità, usu *Corticis Peruviani* copioso extra Paroxysmum ministrato feliciter semper prosligavi.

Denique Cerebrum, primo insultu Febris legitimæ affici, non tantum *Vertigine*, à Spiritibus veneno Activo oppressis ac turbatis, verum etiam Dolore *Acuto* vel *Gravativo*, à nisu Spirituum in membranarum sese expandere satagentium, cuius Medico notum est. Nonnunquam autem Spiritus hoc tempore Febris adhuc opprimuntur & turbantur, ut Ægrotans, more Apoplecticorum, durante toto Paroxysmo, sine Febris indicibus, Mortuo similis jaceat, & eadem Symptomata simul cum Paroxysmo subsequenti sæpe recurrant: Quibus Symptomatis utut *Vena-sectione*,

sectione, Vescicatoriis, cæterisque ejusmodi *Apoplexiæ* veræ Remediis, jure merito succurrendum sit, Revirescentia tamen eorum sine *Cortice* præcaveri nequit.

Hemicraniam Periodicam etiam observavi, à nisu Spirituum in membranarum Cerebri sese expandere conantium, quam spatio bidui, *Vena-sectione* & usu *Corticis* penitus fustuli; licet in hujus Symptomatis Curatione, *Vena-sectione, Vescicatoria, Emetica, Cathartica, Errhina, Masticatoria* ad hebdomadas aliquot spem meam deceperant.

Quò genus Versatilis morbi hujus Proteiformis ad vivum depictus dignoscatur, & ut inde sciatur, quo pacto Naturæ hisce Symptomatis laboranti, tempestivè succurri possit, *Historias* huc spectantes hic subnectam, quibus unam Historiam admodum raram subijcere non pigebit *Febris* à dolore *Nephritico* ortæ, Symptomatis horrendis spasmodicis stipatæ, & *Cortice* curatæ; uti & efficaciam nostri *Febrisfugi* prius memorati, ubi vires *Corticis*, ob diutinam assuetudinem, vel peculiarem Ægri dispositionem, defecerant.

Historia I.

Mors subi-
tanta à
gradu cr-
uenti Febr-
is interio-
ris quo Spi-
ritus oppres-
si à primo in-
sultu, nec-
quam sibi
expandere
potuerunt.

Dominus *Amblar* habitans in *Mile-End*,
Vir quinquagenarius, macilentus & qua-
dantenus valetudinarius, Febrì Intermit-
tenti contumaci, ac cum vehementibus
Symptomatis sociatæ, ex levis, mà quâ
cunque occasione sæpe antehac obnoxius,
Anno 1690. à Frigore vehementi in Aëre
pluvioso primim suscepto, ac à victione
super *Thamisum* diutius protracto, do-
mum reversus *Rigore & Horrore* immani
derepente corripiebatur; quibus successit
Algor universalis, quo durante, Pulsus
vibratio vix percipi potuit: *Vomitione*,
Dejectionibus, & horrencâ ventriculi Op-
pressionē, & *Aegritudine* (sicut in *Cholerâ*
morbo) assaium lacebatur. *Pharma-
copola* advocatus stragulis multis imposi-
tis, ac *Bolis* Cardiacis, atque *Julapio* Cor-
dialibus exhibitis, Flammam penè extin-
ctam resuscitare, atque reliqua dira Sym-
ptomata corrigere totâ Noctē incubum
tentavit. Manè enim sequenti Ego ac-
cessitus, inveni faciem planè Hippocra-
ticam, torum Corpus instar Glebæ frigi-
dum & madore perlusum, *Cutim*, præ
Sanguinis Congelatione, nigredine tin-
ctam, vires perpetuâ aegritudine, ac eva-
cuatione Bilis diversicoloris per Os, &
Cremoris

Cremoris foetidi albescentis per Anum
penè exhaustas. Appropinquantem Mor-
tem omnia ostendebant, quippe Princi-
pium vitale, seu Spiritus animales à Ve-
neno adeo deprimebantur, ut sese iterum
expansuros spes non esset. Ad demul-
cendam autem malignam humorum Acri-
moniam è Glandulis à Ventriculi & Inte-
stinorum membranâ perperim excreto-
rum, cæque lacebentium; iussi, ut *Aqua
Pulli* Aëgro copiosè propinaretur, & per
Anum Siphone injiceretur; ut Regio Ven-
triculi assaium *Sacculis* nostris Aromati-
cis calide foveretur, & *Bolis* summè
Cardiacis, & pro Aëgri viribus, *Opiatus*,
ad Expansionem Spirituum premoven-
dam, & Colliquationem humorum præ-
cipitem compescendam, quartâ quæque
horâ, cum haustu *Julapii* Cardiaci & *A-
lexispharmaci* exhiberetur. A tertio vel
quarto *Bolo* deglutito, Pulsus robur plu-
rimum restitutum sensi, nigredinem Cu-
tis evanescentem, Calorem in Extremis
Partibus redintegratum, Evacuationes en-
ormes quadantenus suppressas, Sudores
Colliquativos diminutos, jactationem mi-
nus inquietam, & Somnos, breves licet,
tamen minore ærotatione finitos. Quo-
circa Venenum, durante hâc Symptoma-
tum Remissione, *Cortice Peruviano* cum
Laudano commixto, quartâ quæque horâ

in formâ Haustus propinato aggredior, probè sciens vires Agri secundo Praelio non esse pares. Verùm ante tertiam Dofin Corticis, Veneno inexpectatò recurr-
descende, Paroxyfmi recens, cum prio-
ribus Symptomatis. diris sociatus, atque
funestus invasit: Unde misellus Ager
spatio xxiv horarum satis cessit.

Historia II.

*Altera E-
jusmodi.*

Filius unicus Mercatoris prædixit, X.
Annos natus, qui etiam jamdiu valetu-
dinarius fuerat, circiter Annum 1676,
Febre Tertianâ correptus, in manus *Phar-*
macopolæ per tres hebdomadas curandus
tradebatur. At quâ methodo, durante
hoc spatio, tractabatur, nescio, Tandem
à Veneno Febrili intenso Spiritus Anima-
les opprimebantur, & extinguebantur,
& Misellus Puer, per triduum ab insultu
Paroxyfmi ultimi, continuâ agrotatione,
ac Vomitione pressus jacebat; cum Pulsu
formicante, inquietus, insomnis, immensè
sitens, & Madore frigido undiquaque
persusus. Die secundo Paroxyfmi Ego
advocatus, virulentiam humorum per
glandulas ventriculi excretorum copiosâ
ingestione *Aquæ Pulli* demulcere satégi,
stragulis etiam, Calore externo; *Sacculis*
Aromaticis Vino Clareto incoctis & ex-
pressis,

pressis, & ad Ventriculum exterius ap-
plicatis; nec non Spiritu CC. *Julapiis*,
Speciebus & *Bolis Cardiacis*, & Vino co-
piosè propinato, Expansionem Spirituum
promovere, & Flammam vitalem penè
extinctam resuscitare pro virili conabar,
Incasum autem omnia; quippe Spiritus
Veneno summè Deleterio, à primo Pa-
roxyfmi insultu, planè extincti fuèrunt.
Puer autem languens & Algens, tandem
sub finem tertii diei Lipothymicè obiit,
Toxico prægrandi proculdubio inter-
emptus.

Historia III.

Nuperrimè accersitus à Dominâ Baker *Febri 14.*
Vetulâ, habitante in vico dicto *Fleet.* *Vomitione*
streer, eam inveni continuâ agritudine &
vomitione, à quatrduo, oppressam, & *lans.*
jam penè confectam; omnia ingesta il-
licè rejicientem, & inde animi Deliquium
sæpius perpeffam; Pulsu deprehendi
celerem & debilem, Temperiem autem,
præ Langore & perpetuâ agritudine,
mitem, & quadantenus frigidam: Urinam
terè sanam. Insomnis jacebat, & tantum
non delirabat; De *Nauseâ* verò & *Vo-*
mitione unicè conquirebatur: Mihi de
singulis diligenter perecontanti narratum
est, Fæminam à sex hebdomadis præte-
ritis

ritis valetudinariam fuisse, frigore & calore præternaturali sese expicientibus tentatam, nec non periodis incertis. Nausea & Vomitione frequenter laborasse. Unde, jure merito, conjei cam Veneno Febrili mitiori diu infectam fuisse, quod tandem, ex incuria, eoque prævalebat, ut Spiritus Animalis inde penè extingueretur, Agra, ac si Toxico propinato, Vomitione perpetua laboraret, & brevi satis cessura esset, nisi veneni viribus, ope Antidoti, sine mora fractis, Tonus Spirituum & Crasis Sanguinis illico restitueretur. Igitur postquam præscripseram *Bolum & Julapium Cardiacum*, atque *Vesicatoria* ad Expansionem Spirituum promovendam, & pro potu ordinario, *Aquam Pulli* ad demulcendam Acrimoniam humorum in Ventriculo excretorum, *Julapium Sale Absynthii* & succo *Limorum* saturatum, ad ventriculum confortandum cochlearum hauriendum: Jussi ut *Cortex Peruvianus* exhiberetur copiose ad venenum Febrile subigendum, in formam *Haustium* & *Tincturae* redactus, addendo bis vel ter die gut. x vel xij Laudani liquid: Vehemens vomitionis gratia, quæ tam Alimenterum quam Medicamentorum retentionem impediens: Inde spatio unius diei. Agitudine & Vomitione diminutis, citius succrevit unt *Aphthæ* albæ per totum

tum Os, Urina multa Rubedine tincta & contentis saturata reddebatur, & cætera indicia Expansionis Spirituum & Febrilis Caloris redintegrata aderant, & brevi, Morbus Propriam Formam *Tertianæ* legitimæ induerat; Frigus, Calor & Sudores sese alternatim excipiebant, quæ ex continuato usu *Corticis* post circuitum duorum Paroxysmorum profligata sunt, & Agra ab omni Symptomatum satellitio liberata.

Historia IV.

Domina Harcourt Vidua, habitans in *fibris Intermitte* vico dicto *Newgate-street*, postquam per *Diarrhæam* tres hebdomadas Febre Intermitte legitima laborasset, ubi tandem, ob malum *torminosam* regimen, Febris in *Continuam* degenerasset, tandem in *Ophthalmiam* Naturâ virulentiam per glandulas Intestinalium & Ventriculi protrudere fatagente, singulis Exacerbationibus, in novum morbum incidisse videbatur, *Diarrhæam* scil. torminosam ac truculentam, cui adjuncta erat insuper levis ad *Vomendum* dispositio. Frigore, Calore, cæterisque Febris signis planè evanescentibus, misera Muliercula unice conquerebatur de *Fluxu Alvi* immoico atque horrendis *Torminibus*, quibus, durante Paroxysmo, adeo excruciatâ & confecta erat, ut illico mori-

moritura sibi videretur. Ex inspectione autem Urinæ intense rubræ ac turbatæ (qualis Febre Intermitte[n]ti Laborantium Urina esse solet) atque observatione Exacerbationum hujus Fluxûs, & Alvi Torminum, probè novi molesta hæc Symptomata à Venenato Fomite Febris Intermitte[n]tis ortum suum habuisse. Proindeque suppressionem diuorū horum Symptomatum *Laudano*, cæterisque ejusmodi frustra tentandam duxi, nisi Fermentum, horum omnium Symptomatum causa, propriâ Antidoto prius subigeretur; & quamprimum Natura, à recenti veneni vigore, irritata, virulentam materiam, more suo, per Alvum deturbare iterum sategerit, Symptomata priora, disrūptis ubique repagulis, recursum; aut, si fortè ab *Opiatis* sisterentur, pejora, atque magis funesta, in genere nervoso, in eorum locum successura. Quocirca, quamprimum *Aquâ Pulli*, & *Decocto Albo* in locum potûs ordinarii substitutus, atque *Bolo Opiato* Symptomata præsentia compescueram, atque, finitâ exacerbatione, inducias obtinueram, illic *Corticem Peruvianum* absque vel cum *Laudano*, prout Symptomata id requirebant, consertim ingerendum curavi, unde non tantum à *Diarrhœâ*, & Torminibus periodicis, verum etiam à latitante Febre prorsus liberabatur,

tur, Urina etiam in sanum colorem restituebatur, atque appetitus rediit. Indèque *Agram*, absque alio aliquo præscripto, dimisi, solummodò qd prophylaxin, *Corticis* post debita intervalla, repetitionem suasi, quandoquidem Morbus cum diris suis Symptomatis *Cortice* solo profligatus esset. Hoc Consilio à muliere jam valetudine integrâ utente spreto, quasi officioso & supervacaneo; Totum Genus Nervosum, post duas hebdomadas elapsas, virulentia recrudescente, Universalî Dolore spasmodico versatili, mirum in modum, excruciebatur, & tandem Morbus prior revirescens, Speciem *Ophthalmiæ* dolorificæ, seu Inflammationis Oculi sinistri induibat. Ego advocatus, ubi observassem Urinam denudè reddi intense rubram ac turbatam ut prius, sitim urgentem, Pullum celerem & fortem, atque ipsam *Ophthalmiam* alternis diebus, statis Periodis, exacerbata, & reliqua indicia Febris primariæ; ritè conjeci Naturam à Fomite venenato iterum laceratam, nova hæc Symptomata Proteiformia produxisse. Indèque, licet, ad relevationem Symptomatum urgentium, Sanguinem è Vena *Jugulari* extrahi, Alvum bis, tæve, diebus alternis, *Decocto Amaro*, *Decocto Sennæ Gereonis* ac *Mannâ*, atque tandem *Decocto Sennæ* cum *Syrupo* de

de Spinâ Cerv. Subduci, atque Collyrium anodynum Fotum, ac Cataplasma ad Oculum exterius applicari iusseram; diebus tamen intermediis, *Eleduarium* è pulvere *Corticis Peruv.* Confectum, exhibendum præscripsi: Probè sciens hoc Symptoma Medicamentis frustra impugnari, si Causa ejusdem virulenta propriâ Antidoto non subacta fuisset. Atque, hæc methodo, à Febre, æquè ac Ophthalmiâ, brevi, liberata revalescebat, atque hæcenus optimâ valetudine utitur.

Historia V.

Altera E-
iusmodi.

Domina *Hudson* vidua, circa Annum Ætatis suæ tricesimumâ mutatione Aëris, ac Frigore inde suscepto, *Diarrhæâ* torminosâ, & *Vomitione* adeo atroci corripiebatur, ut in *excessu* Paroxyfmi, præ vehementiâ Spasmodorum ventriculi ac Intestinorum, animi Deliquium ferè semper instare videretur. Ego, durante vigore Paroxyfmi quinti, mediâ nocte, accessit, Symptomata urgentia facillimè sustuli. Præscripsi enim *Aquam Pulli*, & *Decoctum Album* pro potu ordinario, & gut. xiv. *Laudani* liquid. in haustu *Julapii Histherici*, quartâ quâque horâ exhibendas. At post horas xxiv recens lucta instituta est, quo tempore, non obstante regimine præ-

præfato, ac usu *Laudani* repetito, Symptomata cum priori sævitia recrudescabant; Quod cum semel aut bis observassem, Urinâ intereâ intensè Tinctâ, atque Aëri frigido expositâ sedimentum Colore lateritio deponente; jure meriti suspicatus sum (utut cætera omnia signa Febris Intermitentis Diagnostica hoc Symptomate obscurata disperebant) cruciantem hanc *Diarrhæam* à Veneno Febrili prodidisse, quod, singulis Paroxyfms, ad Intestina protrusum, recrudescentiæ dirorum horum Symptomatum ansam præbebat. Indèque utut *Laudano* Symptomata cederent, revirescentia eorundem, sine subactione Fermenti Febrilis, prævereri non potuit. Quocirca (annuente *Cl. Collegâ D. D. Daniele Cox*, qui unâ mecum *Agræ* saluti consulebat) Drachma una pulveris *Chin. Chin.* cum guttis xii. *Laudani* liquid. in Paroxyfsmorum intervallis, in formam *Hauftus* redactâ quartâ quâque horâ propinabatur, unde (quamprimum 3vi vel 3j. consumpta est) Febre, ac Symptomatis inde ortis jam evictis, *Agræ* illicò prorsus revalescebat, Urinâ, ac appetitu in statum integrum restituitis. Nobis autem nihil amplius agendum restabat, nisi ut, repetitione Pulveris post debita intervalla, revirescentiam Morbi avertereremus.

Historia

Historia VI.

Febris Intermit.
Diarreæ
& Phthisis
pulmonis.

Uxor Domini Peck, habitantis sub Insigni Leporis, in vico dicto *Russel-street in Covent-Garden*, Anno 1688. *Hælico* calore alternis diebus aucto, *Tussi* importuna, *Dyspnœa*; ante omnia *Nausea* & *Vomitio*, præsertim verò *Diarrhœa* torminosâ correpta, plurimum inde emaciata & viribus spoliata, alium Medicum (Me absente) accersivit. Qui, Symptomata suborta, causâ eorum posthabita, aut saltem non probe perspectâ, spatio hebdomadæ, variis Remediis incassum impugnavit. Mihi tandem vocato, *Femina* in ultimo Stadio *Phthiseos* Acutissimæ versari videbatur, donec ex Historia Morbi clarè admodum deprehendi, Fermentum Febrile, Fomiti Intermittentium non dissimile anam præbuisse huic Symptomatum catervæ, in Pulmonibus, Ventriculo, & Intestinis subortorum. Indèque utut *Venassectione*, *Linistu* & *Apozemate* Pectorali Pulmonibus plurimum infarctis succurrere, atque *Opiatû* & *Adstringentibus* Fluxum Alvi Colliquativum compescere satagerim; Probe tamen sciens Cardinem Curationis in hoc verti, ut usui *Corticis Peruv.* Fermentum Febrile Venenatum subigeretur; (Colliquatione enim

enim Humor, eorumque excretionem in Pulmones, Ventriculorum atque Intestina hoc modo impeditâ, *Tussis*, *Dyspnœa*, & *Diarrhœa* torminosa non amplius duraret) Unciam unam, vel alteram *Polychrastæ* hujus *Antidoti* cum *Laudano* ob præsentem *Diarrhœam* commixta, spatio tridui, partitis vicibus, ministrandam jussi, formâ *Ægræ* gratissimâ. Quo facto, illico à *Febre*, *Diarrhœa*, & quâdantenus ab affectionibus Pulmonaribus liberata (Appetitu etiam, ac Urinâ integrè restitutis) multò melius sese habuit, quocirca Eam in Aërem rusticorum dimissi, ut Pulmones ab infarctu penitus liberarentur, Atque ibi, usu *Corticis*, post debita Intervalla, ex meo Consilio bis terve repetito, prorsus revalescebat.

Anno 1690 eadem imprægnata, fere toto Ingravidationis tempore *Diarrhœæ torminosæ*, incertis periodis recurrenti obnoxia erat, unde, mense puerperii præcedente, aded excruciabatur, ut Operam meam iterum petere coactus sit. Ubi *Opiatû* & *Adstringentibus* hunc Fluxum sistere incassum tentassem, qui postea, tempore puerperii, auctus, solitam ac debitam perspirationem penitus impedivit, unde magnum aliquod incommodum subsequaturum, jure merito, suspicari fas erat, tandem memor Historiæ prius narratæ, auspi-

auspicatò judicavi, Diarrhæam hanc tor-
minosam, utut Chronicam, à Fermento
Febrili Venenato delitescente subortam
fuisse: Indèque *Corticis* 3j. cum *Diascor-
dio* commixtam, formâ Pilulari, quam
Ægra elegerat, exhibendam, & quartâ
quâque horâ repetendam jussi. Unde,
sine cujuscûque alterius Remedii ope,
spatio bidui, *Sudore & Perspiratione* so-
litis redeuntibus, à *Diarrhæâ & Tormi-
bus* planè liberabatur; Nihilominus (quod
apprimè notatu dignum est,) Fermento
Venenato post unam vel alteram hebdo-
madam elapsam iterum recrudescente,
duos vel tres Paroxysmos *Febris* Inter-
mittentis Legitimæ, Tertianæ, cum nullâ
Diarrhæâ vel *Torminibus* sociatæ, succes-
sivè passâ est: At *Febrim* repetito *Corti-
cis* usu facillimè penitus evici.

Historia VII.

*Febris In-
termittens
Choleram
morbum
simulans.*

Dominus *Atwood*, habitans sub Insigni
Lunæ dimidiatæ, in vico dicto *Cheapside*,
Vir sexagenarius, postquam ad tres vel
quatuor dies, statis periodis, jam febrici-
taret, jam melius se haberet, tandem,
quasi in instanti, diris Ventriculi ac In-
testinorum Spasms, Vomitionibus & De-
jectionibus immanibus *Choleram* morbum
resistentibus correptus, & penè confectus,
in

in hoc mortis procinctu flans opem me-
am efflagitavit. In levamen Sympto-
matum illicè imperavi (quod mihi in
Cholerâ Morbo solenne est) *Aquam
Pulii* copiosè unicèque bibendam; atque
etiam ad humores per glandulas Intesti-
norum excretos demulcendos, *Enema* ex
eodem liquore extemplò injiciendum:
Tandem, regione ventriculi *Sacculis Aro-
maticis*, in Vino Clareto & Aquâ Ferratâ
coctis & expressis, prius calidè forâ; Ad
Spasmos prorsus sublevandos, guttas xij.
xiv. xv. *Laudani* liquidi in Haustulo Ju-
lapii *Carminativi*, singulis vel alternis ho-
ris exhibendas, donec, torminibus & eva-
cuationibus diminutis, placidè obdor-
miscere cœperit. Hoc pacto, Paroxys-
mo soluto, evictisque Symptomatis inde
ortis, Vita Ægri in vado esse visâ
est. Quandoquidem autem ex Urinâ
sedimentum colore lateritio præcipitante,
aliisque indicis probè noverim dira hæc
Symptomata sobolem esse Venenati Fe-
brium Intermittentium Fomitis; Indèque
eorum revirescentiam die secundo vel
tertio ritè expectandam esse; Præserva-
tionis gratiâ, præscripti haustum Febrif-
ugum cum 3j. *Cortic.* & *Laudan.* liq.
gut. x. tertiâ vel quartâ quâque horâ
propinandum, ad Fermentum Febrile subi-
gendum, & recrudescentiam dirorum
P Sym-

Symptomatum antevertebam. Die sequenti autem, antequam Dosis Pulveris satis larga ingeri posset, desepente, absque evidenti occasione quacunq̃, Paroxysmus *Febris Tertianæ* Intermittentis legitimus repullulabat, non autem diris Symptomatis, ut antè, sociatus; quandoquidem ab usu *Antidoti*, licet haftenus nimis parè ministrata, vires Venenati Fermenti quadantenus fractæ fuerant. Ex continuato verò usu Haustuum, sub finem Paroxysmi repetitorum, absque aliquo alio additamento, planè revallescebat Ager, Urinâ atque Appetitu in statum pristinum restitutus, atque huc usque post plurimos Annos superstes manet, optimâ valetudine utens, inde præsertim (ut arbitror) quia Mandatis nostris morem gerens, post *Febrem*, & *Cholera* Morbum fugatas, usum Corticis, bis tervè, post statâ ac debita intervalla, Prophylaxeos gratiâ repetebat.

Historia VIII.

Altera E.
jmodi.

Domina Arris, postquam diversitata fuisset in Aëre rossicano, ubi tunc temporis *Febris* Intermittens *Endemia* grassabatur, Londinum reversa, *Cholera* Morbo desepente corripiebatur acutissimâ; adeo ut è lecto suscitatus primo mane, festinanter-

nanterque accersitus sum ad eam inviscendam: Etenim præ vehementiâ Spasmodum, & Evacuationum suprà & infrâ, vita Agrotantis in summum periculum adducta videbatur. Extrema quippe algebant, Pulsus deficiebat, & inordinatus evaserat, Patientique Aegritudine immensâ, ad deliquium usque, penè confecta erat. A quibus Symptomatis eam brevi restitui, Methodo in priori Historiâ descriptâ. Paroxysmo autem finito, ubi Urinam intensè rubram, ac lateritio colore, inspexissem; Haustus Febrifugos cum *Laudano*, Prophylaxeos gratiâ, propinandos iussi; quos, cum sese bene habere jam sensit, planè neglexit, quasi Officiosè, atque absque necessitate præscriptos. Hujus autem negligentie die sequente poenas luebat, recrudescente Paroxysmo Febrili, cum diris *Cholera* Morbi Symptomatis ut antè sociato. A quibus Symptomatis ubi sese liberasset ante præscriptâ Methodo; Ipsa ultrò à me petebat Haustus Febrifugos Prophylacticos, quos illa jam æquè diligenter deglutiebat, ac Ego lubenter præscripseram. Atque, hoc pacto, à Febre ac diris hinc Symptomatis liberata, protinus revallescebat, & usu *Pulveris*, post debita intervalla, bis tervè repetito, haftenus à v. vel vj. Annis Sana manet.

Tertia E-
fusiadi.

Ante tres menses accersitus eram ad
invisendum Puerum tres Annos natum,
ad Insigne Regii Capitis. in *Fetter-Lane*.
Inveni cum immensè sitientem, hebetem
ac attonitum; Aderat extremorum fri-
giditas, & Pueri salus à Parentibus despe-
rabatur. Quippe per horas xii *Cholerà*
Morbo acutissimà penè Confectus erat.
Ubi eum ab imminente à symptomatis
periculo, Methodo prælatà, spatio uni-
us diei liberàsem, ex Urinà lateritià de
Fermento Febrili delitescente certior fa-
ctus, Pulveris *Febrisfugi* ℞. cum gut. v.
Laudani liqu. in Cochleari Julapii Cor-
dialis, quartà quaque horà exhibendum
jussi. Post tres Drachmas hujus *Antidoti*
ministratas, virulentia Febrili subactà, ve-
getus ac sanus Puer evadebat, Appetitu
ac Urinà (stupentibus omnibus Amicis)
spatio tridui integrè restitutus.

Historia X.

Febris In-
termittens
in Continu-
am cum
Syncope,
aggrituitur, Sudore Colliquativo sociata sunt Exacerbationibus & Re-
missionibus degenerans.

Domina *Fendall*, Matrōna generosa
sanè ac formosa, Mense *Septembri* Anno
Dom. 1672. & Etatis suæ quadragesimo,

Febre

Febre *Quartanà* correpta, Curæ Pharma-
copolæ sese committebat: Medicamentis
autem, nescio quibus, jussu ejus, per-
peram tractata, & in itatum deploratum
inde redacta; medià Brumà, ubi ab unà
vel alterà hebdomadà lecto perpetuo,
præ languore, affixa esset, quasi animam
illicò efflatura, Me accerlebat. Depre-
hendi Pulsum ejus debilem ac celerem,
Ægritudinem ventriculi immensam, ac
perpetuam, *Lipothymias* frequentes, *Vi-
gilias* pertinaces, *Nauseam* ac *Vomitum*
indefinenses, *Sudores* multos & Colliqua-
tivos, *Sitim* inextinguibilem, *Sputationem*
magnam, continuam Jactationem ac in-
quietudinem, *Appetitum* summè prostra-
tum, *Suffocationes Hystericas*, ceterasque
ejusmodi affectiones in genere Nervoso;
hæcque omnia Symptomata, noctu diè-
que, sine quâvis Remissione, perpetuò
urgentia. Unde *Ægra* indies sese ulti-
mum diem oppetituram rata, recidiva-
tionem Febris primigeniæ obnixè optabat,
modò, eà lege, ab hîc miseris variis ac
perpetuis liberaretur. Ubi applicatione
Emplastri Hysterici & largà quantitate
Julapii Cordialis, & *Cephalicorum*, viribus
prostratis, & suffocationibus succurrere in-
cassum tentàram, nec *Opiata* somnum
conciliare poterant, nisi quem semper *Æ-
gritudo* immensa excipiebat, firmiter

P 3

statue-

statuebam *Catharticus* lenioribus Morbum hunc in pristinam suam formam restitui debere. Quocirca, *Potionem Amaram* cum zss. Sennæ duntaxat, ob debilitatem vi-
rium, & lubricitatem alvi solitam, propinandam, atque per tres dies continuos repetendam iussi. Dejectiones inde habuit singulis diebus viij. x. xij. Unde, quamvis debilior quadantenus evaserat, hoc tamen commodi (prout vota feceramus) reportavit, quod remissiones & ferè intermissiones Symptomatum urgentium inde perceperit, & Morbus pristinum typum resumpserit: In singulis enim Paroxyfmis *Horror, Ardor, & Sudores* copiosi sese invicem iterum excipiebant. Quo observato, à purgatione ulteriori prorsus abstinui, atque *Pilulas à Cortice Peruviano* exhibendas quartà quaque horà præscripsi. Spatio bidui, cum primum Pulveris Febrifugi zss. (qui tunc temporis vegetus ubique venalis proflabat) devorasset, à Febre atque satellitio dirorum Symptomatum eam comitantium liberabatur, atque hucusque in vivis est, optimà valetudine utens, utut recidivæ simplici *Febri* Intermittentis, ex levi quacunque occasione, sæpius obnoxia fuerit.

Historia

Historia XI.

Domina *Thompson* circiter Annos 34 ^{Alteræ æ-} ^{is} ^{modi.} nata, vicina Domina *Fendall*, ubi ad tres Menfes Febre *Quartana*, non obstante Pharmacopolâ, qui ei Medicinam faciebat, laborasset, ac jam Symptomatis, ferè iisdem quibus nuper Domina *Fendall*, confecta esset, aded ut vix sese in lecto ab unâ ad alteram partem movere posset sine deliquio; Cum Vicinam suam subito ac inopinatè restitutam esse famâ accepisset, Me etiam accersivit. Ego Hanc etiam, Methodo, in Historiâ præcedente descriptâ, brevi restitui: Verùm ob per-
tinaciam morbi, Pulverem Febrifugum ad zss. in variis formis, exhibere coactus sum. Inde verò, absque additamento cujuscunque alterius Medicamenti, præter spem omnium Amicorum, qui eam pro deploratâ habuerant, planè convalescit, à variis atque horrendis Symptomatis liberata.

Historia XII.

Anno 1682. invisi Juvenem habitantem in vico dicto *Cow-Croft*, quem à Frigore suscepto inveni derepentè Dolo-
re universalî acutissimo, *Rheumatismo* Spas-
modicum ^{Febris In-} ^{termittens} ^{Typum Spas-} ^{mi univer-} ^{salis pri-} ^{mum in-} ^{duens.}

modicum referentē correptum, quo jam ad horas xii. ad minimum, excruciatu fuerat; adeo ut præ Doloris vehementiâ & diuturnitate, sine viribus, & anhelus jacēret, ac si illico animam efflaturus. Urinam autem (uti spasmodicē affecti ubique solent) reddebat tenuem, claram & copiosam, Pulsus erat admodum debilis & celer. Dirum hoc Symptoma illico, provirili, sublevare fategi, efferratum Spirituum motum primum *Venefellione* (quam in brachio statim celebrandam jussi) compescendo, dein leni *Vomitório* (quippe vires *Emeticorum* egregias in *Rheumatismo* universali debellando jam sæpius expertus fueram) & denuo, gut. xv. *Laudani liq. Helmont.* quartâ quâque horâ exhibitis, in Haustulo *Julapii Cordialis*, quousque doloris perseverantia id indicaret. Hoc pacto, nisi Spasmodico, seu efferrato Spirituum Orgasmo jam diminuto, manē proximo ex Pullu in formam & celerem mutato, atque Urinâ contentis saturatâ, & rubedine profundē tinctâ, atque ejusdem cum aëri exponeretur, colore lateritio, æquē ac ex præfenti Ægri Temperie, Febrem manifestō deprehendi. Paroxysmo autem, more solito, subsequentibus copiosis Sudoribus, finito, ut reliquias Febrilis effervescentiæ tollerem, atque Symptomatum dirorum

recru-

recrudescentiam præcaverem, Venenati Fomitis subactionem largâ quantitate *Corticis* cum *Laudano* commixti festinanter & cum successu moliebar. Æger morigerus spatio xxxvi horarum inde planē in statum *anagēlas* redactus, ex Orci faucibus avasit; Urinâ simul & Appetitu jam integrē restitutis, adeo ut, brevi, munis solitis, cum firmâ valetudine, fungi potuerit. Utut *Corticem* prophylaxeos gratiâ non repetens, post x. dies elapsos negligentia pœnas luebat, uno vel altero *Febris* Tertianæ legitimæ Paroxysmo, tunc temporis revirescente, non autem cum diris Symptomatis ut prius sociato. A quâ *Febre* etiam, repetito usu *Chinæ Chinæ*, statim liberabatur, & hucusque (quantum scio) optimâ valetudine utitur.

Historia XIII.

Dominicus Eruly Juvenis, servus Do-
mini Wood habitantis sub insigni Leporis Spissum
in vico dicto Pater-Noster-Row, Post in-
Diaphrag-
matis &
gurgitationem nimiam Vini Claretî, cum
primum die sequenti Mensis scil. Augusti 3. Respirationis
1690. pransus esset, Horrore, Rigore, at-
que Frigore intensissimo corripiebatur,
unâ cum dolore horrendo regionem Dia-
phragmatis occupante, unde Algens, An-
helus

helus, & Imbecillitate ac Languore confectus, ad plures horas, quasi jamjam moriturus, jacebat. Arteris interim, sensu judice, vix sese vibrantibus. Ego advocatus statim deprehendi Spiritus à Venenato Fermento Febrili non tantum irritatos esse, verum etiam plurimum oppressos; atque eò magis, quia Ventriculorum, cum Fermentum Stomachicum activo veneno labefactatum cibo macerando haud par fuit, recens saginaverat. Ideoque, ut Ventrículus à molestâ sarcinâ quam citissime liberaretur, jussi, *Salis Vatrioli* zjss. cum Oxymel. Scillitic. zjss. commiscendam, atque *mixturam* illic Cochlearium exhibendam; liquore *Possético* inter singulas Doses calide & copiose ingesto. Ager, finitâ Vomitione, in lecto decumbens, & multis stragulis coopertus Cochlearia iv. vel v. *Julapii* sequentis Cordialis sepius ad libitum sumpsit, donec ab expansione Spirituum inde restituta, flamma in massa Sanguinis accendi incepit: Deinde jussi ut, ad spasmodicam solutionem promovendam, zviij. Sanguinis è brachio mitteret, *Bolum* ex *Thieriacâ Andromach.* & *Puku.* è *Chelis Cancr. Comp.* aa zss. confectum, ad Spiritus refocillandos; Spasmos ultiores compescendos, & Sudores ciendos devoraret; superbibendo *Haustulum Julapii Cordi-*

Cordialis sequentis. R. *Aqu. Meliss. Cennig.* aa ziv. *Aqu. Pæon Comp. Epidem. Syrup. Caryoph.* aa zjss. *M. F. Julap.* Die proximâ sc. Aug. 4. ubi observassem Alvim esse adstrictam, atque Pulsum à remissione Febris quadantenus debilem (ut ut Ager à Spasmis immunis esset) ne ex nimia Spirituum depressione Febris in Malignam mutaretur; post rejectionem *Enematis* è *Decoct.* Emollient. 3x. *Mell. Mercur. & Sacchar rubr.* aa zj. & *Spec. Hier. Picr.* zj. confecti, jussi illic zss. *Pulveris* è *Chel. Canc. comp.* è Cochleari *Julapii* exhibendam, & sextâ quaque hora repetendam; Tria etiam ampla & acria *Vescicatoria* ad *Nucham* scil. & *Carpos* internos supra Pulsus applicanda, & *Bolum Theriacalem*, horâ somni ministrandum. *August 5.* Aegrum fere *convectum* inveni, atque omnia (uti Mihi videbatur) in vado. Indèque duntaxat jussi repetitionem *Julapii Cordialis*; & *Enematis* quintâ *Pomerid.* (si Alvus adstricta id requireret) injiciendi, & *Boli Theriacalis*, horâ somni exhibendi, & ut ziv. *Decoct. Amar. Purgant* crastino mane in promptu essent, quo Alvus (si ita visum esset) leniter subduceretur. Mediâ autem nocte, inexpectatâ, Spasmi adeo horrendis iterum corripiebatur, ut pluries deliqua inde perpeffus sit, atque ad sex horas, ad minimum,

nimum, Algens, & Anhelus, velut illicò expiraturus jacebat: A quo discrimine Agrum haud absque *Laudano* liberare potui, quod inde manu liberali, repetitiſque vicibus miniſtrandum juſſi. Spasmi autem hoc modo ſoluti, Spiritus iterum ſeſe expandere incipiebant, & flamma in Maſſa flagrare: Quocirca 3vij. *Sangu.* iterum detraxi, & ne Spiritus inde labefactati derepente corruerent, *Bolam Theriacalem* ſtatim à Venæſectione deglutendum juſſi, ut & *Empl. Hyſtericum*, *Galbano* in Margine obductum circa Umbilicum applicandum, & duas *Pilulas* ex *Ammoniaco*, *Galbano*, *Aſſa Fœtidâ*, & *Caſtoreo* conſectas tertiâ quâque horâ exhibendas, unâ cum *Cochl.* iv. vel v. *Julap.* ſequentis, quandoquidem genus Nervosum, velut in Hyſtericis, multum pati videbatur. R. *Aqu. Meliſſ.* *Rut.* *Ceraſ. nigr.* aa 3iij. *Aqu. Pæon.* *Bryon. comp.* aa 3iſ. *Tinctur. Caſtor.* 3iſ. *Sp. Sal. Armon.* 3iſ. *Syr. Pæon. comp.* 3iſ. *M. F. Julap.* Hiſce autem non obſtantibus, nocte ſequenti recrudefcebat Paroxyſmus cum Spasmiſ *Diaphragmatiſ* & ceterarum partium Reſpirationi inſervientium horrendis, & Deliquiſ frequentè recurrentibus ſociatus; Quæ Symptomata non ſine largo & repetito uſu *Laudani* ſuperare potuimus. Cùm hac tertiâ vice *Spasmos* perio-

periodicè recurrere obſervâſſem, & ab inſpectione Urinæ jam multum tinctæ, & in colore lateritium præcipitatæ; deprehendi Proteiforme Venenum à Fomite Intermittentium Februm non diverſum, ſub hac larvâ deliteſcens anſam hiſce diris Symptomatiſ præbuiſſe. Ad venenatum igitur hoc ſeminiū penitiſ eradicandum, Hauſtum ſequentem Febrifugum illic exhibendum juſſi, & tertiâ quâque horâ ad xij. vices repetendum, ſemper addendo *Laudan. Londinenſ.* gr. 3iſ. hauſtui nocturno, ut, tempore Paroxyſmi, Spasmi præpeditentur. R. *Aqu. Cardu.* 3ij. *Pæon. Comp. Syrup. Caryoph.* aa 3ij. *Pulv. Cortic. Peruv. Subtiliſſ. trit.* 3j. *M. F. Hauſtus.* Hiſ miniſtratiſ planè convaluit Ager, abſque quocūque alio Medicamento, niſi quod 3j. Corticiſ ſemel atque iterum, poſt juſta intervalla, repetendam juſſerim, partiſ vicibuſ miniſtrandam, ut recrudefcentia diri hujus morbi præcaveretur: atque ſanè votis omnia fauſtè reſpondèrunt.

Eâdem Aſtate, *Fabrum Ferrarium* habitantem in vico dicto *Cow-Lane* prope *Smithſfield*; Aliūque idem myſterium exercentem in Plateâ dictâ *St. John's-freet*, eodem ſere modo, poſt *Crapulam* correptos conſpexi, diū ſcil. Algentes, Anhelos, Imbecillitate virium ſerè ad Lipothymiam

am usque confectos, adeo ut præ atroci & ineffabili dolore, regionem *Diaphragmatis & Abdominis* totius occupante, sese illico perituros crederent. At postquam præsentem Orgasimum Spirituum, atque Spasmos inde subortos Venæsectione prius cohibuissent; *Bolo Theriacali & Opiato*, atque *Vesicatoriis*, Iustam Spirituum expansionem promovissent, Dolor mitigatus est, Flamma (ut ex vibratione Arteriarum & Tincturâ Urinæ apparebat) in sanguine accendebatur, facillimè *Hæmorrhoidibus* nostris Febrifugis Opiatis, quartâ quâque horâ per bidduum repetitis, Febris cedebat, integrè & sine alterius Medicamenti auxilio, Ambo sanabantur.

Nuperrime etiam, scil. die instantis *Februarii* decimo sexto, post Meridiem, Pharmacopola diligentissimè me accessit ad invilendum Collegam eximium D. D. *Grear*, qui postquam sese, horis maturinis, injuriis Aëris, post intensum frigus præcedens mox regelantis, incautè exposuisset, Spasmis adeo atrocibus & horrendis totam Pulmonum, & Diaphragmatis regionem occupantibus derepente corripiebatur, uti inde anhelosum, & ad deliquium usque pressum, velut illico animam efflaturum, sedentemque eum invenierim; Decumbere etenim nullatenus potuerat: Extrema frigebant: Urina erat

tenuis,

tenuis, & clara; Vibratio Arteriarum tarda & oppressa, atque per plura momenta nedùm explorando perceptibilis: Ferè per quadrantem horæ artonitus, stertore quasi Apoplectico afficiebatur. Accessito igitur Chyrturgo, *xxiv Sang.* illicè & Brachio detrahendas jussit; *Pilulam* item ex *Ammoniaco, Galbano, Castoreo & Assâ Fœtidâ* confectam unâ cum haustu *Julapii Cephalici Spir. Salis Armon. Tincturâ Castor. &c.* saturati sæpiùs exhibendam: Atque Frontem, tempora, & extremos Artus *Spir. Sal. Armon.* imbutos, frictionibus asperis agitandos. Quamprimum autem Spasmi, horum usu, ex parte sublevati fuerunt, quo decumbere poterit, eum in lecto prius calefacto positum stragulis operiendum imperavi, Unde sæviens dolor, post triduum quadantenus mitigari cæpit: Pulsus, oppressus licet, Ordinatio fuit: Virës aliquatenus relaxatæ, Respiratio liberior. Indèque (annuentibus Eruditiss. Collegis D. D. *Martin*, & D. D. *Haars* quos in hoc præcipiti casu accersendos duxeram) ad reliquias excruciantium Spasmodum penitus tollendas, post Enematis rejectionem (quod jam in promptu erat) Haustus Paregoricus cum *ziii. Syr. de Mecon. gutt. xiv. Laud. liqu. & gr. v. Salis Volatil. C. C.* illicè propinabatur: Quin & quartâ quâque horâ, ad orgasimum

num Spirituum nimium prorsus compescendum, repetebatur: Ne Spiritibus autem inde præter modum depressis & irretitis, Febris in Malignam fortè degeneraret, Vescicatorium insuper amplum & acre ad Nucham applicandum iussimus. Quid sit? Mane sequenti invenimus Cl. Virum, à Spasms dolorificis, deliquis juxta, ac anhelosâ respiratione liberatum, atque Sudore (uti in fine Paroxysmi Febrilis) undique persusum: Pulsum verò citatiorem ac fortioiem: Et Urinam intensè rubram, & frigido aëri expositam colorem lateritium referentem: Unde ritè conjectantes, catervam hanc Symptomatum dirorum, à Febrili Fermento delitescente profectam, atque brevi (si venenum Antidoto exhibitâ non maturè subactum fuerit) repullulaturam: Iussimus 3j. *China-China* illicò formâ Haustûs exhibendam, & quartâ quâque horâ repetendam; addendo Haustui nocturno Laud. Lond. gr. j. Die Morbi Tertio, Veneno recrudescente, spasmodico dolore in cruribus, ad modum Rheumatismi levioris, afficiebatur: Ex continuato autem Corticis usu, quarto die convulsi, à dolore penitus liberatus: Quin ex inde Appetitus rediit, atque sanum planè colorem Urina induit. Post verò spatium Tridui elapsam, absque evidenti quâcun-

que

que Cauâ, recidivam passus est, Spasms Thoracinis, licet non adeò truculentis ut prius denuò correptus est. Urinâ primùm clarè & pallidè reddiâ, demùm verò intensâ Rubedine Saturatâ: Nullo autem alio indicio Febris præsentis ex Pulsu, vel siti, apparente; Ab hac Exacerbatione verò, spatio bidui, ex repetitâ Venæsectione, usu Laudani & Corticis restitutus, per quatuor dies iterum convulsi; Tum demùm, ex Veneno recrudescente, levem quandam Spasmodum revirescentiam iterum in Pectore sensit, à quâ, Venæsectione & Bolo ex *Theriac. Androm. & Pulv. Goan.* aa 3ss. & Laudan. Lond. gr. j. confecto ac exhibito; spatio unius noctis, Sudoribus undiquâque Scatenis penitus liberabatur; Urinâ, quæ nocte præcedenti clara & tenuis apparebat, manè sequenti colorem lateritium referente; Tertio autem die, ab usu Corticis sanâ planè apparente; Ideoque consului, ad tuturam horum Paroxysmorum Sextanorum recrudescentiam antevertendam, ut quarto quòque die Unciam unam Corticis, Electi, Formâ sibi gratissimâ, devorarat ad tres vel quatuor vices.

Q

Historia

Historia XIV.

Febris Intermit-
tens in Infante
Convul-
siones sum-
mans.

Filia Domini Sayers Procuratoris in
Doctores Commons, Menfes xij. nata, nu-
perrimè à veneno Febrili Spiritus depri-
miente, ad unum vel alterum diem ja-
cebat pallidula, attonita, fufpiriofa, ac anhe-
lofa, tanquam illico moritura (quippe Ce-
rebrum & Pulmones plurimum opprime-
bantur) & eo prorsus modo quo Infantes
Spafmis Obnoxii, in Paroxyfmorum
Intervallis, affeéta: Verùm Febris præ-
fens ex Temperie vel Pulfu dignoscenda
non erat. Ego advocatus juffi ad Spiritus
excitantes *Emplaf. Cephalic. cum*
Euphorb. ad plantas Pedum, atque *Vefi-*
catoria ad *Nucham* & *Carpos* internos,
Linctum etiam ex *Oleo Amygd. d. rec. Syrup*
ex Eryfm. & Sacchar. Cant. alb. Confe-
ctum, & in *Decocto Pectorale* folutum,
Cochleatim, idque fæpius exhibendum:
Linimentum etiam ex equalibus partibus
Unguent. Dialtæ. & Ol. Nucift. pectori
externus illinendum, atque gr. vj. *Pulv.*
Chel. Cancr. Comp. cum equali quan-
titate *Pulv. de Guttei.* commixta, quartâ
quâque horâ è Cochleari *Jalapii Cepha-*
lici exhibenda. Horum ufu Infantula,
die fequenti, à prædictis Symptomatis
plurimum liberata eft: Febris (Spiritibus
jam

jam fele expandere incipientibus) mani-
fefta apparuit, atque Typum primò *Qua-*
tidianæ, dein *Tertianæ* induit, à quâ
Pulv. Peruv. 3fs. foluta in Cochleari Ju-
lapii Cephalici, & quartâ quâque horâ
repetita, fpatio quinque dierum, *Infan-*
tulam liberavit.

Historia XV.

Eâdem Hebdomadâ accerfebar, ut in-
viferem Filiolam Domini *Melvin* habitan-
tis in vico dicto *Little St. Hollens*, vix
xi. hebdomas natam, quæ ad quatrduum,
fingulis diebus, Paroxyfinum octo horas
durantem perpeffa erat. Tempore Parox-
yfini, Claufis oculis perpetuò jacebat, pal-
lidula, attonita; frigus extremas partes oc-
cupabat, tanquam illico effer moritura,
neque vagire valebat, ne quidem respi-
rare, (quanquam non aderat evidens *Spaf-*
mus partium *Respirationi* infervientium;)
quippe Pectus fimul ac Cerebrum oppri-
mebatur. Ad refuscitandos Spiritus *Vefi-*
catoria iij. ad *Nucham* & *Carpos* illico
applicanda juffi, & ad *Respirationem* re-
levandam, totum Pectus *Linimento* in
præcedente *Historiâ* memorato illinon-
dum; atque, durante Paroxyfmo, *Lin-*
ctum pectoralem ex *Oleo Amygd. d. & Sy-*
rup. ex Eryfm. & Jalapium Cephalicum
fæpius

sæpius Cochleatim ingerendum; extra Paroxyssimum vero *Pulv. Peruv.* ss. cum *Pulv. de Gutta.* gr. ij. commixtum in Cochleari ejusdem *Jalapii* ministrandum: A quorum usu, spatio bidui, à Febre ac Spasmis liberata (stupentibus, quotquot aderaut) revaluit, & buculque valet.

Februar. 21. 1690. accessit invisi Filium Domini *Gouge* habitantis in *Bull and Mouth Street*, Menses xij. natum, *Gravidine* periodicâ Cerebri & Pectoris correptum. Durante Paroxyssimo, quasi attonitus jacbat. Post applicationem *Vesicatoriorum* ad Carpos, *Belam Theriacalem* ad expansionem spirituum promovendam exhibitum, & *Liniſtum* Pectoralem ministratum, xij. *Corticis Peruv.* Partis vicibus è Cochleari *Jalapii* Cephalicis propinatis, Puerulum spatio bidui (Deo favente) perfecte resitui.

Historia XVI.

Domina *Kirk* quadragenaria, Mulier proba ac honesta, quartâ die *Aprilis* 1689. Frigore ex mutatione aëris suscepto, de repente immani Vomitione, ac Spasmis Ventriculi adeo atrocibus ac truculentis corripiebatur, ut toto cursu Paroxyssimi (qui ad octo horas durabat, atque demum Sudore subsequente finiebat) continuum

Tertiana
Colicam
Ventriculi
simulans, in
Ophthalmiam
digressans.

tinuum serè Deliquium pateretur, ac si, quovis momento, animam efflatura: Die uno interposito, iterum, eadem serè horâ, recrudeſcebat Paroxyssimus, & Symptomata priora, sed gradu aucta. Ego igitur festinanter accerlebar, ne forè, ante adventum meum, subito periret. Agram inveni Vomitione, Dolore ac Langore penè cōfectam, Pulsus insuper erat celer ac inordinatus, extremâque frigebant: Urina autem intensè rubra ac contentis saturata, qualis redditur à Febre Intermitte laborantibus. Colore Urinæ, ac spasmodicorum Paroxyssimorum revirescentiâ periodicâ observatis, ritè conjiciebam hosce Spasmos à Fomite Febris Intermitte ortum suum duxisse, humoribus inde venenatis, per tunicam Ventriculi Glandulosam secretionem & excretionem sui moliri satagentibus. Indeque, ubi largâ quantitate *Aqua Pulli* pro potu ordinario, & *Opiato*, præsentis Paroxyssimi solutionem, atque Symptomatum inde dependentium allevationem tentâsem; ut Paroxyssimi recrudeſcentiam anteverterem, Corticis largam quantitatem, formâ Haustibus exhibendam, ad Fomitem venehatum subigendum præscripsi: singulis etiam haustibus nocturnis *Laudani Lond.* gr. j. commiscendum jussi, ut Spirituum Elasticitas aliquatenus tolleretur;

& paulò ante Paroxysmum expectatum *Pericarpia* ex æq. part. *Oliban.* ac *Terebinth.* commixtis applicanda, ut ab intrâ ac ab extrâ recrudescencia morbi diri ac atrociis præverteretur. Die octavo, ubi nullus novus paroxysmus invalerat, repositionem *Corticis*, prophylaxeos gratiâ ante Plenilunium & Novilunium præscripsi, & Agram dimisi. Venenato autem Fomite, die decimo tertio, præter expectationem revirescente, Agra Febricula *Ophthalmica* admodum dolorificâ illic corripiebatur (quod olim etiam sibi contigisse affirmabat ante recrudescentiam *Febris Intermittentis Cortice* Peruviano, consilio Medici rustici, curata, quam ob causam huic methodo ægri jam consensiebat.) Quocirca 3x. Sanguinis illic è brachio detrahendas iussi, & postridie 3iv. *Decolli Amari cum dupl. Sennæ* propinandas, unde parâ admodum deiebat. Igitur, ut somnum, in levamen virum dolore *Ophthalmico* plurimum exhaustarum, conciliarem; atque deturbationem alvi citatiorem ac copiosorem præmoverem (siquidem à restitutione *Febris genuinæ Ophthalmicæ* hanc admodum molestam tirè prosligandam duxi) nocte sequenti ʒj. *Pilul. Stomach. cum Gum. & Laudan.* Lond. gr. j. exhibui, atque mane proximo *Potionem Amaram* ut prius.

Die

Die decimo quinto, *Collyrium* ex *Aqu. Plantag. Troch. alb. Rhus. sine Opio.* & *Sacchar. Chrysal. alb.* ad dolorem mitigandum, Oculis sæpius instillandum, & *Hansfulum Paregoricum* horâ somni propinandum præscripsi: Febre Intermittente, hisce Evacuationibus peractis, in propriam suam formam, absque prioribus *Spasmi* restitutâ, sponte denuò evanuit gravis hæc *Ophthalmia.* *Febrem* autem Intermittentem post hæc evacuationes recrudescentem, usu *Corticis* repetito illic penitus sanavi.

Historia XVII.

Uxor Vicini mei Domini *Wilson*, habitantis sub insigni Septem Stellarum, in vico dicto *Newgate-street*, nuperrimè correpta erat *Spasmi* Intellinorum adeo atrocibus & exercuciantibus, unâ cum *Vomitionibus* immanibus, & continuâ ventriculi *Nauseâ* & ægritudine, uti, præ vehementiâ symptomatum, ad plures horas, extrema frigererent, & illic animam expiratura videretur. Collega noster *Cl. D. D. Carolus Goodall*, morbum hunc *Colicam* genuinam esse opinatus, præscripsit *Linimentum* anodynum, partibus affectis calidè applicandum, atque *Pilul.* ex ʒss. *Extract. Rud. & Laudan.* Lond. gr. jss.

Q 4

con-

Febris Intermittens Colicam Intestinorum præteritam scilicet

confectas statim exhibendas; & *Clysterem Carminativum* (si opus foret) injiciendum; unde cum bombis copiosæ defecationes sequebantur, Tormina & Vomitus cessabant, Fœmina revalescere videbatur. Die tertiâ verò, recrudebat Paroxysmus, eadem serè horâ, sine evidenti occasione, cum Symptomatis prius memoratis sociatus, qui usu *Opiatorum* cum *Catharticis* commixtorum, iterum, spatio xxiv horarum, Sudore copioso exceptus, finiebatur. Inde ex præscripto Collegæ Clariss. ad recrudescentiam *Colicæ* anteverendam *Aquæ Minerales* Catharticæ Coctæ, & Lacte alteratæ, primo mane calidè propinabantur. Paroxysmo autem inopinatò revirescente; Intestina Spasmiis torminosos recens vellicata nihil deciebant, cuncta autem ingesta, inter horrendam & continuam ægritudinem, Vomitione rejecta sunt. Agra per plures horas, frequentes Lipothymias perpessa est, atque extremorum Frigore terriâ, sese illicò morituram credebatur. Collegâ vero alibi occupato, Ego incunctanter accersabar, Colore verò Urinæ lateritio, recrudescentiâ Paroxysmorum periodicâ, & Pulsûs celeritate pensitatis, ritè conjicebam hanc Colicam (utur nullum Febrem calorem deprehendere possem, & totum Corpus ingesceret) esse Symptomaticam

maticam è venenato Febris Intermitentis Fermento ortam. Indèque ad Spasmos compescendos, & reliqua Symptomata vehementia inde succrescentia sublevanda, *Clysterem Carminativum* statim injiciendum, atque Pilul. ex *Extrac. Rud. & Laudan.* repetendas, atque totum Abdomen *Panno Wallico Linimento ex Unguent. Dialib. Ol. Lil. alb. & Laterit.* prius illito, calidè fovendum jussi. Unde, sub Vesperam, Alvo iterum cum bombis copiosè subductâ, Agra Sudore universalî perfusa, placidè dormiebat. Mane sequenti verò, ad præcavendam revirescentiam Paroxysmi futuri (annuente Clar. Collegâ) ʒj. *Pulv. Peruv.* tertiâ quaque horâ in formâ *Haustûs* incunctanter exhibendam jussi, donec ʒj. Pulveris absumeretur. Quo factò, sine quocùnque alio Remedio revaluit, neque ullam aliam Morbi recrudescentiam passa est. *Cortex* autem, ex communi nostro consilio, post debita intervalla, iterum iterumque repetebatur.

Historia XVIII.

Dominus *Johnson*, habitans in *London-House-Tard*, Spiritibus à venenato Fermento Febrili plurimum jam lacescit, irritatis atque demum in statum Explosivum

Febris Intermit. sub initium Colicam horrendam simulans.

sivum adactis, dolore Intestinatorum spasmodico primùm leviori, verùm per tri-
dium continuato, corripiebatur, qui tan-
dem quarto die addò levire cœpit, uti
præ horrendis *Spasms*, *Vomitionibus* &
Deliquiis frequentibus, in summo discri-
mine versari videretur, Indèque Medi-
cum magni nominis accersiri curavit;
Qui, postquam *Enemate* Cathartico, Fotu
externo & *Laudano* copiosè ac frequenter
exhibito, Aërum, spatio xxiv horarum
à Symptomatis hisce diris liberasset, nul-
lo respectu ad Febrile Fermentum habito,
ei, quasi in sanum statum integrè restituo,
valedixit. At post inducias xxiv ho-
rarum infidas, Veneno recrudescente at-
que pro gradu virulentiae aucto, Spiritus
jam potius subigente quam irritante;
Ager, à Febre in *Malignam* jam mutatà,
frequentibus Lipothymis, nullis autem
Spasms dolorificis affectus, sese illic ani-
mam missurum credebatur; Indèque Me-
primo mane festinanter advocari ius-
sit. Ego ab Urinâ rubedine tinctâ, Pulsu
celeri, utut debili; *Aphthis* in gutture
succrescere incipientibus, ac *Deliquiis* fre-
quenter recurrentibus, cum nullo dolore
sociatis, monitus, clarè perpexi Vene-
num sub initium morbi mitius (quale
est Fermentum Februm Intermittentium
& Remittentium) in magis malignum dege-

degenerasse, ex vi Spirituum *Laudano* mul-
to obrutâ & oppressâ; dum interea Fer-
mentum Venenatum planè negligere-
tur. Igitur *Vesicatoria* frequentia illico appli-
canda iussi, ut Spiritus exagitarentur, &
flamma in massâ sanguinis denudò exul-
citaretur, & in eundem finem *Bolum* ex
Theriac. Androm. Confess. Alchem. & Pulv.
Chel. Canc. Comp. aa ʒss. confectum,
uniâ cum haustu *Julapii* Cardiaci, sextâ
quâque horâ exhibendam. Unde, die se-
quenti, Pulsus fortio-rem, Deliquia verò,
cæterâque Symptomata minora depre-
hendi; Ager placidè dormiebat; Paroxys-
mus interea, cum levioribus deliquiis con-
iunctus, alternis noctibus recurrebat, &
Aphthæ cum inflammatione, salivatione
& levi singultu (uti assolet) conjunctæ,
per totum Os serpebant. *Tincturam* igitur
Corticis sæpius & copiosus exhibendam,
Gargarismos, cæterâque pro re natâ præ-
scripti: Uti verò *Bolorum Alexipharma-*
corum & *Julapiorum* Cardiacorum conti-
nuato, tandem, spatio sex dierum, mirum
in modum misellus Ager revalescebat.
At quia Paroxysmus, tempore solito, ad-
huc recurrebat, eam magno successu *Corti-*
cis substantiam exhibendam, & quartâ
quâque horâ repetendam iussi modo se-
quenti. R. *Aqu. Cardu.* ʒij. *Epidem. Sy-*
mp. Caryoph. aa ʒij. *Cortic. Peruv. Elect.* ʒ

Et Subtiliss. pulverisat. ℥ij. Theriac. Androm. ℥j. M. F. Haustus. Cum ab his serè in statum *ἀνταρξίας* redigi videretur, insigni & perpetuà *Salvatione* Natura per ductus salivales virulentiam, quasi Criticè, propellere moliebatur. Quocirca ad delitescentes Veneni reliquias penitus subigendas, Haustus Febrifugos bis scil. vel ter in die, ad spatium bidui, adhuc, repetendos duxi, unde Ager, Urinà, Pulsu, Temperie, & Appetitu, integrè restitutus, ex Orci faucibus liberatus, plaudentibus & mirantibus Amicis, convaluit.

Historia XIX.

Febri Intermitte
ntes
Spasmos
Lumborum
& Abdo
minis, &
dolores
parvos si
mulans.

Uxor Domini *Gamble*, habitantis in Platcà dictà *Foster-Lane*, die *Januar. 24. 1690.* quinto ingravitationis suæ Menſe, immani dolore Lumborum primum correpta, dein Spasms dolorificis quasi circumcincta, utut Alvim, more solito, quotidie deiceret, *Vomitione* tamen affecta, ingesta quæcunque, illico rejecit, atque, præ vehementi Spasmodum, serè perpetuò ad modum parturientis, gemens vociferabatur. Post triduum hæc Symptomatis penè confecta, Obstetricem accersivit, ex cujus consilio, ad *Abortionem* præveniendam, ℥vij Sanguinis è brachio misit, Dolore

Dolore autem nullatenus inde mitigato, Ego die 28, suadente Obstetricæ, advocatus sum: Ubi autem ex Pulsu, Temperie, Lingua, & Urinà Febrem præsentem senserim, & ab Astantibus narratum sit, dira hæc Symptomata, à primo morbi insultu, alternis diebus, more Paroxysmorum, repullulasse, & Obstetrix, exploratione factà, Os uteri internum strictissimè clausum esse affirmaverit, nec guttula una Sanguinis menstrui effluxisset, Jure merito opinatus sum Spasmodicos hosce dolores non esse uterinos, & *Abortionem* præſagientes, verum Intestinales, Spiritibus à Fermento Febrili irritatis, & sese in hisce partibus expandere conantibus. Indèque *Venassectione*, ad efferum hunc motum Spirituum compescendum, celebratà, Haustum Febrifugum illico, cum Pulv. Corticis 3j. propinandum jussi, atque, tertià vel quartà quaque horà repetendum, ad Fermentum venenatum eliminandum; singulis Dosibus addendo *Laud. liq. Helmont.* gutt. xiv. ut, Spasms inde sedatis, Remedium, suapte naturà ingratum, in ventriculo nauseabundo & vomituriens melius retineretur. Postridie Agram inveni serè *ἀνταρξείῳ*, atque à Spasms dolorificis prorsus liberatam. Quandoquidem verò tædio Pulveris in proprià substantià exhibiti jam afficiebatur,

tur, *Tincturam* nostram *Corticis* in ejus locum substitui, cum *Laudano* quartâ quâque horâ repetendam ut prius. Die autem sequenti, recrudescente Paroxysmo, quadantenus febricitare cepit, non autem *Spasmi* dolorificis & Vomitione uti antea afflicta. Quocirca repetitionem Haustuum Febrifugorum ad sex vices iterum præscripsi, adjiciendo alternis Haustibus tantillum *Laudani*, nè forè revirescerent *Spasmi*. His autem absumptis, sine additamento cujuscunque alterius Remedii, prorsus revaluit *Ægra*, Appetitus, & Urinâ integrè restituebantur, nec minimum Abortus Symptoma apparebat.

Uxorem Domini *Moodey* habitantem in Plateâ dictâ *Fanchurch-street* iisdem Symptomatis, & animi insuper Deliquis laborantem, à septimo mense gravidam, hoc ipso Anno, eadem ferè Methodo liberavi; Quæ macientia licet, elumbis & valerudinaria fuerit, tandem, tempore debito, vivum infantem peperit, & hucusque benè valet.

Historia

Historia XX.

Domina *Hammis* sexagenaria, habitans *Febris Intermit.*
in vico dicto *Bull-and-Mouth-street* (cum *sub larvâ*
jam per multos retroactos annos, *Tussi* & *doloris*
Pulmonum infarctui, *Colicæ* ventriculi, ac *punctorii*
lætero frequenter recurrentibus, ex obstru- *lateralis*
ctione Hepatis obnoxia, valetudinariò ad- *(vespæ*
modum degisset) postquam per v. vel vi *diurnæ)* diu
dies dolore punctorio Hypochondrium *latitans.*
dextrum occupante afflicta fuisset, die
Martii 26. 1690. à Me opem petiit, de
hoc Symptomate duntaxat conquerens:
Ubi autem observâssem eam more solito
vestitam, carnibus vescentem, & in cubi-
culo obambulantem, neque ullo insigni
indicio, ex Tussi, Respiratione, Palu,
Lingua, vel Temperie *Febrem*, *Pleuriti-*
dem, vel *Peripneumoniam* dignoscere vale-
rem; Urinam autem multum tinctam,
& in colorem lateritium præcipitatum
vidissem, ratus hoc Symptoma ab He-
patis Affectione oriundam, ad *læterum* tra-
visse viam, jussi ut 3x. Sanguinis illico è Cu-
bito dextro detraharentur; & Cochleare
unum *Linctus* sequentis cum 3iv. *Apo-*
tematis calidi quartâ quâque horâ exhibe-
retur. R. OL. Amygd. d. rec. Syrup. ex
Erysim. aa ʒiſſ. Sacchar. Crystall. alb. ʒiſſ.
M. exactissime. F. *Linctus*. R. Rad. *Pe-*
troſelin.

trofelin. Fenicul. Gramin. Asparag. Cicbor.
aa ʒij. Rad. Curcum. Cortic. interior.
Berber. aa ʒj. Uvar. Corinthiac. ʒij. Ra-
jur. C. C. Ebor. aa ʒʒs. Croci in nodulo li-
gat. ʒʒs. Sem. Anis. ʒj. Cog. in Aqu. F. q. f.
ad ʒijj. Sub finem ebullitionis addendo
Vin. Alb. ʒviij. Colature adde Aqu. Lum-
bric. Mag. Syrup. e V. Radic. aa ʒijj. M. F.
Apozema. Die autem 27. quum ex dif-
 ficili Respiratione Pulmones etiam affe-
 ctos esse, simul ac Hepar suspicarer, iussi
 tres *Pilular. seq.* horis medicinalibus de-
 glutientes e Cochleari Linctus, superbi-
 bendo haustum *Apozematis*, & pannum
 Wallicum linimento sequenti imbutum
 calide ad partes affectas applicandum.
R. Milleped. præpar. ʒʒs. Ammoniac. de-
purat. ʒij. Flor. Benzoin. ʒʒs. Extract. Croc.
Balsam Peruv. aa gr. v. Balsam Sulph.
Terebinthinat. q. f. M. F. Pil. medio-
eres deaurand. R. Unguent. Dialob. ʒʒs.
Ol. Lil. alb. Laterit. aa ʒijj. M. F. Li-
niment. Die autem 28. Cum ex Dysp-
 naæ cum dolore conjuncta suspicatus sim
 obstructionem Bronchiorum a phlegmate
 viscido Symptomati huic pertinaci anam
 dedisse, *Apozema* sequens præscripti co-
 piose propinandum. *R. Decoct. Pectoral.*
depurat. ʒijʒs. Tinctur. Croc. ʒj. Syrup. e
V. Rad. ʒʒʒs. M. F. Apozema. Vigiliis
 etiam, & Febriculæ præsentis indicantibus,

Bolum

Bolum sequentem una cum haustu *Apo-*
zematis Pectoralis, horâ somni degluti-
 dum iussi: *R. Theriac. Androm. ʒʒs. Pulv.*
e Chel. Canc. Comp. gr. xxv. Syrup. Ca-
ryoph. q. f. P. Bolus. Die 29. ad lubri-
 canda Bronchia, Alvi adstrictionem tol-
 lendam, & inde dolorem mitigandum præ-
 scripsi *Cochl. ʒj. Ol. Lini* recens sine igne
 extracti, secunda quaque horâ, una cum
 haustu *Apozemat. Pectoralis* ministrandas;
 & horâ somni, Febriculæ gratiâ & *Vigi-*
liarum, Bolum Theriacalem repetendum.
 Die 30. quum radio *Olei Lini* affecta fu-
 isset, atque gradus Dyspnæe serè in *Asthma*,
 forsân à *Bolo Theriacali* exhibitò & repe-
 tito auctus id requireret, lenem Vom-
 itionem cum *Oxymel scillitic. & Aqu. Cinam.*
fort. aa ʒj. ciendam, & Linctum una cum
Apozemate Pectorale continuandum iussi,
 atque inde Respiratione multum liberiori
 factâ, eandem *Mixturam Emeticam*, ipsâ
 Agra petente, die 31. repetendam, &
 Fluxu Alvi nimio jam suadente, *Bolum*
Theriacalem iterum horâ somni præscripti
 sumendum. Die 1. *Aprilis*, ubi Langu-
 rem senseram una cum Febre auctum,
 Cochlearia *iv. vel v. Julapii Cordialis*
 sequentis ad libitum propinanda iussi.
R. Aqu. Meliss. Ceras. nigr. aa ʒiv. Aqu.
Cinnam. bord. Epidem. aa ʒij. Marg. præ-
parat. ʒʒʒs. Sacchar. alb. ʒv. M. F. Julap.
 R San-

Sanguinis etiam *zviij.* illicò è brachio de-
trahendas: Et ad infarctionem Pulmo-
num miuendam *Rad. Ireas; Enul. Cam-
pan. aa ʒss.* Ingredientibus *Apozem.* Pe-
ctoralis adjiaciendam; atque *ʒss.* Pulveris
sequentis quartà quâque horâ in Coch-
leari *Julapii* exhibendam. R *Coral. Rub.*
Marg. præparat. Pulv. è Chel. Canc. Comp.
Salis Prunel aa ʒss. M. pro iv. Chartu-
lis, & denique, in subsidium generis Ner-
vosi (quod jam laborare incipiebat) *Ve-*
sicatoria duo ampla & acria ad interna
brachia applicanda. Die secundo *Aprili*,
phlegma glutinosum Pulmonibus impa-
ctum copiosâ *Apozematis* sequentis exhi-
bitione diluere, & temperare tentavi.
R *Rad. Scorzoner Edispan. ʒij. Liquir. ras.*
ʒss. Uvar. Corintbie. ʒij. Cog. in Aqu.
Ford. q. s. ad ʒiij. Colaturâ adde Syrap.
ex Acetositate Citri Viol. Balsamic. aa ʒls.
M. F. Apozema. In subsidium autem
Tussis & Vigiliarum (quæ jam urgebant)
Bohum sequentem horâ somni præscripti.
R *Tiberiac. Androm. Balsam Lucetel aa ʒss.*
Conserv. fruct. Cynosbat. ʒi. M. F. Bohus.
Hoc pacto, dolè & arguè delirans,
quippe salâ principia ponens, & appa-
rentibus Symptomatis deceptus, Agram,
Febre, Vigiliis, Deliriis ac dolore penè
confectam ad Orci sauces duxeram, donec
Febre, quotidianis & statis periodicis Pa-
roxysmis

roxymsis jam tandem typum ac genium
suum palam prodente, suspicatus sum
Fermentum Febrile Venenatum delitesc-
cens, & Spiritibus implicitum, Sympto-
mati huic dolorifico admodum molesto,
ansam præbuisse. Quocirca (annuente
Cl. Collegâ D. D. *Hulsio*, qui mecum in
consilium vocatus est) ad nilum Spiri-
tuum esserum (quem causam esse dolo-
ris deprehendi) minuendum, die tertio
Aprili, *Venassectionem* iterum in brachio
celebrandam jussi; & ad seminium vene-
natum delendum, *ʒxij. Cortic. Peruv.* cum
æqualibus partibus Sacchari albi commixti,
partitis vicibus, sc. *ʒij.* quartâ quâque
horâ exhibendas, & *Pannum Wallicum*
Oleo Palmitis illitum ad partem affectam
calidè applicandum: Et in *Languioris* re-
levationem *Cochl. iv.* vel *v. Julapii* se-
quentis ad libitum sumenda. R *Aqu.*
Meliss. Ceras. nigr. aa ʒiv. Epidem. ʒij.
Confect. Alchem. S. Moscho ʒij. Fol. Aur.
nº j. Syrup. Caryoph. ʒi. M. F. Julap.
Hisce finitis, die quinto, præter speciem
Amicorum, aut meam, conspexi Agram
amertiv, placide dormientem, hilarem,
vegetam, à Symptomatis universis, &
dolore ipso penè liberatam; Ideo quæ dun-
taxat repetitionem *Linitus* ad expectora-
tionem promovendam præscripti, & *Boli*
Balsamici hora somni exhibendi. Die

sexto autem, Ubi gradum Febrilis caloris quendam leviorē jam restantem, atque cum Tussi conjunctum observāsem, jussi *ziv. Tinctura Corticis* *z.* Apozematis noctis Febrifugi, ad reliquias venenati Fermenti delendas, quartā quāque horā exhibendas & *Bolum Balsamicum* horā somni ministrandum. De septimo Febre jam planē profligatā, *Pilulas narcoticas* sequentes præscribere jam ausus sum, horā somni sumendas; ut Spasmi & reliquia Doloris lateralis inde penitus tollerentur. R *Pilul. è Cynogloss.* gr. viii. *Extract. Croc.* gr. ij. *M. F. Pil.* ij. deaurand. Nō autem Pulmones inde lacerati quicquam detrimēti paterentur, *Linctum Pectoralem* repetendum, eumque sæpius Coctileatim exhibendum jussi. Die octavo, quia *Pilulæ* nocte præcedenti præscriptæ ex sententiā successerant, eas iterum horā somni repetendas duxi; et die nono, quando quidem venenati Fermenti revirescentiam jam futuram suspicabar, *Bolum* sequentem ter die deglutendum jussi. R *Pulv. Subtiliss. Cort. Peruv. Elect.* *zj.* *Sacchar. alb.* *zls.* *Ol. Amyg. d. rec.* q. l. *M. F. Bolum*, addendo semper dosi nocturnæ *Laudan. liq. Helmont.* gutt. xiv. Decimo autem die, ubi Agram, more Hytericorum, strangulatione quādam levi affectam observāsem, duas *Pilulas* sequentes, quartā quāque

quāque horā exhibendas præscripsi, una cum *ziv.* vel v. Apozematis. R *Ammoniac. Gum. Galban.* aa *zls.* *M. F. Pilul.* xiv. deaurand. R *Rad. Scorzoner Hispan.* *zls.* *Ovar. Corinthiac.* *zj.* *Liquir.* *zls.* *Cog. in Aqu. Hord.* *lbj.* ad *lbjls.* Colaturā adde *Tinctur. Croc.* *zj.* *Syrup. de Erysim.* *zj.* *M. F. Apozema.* Insarctione autem Pulmonum, ac diminuto appetitu id suadentibus, die xii. Agram in aërem rusticānum dimissi, hāc lege, ut, quamdiu, ob *Tussis* & *Dyspnœæ* gradum leviorē adhuc restantem necesse foret, tres *Pilul.* sequentes, omni mane deglutiret. R *Ammoniac. depurat. Flor. Benzoin.* aa *zls.* *Bals. Sulphur. Anisat.* q. l. *M. F. Pilulæ* mediocres deaurandæ. Atque omni nocte gr. viij. *Pilul. è Cynogloss.* Et denique ad revirescentiam venenati Fermenti prævenientiam, post x dies *Pulver. Febrifug.* *zvi.* repetere partitis vicibus; *Emplastrum* etiam *Paracels.* & de *Mintio* aa p. æqu. commixt. partibus diuturno dolore labefactatis superimponi jussi. Unde, brevi, præter spem Amicorum, integrè restituta est, & hucūque optimā valetudine utitur.

Historia XXI.

Febris In-
termittens
primo in-
sultu Perip-
neumoniam
acutissi-
mam simp-
lans.

Faber Lignarius habitans in vico dicto
Cursiter's Alley, circiter Annum Dom.
1684. horis matutinis, Horrore, Frigore,
& inde, Doloze lateris sinistri aded excru-
dante corripiebatur, ut sub vesperam
ejusdem diei, præ vehementiâ Spasmo-
rum, universim algens, imbecillitate con-
fectus, & more Peripneumonicorum, penè
suffocatus, Me diligenter accersiri jussierit,
singulis momentis sese animam efflatu-
rum credens: Ex Tussi autem inani (cùm
advenissem) suppressâ, & anhelosâ respi-
ratione, Proclivitate ad vomendum, &
doloze intensissimo regionem Pulmonum
& Pleuræ occupante, probè intellexi cun-
ctâ hæc Symptomata dirissima, & præ-
sertim spasmodicam Pleuræ & Pulmo-
num constrictionem, ortum duxisse è
veneno Febrili cum Spiritibus implicito.
Indèque, post Ephemæris Carminativi re-
jectionem, Sanguinis è brachio lateris do-
lentis ad impetum Spirituum demulcen-
dum 3x. detrahendas jussi; Spasmi do-
lorificis, Madore frigido & Pulsu Agri
formicante non obstantibus. Ad solutio-
nem Spasmodicam ulterius promovendam
Forum præscripti ex Rad. Petrofelia. Fa-
nic. Semin. Lin. Fenugr. Flor. Chamamel.

℞.

℞ Melilotæ in Aqu. Coctis conficiendum,
atque in Vesicâ Bubulâ sumptuâ calidè
ad partes affectas applicandum, & in
ejus locum (quoties eum amovere vi-
sum fuerit) Pannum Wallicam calidè il-
litum Linimento ex Unguent. Dialth. Ol.
Lil. alb. & lateris. aa p. æqu. substituen-
dum; Et dein ad Orgasimum Spirituum
ampliùs compescendum gutt. xv. Laudan.
liqu. in Haultu Julapii Cordialis exhi-
bendas, & quartâ quâque horâ (si dolor
perseveraret) repetendas. Ad lubrican-
das autem fistulas Pulmonares, quò fa-
cilius phlegma bronchiis impaſsum re-
jiceretur, jussi, ut Linctus ex Ol. Amygd.
d. rec. Syrup. Capil. Ven. aa ʒiʒ. Sacchar.
Crystal. alb. ʒiʒ. Cochleatum deglutiretur
quartâ quâque horâ, superbibendo ʒiv.
Apozematis calid. ex ℞iʒ. Decoct. Pecto-
ral. deparat. Tinctur. Croc. ʒi. & Syrup.
Capill. Ven. ʒiʒ. Effero Spirituum nûm
inde sedato, & solutis Spasmi, Pulsus
statim augebatur; Ager à Doloze libera-
tus universim incaleſcere, & ab expan-
sione Spirituum evidentèr Febricitare in-
cepit, unde tandem post mediam noctem
Sudore calido persusus, Respiratione al-
levatâ, & viribus instauratis, finito Pa-
roxysmo, obdormivit. Inſpectâ autem
Urinâ die sequenti multum tinctâ & la-
teritiâ, illud Haultum Febrisfigum Cortice

R 4

im-

impregnatum iussi exhibendum, ad re-
crudescentiam Paroxyismi expectati ante-
vertendam: & quartâ quâque horâ repe-
tendum (addendo semper Haustuî no-
cturno *Laudan. Londinens. gr. j.*) donec
Urina (quod spatio bidui evenire obser-
vavi) tandem colorem naturalem recu-
peraret & contentis debitis saturata red-
deretur. Quo pacto, Agrum quarto
die, sine quâvis morbi revirescentiâ planè
convalescentem, cibo Euchymo nutrien-
dum Adstantium curæ tradidi, nec quie-
quam ampliùs præscripsi præter Corti-
cem post decem dies repetendum, ut ven-
enati Fomitis recrudescentia anteverte-
retur. Hoc verò Consilio posthabito,
pœnas post duas hebdomadas luebat, re-
cidivatione Febris Tertianæ legitimæ,
cum diris verò Symptomatis, ut prius,
non sociatæ, quam repetitione *Corticis* fa-
ciè admodum & perfectè curavi; Et
Ager hucusque (quantum scio) firmâ
valetudine utitur. Eâdem planè methodo
insuper *Vitriarium* habitantem in Burgo
dicto *Southwark*, & *Viduam* in Parochiâ
Sanctæ Helenæ minoris, & pleròque alios
(quos recensere nimium esset) Sympto-
matis horrendis *Peripneumoniz* acutissimæ
correptos, usque diù, in Februm Inter-
mittentium initis, protensis, feliciter, at-
que spatio brevissimo curavi.

Historia

Historia XXII.

Tindlor Pannorum in vico dicto *White-Febris In-*
Crafts-street, à frigore sæpiùs suscepto, ^{termittens}
dolore *Rheumatico* serè universali, per ^{Rheumaticis}
omnes artus hinc inde versatili correptus; ^{mum simu-}
Ubi præ gradu doloris Spasmodici *Deliquium* sæpenumèrò perpeßus, de viâ de-
sperare cœpisset, tandem Me advocavit.
Cum autem observâsem Urinam pro-
fundâ rubedine tinctam, aëri expositam
sedimentum lateritium deposuisse; Atque
ab Adstantibus narratum esset, Dolores
statis periodis, singulis scil. vel alternis
diebus, augeri solere, atque summâ A-
gritudine concomitante exacerbari (utut
ex Pulsu vel Temperamento certa indi-
cia Febris, præ Symptomate vehementi,
deprehendere haud potuerim) ritè de-
crevi *Spasmos* hosce dolorificos ortum
suum duxisse ex venenato *Febris Inter-*
mittentis Fomite Spiritum animale
adèò irritante, ut ad gradum usque Ex-
plosionis adversùs venenum, præsertim in
Paroxyismo, sese expandere moliretur. Quo-
circa in præsens dolorum levamen ʒxii.
Sanguinis è brachio illic detrahendas
iussi, atque post intervallum sex hora-
rum *Vomitum Antimoniale* mitius pro-
pinandum; Quo pacto *Spasmi* derepentè
minui

minui cœperunt: Ut autem Morbi fundamenta penitus eruerem 3i. *Corticis* cum guttis aliquot *Laudani liquidi* tertiâ vel quartâ quâque horâ exhibendâs iussi; eo modo subactionem Veneni morbifici moliens, nè Spiritus inde recens irritati novum Paroxysmum reducerent. Postquam sesquiuinciam *Corticis* (qui genuinus eo tempore erat ac *Vegetus*) devorâsset, illicô, absque quocûnque alio Remedio ministrato, à *Febre* ac *Spasms Rheimaticis* liberatus, Urinâ ac Appetitu derepente restitutus, revaluit Ager, nisi quod hebes & quadantentis attonitus per triiduum manebat, Spiritibus animalibus à *Laudano*, plus quam à Fermento Febrili depressis. A quo Symptomate, applicatio *Vesicatoriorum*, prorsus liberabatur, licet post xiv dies elapsos, quamprimum scil. energia *Corticis* deficere cœperat, deinde recidivationem *Rheimatismi* perpessus sit, quæ æquè facili *Cortice*, post *Phlebotomiam*, repetito (nullo alio Medicamento exhibito) brevi sanata erat, uti iis accidere solet, qui Febris Intermittentis revirescentiâ afficiuntur.

Historiam Domine *Lane* congenerem notavi in *Phthisiologie nostræ*, lib. 3. cap. xi. Verùm nimius Lectori viderer, si recenserem singulas Historias quas observavi huc spectantes, quæ penè innumeræ sunt.

sunt. Plures autem ejusmodi, posthæ Graphicè descriptas inveniet Lector sub Titulo Febris *Sive* *Scarlatinae*, ac *Rheimaticæ* comprehensas.

Historia XXIII.

Dominus *Dan Tinctor* Sericorum, habitans in vico dicto *Noble-street*, Vir quatermitemens *sub larvâ* *Febris* *Scarlatinae* *ac Cholerae* *Morbi delitescens*.
dragenarius, à Frigore frequenter suscepto, demùm Mensis *Maii* die 7°. 1690. ac si à Toxico quodam sumpto Venenatus, vehementi Agritudine, immani Vomitione ac Dejectione, Torminibus immensis, ac universali *Rheimatismo*, sive *Spasms* totum Corporis habitum cruciantibus illicô corripiebatur, Cutis rubedine intensâ ubique perfundeabatur, Urina erat non tantùm rubra sed etiam contentis saturata; Paroxysmus ferè ad horas x durabat, atque tandem Sudore copioso exceptus finiebatur, utut absque evidenti quocûnque Algore, Horrore, Oscitatione, cæterisque Febris Intermittentis Symptomatis usitatis invasisset. Die nono, eadem fere horâ diei, inexpectatò recrudescēbat Morbus, cum prioribus Symptomatis addo vehementibus ut illicô sese animam expiraturum fore crederet Ager, indeque me protinûs advocari jussit. Ad Spirituum explosionem nimiam com-

compefcendam, ac dolorem vehementem inde auctum leniendum 3x. Sanguinis è Cubito mox detrahendas curavi; Atque deinde *Bolum* fequentem ad Sudores ciendos exhibendum (quo citius præfens Paroxyfmus finiretur.) una cum *Julapio* temperato, de quo poft *Bolum*, atque etiam ad libitum Coch. iv. vel v. fumeret, & ut, durante Paroxyfmo, à cerevifiâ abftineret, contentus *Aquâ Pulli*, *Decocto Albo*, &c. R *Theriac. Androm.* 3ß. *Pulv.* è *Chel. Cancr. comp.* aa ʒj. *Syr. Caryoph. q. f. M. F. Bolus.* R *Aqu. Meliff. Ceraf. nigr.* aa ʒiv. *Epidem.* ʒij. *Syrup. Caryoph.* 3x. *M. F. Julap.* Finito autem Paroxyfmo, ad Fomittem Venenatum fubigendum (ut recrudefcentia morbi præcaveretur) Haufum Febrifugum fequentem horâ fomni propinandum præfcripfi, repetendumque, Aurorâ fequenti, atque deinceps quartâ quâque horâ, fempè addendendo Haufui nocturno *Laudan. Londienf.* gr. j. ad cohibendum Spirituum Orgafmum, & præcavendum dolorem ventriculi ac Inteflinorum Spafmodicum, modo Paroxyfmus reverteretur. R *Aqu. Card.* ʒij. *Aqu. Epidem. Syrup. Caryoph.* aa ʒij. *Pulv. Subtiliff Cortic. Peruv. Eleët.* ʒj. *M. F. Haufus.*

Verum quia *Cortex*, quem Pharmacopola paraverat, fuit minùs vegetus ne

ne dicam planè effactus, Die undecimo, eadè fere horâ diei, novum Paroxyfmum Ager perpeffus eft, non autem tamdiu protracum, neque equidem Symptomatis ità vehementibus ftipatum ut priùs. Indèque *Julapium* fequens, durante Paroxyfmo, fæpiùs propinandum præfcripfi. R *Aqu. Meliff. Ceraf. nigr.* aa ʒiv. *Epidem. Cinnam. Flord.* ʒij. *Pæon. comp.* ʒß. *Marg. præparat.* ʒiß. *Sacch. alb.* 3v. *M. F. Julapium.* Juffi etiam *Corticem* magis vegetum à Pharmacopœcio parandum, atque ut Ager in ejus ufui, durante Paroxyfmorum intervallo, diligentiffimè perfifteret ut priùs, *Maii* vero 13°. à Paroxyfmis prorsùs liberabatur, atque planè convaluit, utut ob neglectam repetitionem *Corticis*, quam præfcripferam, poft duas hebdomadas, recrudefcente Febre Intermitente, licet non ita diris Symptomatis ftipatâ, probè fenferit fefe pœnas hujus negligentie, jure merito dediffe. Repetito autem deinde Curfu *Corticis* bis terte, poft debita intervalla, firmam valetudinem recuperavit, & eâ adhuc (quantum ego fcio) utitur,

Historia

Historia XXIV.

Febris Intermit-
tens sub larvâ
Febris
Scarlatine
& Vomiti-
onis diu
latians.

Dominus Langley habitans prope Hospitium dictum *Bridewell*, Ubi à Frigore suscepto, valetudinarîo ad unam vel alteram hebdomadam degisset, tandem *Nauseâ*, Agitudine & Vomitione per quadri-
duum continuatâ affectus, atque etiam *Efflorescentiâ*, per horas quatuor à primo decubitu, singulis noctibus recurrente, & Febrem *Scarlatinam* simulante, per totam Cutim sparsâ, unâ cum *Pruritu*, ac Calore inflammatorio admodum molesto afflictus, à Me nuperrimè opem petiit. Symptomatis autem seriò pensitatis, præsertim ubi Urinam multâ rubedine tinctam & contentis saturatam inspexeram, Fermentum Febrile Fomitis Intermit-
tentium æmulum percepi. Indèque ad demulcendam irritationem Spirituum præternaturalium à veneno inflammatorio ortam, & massæ Sanguinis communicatam, ut xiii. Sanguinis è brachio illic extraherentur, iussi, utque alvus mane sequenti xiv. Decoct. *Amari* & *zss.* Syrup. de *Spin. Cero.* subduceretur. Ne autem Spiritus ab hisce evacuationibus depressi, Veneno eliminando prorsus impares red-
derentur, & Morbus inde in Malignum mutaretur; *Bolum Cardiacum* præscripti è

Theriac.

Theriac. Androm. S. Pulv. è Chel. Canc. comp. zss. confectum, horâ somni, post Venæsectionem exhibendum, itidèmq; post purgationem repetendum, & *Julapium Cordiale* temperatum ad libitum propinandum. Denique posthæc Unciâ unâ *Corticis Peruv.* formâ *Agro* gratissimâ, partitis vicibus, ad spatium xxiv horarum, Fermentum Febrile aggressus sum. Ager verò à *Nauseâ*, *Vomitione*, *Pruritu*, cæterisque Symptomatis molestis liberatus, Urinâ ac Appetitu restitutus, spatio tridui integrè revalescebat.

Historia XXV.

Accessit Anno Dom. 1680. ad invi-
sendum Filium Reverendissimi D.D. *Fowler*, nunc *Episcopi Gloucestrensis*, Puerum circiter annos xii natum; Eum ob-
servavi summo stupore correptum, ster-
tentem, cæterisque *Apoplexiæ* fortissimæ
Symptomatis affectum: Et à somno isto
profundo, *Phlebotomiâ* in Venâ *Jugulari*
celebratâ; applicatione *Cucurbitularum* in-
tra Scapulas cum Scarificatione profunda,
Injectione *Enematis* acris, exhibitione *Po-
tionis Cathartice*, *Vesicatoris* frequentibus,
Sternutatoriis aliisque ejusmodi Remediis
evacuantibus ac Stimulantibus Puerum
excitare satègi. Die sequenti cum inveni
(mirum

Febris In-
termittens
Apoplexi-
am simu-
lans.

(mirum dictu) non tantum expergescendum, verum etiam, absque minima hebetudine, erectum in lecto sedentem, atque cum focis ludentem, à Febre perfecte liberatum, ac victum petentem. Postridie autem, eadem ferè horà diei, advocatus, ubi eum *Apoplexiâ* iterum, ut prius, laborantem observassem, Methodo prius memoratâ *Apoplectica* Symptomata sustuli. Observatione hac bis factâ, nullus dubitabam Fermentum *Febris Intermittentis* sub Proteiformi hac larvâ delitescens, *Apoplecticis* huius Symptomatis ansam dedisse, neque absque venenati huius Fomitis subastione, revirescentiam *Apoplexiæ* præcaveri posse. Quocirca (annuente Collegâ meo eximio D. D. Daniele Cox, qui jam mecum in consilium adhibitus erat.) Statutum est, Prophylaxeos gratiâ, *Corticem Peruvianum* in Paroxysmi intervallo copiosè ministrandum esse. Quo exhibitò, *Apoplexia* nunquam iterum rediit, utut Puer, post unam vel alteram hebdomadam elapsam, Paroxysmos aliquot *Febris Intermittentis*, primum *Tertianæ*, dein *Simplicis Quotidianæ* perpeßus sit; à quibus, repetito usu *Corticis*, facillimè liberabatur.

Historias ejusmodi plures sub finem Capituli de Febre *Apoplectica* & *Paralytica* videre est.

Historia

Historia XXVI.

Circa Annum 1683. nuntiatum est, ^{Altera Ex. 1a. not.} Avunculum meum Dominum Izatt (qui ferè per annos xv. retroactos obesus, hebes & somnolentus fuerat, & jam annum Atatis sexagesimum quartum agebat) post triduum valetudinariò translactum, demum *Apoplexiâ* correptum fuisse in Domo meâ rusticânâ, cum ibi loci Febres Intermitcentes, constitutione aeris conspirante, Epidemicè grassarentur: Ego quippe multis negotiis Londini implicitus, impetravi à Fratre meo dilectissimo atque Collegâ Cl. D. D. Tyson ut eum inviseret, quod libenter fecit, instructus prius Laticola ad extrahendum sanguinem (si visum fuisset) *Vesicatoriis*, *Fulapio Cephalico*, *Pilulis Catharticis*, *Sternutatoriis*, aliisque ejusmodi Medicamentis in curatione *Apoplexiæ* necessariis. Insuper Me suadente, Unciam unam *Corticis* Peruviani secum tulit, quem (cæteris omnibus posthabitis) jugiter ingerendum consilium, modò, ex spontaneâ Symptomatum *Apoplecticorum* remissione id fieri posset. Rite etenim conjiciebam, ex Constitutione tunc temporis Epidemicâ, atque Apparatu *Apoplexiæ* præcedente, gravem hunc Morbum potius Symptomaticum esse ac

S

à Fer.

à Fermento Febrili ortum, quàm primarium atque genuinum; Proindeque deficiente Paroxysmo, inducias ultrò concessum esse. Uti è contrà, si Morbus fuisset primarius, ob Ætatem Agri proveciorem, atque stuporem solitum, & habituaem, planè functum fore, atque supra Medicinæ Sphæram positum. Clariss. D. D. (itincere jam peracto) ubi, ob omnium Symptomatum remissionem, observasset Agrum quadantenus à somno ac stupore ultrò reslitutum, atque sensus, hebetioris licet, competentem, indeque Pulveri deglutiendo parem: spatio sex horarum 3j. *Corticis* ei ministrari curavit (cæteris omnibus ad *Apoplexiam* spectantibus posthabitis) unde, licet post bihorium, Paroxysmum Febris Intermittentis legitimum perpeffus sit Ager, nullis Symptomatis Apoplecticis denuo tentatus est, atque eundem in posterum, absque exhibitione cuiuscunque alterius Remedii, per tres vel quatuor Hebdomadas à Febre liber mansit; utut per totam hyemem insequentem, recidivationi Febris Intermittentis simplicis, jam Quotidianæ vel Tertianæ, jam Quartanæ sæpenumero obnoxius fuerit. A quâ tandem, vernâ tempestate sequenti, uñ *Corticis* perfecte liberatus optimâ valetudine per plures annos utebatur, multò minò hebes ac somnolentus quàm prius.

Historia

Historia XXVII.

Anno 1690. à Frigore suscepto, Ego *Hemicripse*, ad quatriddum, insolito faciei calore periodico, præsertim à pasto, affectus sum: Dein per tres vel quatuor dies continuos *Hemicraniam* molestant, sinistram capitis partem occupantem, ab octavâ horâ matutinâ ad quintam usque Vespertinam protensam, quotidie patiebar: Quoad cætera firmè valebam, & cum appetitu integro, muniis solitisungebar. Quandoquidem autem hunc Morbum, antehac in aliis, non obstantem repetitâ *Venesèctione*, applicatione *Vescicatoriorum*, *Cucurbitularum*, *Potuum*, *Errhinorum*, *Masticatoriorum*, & exhibitione methodicâ *Catharticatorum*, *Emeticorum*, cæterorumque idgenus, ad mentem Veterum, valde Chronicum & contumacem sæpius observassem; atque molestum hoc Symptoma à Fermento Febrili delitescente subortum esse, suspicatus essem utut nulla Febris præsentis indicia apparerent. Post extractionem 3xii. Sanguinis è brachio sinistro, Pulveris Febrifugi 3j. spatio bidui devoravi. Postquam *Corticis* 3v. absumpsem, dolorem multò mitiorem, die sequenti (periodicè licet & designato tempore recurrentem) passus sum. Pense

S 2

vero

vero absoluto, die proximo prorsus liberatus sum. Post tres autem hebdomadas recrudescere dolor (sicuti in Febre Cortice curata solet) quem non sine *China-China* 3ss. jam superare potui, quippe Vegetam & genuinam penes me tunc temporis non habui. Repetito autem Cortice post duas hebdomadas, Prophylaxeos gratia, hucusque, sine quocunque alio Medicamento exhibito, optimam valetudinem utor.

Ad Dominam *Bodington* habitantem in vico dicto *Lothbury*, *Hemicraniam* periodicam per tres hebdomadas, eodem fere modo assectam, nisi quod, ex mora Paroxysmorum longiori, tandem quadantenus Febricitare inceperit, accersitus sum. Corticis autem ʒi. exhibita, post detractionem Sanguinis, applicationem *Vescicatorii* ad *Nucham*, & *Bolum Theriacalem* prius ministratum, spatium bidui Patiens plane convaluit.

Historia XXVIII.

Febris Intermit-
tens
cum dolore
Nephritico
perpetua.

Dominæ *Fox* Vidua elegans & robusta, quæ à multis retroactis annis affectiones *Hystericas* atque etiam *Nephriticas* post longa intervalla recurrentes perpessa fuerat, & Calculos plures è Renibus excreverat: Et Anno Atatis quadragesimo, fere

ferè ad duodecim Mensium spatium, menstruarum purgationum solitarum omnimodam suppressione laborasset, demum lumborum dolore atroci correpta, incertis Spasmis, verum ut plurimum quotidie revertentibus excruciabatur. Plurimis, illisque maximi nominis Medicis (qui variis methodis, jam ut *Nephriticam*, jam ut Menstruis purgationibus destitutam eam tractarunt) per spatium trimestre incassum consultis; denudò, ubi dolores penè continui facti sunt, atque adeò exacerbat, uti extremæ partes inde algerent, atque præ Spasmodum vehementiam, Mulier ferè perpetuò Lipothymica jaceret, nostram opem petiit. Post rejectionem *Emetici* Carminativi (Spasmi vehementionibus id Indicantibus) Venam lateris affecti in Brachio tundendam, atque Sanguinis ʒviij. illicò detrahendas jussi; Partes affectas etiam, coram luentissimo igne, Linimento ex Unguent. *Dialth. Ol. Lil. alb. laterit.* aa p. æqu. confecto, illinendas; & demum *Extract. Rud. ʒss. cum Laudan. Lond. gr. ʒss.* commixtam, formâ Pilulari in lecto deglutendam præscripsi; atque Apozema nostrum *Nephriticum* ex *Semin. Malv. Alb. &c.* liberè propinandum: Julapium etiam *Hystericum* *Spiritu Salis Armon.* Saturatum sæpius exhibendum jussi. Incassum autem

hæc omnia, quamprimum enim vis *Laudani* anodyna deficere incipiebat, Vomitus, Algor extremorum, Lipothymia, & Spasmi horrendi, ut prius recrudecebant, quos allevare non potui absque quantitate *Laudani* addo largâ & frequenter repetitâ, ut miscella *Ægra*, inde perpetuo delirans, stupida ac attonita jaceret. Ubi autem die tertio observâsem Urinam multâ rubedine tingam, contentis saturatam, ac in colorem lateritium præcipitatam, clarè perspexi Fermentum Febrile (utut ex vehementiâ Spasmodum extrema jam frigerent) sub hisce Spasimis delitescere: Indèque *Hæustum* nostrum Febrisugum *Corticis* ʒj. & *Laudani* liquid. gutt. xx. saturatum statim propinandum; & quartâ quæ horâ repetendum duxi. Unde post horas xxx (restitutâ jam Urinâ in colorem naturalem, atque dispositione ad vomendum præstatum evidâ) Dolor multò magis allevabatur, quàm ubi longè majori *Laudani* Dosi *Ægra* hebetabatur: Appetitu insuper restituto, carnis vefcebatur, atque magis vegeta ac vivax quam antea apparebat. Quandoquidem autem à Spasimis dolorificis immunis non erat, nisi quamdiu *Laudano* repetito Renes sensu privati narcosi afficiebantur, eam, per spatium duarum hebdomadarum, omni die à purgatione libero, in

Balneum

Balneum artificiale ex *Aque* & *Lactis* aa p. æqu. conlectum; Herbis, cæteri quæ Ingredientibus lubricantibus saturatum, quotidie immittendam duxi, ut, lubricatis meatibus urinariis, *Calculi* Renibus aut Ureteribus impacti, faciliùs deturbarentur; & in eundem finem, tertio vel quarto quoque die, *Alvum Bolo Cathartico Lenitivo*, horâ somni exhibitò, & *Aquis Mineralibus* coctis, cum vel sine *Manna*, prout opus fuit, mane proximo subducendam jussi; antè & post singulas purgationes & Balneationes Dosis *Laudani* satis largam ministrando. Unde dolores & Spasmi adeò allevabantur, uti *Fœmina*, quæ priùs ob acutos & vehementes dolores vix à Lipothymiis, vel in lecto, immunis esse potuit, jam non tantùm in cubiculo obambulare, sed etiam foras exiret, atque frequenter (me jubente) Currum, ad extrusionem calculorum promovendam, conscenderet, licet omni nocte dosin *Laudani* largam, ad aetos Spasmos antevertendos, repetendam jussim; atque *Alvum*, post debita intervalla, *Pharmaco Cathartico* leniendam; ne ex ejus constrictione dolor Nephriticus (uti solet) adangeretur; *Cerevisiam* insuper ordinariam, sacculo Ingredientium *Antiscorbuticorum* alterandam, atque *Hæustum* ex *Vini Chalybeati* &

S 4

Decocti

Decocti Amari sine purgantibus aa. ʒiſſ. omni mane à purgatione libero propinandum juſſi. Quippe ex Diatheſi maniſeſto Scorbutica & Hypochondriacà, menſtruis purgationibus ſuppreſſis, æque ac à *Calculus* in Renes aut Uretres impactis, holce *Spasmos* tubertos eſſe jam ſuſpicari cœperam. Hâc methodo *Menſibus* deum reſtitutis, & calculis plurimis maſoribus excretis, prorsus convaluit, & huc uſque à dolore omni libera, plaudentibus Amicis, optimâ valetudine utitur, & hilaris ac vivax muniis ſolitis fungitur.

Eadem ſerè Methodo Coquum habitantem in vico dicto *The Old Change* liberavi ab horrendis Spasimis Calculoſis cum Febre conjunctis.

Hiſtoria XXIX.

Febris Intermit-
tens
Febris
noſtro cu-
rata cum
vires Cor-
ticis deſe-
erunt.

Domina Roſſon, Vetula elumbis ac Paralytica, circiter Annum Dom. 1678. & Etatis ſuæ 67. Febre Intermittente *Tertianâ*, tempore verno, correpta, Cujus Paroxyſmis adco protenſis atque cum diris admodum Symptomatis ſociatis ubi vires ſuas haud pares ſufferendis ſenſit, ſeſe in manus Medici conſueti atque Collegæ mei Clariff. curandam dedit. Ille autem, utut ſenex, atque exercitatiffimus in

in arte Medicinali, quandoquidem vires *Corticis* Febrifugas haud ſæpe explorâſſet, ab ejus uſu planè abhorruit, atque potius *Venaſectiōe*, lenibus *Cathartics*, *Emeticis*, *Pericarpis*, atque longo uſu *Decocti Amari* ſine purgantibus, cæterorūmq; ejusmodi Febrifugorum fallacium ac incertorum, curationem perſiciendam duxit. Inde, ſpatio Lunæ unius, viribus *Ægræ* plurimum attritis, præſertim à Febre jam typum ſuum in *Duplicem Tertianam* mutante, univerſa Symptomata cum ſubito virium collapsu in pejus ruebant; Ego igitur à perterritis adſtantibus etiam accerſebat, ut unâ cum Clariff. Collegâ de novâ curationis methodo inſtituendâ conſulerem. Ego autem, experienciâ virium *Corticis* multiſariâ ſtetus, animum dedi Cl. Collegæ, ut lubentiſſimè vires ejus in hâc *Vetula* experiretur, non obſtante proveciori ejus *Ætate* ac *Paralyticâ* affectione, quas ob rationes hætenus cum præſcribere non auſus fuerat. *Cortice* autem ad 3vi. ſpatio tridni exhibitō ac devorato, planè convaluit *Ægra*, quocirâ, ne officiōſus viderer, Memet ultrò ſubduxi, atque *Ægram* in Cl. Collegæ manu reliqui, poſtquam eum clam monuiſſem ulam *Corticis*, ad recidivationem antevertendam, poſt debita intervalla repetendum eſſe. Verum hoc ſano Conſilio (utrum *Ægræ*

Agræ vel Medici culpâ nescio) posthabito, sæpius, scilicet post intervalla unius, duorum, vel trium Mensium, ad spatium sesquianni recruduit Morbus, toties à *Cortice* profligatus, quoties eum revirescere contigerat: At seminum penitus hucusque deletum non erat. Unde Anno 1679, mediâ hyeme, Ego solus à Vetulâ perterritâ, attritâ & imbecillitate penè confectâ advocor, ubi vix ulla spes revalescentiæ affulsit, unoquoque Paroxysmo cum diris Symptomatis sociato, & jam singulis diebus revirescente, atque ad spatium horarum xvij. vel xx. protenso. Invenio Mulierem præjudicio adversus *Corticem* præoccupatam, quippe duas ejus libras, ad minimum, nullo cum fructu sese devorasse affirmabat, & ego ipse observaveram ab uncia unâ *Corticis* vix unum Paroxysmum differri potuisse; adeo sese Vetula huic Remedio assuefecerat. Statutum est igitur in gratiam Mulieris, ut ut Vetulæ, tamen vitæ amantissimæ, Vires Febrifugas alterius *Specifici* experiri, cujus efficaciam ante multos annos, priusquam *Cortex* mihi notus fuisset, in debellandis hujusmodi Febris sæpius comprobâram. Quandoquidem autem Pharmacum erat admodum ingratum; in formam Pilularem redactum, ut ejus Saporem Vomitionem minus provocaret, modo sequenti

sequenti exhibendum præscripsi. R. *Pulv. Flor. Chamæmel. Subtiliss. trit. 3j. Antimon. Diaphoret. Salis Absynth. aa ʒss. Mucilag. Gum. Tragac. q. s. M.F. Pilul.* mediocres deaurandæ, quarum quatuor capiat quamprimum unâ cum Haustu *Jalapii* Cordialis quod in promptu est, repetâtque sextâ quâque horâ. Unde, spatio bidui, præter spem Adstantium, à Febre, brumali tempestate, & concrefcente ubique gelu, penitus liberabatur, neque postea unquam morbi revirescentiam passa est. Nec non (quod equidem notatu dignissimum est) appetitum integrum, & firmam valetudinem, brevi, consecuta, quasi iterum juvenescere quadantenus visa est, & jam, ubi octuagesimum Etatis annum penè attigerit, vultu vivaciori, ac animo hilariori prædita est, Corpore magis erecto, & gressu magis cito ac firmo incedit, quàm ante Febrem. Quod meherculè multo & diutino *Corticis* usui maxime acceptum referendum duco, præsertim, quia nonnullos alios etiam, à multo hujus Pharmaci usu, è statu valetudinario, in habitum corporis magis Athleticum & robustum quam prius, restitutos sæpius vidi. Quocirca, hoc vitum ac præclarum exemplar ob oculos eorum ponere soleo, præsertim seniorum, qui opinione nescio quâ præoccupati, ab

usu hujus Remedii timent. Siquidem mihi jam multâ experientiâ freto persuasum est, nihil inauspicatum ab hujus Pharmaci usu unquam eventurum esse (modò infelix *Doonvegolæ* absit) ubi manu sat liberali fuerit exhibitum.

Historia XXX.

Febris Intermit-
tens
specifico
nosro cu-
rata ubi
Correx ab
Egri Idio-
syncrasia
irritus red-
debat.

Circiter Annum 1685 accersitus, in-
visi Filiolum Domini *Barnard* Jurisperiti,
vix duos annos natum, quem inveni plu-
rimùm Febricitantem, atque, more In-
fantium denturientium, *Pulmonum* infar-
ctu, *Cerebri* oppressione, ac hebetu-
dine laborantem, unde Spasmos mox
subsecuturos, jure merito suspicabar. Quo-
circa ad Spiritus resuscitandos, *Suppeda-
nea* acria ad plantas pedum; & *Vesicato-
ria* ad *Nucham* & *Carpos* applicanda jussi;
quinetiam *Julapium* Cephalicum ad libi-
tum pitissandum, & *Pulv.* è *Chel. Canc.*
comp. gr. vj. cum *Pulv. de Guttet.* gr. iv.
commixta, sextâ quâque horâ exhibenda.
Unde plurimùm à Symptomatis prædi-
ctis liberatus videbatur. Febrili autem
Paroxysmo, iisdemque Symptomatis,
unoquoque die, atque eadem ferè horâ,
iterùm atque iterùm periodicè recurren-
tibus, nullus dubitabam recrudescentiam
Symptomatum, unâ cum Febre, *Cortice*
tollendam

tollendam esse. Cùm autem Pueri *Doonvegolæ* spem meam frustrata esset, postquam spatio v. dierum propè 3vi. *Pulveris Peruv.* nullo cum fructu, illi ministrâram, vitâ Pueri in maximo discrimine jam versante, gr. xv. *Pulv. Nosri Febrifugi* è *Cochlear. Julapii Cephalici* exhibenda jussi, & sextâ quâque horâ repetenda. Unde spatio bidui, à Febre atque omnibus Symptomatis liberatus reconvalefcebat Puer, & adhuc valet.

Hoc etiam Remedio Domina *Gumley* Febre Tertianâ, quæ ob Fœminæ *Doonvegolæ* vires *Corticis* superaverat, correpta, brevi liberata est.

Exerci.

Exercitatio Secunda.

De Febris Continuis, præsertim Remittentibus
scilicet Continentibus.

CAP. I.

De Febris Continuis in genere.

De Febris
Continuis in ge-
nere.

IN priori Exercitatione generalem Februm, rationem & Continentem earum causam, in Venenato Fermento Spiritibus Animalibus implicito consistere docuimus, & Symptomata multifaria, quæ Febricitantibus accidunt, inde dependere demonstravimus: Februm etiam Intermittentium Aetiologiam, Pathologiam atque Indicationes curativas ab hoc fonte clarè & perspicuè deduximus. Restat jam, ut ad hanc Cynosuram Theoria Februm Continuarum scilicet simplicium & mixtarum, Inflammatarum, Colliquatarum, & Synchyon, quæ superest excolenda, dirigatur; Indicationes curativæ eliciantur, & denique methodus meden-

medendi cum ratione ac experientiâ congruentior stabiliatur, quàm ea quæ olim Humorum & Qualitatum evidentium doctrinâ innitebatur.

Ante omnia, hic loci notandum venit, Fermenta Venena in genere, seu Febrilia, Febrilia à se invicem quotquot sint, eandem ipsissimam naturam sortita esse, atque, ut jam vi Emeticâ, jam Catharticâ, &c. eximie prædita sint, unde vehementia, & quæ admodum multiplicia Symptomata proferre apta nata sunt; in quantum tamen species Februm discriminant in Intermittentes, Remittentes, Continuas vel Malignas, ab invicem gradu solummodò differre; prout plus minus principium vitæ, seu Spiritus Animales obruunt aut delent; indeque mutationes in massa Sanguinis, ac Symptomata in genere Nervoso variantia producant. Exempli gratiâ, Quoties Spiritus robore nativo pollentes, & miti Veneno obfessi, aded firmi ac constantes sunt, uti spatio xxiv horarum victoriam reportare valeant; licet delitescens Fomes statim periodis nunc his, nunc aliis, ad recrudescendum aptus sit; Febris inde formatur verè Intermittens, de quâ in priori Exercitatione sat superque sermonem habuimus. A proximo Veneni gradu Spiritus quadantenus fracti, licet perciti & irritati, toto suo nisu & conamine hostem unius

unius vel alterius diei spatio; excutere nequeunt: Hinc formatur *Febris Sæva*, ubi Ager continuo Febricitat; exacerbationes tamen & remissiones, stasis periodicis sentit: Licet enim Natura in unoquoque certamine, quotidie superior evadat, quia tamen victoriam admodum diminutam, ob deficientem Spirituum expansionem, semper reportat; nusquam, in statu prorsus *træquetur*, de hoste triumphat. Si gradus Veneni sit adhuc intensior, & Spirituum expansio non tantum valde deficiat, verum etiam cum multo nisu & labore ad metam Elasticitatis, quam assequitur, pertingat; Spiritus inde exardescunt in statum explosivum adiunguntur, varios dolores in universo Systemate, vel parte aliquâ singulari excitantes, aliquando Vomitus, vel secessus enormes, vel utroque simul efficientes. Febris hinc orta, pro diversitate Symptomatum vehementium, nunc *Inflammatoria*, nunc *Colliquativa* seu Glandulosa; jure merito denominatur, & Typum Rheumatismi universalis vel particularis, Pleuritidis, Peripneumoniæ, Erysipelatis, Anginæ, Ophthalmiæ, Febris Scarlatinæ, Variolæ, Morbilliæ, Diarrhææ, Dysenterici, Cholericæ morbi, Colicæ Ventriculi vel Intestinorum, &c. pro genio Fermenti vario, & partis affectus debilitate simulat; Exacerbatio insuper,

insuper, & Remissio periodica ex hisce Symptomatis clarius quam à calore Febrili aucto vel diminuto dignoscitur: Calor enim, sæviante Symptomate, præ languore mitescit, remittente, augetur, & evidentiùs se prodit. A gradu Veneni intensissimo suboritur *Febris Sæva*, ubi, utut mitia sub initium cuncta appareant Symptomata; quia Spiritus primo ictu mortificati, Lucæ instituendæ impares redduntur; *Febris* tamen plus minus Maligna est: Spiritibus enim mortificatis, *Antidotus Febrifuga* pullius usûs est, donec Arte vel Naturâ Venenum quadantenus subigatur, & Febris typum Benignæ, seu *Sævæ* induere incipiat.

Varia hæc Venenata Fermenta (utut *Febris Benigna* maxime in *Maligna*, & vice versa.) Febres inde oræ typi, Symptomatis, & Methodo Curationis toto cælo dissent non specie, sed gradu tantum, ab invicem differre ulteriùs constat; quia non tantum Febres Remittentes, verum etiam nonnunquam Intermittentes, ex malâ Praxi, in verè Continuas, Malignas, & Peccilentialiales mutari contingit: Et è contra Malignas (præsertim Autumnales) non raro in Remittentes vel Intermittentes terminari. Nec non facile observatu est Febres summè Malignas, idque in constitutione Epidemicâ (ubi Venenum ab

T

extra

Febris Peccilentialis
in principio
est Con-

extra admissum, vi deleteriâ, si quod aliud, maximè præpollere videatur) primo insultu typum *Febris Sive* induere, atque tertio die, si non etiam quinto, & septimo, iudicia dare, cum evidenti Diaphoresi ac Remissione conjunctas; A quo tempore, gradu Veneni jam aucto, & morbo ad Statum properante, in *Sive* degenerant, & *Petechia*, *Eruptio Miliaris*, vel aliæ aliquæ Malignitatis notæ quam citissimè efflorescunt. Ex adverso, Febres *Petechiales*, *Purpureæ*, & ipsæ Pestilenciales, prope Crisin (quoties eam contingit esse salutarem) Veneno quadantenus subacto, & Spiritibus prius implicitis sese expandere incipientibus, in *Benignas* & *Sive*, Putridas dictas, transeunt, Sudore, singulis vel alternis diebus, statâ horâ, pro ratione Paroxysmi antecedentis, plus minus copiosè excipiuntur, quem sequitur somnus placidus, *Delirium*, cæterorumque id genus Symptomatum Remissio; Aliæque Naturæ vitæ indicia ab Urinâ, Pulsu, & Temperie desumenda; donec tandem Ager, totâ materiâ Febrili deslagratâ, & Veneno penitus subacto, Spiritibus inde pristinam expansionem recuperantibus, sensim in statum *amplius* restituatur. Insuper, Febres *Sive*. Præsertim Infantium, uno tenore per quadriduum progredientes, non

non rarò observavi, quinto vel sexto die, Veneno ex regimine debito quadantenus diminuto, in *Sive* vel ipsas *Intermittentes* terminari. Imò nuperrimè in familiâ Vicini mei Domini *Man* (ubi octo ad minimum simul decumbebant, uno eodémque modo primum correpti) sex, quos invisi ante tertium diem Morbi, scil. priusquam venenum ex morâ exaltaretur, merâ *Corticis* exhibitione, cum, vel sine *Venesectiōe*, pro ratione Symptomatum, spatio bidui vel tridui integrè restitui: Dominum verò ipsam, atque ejus conjugem (qui opem Medicam ad diem septimum vel octavum distulerunt) ex Orci faucibus, non nisi spatio Lunæ integræ, idque difficulter admodum, usu frequentium *Vescicatoriorum*, *Alexipharmacorum*, cæterorumque ejusmodi *Antipestilentialium* Remediorum liberare potui, *Cortex* hic nihil valebat; Delirabant enim, Lipothymia, subsulibus Tendinum, cæterisque diris in genere Nervoso Symptomatis affliciebantur Patientes, *Petechia* etiam, atque *Eruptione Miliari* quaquaversum interspersâ notabantur.

Hoc concessio, Theoria Februm Continuarum generalis faciliè & breviter explicari potest. Venenum enim Spiritibus implicitum (quod Naturam ad certamen irritando, hisce Febris ansam præbet)

bet) iis vel *Debilius*, vel *Fortius*, vel *Æquale* est: Modò *Debilius* sit, Natura, unoquòque certamine, quadantenus superior evadit, indeque oritur *Febris Continua Benigna*, dicta *Συνεχὴς* seu *Putrida*; ab evidenti *Paroxysmo* ac *Remissione*, singulis, vel alternis diebus periodicè recurrente, dignoscenda. Si verò *Æquale* sit, multò magis si fortius, *Febris* insequitur *Συνεχὴς*, unum tenorem servans.

*Febris Continua
per non-est
fatalis.*

Hinc sequitur *Febrē Συνεχὴν simplicem*, quā talem, & quamdiu talem, nunquam esse funestam: Quippe Natura quovis certamine victoriam reportat, imperfectam licet: Quoties autem à gradu Veneni aucto lethalis evadit; paulò ante funestum diem, typum suum mutando, in *Malignam* transit: *Simplicem* inquam *Συνεχὴν*; Namque à nisu & luctu Spirituum haud rarò funestum aliquod Symptoma suboritur, *Rheumaticum*, *Pleuriticum*, *Peripneumonicum*, *Erysipelatodes*, *Dysentericum*, vel *Cholera Morbus*, *Diarrhæa* *Torminosa*, *Colica Ventriculi* aut *Intestinelorum* *Symptomata*, unde *Agger* interimitur, utut *Febris* fuerit, uti aiunt, *Putrida* & *Benigna*, & Venenum unoquòque certamine quadantenus domitum. E contra, assero, *Febrē* quamcunque *Συνεχὴν* semper alicujus *Malignitatis* participem esse, quia Venenum Spiritibus superius,

superius, vel saltem æquale est; nec unquam posse sanari, donec à subactione Veneni, & expansionis Spirituum restitutione, Typum suum mutet, ac fiat *Συνεχὴς* seu *Benigna*. Quo igitur *Febris* plus minus accedit ad naturam *Συνεχὴς* & vel *Συνεχὴς*, hoc est, pro ratione expansionis Spirituum, Prognosticon ritè faciendum est, vel funestum vel salutare, atque Methodus Curationis (durante cursu unius ejusdemque morbi) jure merito varianda. Siquidem, quamdiu *Febris* Methodus
speciem *Continens* induerit, Spirituum
robustior superest, quod sufficiat ad vires
Antidoti in actum deducendas, cujus ex-
hibitio ad Veneni reliquias frangendas ap-
primè necessaria est, *Cortic. scil. Peruvia-
ni*, cujus vires in hæc, æquè certò & citò
efficaces, ac in *Intermittente* curandâ,
multo usu, & communi Medicorum con-
sensu comprobantur: Ubi autem Vene-
num magis deleterium est, & Spiritus
non sine multo nisu & conamine sese ex-
pandere valent, unde varii *Spasmi*, &
prægrandes Excretiones, præsertim sub
initium uniuscujusque *Paroxysmi* excitantur,
utut *Febris* sit reverà *Συνεχὴς*, speciem
tamen exhibet alterius *Febris Inflammatoriae* scil. *Colligativæ*, &c. Unde
fit, quòd hæc *Febris*, licet in se salutaris,
& viribus *Corticis* victricibus, (qua Spi-
rituum

*Curandi in
uno eodem-
que Morbo
aliquando
varianda
est.*

rituum robur ac vivacitas hætenus superstes regere, ac in actum deducere vallet) cessura; Propter Symptomata tamen vehementia à nifu hoc & luctâ difficili orta, ex accidente, lethalis sæpius evadat. Quapropter, præter subactionem Fermenti venenati Febrilis, multa alia Indican- tur à nifu Spirituum & parte affectâ, quibus (posthabitâ generali Indicatione) Medicus quivis sese prius satisfacere debere noverit. Febris *Συζωός* unam tantum generalem Indicationem suppeditat, scil. ut expansione Spirituum promotâ, *Æger* in extremo discrimine versans & quasi gradu quodam Mortuus, ab Orci faucibus liberetur. A *Cortice Peruv.* vel aliâ quâcunque Antidoto nihil opis omnino jam expectandum est, donec Spiritus *Antidoti* vires regere possint, & à veneno sopiti *Cardiacis, Alexipharmacis, &c.* exsuscitentur, & munitis suis iterum fungantur. Quo facto, Febris genium suum non mutare, & in *Συζωή* Benignam transire non potest, ejusque mutationis specimen exhibere in Exacerbationibus & Remissionibus periodicis, singulis vel alternis diebus recurrentibus, & pro ratione victoriæ partæ plus minus manifestis.

Quan-

Quandoquidem hæ Febres indole admodum diversâ sint, indèque Prognostica diversâ suppeditent, & Methodum Curationis variam postulent, & eadem ipsa Febris, brevi temporis spatio, genium suum sæpius mutare solet, Medici interest, ante omnia, Febrem curandam ex certis Criteriis posse dignoscere, scil. num *Benigna, Maligna, vel Mixta* sit, & varias Metamorphoses, quas eadem *Febbris* subit, animadvertere; ut inde, tanquam Cynosurâ ductus, non temerariò & more Empiricorum *Febres* omnigenas, vel eandem ipsam, in diversis suis Stadiis, heu quantum mutata! unâ methodo, absque discrimine tractare; Verùm pro ratione Veneni aucti, vel diminuti, & expansivâ Spirituum facultate inde plus minus læsâ, ad normam rationis, *Prognostica* sua dirigere, & methodum Curationis, pro re natâ, multiplicem instituere valeat. Exempli gratiâ, si Febris à primo insultu, mali Moris sit, & Mors quasi ab initio præ foribus adstet; Prognosticon funestum faciendum est, Indicatur verò expansio Spirituum, ab ipso initio, *Alexipharmacis, Pehcatoris, &c.* promovenda. Sin Spiritus, qui primò prævalebant, ex malâ praxi, vel alio quovis accidente, durante certamine, deficiant; & venenum prope statum Morbi

T 4

Spiri-

Spiritus superius evadat; *Febris*, quæ primum fuerat *Simplex* in *Malignam* transit, fatale Prognosticon suggerit, & Methodum Curationis mutandam postulat. Sin Artis vel Naturæ ope, Spiritus, instante morbi Statu, extremo nisu, quantum possunt, sese expandant, Veneno inde quadantenus subacto, *Febris* quæ prius erat *Maligna* & *Simplex*, mutatur in Benignam *Simplex*, evidentibus Exacerbationibus & Remissionibus inter punctam, & faustum eventum prælagientem; præsertim quia Antidotis specificis utendi occasio datur, unde citò, ac certò, Venenum Febrile subigi potest: Quocirca tam Prognosticon, quàm Methodus medendi, pro præsentì Morbi genio, jure merito variari debet.

Ideam harum Februm Graphicè depingere, ita ut certis quibusdam Criteriis ab invicem, & à cæteris morbis congeneribus discriminentur & dignoscantur; Fontes etiam variorum Prognosticòrum ad normam rationis adaptatos ostendere; nec non methodum Curationis ad diversas hæc Febres accommodatam rationi inmixtam stabilire, quæ in variis hujus morbi versatilis Stadiis, Symptomata diversa sublevari possint, est pensum illud, quod adhuc superest filo sermonis jam texendo absolvendum: Id autem à *Febribus*

bribus Simplex sive Continentibus consultò auspicamur; quoniam istæ *Intermittentibus* magis affines videntur, quam *Malignæ*, vel *Inflammatoriæ* aut *Glandulosæ* seu *Colligativæ*, quæ à Fermento magis Deleterio, vel saltè magis irritante originem suam trahunt.

C A P.

C A P. II.

*De Febribus Continuis Remittentibus, ab Antiquis ^{Συνεχῆ} dictis, iisque iam simplicibus, quàm spiri-
ritus earumque Naturâ, Causâ Con-
tinente, ac Typo Vario.*

*Febri ^{Συνεχῆ}
de-
jurgata.*

FEbrem illam Remittentem, seu ^{Συνεχῆ} voco, quæ licet Continua sit, manifestò tamen, atque ut plurimum periodicè, exacerbatur & remittit. Hæc Febri vel est *Simplex* & pura, vel *Spuria* seu Mixta, vehementi quippe aliquo Symptomate stipata.

*Συνεχῆ
Simplex.*

^{Συνεχῆ} *Puræ & Simplicis* Typus, ex manifestâ Exacerbatione & Remissione, singulis ut plurimum, vel alternis diebus, statâ & certâ horâ, Periodicè recurrentibus facillimè dignosci potest: Atque equidem, ab *Intermittente*, inde duntaxat discriminatur, quòd Calor Febrilis in Intervallis hujus Febris nunquam penitus extinguatur; & primus solummodò Paroxysmus cum solenni *Algore*, *Horrore* & *Rigore* incipiat. Unde operæ pretium vix erit, in hujus morbi Criteriis, sive signis Diagnosticiis diù morari, postquam Typum ejus Graphicè descripserimus.

Cum

Cum primùm Spiritus, ex improvilo, ^{Typi Febri} aurâ Venenatâ inficiuntur & obruuntur, ^{Συνεχῆ} tota Machina *Algore* universalî corripitur, eòisque durante, donec sese expandere iterum nitentes, hostem adori incipiant; Quod sine *Horrore*, *Rigore*, *Oscitatione* frequenti, *Pandiculatione*, *Vertigine*, cæterisque id genus levioribus Spirituum oppressorum & confusorum Symptomatis (quæ in primo uniuscujusque Febris limine molesta sunt) fieri non potest. *Urina* etiam tenuis, pallida, & copiosa redditur, atque *Pulsus* in Celerem, verum debilem & suppressum mutatur (veluti in *Hystericis*, cæterisque affectibus Nervosis accidere solet) donec Spiritus nîsi, & motu nonnunquam vehementi exardescentes, atque inde præter solitum expansi, flammam Febrilem in Sanguine accendant: Totâ autem massâ jam flagrante, *Temperies* illicò mutatur in fervidam & astuosâ, *Pulsus* in celerem fortem & magnum, *Urina* multâ rubedine tingi, & Colliquatione factâ, Contentis saturari incipit: Poris à calore insolito contractis, *Cutis* arefcit; accedit *Sitis* ingens, & Lingue summa ariditas; & quia Fermentum Ventriculi à massâ Sanguinis flagrante fecernitur, ipse Ventriculus *Dyspepsia*, *Ægritudine*, *Nauseâ* & proclivitate ad vomendum derepente afficitur:

afficitur : Cerebrum, à Veneno non adhuc penitus excusso, *Gravitate* molestâ laborat; & Artus *Lassitudine* premuntur : A motu Spirituum inordinato sese ulterius expandere contententium, *Vigilia* pertinentes oriuntur, atque jactatio Corporis inquieta : A Fibrarum Membranaearum distensione *Dolor* Capitis prægrandis, & *Lassitudo* Ulcerosa totius Corporis; præsertim verò prope exitum Nervorum è Spinâ, insignis *Lumbago*, hanc Febrem ferè semper comitari solita, ortum suum ducit. Atque omnia hæc Symptomata vigent, & crescunt, donec Spiritus, expansivam suam vim exercendo, Venenum quadantenus subegerint, postquam ad spatium unius vel alterius dici acriter certaverint : Tunc tandem Febris (subortis sudoribus) mitior evadit, *Jactatio*, *Vigilia*, *Agritudo*, *Situs*, *Cephalalgia*, *Lassitudo*, cæteraque omnia Symptomata sensim atque ultro decrescunt, donec Venenum, vi potius suppressum quàm subactum, novas vires resumat, & certamen de novo instituat, quod jam sine solenhi *Algore*, *Horrore*, & *Rigore* incipit, quippe Spiritus, durante remissione, ultra solitum expansi, ex improvviso non admodò deprimi possunt. Quamdiu Febris hunc typum servet, jure merito *Severâ*; seu *Continens* audit : Ubi verò

vene-

venenato Fermento aucto sponte, vel ab *Evacuationibus*, vel *Opiatis*, perperam & in largâ nimis quantitate exhibitis, vel quocunque alio accidente, *Febris* typum suum mutet, & uno tenore progrediatur, illicò *Maligna* fit, Prognostica diversa ministrat, & Methodum Curationis admodum diversam postulat. At de *Malignâ Febre Exercitat.* quintâ uberiùs loquemur.

C A P.

CAP. III.

De Febri Continentis Signis Diagnosticiis.

*Spuria
simplicis
signa Dia-
gnostica.*

Criteria Febri *Spuriæ* simplicis Diagnostica à quatuor fontibus potissimum petenda sunt. 1°. scil. à manifestâ Symptomatum exacerbatione & remissione, singulis vel alternis diebus periodicè revertente; Quò autem magis evidens sit Exacerbatio & Remissio; quòve magis certa sit harum exacerbationum & remissionum periodus, eò genius *Spuriæ* clarior se se prodit. 2°. à Pulsu, qui utitur, durante remissione, mitis sit, vigente Paroxysmo augeri solet, & mutari in fortem, magnum ac celerem, æquali & constanti tenore, pro vigore Spirituum influorum, pergentem; Quò propriis autem Pulsus ad hoc exemplar accedit, *Spuriæ* eò magis simplex & pura est. 3°. Ab Urinâ, quæ post primum insultum, durante Paroxysmo, rubedine multâ perpetuò tingitur, & contentis copiosis saturatur, durante vero Remissione hypostasim laudabilem ut plurimum deponit. 4°. à Sudoribus periodicis, quibus sub finem cujuscunque Paroxysmi Æger perfunditur.

Spuriam

Spuriam autem *Spuriæ* non adeò facile est ad vivum depingere, ut non adhuc ingenia doctissimorum & exercitissimorum Medicorum, in eâ explorandâ & dignoscendâ, torqueantur; Nam, urgente Symptomate, quodcunque illud fuerit, haud raro Criteria *Febri* prius memorata plurimum desiderantur; siquidem à nisu violentiori, Spiritus in statum explosivum quadantenus adiguntur; Unde Symptomata in genere Nervoso suboriuntur, *Dolores* in musculis, tendinibus & membranis *Rheumatismum*, *Pleuritidem*, *Colicam*, cæterosque id genus morbos inflammatorios & Spasmodicos simulantia, & à partibus Glandulosis enormes subsequuntur humorum Excretiones, *Vomitio* sc. immodica, *Cholera* Morbus, *Diarrhæa*, *Dysenteria*, Unde Natura jam prorsus languens, in veneno adoriendo, intra cancellos solitos sese circumferbere nequit, indeque typus *Spuriæ*, spurie multum obscuratur, neque facile è notis prius descriptis dignosci potest, siquidem, præ vehementiâ Doloris, Inflammationis, vel Evacuationis comitantis, Spiritus, ut ut adhuc contendere perstant, multum tamen obruuntur, atque Natura inde labefactata plurimum deficit, adeò ut donec Symptoma allevetur, & Spiritus sese iterum expandere incipiant, Calor Febrilis

uno

uno tenore pergens (extremis jam fere semper frigentibus) remissus & mitis sentiat, Pulsus sit debilis ac celer, Urina pallida, tenuis & copiosa (sicut in Febris *Malig*na) Typo Febris genuino ex periodicis Exacerbationibus & Remissionibus dignoscendo, plane exulante: Vel ubi Symptomata (quod saepe fit) alternatim exacerbantur & remittunt, Paroxyfmi periodici inde incerto, & nunquam saepius eodem die recurrere solent, scil. Evacuatione, vel dolore aucto, Calor & Pulsus minuuntur: His autem diminutis, illi augentur. Donec haec Symptomata releventur, non, sine maxima difficultate, experto & exercitato Medico typum & genus Febris hauriri licet; Quocirca, uti jam necesse est Methodo quadantis diversâ, quæ scil. Symptomata vehementiora adjuncta, æquæ ac morbum ipsum respiciat, Febris curationem feliciter absolvere; Ita non minus ex aliis fontibus, quam ex typo ipsius Febris signa ejus verè Diagnostica petenda sunt; præsertim scil. à Symptomatis vehementioribus, quæ, si ejusmodi fuerint, quæ robur Spirituum, utut jam obrutorum, aut saltem forte conamen arguant, & si cum magnâ violentiâ invadentia, Febrim *Inflammatoriam* vel *Coliquativam* denuntient, præsertim, si hæc Sympto-

Symptomata observentur post Periodos certas recurrere; atque, saltem durante Remissione, Urina reddatur, qualis in *Suave*llo genuinâ reddi solet; & Pulsus etiam congruat; admodum verisimile est hancce Febrim (qualiscunque sit ejus typus) esse de genere *Suave*llo, atque ejus Curationem usu *Corticis Peruviani* ritè ministrari, respectu scil. ad Symptomata urgentia habito, feliciter absolvendam. Ex gr. Ubi Febris (quomodocunque typus ejus nativus à Symptomatis suppressus obscuretur) insolitâ & intensâ Nauscâ, vel Vomitione stipetur, adeo ut Æger vix quicquam Medicamenti vel Alimenti retineat, vel suscipere queat, quin illico Vomitione fursum id rejiciat; Vel, Ubi fluxus Alvi immodicus adsit, ita ut omnia ingesta conferim deorsum ejiciantur; Vel Ubi, sicut in *Cholera* Morbo leviori, fursum æ deorsum propellantur; Vel ubi prægrandi aliquo & Spasmodico Capitis, Artuum, vel cujuscunque partis dolore, *Colico*, *Pleuritico*, *Rheumatico*, &c. Patiens torqueatur, & de Symptomatis vehementiâ duntaxat conqueratur; Expansione Spirituum, unde Febris typus sese aliàs palam ostendisset, jam præcedit; Vel denique, Ubi circa *Nares*, *Labia*, aut aliam quamvis partem *Efflorescentia* quasi *Erysipelatosa* (quæ fere semper *Fe-*
bri

brem Intermittentem genuinam comitatur) in Cute appareat; præsertim verò, si hæc Symptomata singulis vel alternis diebus, post certas Periodos, revirescere & declinare observentur; atque, saltem durante declinatione, Urina & Pulsus sese habeant, ut in Febre *Συνεχῆς*; Febrem hanc in classem *Συνεχῶν* quæ viribus *Corticis* ritè ministrati iugari solent, jure merito ascribere licet. Atque sanè, ab hisce Criticis, rarissimè, si unquam Memet deceptum memini, in genio hujusce Febre dignoscendo, quomodocunque typus ejus à typo simplicis & puræ *Συνεχῆς* differebat: Vires etiam *Corticis* æquè efficaces hic etiam ut plurimum sensi, ac in *Continente* simplici, vel ipsà *Intermittente*, modò Methodo ad variantia Symptomata accommodatà exhibitus fuerit; quam Methodum, proprio loco, sub hujus libri finem explicabo.

C A P.

C A P. IV.

De Febre Continentis Causâ Evidenti.

Restat jam, ut de Causâ harum *Febrium Procatareticâ* sermonem habeamus, quæ cum sit ut plurimum *Atmosphæra*, Sententia nostra de Causâ harum *Febrium* continente non parùm stabilitur, quandoquidem Spiritus multò facilius & clariùs ab ambientis *Aeris* impuritatibus, & injuriis infici possè ac turbari, quàm humorum segnem molem, ab omnibus libenter conceditur.

Ambientem autem *Ærem* recapse hisce Febribus primùm ansam dare solere, exinde constat, quia ubique ferè *Endemiæ* sunt in *Aere Palustri*, *Maritimo* vel *Arboribus* plurimùm obfito, qui heterogeneis particulis refertus & minùs perflatus, mirum in modum, non rarò stagnat & putrescit: Atque quovis fere loco *Epidemicæ* sunt, tempestate Autumnali, cum, Sole recedente, *Aeris* Temperies admodùm inæqualis redditur, mane scilicet & Vespèri gelida, meridie autem intensè fervida. Unde incauti, & eodem modo semper vestiti, postquam medio die æstuârunt

& sudarunt, non possunt horis matutinis; præsertim verò vespertinis, in poros Cutis, præcedente Calore apertos, frigus non fuscipere, unde Spiritus derepentè Argentes, & à naturali Temperie recedentes, ex improvísò conturbantur; Et Calor in mäsä Sanguinis ab hoc motu accenditur, saltem Ephemerus, & pro ratione cacoehymiae priüs congestæ, plus minüs ad repullulandum proclivis.

C A P.

C A P. V.

De Febris Continentis signis Prognosticis.

EX hæc Febris Remittentis Aetiologiä ^{Prognostica.} sequentia verissima desumuntur. 1°. Febris *Sorexis* simplex, quä talis, & quamdiu talis, rarò admodum, si unquam, funesta est. 2°. Simplex *Sorexis*, priusquam exitialis evadat, typum ac genitum suum mutat, ac transit in *Sorexis* Malignam. 3°. Febris hæc Benigna propè statum morbi (veneno vel spontè, vel ex malä Praxi aucta, & Spiritus obruente) in Malignam facillimè transit; Unde Methodus curandi admodum diversa requiritur, & eventus vel dubius vel funestus prædicendus est. 4°. Ex temerariä & incautä Symptomatum *Sorexis* Spuriä comitantium sublevatione, sive ex nimio *Evacuantium* & *Opiatorum* usu, sive *Venæsectione* perperam & prodigè ministratä, lapidissime contingit, quovis Morbi tempore, Naturam adeò pessundari, & Spiritus inde labefactari, uti hæc Febris, naturaliter Benigna, momento quasi, Malignæ speciem induat; Quod Febris *Erysipelatosis* à

frequenti & nimia Sanguinis detractiōe; & aliis cum doloribus Spasmodicis vel fluxu Alvi nimio lociatis, à profusa *Laudani* exhibitōe contigisse, sepius meminī. Quocirca, uti cautela maxima in horum usu ritē requiritur, ita, admissio hoc errore, qui ex subitā Pulsūs mutatione apprimē dignosci potest, Naturā languenti inconstanter & assidue *Alexipharmacorum* & *Vesicatoriorum* usu succurrendū est, ut vis Spirituum expansiva suscitata jam demū, iterum promoveatur: Prognosticon etiā de eventu morbi à priori diversum faciendū est. 5°. Quo plura malignitatis indicia cum hāc Febre conjungantur, eō periculosior est, & eventus ejus incertior: Quo autē pauciora, eō major spes affulget; præsertim, quia Venenatum Fermentum, *Corticis* vel alterius cujuscūque Antidoti vires non ita promptē eludere potest. 6°. Spirituum robur, ex Pulsu ante omnia certissimē explorandū est: Modus enim influxus Spirituum, atque expansionis eorū gradus, ac Venenati Fermenti vis major aut minor, hāc viā maximē sese produnt: Indēque Pulsus fortis uno tenore pergens, utut *Deliria*, *Tremores*, *Tendinum* subfultus, cæteræque dira in genere Nervoso Symptomata subitam ruinā minari videantur, semper bene prælagit: E contra

verò,

verò, Pulsus celer, debilis ac vacillans, Mortem præ foribus adstantem indubitanter prædicat, utut reliqua Symptomata adblandiantur. Quamobrem Medicus, qui ad hanc Cynosuram sua Prognostica dirigit, rarissimē à scopo aberrabit, & qualiscūque fuerit eventus, sese ipsum & Artem Medicam honestabit. 7°. *Swexis Spuria* sive *Mixta*, utut in se minus funesta sit, ope tamen Symptomatum adjunctorum Agrotantes haud rarò è vivis tollit. Quocirca, primò omnium ea Symptomata auferenda sunt. 8°. Quid plura, vehementiora, & curatu difficiliora sint hæc Symptomata, eō magis funesta (ex accidenti licet) ritē habenda est ipsa Febris. 9°. Febris primo instanti *Swexis* & Maligna, si salutaris Crisis contingat, illicò in *Swexi* transit, & bonum Prognosticon suggerit: Et quod Paroxysmorum & Remissionum alternatio conspectior fuerit, & periodi certæ observantior, eō melius. 10. *Swexis* nonnunquam, post Statum Morbi, in *Intermittentem* transire solet: Febris autem hujusmodi *Intermittens*, uti præ cæteris curatu difficilior, ita ad recidivationem, præ cæteris, proclivis est. 11. Judicatio Febris *Swexis*, utut mitis ac Benignæ, viribus Naturæ solummodò facta, admodum longa ac incerta est; Quippe

V 4

Veneno

Veneno circa Morbi Statum aucto, Natura sepiſſimè ſuccumbit; Unde Febris faciliſſimè in *Malignam* tranſit: *Cortex* autem certius, atque citius, ſine dierum Criticorum expectatione, victoriam reportare ſolet. 12. Quo Exacerbationes & Remiſſiones diei horà magis certà redeant, & quo Remiſſiones magis ſunt protenſæ, eò melius: è contra incerti Paroxyſmi ſæpiùs in die recurrentes, atque Remiſſiones obſcuriores Prognosticon pejus, vel ſaltem magis dubium miniſtrant: Nàmque vel malignum quid deliteſcit, vel Natura vehementiori aliquo Symptomate opprimitur. 13. *Συνεχης* ſimplex viribus *Corticis* æquè certò cedit, ac ipſa *Intermittens*; quippe gradus Veneni in utrâque ſerè idem eſt. 14. Efficacia *Corticis* Febrifuga in *Συνεχης Spuria* debellandà eſt propemodum æquè certa ac in ſimplici (modo ritè miniſtretur, reſpectu ad Symptomata vehementia habito) non autem adeò cita eſt; Quia, uti Venenum Febrile in hac intenſus eſt quàm in priori, ità parili modo, non niſi exhibitione ejuſdem Antidoti in quantitate longè majori, ſubigi poteſt. Indèque, utut ſimplex *Συνεχης* uncia *Corticis* genuini & vegeti unà, æquè certò ſubigitur ac ipſa *Intermittens*; *Rheumatica* tamen, *Eryſipelatoſa*, *Dysenterica*, vel quæcunque alia

alia Inflammatoria, aut Colliquativa, à Veneno intenſiori orta, haud rarò quantitatem duplò majorem irritam reddit. 15. *Συνεχης* Simplex vel Spuria, ſolius Naturæ ope ſanata rariſſimè recidivam habet; *Cortice* autem, vel alià quavis Antidoto ſubacta, non rariùs quàm ipſa *Intermittens* recrudescit (ſemper autem ſpeciem *Intermittentis* ſimulat) ſi repetito ejuſdem Specifici uſu non præveniat. Verùm, hoc non obſtante, hic modus curandi propter certitudinem & celeritatem, cuiuscunque alteri, jure merito, longè præferendus eſt. 16. Curatio *Συνεχης*, quæ *Cortice*, vel alià (ſiqua ſit) Antidoto perficitur, ſicuti, quocunque Morbi tempore, Principio ſcil. Augmento, Statu, vel Declinatione, ſine longà dierum *Criticorum* expectatione ad umbilicum ducitur; Ità *Veficatoria* & multa alia excruciantia, minùsque grata Remedia ſupervacanea reddit, nec non Agrotantem, brevifſimo tempore, ad priſtinum Statum, vel forſan magis Athleticum certiffimè reſtituit; Quo nomine omnibus aliis Methodis curandi, jure merito, antecellit. 17. *Συνεχης* *Cortice* curata rarò admodum cum evidenti aliquà Criſi terminatur: Siqua vero Criſis per ſalvationem, & inde ſuccreſcentes *Aphthas* albas contingit, Veneno evictò, ſponte ac citò ſolet termi-

terminari. 18. Evacuaciones in *Συεχῇ* à Naturà institutæ, scil. Hemorrhagia, Vomitus, & Fluxus Alvi, sæpe semper sunt insidæ, atque ut plurimum Symptomaticæ, quippe à nimia irritatione ortæ. Evacuatio Critica & salutifera fit solummodo per *Sudores*, vel *Salvationem Aphthas* albas comitantem. Prior quidem est magis cita & acuta, paucarum eorum horarum spatio finitur, arguitque præsentem Spirituum expansionem vegetiorem; Altera verò est æquè certa, licet tarda & molesta à robore Spirituum minus vegeto orta. 19. *Συεχῇ Simplex* (Ubi Curatio vi expansivâ Spirituum solummodo perficitur) sæpenumerò longa est, & Crisis ejus nonnunquam tarda, cum molesta salivatione, *Aphthis*, & singultu pertinaci conjuncta: Quæ Symptomata durant, donec à Venenati Fermenti subactione Massa in statum integrum restituatur; Salivâ inde & Sanguine restitutis, spontè ac citò cessant: *Spuria* verò, ob Naturæ impensas, & Symptomata vehementiora, magis acuta est; imò, pro ratione Symptomatum, præsertim si sint de genere Spasmodico vel Inflammatorio, & imitentur *Pleuritidem*, *Peripneumoniam*, *Colicam*, *Choleram* Morbum, &c. peracuta; sin *Diarrhæam* *Pomitionem*, &c. simulent, non adèd acuta.

20. Crisis

20. Crisis Febre. *Συεχῇ*, Ubi Materia colliquativa per plures portas eliminatur, (utrum id simul, vel successivè fiat) tardius procedit, quàm ubi unica viâ extruditur; & copia materiæ peccantis hinc arguitur, viriùmque defectus; unde Spiritus massam non adèd constanti tenore, eodémque modo regere & disponere valent. 21. Febre *Συεχῇ*, ubi solis Naturæ viribus curatio perficitur, post Statum morbi mutata in *Συεχῇ*, ut plurimum, sub secundi Paroxyismi finem, Criticis Sudoribus perfectè terminatur; Indèque dies iste *Indicatorius* habetur, in quo prima Remissio contingit, & *Criticus*, in quo secunda. 22. Febre, *Συεχῇ* speciem referens in primo morbi limine, scil. ad triduum vel quatrimum, priusquam venenum valdè auctum sit, facillimè ab *Enemate* injecto, & *Venæsectione* moderatâ inde celebratâ, atque *Bolo Alexipharmaco*, & *Theriacali* demum exhibitò in *Συεχῇ* mutari potest; unde occasio *Corticem* exhibendi datur, eoque Curationem perficiendi & accelerandi. 23. Durante Morbi Augmento, præsertim prope Statum, pessimum signum est, si Urina rubra & contentorum copiâ saturata, sensim in tenuem & pallidam mutetur; Si Pulsus magis celer, debilis ac vacillans evadat, multò magis si subsultus Tendens,

num, loquacitas, Insomnia terribilia, & Phantasmata inusitata accedant, quippe jam *Coma*, *Vigilia*, *Deliria*, cæteraque pessima *Febri* in *Malignam* transeuntis Symptomata, jure merito, expectanda sunt, quibus *Cortex* impar est. Atque hoc Antiqui Præctici, Humorum Patroni percepèrunt, dum materiam in Cerebrum transferri asserbant: E contra, Pulsus fortis & constans, Urina rubedine multum tincta & contentis saturata, multò magis quæ hypostasin laudabilem deponit ubi Morbus ad Statum pervenerit; uti Febrem genium suum primum Benignum servaturam cum Paroxysmorum & Remissionum alternatione significant, ità eventum faustum ac prosperum brevi expectandum prænuntiant, utut reliqua Syptomata contrarium prælagire videantur.

24. Omnis Febri Epidemia, Autumnalis, & Castrensis, quando primum invadit, est ut plurimum *zozexis*, Simplex scil. vel Spuria: utut, quovis morbi tempore, ex malo regimine, vel prope Statum, suapte sponte ad degenerandum in Malignam mirum in modum apta sit.

C A P.

C A P. VI.

De Febri Continentis Indicationibus Curativis.

Q U O pacto hæc Febri sive *Simplex*, sive *Spuria*, tollenda sit, & quæ sint *Indicationes* Curativæ in hoc Morbo, restat inquirendum. In genere unicè Indicatur Deletio Fermenti Venenati, quod Naturam ad certamen irritat atque provocat: Hoc enim sublato, lucta Febrilis sponte cessat; Spiritus enim non ampliùs lacesciti tonum naturalem illicò recuperant, atque massa Humorum sponte quiescit, indeque nulla Paroxysmorum revirescentia expectanda est.

Ubi verò Spiritus veneno graviore irritati, à nisu suo immodico in explosiorem adiguntur; aut humores inde Colliquati è Glandulis immodicè excernuntur, plures, eæque, pro ratione Symptomatum, admodum diversæ *Indicationes* subministrantur, quas Medicum apprime respicere oportet; Quippe ab his Symptomatis, haud rarò, vita Ægri in præsens discrimen adducitur, plus quàm à Veneno primario. Quo pacto hoc fieri debeat mox in Methodo curationis explicabimus.

Deletur

Deletur Venenatum Fermentum, vel à naturali Spirituum expansione sapius repetitâ, donec ad extremam activitatis suæ Sphæram sensim perveniant; Vel *Cortice Peruviano*, aut alterâ (siqua sit) Antidoto incunctanter exhibitâ, quæ, cum Spiritus adhuc vivaces sint, quocûque Morbi tempore illud Venenum subigere valet. Prior Methodus magis incerta est: Atque, Febre jam in *Inflammatoriam* vel *Colligativam* mutatâ, Ager incendio intestino, vel evacuatione immodicâ confectus haud rarò perit: Jam à Spirituum nimia depressione *Febris*, nullo non tempore, præsertim prope *Crisim*, in *Malignam* & funestam facillimè transit; Medicus interea Naturæ tantum ancillatur, regimen universum ritè imperando, atque Spiritus, ubi depressiores Febrem in *Malignam* transfiguram indicant, *Pescatoriis*, *Alexipharmacis*, cæterisque id genus stimulantibus excitando; Aut *Venesectione*, *Enematis*, *Catharticis* Benignis, *Emulsionibus*, *Apozematis*, *Julapiis* contemperantibus, fervorem ac Orgasnum eorundem minuendo, quoties æstum, ac Diathesin inflammatoriam moli humorum impertiant, unde dolores *Spasmodici*, & *Rheumatici*, & reliqua id genus dira Symptomata non rarò producuntur: Vel denique *Opiatis* Spirituum

motum

motum compescendo, quoties *Vomitio* enormis, *Diarrhœa*, aut alia quævis excretio Colligativa inordinata ac Symptomatica id requirat. Medicum hæc Methodo utentem oportet esse cautum admodum, atque sagacem; nihilque temerè aut officiosè moliri; neque unam semper viam in Febribus sanandis pertinaciter calcare; verùm, pro ratione Symptomatum variâ, atque præsentî *Febris* genio, in unum vel alterum extremum tendentis, Methodum suam sæpius atque incunctanter, quoties opus fuerit, cum ratione mutare. Omnibus verò hæc Canonibus diligentissimè observatis, Eheu! quot à Symptomatis ex improvîso subortis, vel Egrotantis *Dissonæ*, antè non perceptâ, hæc methodo, Arte Mediciali ad Orcum demittuntur, quanquam fidei exercitatissimorum Medicorum commissi, qui sæpissimè Scyllam evitantes in Charybdim incidunt? Tanta est Ingeniorum acutissimorum hebetudo, atque in morbis indagandis vel tollendis vacillatio, tamque fallax & lubrica est rationalis Febres curandi Methodus! Utut verò hæc se habeant; in eorum gratiam, qui à modo Febres curandi compendiario, ex præconceptâ opinione, abhorrent, lubet primùm, pro virili, juxta nostram hypothesein, methodum Curationis rationalem

lem certam ac perspectam, multo usui mihi comprobata delineare: Siquidem, licet hâc ratione non cum æquali certitudine optatum eventum consequatur Medicus, nunquam tamen, in toto morbi curriculo, Empirici partes sustinere cogitur, vel dubitanter Artem suam exercere; Ratio enim docet quid agendum sit, utut scopum assequi sæpius non datur, atque meherculè animus noster haud parum oblectamenti capit (qualiscunque fuerit eventus) quoties conscii sumus nos ritè, atque ad normam rationis, unoquoque morbi tempore, quod nostrum est, præstitisse, *ediv eiv ediv magneiv*.

CAP.

CAP. VII.

De Methodo curandi Febrem Continentem rationali.

UT Methodus hæcce rationalis Fe- *Methodus
Curandi
Febrem
Continentem
rationalis.*
brem curandi clariùs innotescat, necessum duco, de variis hujus morbi Stadiis, cum Naturæ soli committitur, atque Phænomenâ inde succrescentium diveasâ indole aliquid præfari. Quamdiu Spiritus veneno contaminati & depressi vigorem naturalem recuperare nisi quodam moliuntur, *Augmentum* morbi durat; atque interea omnia Symptomata Febrilia, *Dolor* scil. *Lassitudo* Ulcerosa, *Aegritudo*, *Jactatio*, *Vigiliæ*, *Calor* intensus, *Sitis*, *Celeritas* & *Fortitudo* Pulsûs, *Tinilura* & *Contenta* Urinæ, *Ariditas* oris, &c. juxta Naturæ leges, indies augentur; Paroxysmi magis protensi; Remissiones autem minùs sensibiles observantur; Atque equidem hoc Symptomatum Incrementum ritè expectandum & optandum est. Natura hoc Stadium non uno eodémque temporis spatio perficit, verùm quo mitius Venenum est, & Spiritus vegetiores, eo citiùs percurrit, ante quintum scil. septimum vel nonum diem: quo gravius autem, & à veneno magis Deleterio pessundentur Spiritus, eò diutius hoc morbi Stadium (modò eventus salubris futu-

Status.

rus sit) protrahitur, nimirum ad xi. vel xiv. diem. Quamprimùm Spiritus ad activitatis suæ *apex* perveniant, ultra quam sese amplius expandere haud valent, illic fit *Status* morbi, in quo usque ad Crisin instantem, Paroxysmi & Remissiones uno eodemque tenore ferè ad amussim procedunt; Urina, Pulsus, & Lingua planè eodem modo se habent; eadem Symptomata, idem Symptomatum gradus fixus manet, præter *Lassitudinem* Uterolam, *Cephalalgiam*, cæteroque dolores, siue fixos, siue veritales, qui lege Naturæ jam sensum declinare incipiunt, qualiscunque futurus sit eventus; Nisi enim Spirituum sese expandere molientium jam sponte finito, Fibrilla Membrarum, Musculorum, & Tendinum non diutius lacerantur, convelluntur aut distenduntur. Hoc etiam Stadium (sicut de priori dictum est) spatio temporis determinato, quasi cancellis circumscribere haud fas est; siquidem, pro ratione Spirituum plus minus vigentium, atque Veneni primarii magis minusve Deleterii, citius vel serius finitur; Cum enim Spiritus ad extremam expansionis suæ Sphæram exalati, veneno longè superiores evadant, *Status* morbi adeo brevis & imperceptibilis redditur, ut, hypostasi laudabili prænunciâ sese in Urinâ prodente, Spiritus illic summè effera-

efferati, & hostem adorientes, Jactationem inquietam, varios dolores extemplo revirescentes, oculorum scintillationem, Pruritum narium, tensionem Hypochondriorum summam producant, & perfectâ *Crisi* venenum eliminent. Luctû, victoriâ jam partâ, cessante, Calor sponte mitescit, & Lympha in præcedenti agone Colliquata, ubique per poros cutis excernitur, & ductibus salivalibus à præternaturali constrictione liberatis, Os scatet salivâ; fitis extinguatur, & Spiritibus haud amplius lacessitis, somnus placidus Agrum invadit, *Jactatio*, *Delirium* (& siqua sint alia Symptomata graviora) penitus remittunt, & Febris finitur die septimo, nono, vel ad summum undecimo; Jamque Declinationem sensibilem frustra expectamus, cum uno ictu Critico, & perfecto, bellum decernitur. Parili modo, ubi Spiritus, in statu morbi, ad ultimum expansos Venenum sponte, vel ex malâ Praxi, aut quocunque alio accidente longè superet; *Status* morbi quamcristissimè, tunestè terminatur, cum *Pulsu* scil. admodum debili & celeri, *Urinâ* pallidâ & tenui, *Lingua* nigra & arida, subito *Virium* collapsu, subfultu *Tendinum*, *Comate*, *Vigiliis*, *Deliriis*, cæterisque id genus Vacillantium & Enecatorum Spirituum indicitiis sociatur, Febre jam perpetim in *Malignam* transeunte, idque non

raro ante diem Morbi decimum, vel xii. At, ubi parile est virium & Veneni Robur (quod ut plurimum fit) & æquali propè Marte dimicatur, in æquilibrio res diu pendet; atque proinde *Stadius* Morbi diutius protrahitur ad xvij. xxv. diem & ultra, de victoriâ intereâque ambigitur: Quo spatio, Febris media esse inter *Συεχὴ* & *Συνοχὴν* videtur. Quin etiam ipsa *Crisis*, quæ hoc Morbi Stadium à tergo sequitur, sit æquè tarda ac infida, non raro per dies vj. viij. x. xij. protrahitur, quippe Natura non unâ dimicatione; verùm Prælio sæpius instaurato, sensum & cum difficultate, victoriam jam reportat; Nec non *Crisis*, hoc modo feliciter cepta, sæpius ex improvviso interrumpitur, ac funestè terminatur. Lympha insuper Colliquata, non per unam portam confertim protruditur, verùm, pro diverso Veneni Febrilis genio, nunc hanc, nunc illam; nunc per *Transpirationem* insensibilem; nunc per *Sadotes* paucos & periodicos; jam per *Hæmorrhagiam* sæpius recurrentem, jam per *Fluxum Alvi* lentum & periodicum & Membranâ Intestinalium Glandulosa deturbatur; præsertim verò, ubi Venenum sit de genere *Mercurialium*, Lympha, in tardâ huiusmodi *Crisi*, sæpius Glandulas salivales atque totam Membranam Os, œsophagus

gum & ventriculum investientem perit: Unde nova, eâque satis molesta Symptomata hoc Morbi Stadium, ab initio usque ad finem comitantur: scil. *Salivatio*, eâque interdum adeò copiosa atque diutina, ut rivulus acris & venenatæ Lymphæ ad tres hebdomadas continuè scaturiat: Et *Aphthæ* Albæ, sive ulcuscula totam Membranam oris, Linguae, œsophagi, & nonnunquam ventriculi Glandulosam occupantia, ab acrimoniâ Lymphæ ex his partibus exeretæ orta, quæ continuè succrescunt & revirescunt, donec veneno; *Crisi* perfectâ, penitus subacta, tota Massa deferbuerit: Denique *Singultus* horrendus, isque serè perpetuus, atque cum præfocativâ strangulatione conjunctus, quamdiu scil. in Ventriculum Lympha hæc Venenata exeretæ, hanc partem inflammat atque exulceret.

Ubi salubris & fida futura est *Crisis* Declinatio. huiusmodi tarda, Febris ad Stadium suum ultimum, *Declinationem* scil. sensim pervenit, atque inde Remissiones redduntur longiores ac magis conspicuæ, Paroxysmi verò indies breviores & minùs atroces; donec Ager tandem prorsus *amictus*, evadat, vel saltè Febris Typum suum mutet, ac speciem verè *Intermittentis* referat. Tunc omnia sunt in vado, Pulsus magis constans ac vegetus fit, Urina rubedine

rubedine satis tingitur, ac hypostasin vel saltem Enaxorema præcipitat: *Aphthæ* magis Albæ, ac deciduæ, neque amplius ad revirescendum aptæ sunt, Vigiliæ, Deliria, sitis unâ cum reliquis id genus Symptomatis indices decrescunt.

Ubi vero è contrâ, Febris jam fiat sere *Continua*, Urina sensim à rubrà & turbatâ mutata, primùm hypostasin levem, vel Enaxorema ostendat, dein verò in claram & pellucidam transeat, Pulsus magis celer, debilis ac vacillans fiat, *Aphthæ* nigrescere incipiant & minùs inflammari, atque, deciduæ licet, iterùm repullulare; Lingua fiat tremula, arida vel scabiosa; salivatio derepente sistatur, accedentibus subsultu *Tendinum*, *Comate*, *Delirii* cæterisque id genus Febris, Malignæ Symptomatis: Procul omni dubio, venenum in ultimo agone, de Spiritibus victoriam reportavit, atque, utut Natura languens Crisin molatur, nullam tamen assequitur nisi infidam & imperfectam, quam Mors, brevi, exceptura, est, si, assiduo *Alexipharmacorum*, *Vesicatoriorum* cæterorumque Malignitatis Remediorum usu, id non possit evitari.

Idea hujusce Febris, ex rei ipsius Naturâ, hoc modo ritè formatâ, facile admodùm quivis in Medicinâ medijocriter versatus, veram atque genuinam eam curandi Methodum,

thodum, ratiocinando assequi potest, & cæterorum Practicorum errores convellere.

Antequam igitur ulterius progrediamur, errores illorum, in Praxi admodùm perniciosos levi Censurâ perstringere lubet, qui Humorum ac qualitatum evidentium doctrinæ fidem dantes, in Provinciam ipsius Naturæ verè latricam sese audacter immittentes, atque propriæ *Methodi* de *Enaxorema*, nescio quas Methodos hæc Febris, sine Antidoto aliquâ, curandi, cæsq; pro ingeniorum suorum luxuriantium modulo, multiplices perperam excogitârur, ad Phenomena, ac Symptomata non vulgaria in humoribus orta duntaxat accommodatas, nec tam Naturæ Morborum medicatrici suppetias adferre, quàm ipsius vices, agere gloriose venditant: Siquidem hi *Galenî* Sectatores, Calidum & Siccum, Frigidum & Humidum regimine, leges contrariorum, ritè subigendum ducunt, nescientes mehercule, quòd *Enaxo*, seu Venenatum illud Fermentum sensus nostros longè superans, quod *Hippocrates* asserit Morbis inesse, & Calorem illum siccum & Febrilem, à luctâ Spirituum adversus Venenum Febrile ortum suum ducere: Quem, nisi fortè justos cancellos transgrediatur, & totius Machinæ ruinam & incendium minetur,

Errores
Practicorum
in Fe-
bris Con-
tinentis cu-
ratione.

Venaſeſſione profuſa, *Opiatis*, *Catharticis*, vel *Emulſionibus*, *Julapiis* & *Apoze-
matis* refrigerantibus officiōſe minuere,
durante Augmento, præſertim verò Morbi
Statu, vel Crifi haud impunè licet, ne
Febris inde, à nimia Spirituum diſſipa-
tione in Malignam & ſuneſtam degeneret.
Illi verò, nescio cui Hypotheſi innixi,
igne ignem extinguerè moluntur,
dum paginam utramque in Curatione Fe-
brium (cujuſcuſque fuerint generis) non
exceptis Inflammatoriis, *Cardiacis*, *Alexi-
pharmacis*, atque *Veficatoriis* indifferimina-
tim adhibitis complent, ac ſi oleo flamma
eſſet ſupprimenda; Unde Aegri in
cendio Intestino, atque Sympromatis
inde ſuccreſcentibus, haud rarò conſecti,
miſerimè pereunt, qui forſan debito re-
gimine imperato, abſque hac officiōſa ſe-
dulitate prorsus evaſiſſent. Alii, cæte-
requin eruditi, quippe Spagiricâ Doctrinâ
imbuti, atque Chymia nimium dediti,
nil præter *Salem fixum*, *Acidum*, *Volatilem*, *Alcali*, *Sulphur*, cæterâque id ge-
nus Chymica crepant, atque ex diverſis
horum mixturis & efferveſcentiis in San-
guine factis, Univerſam Febrium ratio-
nem explicant, atque inde Curationem
inſtituunt; Cum equidem prædicta ſalia,
&c. Formaliter Sanguinis maſſæ inefſe,
atque inibi varias hujusmodi efferveſcen-
tias

tias excitare, quales exterius Arte ſunt,
gratis admodum aſſerant; & licet forſan
aliquid analogum, in Sanguine etiam ſa-
norum ſemper reperiatur; Verùm, Ubi
hæc Principia juſtum modum excedant,
indèque morboſo condimento maſſam
imbuunt, Spiritus Venenati omnino in
cauſa ſunt. Unde *Syſſiphi* Saxum volvere
mihi videntur, quorquor hiſce Principiis
innixi, poſthabito Veneno in Spiritibus
delireſcente, Humores alterare ſolummodò
moluntur, atque methodum Febriliſſimam
inde conflare. Sæpiſſimè etiam Phar-
macopœi, Chyrurgi aliſque nonnulli in-
docti, qui in meſſem alienam falcem au-
daçter intrudentes, atque Artem Medi-
cinalem modo Empirico exercentes, qui-
que Febres quæſcunque ſine delectu, eo-
dem planè modo, curare ſatagunt, non
rarò in primo Curationis limine, ſive ne-
gigentia, ſive officiōſa ſedulitate, Febres
hæcæ reapiſſe Benignas, Pharmacis *Emeti-
cis*, *Catharticis*, *Venaſeſſionibus*; præſer-
tim autem *Opiatis* (quæ, ad ſubitaneam
Symptomatum moleſtorum relevationem,
& opinionem vulgi inde captandam pro-
fuſè perperam exhibent) depreſſis Spi-
ritibus, in Malignas citiſſimè immutant.
(Quod ex ſubſultu Tendinum, cæteriſ-
que id genus indicis immediatè conſe-
quentibus liquidiſſimè conſtat.) Aut, ex
æquè

æque intempestivo ac exuberanti *Cardiacorum, Alexipharmacorum, Vescicatoriorumque* usu, Spiritus nimium incitant, & has Febres in *Inflammatorias* aut *Colliquativas* adigunt. Neque mehercule! Medicus Exercitissimus, serius advocatus (ut solet) hos Empiricorum errores facile corrigere potest, quorum pœnas Ager vitæ suæ, Medicus verò samæ dispendio tandem luere solet. Utut enim, pro ratione Spirituum iusto plus minus expansorum, in Curatione Febris *Suxæ*, præsertim *Spuræ*, locum nonnunquam habeant *Emetica, Cathartica, Venæsectiones* eæque repetitæ, *Opiata, Emulsiones, Apozemata, & Julapia* attemperantia, vel eequidem *Alexipharmaca, Salia Volatilia & Vescicatoria*, non tamen, nisi ratione Symptomatum vehementiorum, unde Spiritus multum & diù laessuntur, in Naturæ Medicantis auxilium ea ministrari oportet: Rarò enim aliquid huiusmodi officiosè committitur & impunè. Methodum autem certam Febrifugam & Constantem, his principiis innotentem instituere, siue hanc, siue illam, planè delirare est; Siquidem Methodus Febrifuga rationalis univèrsa duobus articulis comprehenditur; scil. Ut imperetur regimen iustum, & ut Natura variis Methodis resolletur, prout opus fuerit; Natura

super

nimè

nimirum Medici partes hîc sustinet, Medicus ipsè dux taxat ancillatur.

Quod ad Regimen spectat, Oportet Ager Regimen. grotantem stragulis moderatis coopertum, in loco tenebricoso, in lecto sese continere, inibique, sine Amicorum Colloquiis, vel Interpellationibus, somnum, quantum potest, captare. Siquidem ab erecto Corporis situ, multò magis à motu & exercitiis; à stragulis multis ad Sudores elicendos perperam impositis, ab Aëre luculento, & Adstantium consabulationibus, Spiritus ultrò sese expandere molientes, cum Agrotantis damno evidenti, & laessentis alicujus Symptomatis superinductione, plus debito irritati facillimè exandescunt.

Victus, licet ad Spiritus refocillandos, Alimentum. sapius ministrari oporteat; unoquòque tamen Pastu sit parvus admodum, isque tenuissimus, maximè præsentè exacerbatione, atque durante Febris Augmento; Veluti *Avenacea, Panatella, Hordeacea, Liquor Posseticus Salviæ* alteratus, *Cerevisia* tenuis pane tosto calefacta, *Ala maciata, Pisana*, &c. Ne Fermentum ventriculi Veneno priùs pessundatum, ab Alimenti copîa, & sarcinâ Chyli crudi ac indigesti jam prorsus obruatur, atque Ager Nauseâ & Vomitione inde provenientibus, simul ac Veneno Febrili conflictetur. In statu Morbi, præsertim prope

non ut
illud
315

prope Crisin, plurimum confectis Vistus manu liberaliori, atque quadantenus laetior, uti *Jusculum Pulli*, *Vinum Lympharum*, vel ipsum *Merum* concedi potest, ne, in ultimo agone, Spiritus prius contracti & dissipati, præ languore, prorsus succumbant. Atque equidem Regimine, à primo morbi insultu, hoc modo imperatò, quamplurimas Febres Benigniores ab ipsa Naturâ curatas, pluries novi sine Remedio quocunque Officiali; multò magis absque apparatu Medicamentum pomposo, quod ceteros etiam Exercitatos Medicos vix puto latere; E contra verò ab officiosa, repetita & profusa Venæsectione, à *Julapiis*, *Apozematis*, & *Emulsionibus* refrigerantibus, præsertim verò ab *Emeticis*, *Catharticis* & *Opiatis* perperam exhibitis, Febres hæc mitiores jugiter in Malignas degenerasse, & à *Cardiacis*, *Alexipharmacis* & *Vescicatoriis* officiosè ministratis, eas in *Inflammatorias* perpetim mutatas sæpius deprehendi.

Quandoquidem autem à mole Fæcum in Intestinis congestâ, Calor præternaturalis frustra augetur, explosio statuum præpeditur, & Agrotans inde molestâ sensatione afficitur; In hoc Statu, Alvus adstricta, singulis vel alternis diebus lubricetur *Enemate* è *Lacte Saccharato*, *Floribus Chamæmelis* alterato. Vel R. *Decoll.* *Emol-*

*In Alvi
Adstricti-
one.*

Emollient. 3x. *Sacchar. rubr.* *Mell.* *Mercurial.* aa ʒj. *M. F. Enema.* Ubi Alvus admodum difficulter sese reddit, insuper addi potest *Electuar. Lentiv.* *Diacatbol.* vel *Cassie* ʒß. & ad Fæcum induratarum lubricationem, *Ol. Oliv.* *Violac.* *Amygd. d.* ʒj. si opus fuerit. In alvo laxiori; Ubi fluxus nimius ab *Enemate* insecutus ritè metuetur, sufficit *Glans ex Spec. Hier.* *Picr.* ʒß. *Alumin.* *Mell.* aa p. æq. in debitam consistentiam concoctis Confectus, qui Oleo prius illitus, horâ opportuna, durante scil. Remissione, intrudatur. Imò, Ubi ob constipationem Alvi insolitam, Fæces neque Glande intruso, nec *Enemate* educi queant, *Decollum Amarum* cum *Dup. Sen.* extra tempus Paroxyismi propinare licet.

Quoties verò Fluxus Alvi, præsertim <sup>*In Fluxu
Alvi Sym-
ptomato.*</sup> torminosus supervenerit, qui non rarò à primo Morbi insultu invadit Symptomatice, & cum maximo Agrotantis damno (Spiritus enim inde multum dissipatis, & à justâ expansione præpeditis, Febris facile in Malignam degenerat) necessaria est abstinencia omnimoda à *Cerevisiâ*, *Alla Crudâ* vel *Cockâ*, imò liquore *Possetico*, vel alio quocunque *Floribus Cerevisiæ* fermentato, qui Colliquativam hanc *Diarrhæam*, præ omnibus aliis, vi peculiari promovere solent; Illorum verò loco, ad situm moderandam, propinetur *Tinctura Rosarum*

Rosarum Saccharo albis grate edulcorat. *Pinum Claretum* multâ aquâ dilutum, præ reliquis autem *Decoctum Album*, copiosè, & ad libitum, calidiusculè verò hauriendum, quod non tantum ad humorum fervorem compescendum, & sitim minuendam grate conducit, at insuper ex præpotenti *Alcali C. C. C.* quo saturatur, acorem lymphæ stimulantem plurimum obtundit. In eundam usum *Testacea omnia*, & *Alcalizata* hîc locum sibi vendicant, quæ (modò largâ Dosi & sæpiùs repetitâ exhibeantur) Acrimoniam tundendo, *Opiati* partes felicissimè sustinent; Atque Tormina simul ac Alvi Fluxum, sine ullo Ægrotantis damno, sistunt. Quo Arcano palàm facto Clariss. noster Collega D. D. *Harris*, pro Candore suo, in libro nuper Editò *De Morbis Infantum Acutis* facultatem nostram adauxit. Quo nomine gratias illi jam lubens refero. Ex. gr. R. *Ocul. Cancr. præparat. Pulv. è Chel. Cancror. Simp. Comp. Coral. rub. præparat. aa* ʒj. *Margarit. præparat. ʒij. M.* pro Chartulis quatuor quarum unam capiat sextâ quaque horâ, unâ cum Cochlear. v. vel vj. Julap. sequent. de quo etiam bibat ad libitum, R. *Aqu. Laſt. Alexiter. ʒviij. Aqu. Cinnam. Hordeat. Epidem. aa* ʒij. *Syrup. Caryoph. ʒiſſ. M. F. Julap.* Sin hoc modò Fluxus Alvi non sistatur, ad ipsâ Opiata con-

confugiendum est, quæ tamen parâ manu, & repetitis vicibus ministrari debent; atque cum *Alexipharmacis* & *Alkalisatis*, quæ simul Spirituum expansionem sustinent ac promovent, commixta; Nè, Spiritibus inde obrutis, Febbris jugiter in *Malignam* tranſeat. Ex. gr. R. *Tberiac. Androm. Pulv. è Chel. Cancror. Comp. aa* ʒſſ. *Coral. rub. præparat. gr. xv. Syrup. Caryoph. q. s. M. F. Bolus*, illicò sumendus, & sextâ quaque horâ (si opus fuerit) repetendus, superbibendo post singulos Bolos *Coch. iv. vel v. Julap. sequentis*, de quo etiam, ad Spiritus refocillandos Æger bibat ad libitum, R. *Aqu. Meliss. Ceras. nigr. aa* ʒiv. *Aqu. Cinnam. Ford. Epidem. aa* ʒij. *Syrup. Caryoph. 3x. M. F. Julap.* Nec non (modò Fluxus, præsertim verò Tormina adhuc urgeant) nocturno Bolo addantur *Laudan. Ligu. Helm. gut. xij. vel Laudan. Lond. gr. j.* Insuper *Enema* sequens ad Excreticem Intestinatorum Facultatem sopiendam, & tonum eorundem confirmandum, semel in die injiciatur. R. *Lactis Chalybeat. Flor. Ros. rub. Saturat. ʒvj. Dialcord. vel The-riac. Androm. ʒſſ. M. & Cola* pro usu.

Cum à *Crapulâ*, vel Alimento aliquo *δυσπνεττα* Febris ortum suum duxerit, unde Ventriculus Sarcinâ Chyli crudi, & inani Vomitione jugiter lacescit, curatio à leni

à leni Vomitorio ritè aufpicanda est. v. g. Liquore Possético, foliis *Card. Benedicti*. alterato copiosè ingesto, addendo inter vomendum (modò opus fuerit) bis, tervè 3ß. *Salis Vitrioli*, vel *Oxymel. Scyllitic.* Cochleare unum vel alterum Solut. in Haustu liquoris. Religiosè autem ab *Emeticis, Antimonialibus*, cæterisque ejusmodi violentioribus abstinendum est, ne in hac Crasi humorum Venenatà evacuatio nimia inde excitetur, unde, Spiritibus jam multùm dissipatis & oppressis, Febris in Malignæ speciem facillè degenerare potest. Ubi verò Venenum Febrile sit de genere Emeticorum, sponte petit Ventriculum, atque copiosè humores Colliquatos inibi excernit, unde adedò enormes & continuatæ Vomitiones Biliose & diversicolores excitantur, ut Aegrotans vix quicquam vel Medicamenti vel Alimenti retinere valeat; Hanc evacuationem, quippe Symptomaticam, vel minimo quidem *Emetico* promovere haud fas est. Verùm potius *Aquâ Pulli*, loco Cerevisiæ copiosè propinandâ, Venenatum & lacescentem humorum acrimoniam demulceri convenit, atque Remediis appropriatis, quæ etiam quadantenus Febrifuga sint, tonum Ventriculi jam nimium laxatum firmari. Ex. gr. R. Succ. Limon. ʒvj. *Salis Absynth.* ʒiß. M. Sumat. Coch. ij. singulis horis.

horis. Delicatulis, Coch. vi. vel vj. Julap. sequentis singulis vel alternis horis propinentur. R. *Aqu. Montb. Cinnam. Fjord.* aa ʒiij. *Aqu. Stephan.* ʒj. *Sal Absynth.* ʒij. *Syrup. Limon.* ʒiß. M. Imò, ad compescendum hunc ventriculi Spasmodicum motum, ut saltem aliquam partem *Remediorum & Alimentorum* retinere valeat, *Laud. liquid. gutt.* xij. (modò Ager *Laudanum* cum *Opse* toleret, atque eidem jam assueverit) in Haustulo Julapii convenientis, sextià quaque horâ concedantur, & Regio ventriculi *Sacculis Aromaticis* in Vino Clareto & Aquâ ferratâ coctis, & calidè expressis, bis in die foveatur.

Sin dolor Capitis, *Lumborum* vel *Artuum* prægrandis, à primo Morbi insultu, vel durante ejus Augmento, Agrotantem plus solito affligat, & simul adsint *Fasciatio* Corporis, & *Vigiliæ* pertinales, & à nimio Spirituum in seipsis expandendis nifu, Febris genium Inflammatorium ac Rheumaticum quadantenus sortiri videatur; apprimè convenit (modò cætera id ferant) in ipso exacerbationis articulo, post rejectionem *Enematis* (si hoc indicetur) *Venam* tundi, atque Sanguinem ad ʒviij, x, xij. pro gradu doloris, reliquorumque Symptomatum exigentiâ, & præsentì Plethorico, vel Athletico Agrotantis Statu, è Vena

In dolore Capitis & Lumborum infolito.

Y Jugu-

Jugulari, vel Brachii Lateris maxime affecti detrahi, ut hæc Symptomata vehementia diminuantur. Quinetiam, durante Morbi Augmento, Venæsectionem, in subsequentibus Paroxyfmis, iterum, iterumque celebrandam esse nonnunquam eadem ratio suadet; Cautè tamen admodum, atque, non sine urgenti necessitate, operatio hæc primùm instituenda, multò minus iterum repetenda est; unde scil. non Febris curatio, vel Symptomatum sublatio, sed eorum tantum sublevatio expectetur; Nullatenus verò in *Statu*, aut propè Morbi *Crisin*, nisi, ob Symptomatum excessum, Vitalis Indicatio id necessarium fecerit, Siquidem à detractione Sanguinis officiosa, vel debito sæpius celebratà, præsertim prope Morbi *Crisin*, haud raro vis Spirituum Elastica adeò præpeditur, ut, Febre inde in Malignam transeunte, Spiritus in posterum planè succumbant, neque amplius debito modo se expandere valeant, & Agrotans *Vigiliis*, *Deliriis*, tendinum *Susultibus*, &c. inde consequentibus confectus, cum magno Artis nostræ opprobrio, potius occidi, quam sponte mori videatur. Eheu! quam sæpe Medici temeritatis pœnas luit infelix Ager? Quàm circumspicè autem, & quantà cum avimi applicatione oportet Medicum Sagacem, Pulsu priùs diligenti-

gentissimè explorato, cæterisque Agrotantis circumstantiis seriò pensitatis, hanc sui muneris partem obire, cùm Agri vita vel mors sæpenumerò à cuspidè lanceolæ pendeat. Officiosè, temerè, atque sine evidenti necessitate Venam jam tundere, ac prodigam purpurei liquoris jacturam facere, quid aliud est nisi in Corio humano ludere, atque lanionis partes agere? Venæsectione autem hoc modo peractà, æquum est, toties quoties, ope *Cardiacorum* & *Alexipharmacorum* Elasticitatis jussu Spirituum sustentandæ prospicere, ne delitescens Venenum, datà hæc occasione, in eos grassetur. Tantillum etiam *Opiat* ad demulcendos Spiritus, & Sudores eliciendos adicere jam licet, modo sequenti. *R Theriac. Androm. Pulv. è Chel. Canc. Comp. vel Goan. aa ʒß. Syrup. Caryoph. q. s. M. F. Bolus mollis* horà somni, post Venæsectionem, deglutendus, superbibend. *Cochl. iv. vel v. Julap. sequentis de quo bibat Ager ad libitum. R Aqu. Meliss. Ceras. nigr. aa ʒiv. Aqu. Epidem. ʒij. Syrup. Caryoph. ʒx. M. F. Julap. Vel R Aqu. Cardu. Bened. Lactis Alexiter. aa ʒiv. Cinnam. Hord. ʒij. Pæon. Comp. Epidem. aa ʒj. Margar. præparat. ʒß. Sacchar. Alb. ʒvj. M. F. Julap. de quo bibat Cochl. v. vel vj. (agitata phiala) tertià vel quartà quaque horà.*

In Statu
Spirituum
Explosiv.

Sin ob genium Veneni admodum la-
cessentem & stimulantem, Spiritus ad-
huc multo robore pollentes, à nisu, quo
sele expandere moliantur, in motus adeo
efferos adigantur, ut partes aliquas, præ-
sertim *Præcordia*, reliquasque vicinas re-
spirationi inservientes, tempore exacer-
bationis, Spasmiis horrendis torqueri ac
convelli contingat: Extremis jam præ-
atroci dolore frigentibus, atque Pulsuum
vibratione depressâ, adeo ut vita Ægro-
tantis in præsens discrimen inde adduci
videatur: Necessè est, in ipsâ exacerba-
tione, ad nifum hunc Spirituum insolitum
minuendum, ut non tantum Vena tun-
datur, & Sanguis liberali manu, toties
quoties, detrahatur, verum etiam, ut co-
pioso ac repetito *Laudani* usu, effusus hic
Spirituum motus compescatur. Ex gr.
Tertiâ vel quartâ quâque horâ (quamdiu
opus fuerit) exhibeantur guttæ xv. vel
xx. *Laudan. liq. Helmont.* in Haustu
Julapii Antipalmodici sequentis. R. *Agu.*
Flor. Chamæmel. Card. Benedic. Rut. aa
ʒiij. *Agu. Pæon. Bryon. Comp.* aa ʒij. *Tin-*
ctur. Castor. ʒi. Spirit. Sal. Armon. ʒß. Sy-
rup. Pæon. comp. ʒiß. M. F. Julap. Spas-
mis autem hoc modo solutis; *Bolus A-*
lexipharmacum antè præscriptum, vel
quodcûq; aliud viribus isdem prædi-
tum, ad expansionem Spirituum reno-
vandam

vandam exhiberi convenit; ut illi *Opiatis*
prius irretiti liberentur, atque Paroxyf-
mus, Sudoribus, more solito, finiatur;
ne Febri, à nimia & diutina Spirituum
depressionè (exulante omni Remissionè
& Exacerbationè) in continuam & *Ma-*
lignam degeneret.

Ubi autem (ut in *Febre Ardente*) ^{In Incendio}
Sanguis æstro Spirituum flagrantium per- ^{insolito.}
citus atque agitatus, plus justo ebulliat,
& ab Incendio, magis quàm à Veneno
Febrili vita Ægrotantis in discrimen du-
ci videatur; Præter Venæsectionem libe-
ralem & repetitam (quæ jam apprimè
necessaria est) nimius Massæ fervor &
Ebullitio copiosum ac frequentem usum
Julapiorum, Apozematum, Emulsionum,
cæterorumque id genus attemperantium
postulat. Ex. gr. R. C. C. C. ʒj. *Crustæ*
Panis alb. ʒiij. Macis ʒj. Sacchar. alb. ʒiß.
ʒiß. Coq. leniter in Aqu. F. tbiv. ad ij.
Liquorem absque expressione colatum bi-
bat Æger copiosè ad libitum. Vel, R. *Sem.*
Melon. Pepon. aa ʒij. Sem. Papav. alb. ʒß.
Amygd. d. decorticat. n. vii. His sen-
sim affund. in Mortario Marmor. conti-
nuò agitando, *Agu. Hord. ʒiß. F. Emul-*
sio l. a. Cui add. Agu. Ros. rub. ʒij. Sac-
char. alb. ʒiß. Bibat Æger Haustum præ-
largum subrepide, saltem tertiâ vel quar-
tâ quâque horâ. Vel, R. *Rad. Scorzon.*
Hispan.

Hispan. ꝑij. *Rasur.* ꝐꝐ. *Ebor.* aa ꝑß. *Fol. Lujul. Salv.* aa Mj. *Flor. Borag. Bugloss.* aa Mß. *Quar. Corinthiac.* ꝑij. *Cog. in Aqu. F. vel Hord. purificat.* q. f. ad ꝑij. sub finem Ebullitionis addendo *Glycyziz.*
Hispan. ꝑß. Colaturæ album: Ovi clarificat. add. *Aqu. Theriacal. Stil.* ꝑij. *Sacchar. Cant. alb.* ꝑijß. Vel *Syrup. ex Acetos. Citr. Violac.* aa ꝑijß. M. F. Apozema, Cujus cap. ꝑiv. calidiusculè tertià quaque horâ, vel sæpius ad libitum. Vel R *Aqu. Lactis Alexiter.* ꝑviii. *Aqu. Cord. frig. Saxon. Cinnam. Hord.* aa ꝑij. *Marg. præparat.* ꝑij. *Sacchar. alb.* ꝑvj. M. F. *Julap.* de quo bibat Ager *Cochl.* vij. vel viij. (agitatâ phialâ) ad libitum. Apprimè autem cavendum est, ne, ex nimia attemperatione, Spiritus Elasticitate suâ plus justo orbentur, & ansâ præbeatur Venenati Fermenti Augmento, unde Febris Ardens inopinatè in *Malignam* mutetur. Quocirca, si ex intumescentiâ aut Angustiis *Hypocondriorum.* vel quocunque ejusmodi criterio, fas sit hunc eventum suspicari, Medicus vel ab id genus attemperantibus prorsus ablineat, vel eorum usum parcioiorem imperet, & *Julapio Perlato, Aqu. Epidem.* ꝑij. adjiciat; Apozemati vero sub finem coctionis, *Vini Albi* vel *Rhenan.* ꝑijß. Et Emulsioni *Aqu. Cinnam. Florid.* ꝑij. vel iv. Insuper, saltem

saltem singulis noctibus, Bolum sequentem ministrer. R *Theriac. Androm. Pulv. Goan.* vel è *Chel. Cancr. comp.* aa ꝑß. *Syrup. Caryoph.* q. f. M. F. Bolus mollis. Post singulos Bolos superbibat Ager *Coch.* v. vel vj. *Julapii* sequentis, atque etiam inter singulos Apozematis vel Emulsionis Haustus, aut sæpius ad libitum. R *Aqu. Meliss.* *Ceras. nigr.* aa ꝑiv. *Aqu. Puleg. Epidem. Pæon. comp.* aa ꝑij. *Syrup. Caryoph.* ꝑijß. M. F. *Julap.* Vel, R *Aqu. Card. Benedict.* *Ceras. nigr.* aa ꝑiv. *Epidem.* ꝑij. *Pulv. è Chel. Cancr. comp.* *Lap. Contrayerv.* aa ꝑij. *Sacchar. alb.* ꝑvj. M. F. *Julap.* Sumat exinde Ager *Cochl.* v. vel vj. (agitatâ phialâ) quartâ quaque horâ.

Denique, ubi ex Elasticitate Spirituum, à vi Veni, sponte suâ, vel aliquo accidente audi, multum depressâ, Febris *Suppur.* Exacerbationibus & Remissionibus exulare jam incipientibus, rectâ viâ tendit ad *Suppur.* Methodus medendi prius tradita, pro gradu mutationis, plus minùs alteranda est, donec ab usu repetito *Alexipharmacorum Alcalium, Salium Volatilium, Vesicatoriorum,* cæterorumque, Curationis utramque paginam in *Febre Malignâ* completum, Spirituum expansio iterum instaretur, idque incunctanter & sine morâ, priusquam Spiritus, vi veneni intensioris, in Statum Sphae-

latum (quod quam citissime fieri solet) adigantur; Tunc enim de vitâ Egrotantis penè conelamatum est: Quippe totum negotium extra Artis nostræ Sphæram ponitur, ubi Linguae nigrities, tenuitas & pallor Urinæ, mentis vacillatio, subsultus tendinum, cæteraque id genus funesta Symptomata sensim succrescentia hanc Spirituum *vix pœnè* palam prodant. Atque ob hanc causam necesse est, ut Medicus sæpius in die Egrotantem inviset, præsertim Statu Morbi durante, & Crisi; Et, unoquoque congressu, summâ cum animi applicatione Pullum Patientis exploret, varias Urinæ alterationes seriò pensitet, atque Adstantium relationes animadvertat, ut Naturæ, pro gradu languoris, tempestivè succurri queat: Hoc etenim in casu, si ulquam aliâs *Quod citò fit, his fit.*

*Ufus Al.
calium.*

Ubi à debilitate Pulsus primum animadversâ, Paroxysmorum protensione, & Remissionum incertitudine ac brevitate hanc Febris degenerationem suspicari liceat, ne prorsus corrumpat Spiritus, *Alcalia*, quotquot sunt, in auxilium adfiscantur, quæ, licet nullo calore sensibili prædita sunt, ex conflictu tamen, quem cum particulis Acidis in ventriculo & Sanguine delitescentsbus instituunt, effervescentiam in Malsâ recens excitant, atque inde Spirituum

rituum expansionem resuscitant ac promovent. Ex. gr. Infantibus sæpius propinentur Cochl. iij. vel iv. *Julapii* speciebus *Alcalifatis* saccharati, quod commate priori jamjam descripsimus. Adultis autem hujusmodi *Testaceorum Aleqium* Dosis largior exhibeatur, & quartâ quâque horâ repetatur. Ex. gr. R *Pulv. è Chel. Canc. comp. vel Pulv. Goan. ʒss. Sumar. Ager è Cochl. Julap. sequens* superbibendo iv. vel v. repetâtque quartâ vel sextâ quâque horâ. R *Aqu. Meliss. Ceras. nigr. Scord. comp. aa ʒijj. Aqu. Epidem. Pæon. Comp. Syrap. Caryoph. aa ʒiss. Confect. Alkerm. ʒiss. M. F. Julap. de quo bibat ad libitum. Vel, R Ocul. Canc. præparat. Pulv. è Chel. Canc. Simp. Comp. aa ʒiss. Lap. Contrayerv. ʒj. Coral. rub. præparat. ʒss. M. pro Chartulis sex, quarum unam capiat sextâ quâque horâ ut prius, Vel R Coral. rub. præparat. ʒij. Margar. præparat. Spec. Confect. de Hyacintib. aa ʒiss. Bezoar. Oriental. ʒj. M. pro Chartulis sex vel octo, sumendis ut antea. In eundem usum Julap. Perlatum admodum gratum more sequenti parari potest, sumendum ad libitum (agitatâ phialâ) R *Aqu. Lact. Alexiter. Cardu. Benedict. Cinnam. Hord. aa ʒiv. Aqu. Epidem. Pæon. Comp. aa ʒiss. Margar. præparat. ʒij. Sacchar. alb. ʒj. M. F. Julap. Post singulas autem hujusmo-**

hujusmodi Doses, & Julapii Perlati singulos Haustus, Eger Os & fauces gargarisando colluat lotionē aliquā absterfivā, vel saltem Cerevisiā tenui, ne ex adhæsiōe Pulveris ad partes oris exsiccatas sitis augeatur, atque rigiditas ingrata ac molesta partibus deglutioni inservientibus superveniat.

Ufus Vescicatorum.

Vescicatoria plurimum in hunc usum conducunt, non ob copiam Lymphæ quam eliciunt, quæ non magis morbosa mihi videtur, quàm Urina, & reliqua Colluvies serosa insensibili transpiratione aut Sudoribus per poros cutis continuò excreta; Verùm idè præsertim quòd partes subjectas corrodant ac inflamment, atque consequenter Diathesin inflammatoriam Massæ humorum impertiant; Spiritus autem ab hac inflammatione artificiali non possunt non pro tempore expandi & excitari, indèquæ à vacillatione immunes, robore iis Arte Conciliato, conservari; Adèò ut Deliria, subsultus Tendinum, reliquæque ejusmodi Symptomata antevertantur, & jam suborta certius curentur, quàm à quocunque alio Remedio intus vel extrà adhibito. Ex quo constat magnum hoc Remedium perperam à vulgo Medicorum in quibuscunque Febris indifferenter adhiberi, Siquidem in *Inflammatoriis*, nisi cum suapte sponte

in

in *Maligna* degeneraturæ sint, aut à profusis Venæsectionibus præcedentibus, vel aliis evacuationibus nimis, vel Saltem usu Laudani immodico Spiritus profligati imbelles reddantur; plurimum nocent ac, flammam flammæ adjiciendo, Curationi efficiunt. Neque equidem in quacunque Febre, præter *Ævoxy* & *Malignam*, aut quæ huc tendit, ubi à Veneno, plus quàm ab incendio Ægrotans in discrimine versatur, reapse indicantur. Neque in *Malignis* ipsis, ad Medici arbitrium, absque evidenti necessitate, fas est Ægrum imbellem ac confectum denuò iterùm, iterùmque *Epispasticorum* torturâ Lancinari, verùm pro exigentiâ Naturæ, & Spirituum majori, vel minori vacillatione, eorum applicatio primùm imperanda est; Medicus autem eorum numerum definiat, & magnitudinem, & durante cursu Morbi, recentem eorum applicationem ad partes quascunque opportunas imperet V. G. ad *Nucham*, *Brachia interna*, *Carpos* supra *Pulsus*, pone *ares*, ad interna *Femora* & denique (si opus fuerit) ad *Tibias* internas: Ad partes autem à corde remotas ac dependentes, ultimo loco, nec absque evidenti necessitate *Vescicatoria* adhibere soleo; sicuti enim seriùs, ac cum minori certitudine *Epispatica* in hisce partibus, à Fonte vitæ longius distantibus

Scopum

Scopum suum assequuntur; Itā, in hisce Artibus dependentibus, haud raro, à Venenato humore trajecto, Ulcera Maligna ac curatu admodum difficilia, & ipsae Gangraenae, praesertim in senioribus, oriuntur, unde misellus Agrotans, à Medico manumissus in Chirurgorum ditionem redigitur, quod gloriam victoriae Arte Medicinali prius partae haud parum obscurat.

Usus Sup-
pedaneo-
rum, &c.

In eundem finem etiam *Suppedanea* acria & stimulantia, vel Spiritus fomentia ac instaurantia, ad plantas Pedum, vel ad Pedes totos applicari convenit; Si quidem haec Cutis pars, praeter ceteris, quippe ex filamentis nervorum extremis conflata, sensu pollet egregio, unde ad fibrillas cæterarum Membranarum & Musculorum, & exinde ad Nervos ipsos, & tandem, continuitate quadam, ad Cerebrum, per hos poros cutaneos particulae activae facillime trajiciuntur. Unde Spiritus vel stimulat, vel confortati sese recolligunt, ac demum expandunt, indeque, cum majori robore ac constantia, in partes subiectas insuunt. Horum formulas mihi familiares hic loci adicere non pigebit. Ex. gr. Ubi à Comatoso affectu Spiritus ad gradum *vagabundæ* seu stuporis deprimuntur, sequentia applicentur ad plantas pedum. R. *Empl. Cephalic.* cum dup. *Euphorb.* Galban. aa q. i. Ol. *Succin.* gut. iv. M. &

M. & extend. super alutam. F. *Suppedanea* duo. Vel, R. *Fol. Rut. Mij. Rad. recent. Tormentill. Aristoloc. Long.* aa ʒss. *Fæcul. Bryon. alb.* ʒjss. *Sapon. nig.* q. f. M. & contund. in mortario, F. Cataplasma quo toti pedes calide involvantur, Renovando applicationem semel vel bis in die, quoties scilicet ob calorem partis, massa siccescere incipiat. Vel, R. *Fol. Rut. Chelidon. maj.* aa Mj. *Rad. Raphan. rustic.* Contus. ʒij. *Carnem. Halec. muriat.* no j. *Sapon. nig. Salis Marin.* aa ʒss. N. M. sciss. no j. *Ferment. acris. Acet. acerrim.* aa q. f. Contund. & F. Cataplasma quo toti pedes calide involvantur.

Ubi verò, non tam extincti & dissipati, quam agitati & explosivi fuerint Spiritus, unde ab æstro, quo perciti ac irritati sunt, tota Machina Spasmi variis hinc inde versatilibus torquetur ac convellitur (quod Phreneticis post pertinaces *Vigilias* accidere solet.) *Partes Animalium vivas*, cæteraque ejusmodi, quæ, particulas congeneres ac amicas potius quam acuantes aut irritantes communicando, Spiritus demulcere atque resocillare queant, ad hæc partes applicanda censeo; Ex quibus somnum placidum febricitantibus, post pertinaces *Vigilias, Spasmos, ac Deliria* sæpissime conciliatum memini. Vegetus autem *Pallorum Columbinorum* calor

calor Medicos fuasit, quasi uno consensu, eos in hunc finem cæteris omnibus Animalibus antepone: Utut sint, qui ex applicatione *Offæ bovinæ* calefactæ, aceto irroratæ, ac demum Pulvere N. M. aspersæ eundem scopum sese sæpius asscutos esse gloriantur. Procul omni dubio, Cerebrum etiam vires Anodynas *Pulmonum Agnorum, Vervecinorum* vel *Vitulinorum* recens Extractorum, atque, dum adhuc naturaliter calent, ad plantas pedum applicatorum multò facilius ac commodius, atque cum minore frigoris inde exterius suscipiendi periculo percipit, quàm cum ex iussu Medicorum solenni (quod fieri solet) Capiti cum molestiâ prius rasò imponantur. Omnia autem huiusmodi sive *Animalia*, sive *Animalium partes*, sicuti naturali calore prædita ritè applicanda sunt, ità sæpius scil. sextâ vel octavâ quaque horâ renovari postulant, ne ex putrefactione contractâ Spiritibus Animalibus potius officiant quàm prosint: Ex. gr. Applicentur ad plantas pedum *Pulli* duo *Columbini* recens mactati, atque per Spinam scissi, amputatis prius Capite, Alis & Cruribus, & renoventur octavâ quaque horâ: Vel toti pedes involvantur calidis *Pulmonibus Agni, Vituli*, aut *Verveci* recens mactati, Renovando applicationem saltem ter in die. Vel *Offæ* dux

Bovinæ

Bovinæ recentes ad plantas pedum alligentur bis terte in die. *Cataplasma* etiam è *Theriaca Londinensi* recens Confectâ, cum pannis lineis duplicatis totis, pedibus superinductum in hunc usum, scil. ad irritatos Spiritus compescendos atque demulcendos plurimum confert.

Sin ab hisce tam intus quam exterius *Ufus Alexipharmaci* exhibitis, Spirituum expansio, atque iussuæ in Massâ flammæ exsuscitatio illicò non promoveatur, nè, à Spiritibus penitus obrutis, atque inde quâdam *νεκρωσὶς* affectis, *Febris Continua* prorsus in *Malignam, Pessilentialem* ac funestam mutetur, Spirituum Elasticitatem, Alimentis & Medicamentis generoso calore imbutis, *Alexipharmaca* dictis, veluti *Vino* generoso, *Sp. C. C. Diascord. Mithridat. Theriac. Androm.* cæterisque id genus confessionibus, quin & ipsâ radice *Serpentariæ Virginianæ*, excitare necesse est. Siquidem jam non ab incendio, sed à Veneno Deleterio & Sphacelante metuendum est. Ex. gr. Concedatur Agro sæpius iusculum *Pulli*, vel *Vinum* generosum, idque *Sp. C. C.* saturatum: *Alexipharmaca* etiam bis, ter, quaterve in die cum *Alcalisatis* commissa. Ex. gr. R *Theriaca. Androm. Mithridat. vel Diascord.* ʒss. ʒij. *Pulu. è Chel. Cancr. comp.* ʒss. *Syrup. Caryoph.* q. f. M. F. Bolus mollis horâ somni unâ cum

cum Haustu Julapii exhibendus atque mane sequenti repetendus, vel sæpius scil. octavâ vel sextâ quâque horâ, prout gradus Veneni Deleterius atque Sphacelatio Spirituum requirat. Imò, ubi linguæ nigrities, subsultus Tendinum cæterâque præsentis Spirituum Sphacelationis indicia exigant, gr. viij. x. xij. *Radic. Serpentar. Virgin. Vel Eleſuarii de Ovo* ad singulos Bolos adjiciantur; Quo pacto plurimos ab ipsius Orci faucibus liberatos memini. Phlogôsi autem Spirituum ac Sanguinis hoc ritu restitutâ, ne incendium funestum inde suboriatur, prorsus ab hujusmodi calidiorum usu tempestivè abstinere oportet, aut saltem eorum Dos minuenda, & sæpius repetenda est. De hisce autem sermonem fusius habituri sumus in quintâ *Puretologiæ* nostræ, Excitatione ubi ex processu de Febribus Continuis *Malignis & Pestilentialibus* tractaturi sumus.

*Opiatorum
Ufus.*

Crisi Febris peractâ (quocunque modo eam fieri contigerit) *Opiata*, utut sub initium, in Statu, aut instante Crisi, noxia esse, atque lethifera (ubi nullum vehemens Symptoma eorum usum indicat) sæpissimè observentur, quia Elasticitatem Spirituum justam ac debitam præpediunt, haud rarò, admodum proficua sunt, & Symptomata quædam molesta, *Tussim*
scil.

scil. *Diarrhæam & Vigiliis* immodicas compescunt. Imò, ab Haustu sequenti, vel alio congenere Agrotantem prius hisce Symptomatis plurimum lacesitum atque confectum, spatio unius noctis, mirum in modum restitutum sæpius novi. *R. Aq. Paraphys. Ceras. nig. aa ʒiſs. Aqu. Epidem. ʒiij. Syrup. de Mecon. ʒvj. ʒj. M. F. Haustus.*

Denique, quamprimum à perfectâ Fe-
bris judicatione vires Agrotantis & Ap-
petitus refarciri incipiant, apprimè necesse
sarium est saburram humorum effectorum
in præcedentibus agonibus colliquatorum,
atque jam in in habitu Corporis delitescentium *Catharticus* reperitis, primum lenioribus, deinde acrioribus per alvum subducere atque deturbare, ne ex iis diutius in habitu Corporis congestis *Cachexia* suboriatur, quæ *Tumores Artuum œdematosos, Scorbaticam* vel *Hypochondriacam* affectionem, aut graviores aliquem Morbum *Chronicum* (ut sæpe fit) producat, & misellus Ager novo morbo multatus, potiùs quàm sanatus videatur. Formulas mihi usu comprobatas adjicere lubet.
R. Fol. Senn. Optim. ʒij. Cassiæ cum cannis confract. ʒſs. zvi. Semin. Anis. Coriand. præparat. Cinnam. acut. aa ʒiſs. Coq. in Aqu. Hord. ʒxii. ad viij. In Colaturâ dissolve Manne selectissimæ ʒj. vel ʒiſs. M. F.
Z Potio

Potio larga, ejus partem dimidiam sumat Ager calidiusculè primo mane, reliquam post bihorium (si opus fuerit.) Vel R. *Pil. Russ. Alaphang. Aloes rosat. è Succin. Stomach. cum Gum. Sj. vel Zs. Ol. Cinnam. Chym. vel Opobalsam gut. iij. M. F. Pil. iij. vel iv. deaurand. quas sumat horà somni, mane sequenti bibendo tbiv. Aqu. Mineral. purgant. ad tbij. cost. & tss. Lactis alterat. Vel R. *Decoct. Sennæ Geron. Ziiij. Aqu. Cinnam. Hord. Zss. Syrup. Cickor. cum Rbeo Zj. vel Mann. Zvi. vel Syrup. de Rhamno Solutio. Zss. M. F. Potio. Vel R. *Mass. Pil. scetid. Coch. min. aa Zss. Salis Tartar. gr. iv. Ol. Juniper. Chym. gut. iij. M. F. Pil. viij. deaurand. quas sumat mane, vel à primo somno cum Regimine. Vel pro delicatulis, R. *Elect. Lenitiv. Zss. zvi. Pulv. Semin. Anis. Zss. Opobals. gut. iv. M. F. Bolus post mediam noctem exhibendus. Vel R. *Cassia recens è Cammis extract. Zss. zvi. cum Sacchar. aspers. F. Bolus, horà somni deglutendus cum liberà custodia. Junioribus Pulverem sequentem è Cochleari Lactis frigidi mane ministrandum, repetendūque semel in hebdomadà cum regimine præscribere soleo, quippe minori cum tædio in os ingerendum, atque *Vermibus* (quibus Juniores obnoxii sunt) inimicum, unde post unam vel alteram Vom-*****

Vomitionem, copiose atque cum *æpoeia* deicere solent. R. *Calomelan. Diagryd. Sulphurat. aa gr. v. vj. vij. viij. vel Zss. pro ætate, M. F. Pulvis.*

Quod spectat ad reliqua Symptomata particularia, & magis accidentalia, quæ varia hujus Morbi Stadia comitantur, quo pacto scil. tractanda sunt, *Puretologia* nostræ Exereitationem sextam, ubi de Febrium Symptomatis *fortis* locuturi sumus, consulat Lector.

Ego (liceat sine jactatione profiteri) hæc methodo rationali innixus, Naturæ hæc Febres Medicasti sæpius feliciter ancillatus sum, atque penes me habeo plures hujusmodi Curationum Historias, quas consuldò omitto; Siquidem probè novi quas moras hæc methodus trahat, atque quam dolorifico Remediorum Apparatu misselli Ægrotantes inde affligantur, ac quanto cum discrimine ac incertitudine optatum eventum tandem assequantur; dum ex relationibus Adstantium incertis Medicorum perspicacissimorum observationes ut plurimum pendeant, atque ex incertis istis conjecturis Methodus medendi primum instituitur, dein vario mutetur. His addatur lubrica hujusce Febris indoles, quæ suapte sponte; vel à minimâ Medici hallucinatione, aut quocūque alio accidente, unde Venenum augeatur, præ-

fertim propè Crisim, in Continuum Mag-
nam facillimè degenerat, quam in pri-
sum suum Statum & magis Benignum
redigere (si non primo instanti obvium
eatur) difficillimum est; Atque insuper,
inadvertentia & hallucinatio, cui Medici
Exercitissimi, quippe multis negotiis
impliciti, in ratiocinando sæpenuerò
obnoxii sunt, unde vitæ Agrotantium de
eorum calamo dependeat. Hisce (in-
quam) penitatis, à multis retroactis an-
nis; scil. à quo tempore vires *Corticis* in
hisce Fibribus, æquè ac in *Intermittenti-
bus* debellandis certas atque efficaces mul-
tò usu comprobaveram; in hisce Fibribus
tam *Spiritis* quàm *Genuinis* curandis totu
me contruli ad usum Polychrestæ hujus
Antidoti; Et cum felicissimo successu, in
omni ætate, sexu ac temperamento citò
ac tutò, si non jucundè eas profligavi.
Idque facio Conscientiæ causâ, ut ex
præconcepâ opinione reclamant Amici
Medici, vel ipsi Agrotantes; Quorsum
enim Natura dubio Marte Venenum ag-
grediatur, cum penes nos sit Hercules
Antidotus divinitus concessa, quæ vires
ejus certò & citò frangere valet? Quan-
tùm decedat probum ac misericordem
Medicum adeò in Corio humano ludere,
Artem nostram in Lanienam, frequenti
Epistolicorum applicatione, convertere,

atque

atque tandem Agrotantis vitam incertis
atque hallucinantibus ratiocinationibus
nostris temere subicere, quarum pœnas
Æger, Crumenæ ac vitæ suæ dispendio,
non raro luit?

C A P. VIII.

Methodus Exhibendi Corticem in
Curatione Febris Continentis.

Methodus
Exhibendi
Corticem
in Febre
Zoyxi
Simplici.

Quocirca, missa hac Methodo rationali curandi Febrē Zoyxi, quippe longā ac incertā; totus me demum accingam ad modum exhibendi Corticis, in Zoyxi tam Spuriā quam Legitimā, describendum. Unde earum Causa, Venenatum scil. Fermentum, modo magis compendiaro tūc ac citō subigitur & deletur. Quid opus autem multā verborum ambage, ubi Naturā potius quā Arte res agenda sit? Siquidem *Antidotus* quocūque modo exhibita (modō exhibeatur) Venenum delet. Fomite autem subtracto, flamma sponte exstinguitur, atque, ubi Natura à Venenato Fermento non amplius lacescit, Iubens quiescit. Ut otam rem paucis absolvam, *Simplex* huiusce Febris Natura nihil præter *Antidotum*, formā Agrotanti gratissimā exhibendum exigit, idque partitis vicibus, & durante Remissione, ut Spirituum regimini magis subiecta vires suas felicius exerceat. Indèque, quotiescūque ad Ægrum advocor, simplici Zoyxi laborantem,

tem; ubi nullum insolitum Symptoma, aut gradum Symptomatis solito vehementiorem deprehendo, si Exacerbationes & Remissiones statim ac certis periodis sese invicem excipiant, absque pomposo quocūque apparatu præcedenti, Primā scil. Remissione opportunā, illicō *Cortic. Peru. Elect. in Subtilissimum Alcohol* reduct. ꝑ. ʒs. ꝑ. ʒss. pro atate, formā *Boli, Haustūs, Pilul. vel Electuarii* (prout Æger ipse maluerit) exhibendum jubeo, repetendūq; tertiā vel quartā quāque horā extra paroxysmum, dum opus fuerit. Atque, ut verum dicam, vix aut ne vix unquam memini Simplicem Zoyxi post ꝑ. Antidoti exhibitam, superstitem fuisse.

Sin adventus meus differatur, donec in Zoyxi spuria.
Febris hæc in Augmento suo adeo provehat, ut in Continuum jam vergat, & Paroxysmi fere aboliti fuerint, aut saltem periodos suas certas ac statas, ob *Cephalalgiam, Lassitudinem ulcerosam*, aut Symptoma aliquod aliud solito vehementius subortum penè amiserit; post *Clysteris* (modō indicetur) rejectionem, Sanguinis ꝑ. viij. x. pro atate, & Symptomatum exigentiā, in ipsa exacerbatione, illicō è brachio detrahendas jubeo, atque deinde *Bolum Theriacalem* cum haustu *Jalapii Cordialis* exhibendum,

qui ad libitum repetatur, ad Spirituum Elasticitatem reſciſcitandam; Et *Veſicatorium* unum vel alterum, in eundem finem, ad *Nucham* vel *Carpos* internos applicandum præſcribo; unde, uti *Vigiliarum*, *Dolorum*, cæterorumque Symptomatum diminutionem ſerè ſemper ſubſecutam eſſe memini, ita inſuper inducias Remiſſionum magis certas ac protenſas obſervavi; quâ occasione datâ, Antidotum incunſtanter exhibeo, atque ejus repetitionem, durantibus Remiſſionibus, jugiter renovandam, cum ſelici ſucceſſu & opato eventu impero. Quid quod ſpatio bidui, ſcil. quam primum *Corticis* ʒvj , vel ʒj . Ager devoraverit, Eum *Deſperatè* fere ſemper inveni.

In Vomitione.

Sin, ob præſentem *Vomitionem*, hæc guſtui parum grata *Antidotus* argè admodum in ventriculo retineatur, neceſſe eſt vel lenè *Vomitivum* dare, vel *Tonum Ventriculi* corroborare, atque Fermenti ejus acrimoniam priùs demulcere mixtura è *Sale Abſynthii* & ſucco *Limonum*, coſtleatim & ſæpiùs exhibiâ; *Aquâ Pulli* in locum potùs ordinarii ſubſtitutâ, atq; *Bolo Cardiaco* et *Opiato* horâ ſomni miniſtrato, cæteriſque Cap. ij. Exercitationis ivæ. memorandis; ubi ex profeſſo de hoc Symptomate tractaturi ſumus. Quinetiam ſingulis vel alternis *Corticis* doſibus

bus tantillum *Laudani* adjici convenit, ut, Spasmi Ventriculi inde ſopitiſ, *Antidotus* eò faciùs retineri queat, donec, à Veneno inde ſubactò, Maſſa Sanguinis, & conſequenter Ventriculi fermentum in priſtinum ſtatum ſtarum reducantur, & hoc Symptoma unâ cum Febre dometur.

Ubi verò, ob ſolitam Alvi lubricitatem, *In Fluxu Alvi*. aut præſentem ejus fluxum nimium, ritè metuendum ſit, ne *Antidotus* ſtimulanti amaritie Prædita, Symptoma in *Diarrhæam* vel *Dysſenteriam* exaltet, & non tantum Remedium ipſum ſeſtinanter unâ cum ſæcibus deturbatum, Inteſtina, reſectâ, præterlabatur; verum etiam, Aegro Torminibus, cæteriſque diris Symptomatis inde provenientibus conſecto, Febris in *Malignam* tranſeat, apprimè neceſſe eſt, *Bolo Theriacali* priùs exhibitò, & *Electuario* adſtringente & *Opiato* partitis vicibus ſæpiùs miniſtrato, *Enemate* adſtringente injectò, *Decoſto* albo in locum potùs ordinarii ſubſtitutò, cæteriſque in Cap. ij. Exercitationis ivæ. memorandis levitatem Inteſtinorum quodantepùs corrigere, atque liquoris glanduloſi ex iis excreti acrimoniam demulcere; & ſingulis vel alternis Pulveris doſibus *Laudan. Lig.* gutt. x. xij. xiv. pro ætate & Symptomatis vehementiâ addere; donec Veneno uſu

Anti-

In Fluxu
Alvi cum
Vomitione
conjuncto.

Antidoti delecto, Colliquatio inde sensim minuatur, & *Diarrhœa* unâ cum Febre jam demum auferatur.

Sin à veneno (pro genio suo peculiari) Ventriculū simul ac Intestina petente, ac utrobique humores Colliquatos eliminante, *Vomitiones* enormes & *Dejectiones* cum *Spasmis* horrendis, velut in *Cholerâ* morbo, adsint; Oportet prius humorum Venenatorum in Ventriculū & Intestina Excretorum acrimoniam copiam *Aque Pulli* in locum potius ordinarii substituta, atque *Enemate* ex eadem demulceri; Ventriculū *Fotu aromatico* externè calidè refocillari, atque *Spasmos* & evacuationes per os & anum frænari *Laudan, Liqu.* gutt. xij. xiv. xvj. singulis vel alternis horis in haustu Julappii accommodati propinatis; dein verb singulis vel alternis dosibus *Antidoti* (prout opus fuerit) tantillum *Laudani* adjici. Quo pacto, Veneno febrili delecto, molesta hæc Symptomata, quæ ab hoc fermento solummodo dependent, unâ cum Febre illicò corruunt, neque in posteram (modò repetitione Antidoti post debita intervalla præcaverentur) recrudescunt. Verùm de hoc Symptomate fusius atque ex professo tractabimus Cap. Quinto Exercitationis quartæ.

Quoties,

Quoties, ob Spirituum in suis expansionibus excandescētiā ac nīsum, hæc Febri propè accedat ad Inflammatoriā (sive Inflammatio mote *Rheumatismi* versatilis totam machinā hīc inde afficiat, sive *Pleuram, Pulmōnes, Oculos, Mammās, Testes* sive aliam aliquā partē singularem præ cæteris occupet, atque itidem Paroxysmis & Remissionibus, certis aut incertis periodis recurrentibus insigniatur, in primo Curationis limine, *Doloris* atque *Inflammationis* allevatio *Enematis, Venæ-sectionibus* in ipsâ Exacerbatione celebratis, & (si opus fuerit) repetitis, atque reliquo apparatu (quem pro texturâ partis affectæ singulari, admodum varium esse, ex tertiâ Exercitatione abunde constabit) molienda est. In primâ autem Remissione, atque deinceps, quoties subsequens Remissio occasionem ministret opportunam, Antidotus partitis vicibus jugiter ingerenda est, usquedum à Veneno inde subacto Lucta finiatur, & Febri diro hoc satellitio stipata sponte exulet. Venenū autem, quod Spiritus in motus adeo efferos adigit, rariū ab unâ uncia *Corticis* deletur, sæpius duplam, tripam quantitatē superat, & Medicus, priusquam scopum hoc modo assequi queat, detractione sanguinis iterum, iterumque celebratâ, orgasmum Spirituum com-

In statu
Sanguinis
Inflamma-
toris.

compescere, nonnunquam etiam *Cathartica* Lenia, & ipsa *Emetica* in justis Intervallis adsciscere cogitur.

Ubi autem Venenum, præter modum, Spiritus vel æstro lacescit, & in statum Spasmodicum adigit, unde *Ventriculus*, *Intestina*, *Præcordia*, *Diaphragma*, cæteræque partes Cordi vicinæ ad eò Lancinantur & torquentur, ut Ager, vacillante jam Pulſu, atque extremis frigentibus, suffocatus vel lipothymicus periturus illic videatur (Quæ Symptomata *Σπασμὸς* spuriam haud rarò comitantur, & speciem *Colicæ Ventriculi* vel *Intestinarum*, aut Spasmi Thoracis & Abdominis universalem simulant) necesse est, primò loco, efferum hunc Spirituum orasum tollere, atque nifum minuere, *Enematis*, detractiōe Sanguinis copiosa (utut Symptomata contraindicare videantur) atque liberali & repetito *Laudani* usu, Cujus dosin duplo vel triplo majorem, ob præsentem Spirituum *βέβαιον*, Ager cum *ὑποπλη* tolerat, quàm quocunque alio tempore ubi Spiritus quiescentes Elasticitate duntaxat naturali pollent. Turbis autem hoc modo sedatis, Ager, quamprimùm scil. urinam rubedine tinctam reddat, atque Cutis sudoribus scateat, & induciat à morbo im-

petratæ

petratæ sint, incunctanter *Corticem Peruv.* partitis vicibus jugiter deglutiat: Cujus singulis dosibus tantillum *Laudani*, ad revirescentiam Spasmodorum antevertendam, adicere fas est. A cujus usu Venenato fomite deletò, Febris exulat, nec in posterum repullulatio ditorum horum Symptomatum ampliùs expectanda est.

Ubi denique, Venenum sponte, vel ex quocunque accidente ad eò increverit, ut, spiritibus jam succumbentibus, Febris degenerare in *Continuam* incipiat, & aequali tenore pergat, utut æquum sit in usu Antidoti ad vires Veneni frangendas (quantum Agrotans ferre potest) pertinaciter persistere, Expansionem tamen Spirituum, ut vires *Corticis* inde deprimantur & regantur, omnimodè Medicum promovere oportet *Epispasticorum* frequentium applicatione, commixtione *Alcalium* cum singulis *Corticis* dosibus, vel exhibitione *Boli Alexipharmaci*, atque ejusdem repetitione bis, ter, quaterve in die, prout gradus Veneni & Spirituum obrutorum unbecillitas Indicat.

Verùm quandoquidem multifaria hæc res meliùs Exemplis quàm Regulis diuicidatur, non pigebit, è multis, præsertim nuperrimis, quas Mihi observasse contigit,

In statu Spirituum vero Spasmodico.

Ubi Symptoma incipit in Continuum transire.

git, paucas Historias huc spectantes feligere, easque graphice depingere, tam ad Theoriæ nostræ ex rei ipsius naturâ petitæ illustrationem promovendam, quàm ad divinæ Antidoti multiplicem efficaciam confirmandam.

CAP.

CAP. IX.

*De Proteiformi Febris Continentis Genio.**Historia I.*

UXor Domini Blackerby Jurisperiti ^{Febris Re-} habitantis in vico dicto *Chancery* ^{mittens sub} *Lane*, Anno. 1690. a Suppressione Pur- ^{larâ Vo-} gationum menstruarum ad unam, vel al- ^{mitionis &} teram Lunam perseverante, Nauscâ & ^{Nauseæ diu-} proclivitate ad Vomendum per quinque ^{latitans.} ferè hebdomodas continuatâ molestè afficiebatur. Symptomata pro signis in- gravidationis habita primùm æquo animo ferebat Ægra, donec tandem adeo prævalerent, uti Appetitus inde prorsus prosterneretur, ac, Digestione eversâ, Ventriculus ingesta quæcunque, illico rejiceret; unde, præ ægitudine, & languore, lecto perpetuò affixa jacebat debilis & insomnis, funestum eventum indies expectans. Ego ab eximio Collegâ D. D. *Goodall* consultus, licet, primo adventu, nullum, præsentis Febris Criterium in Urinâ, Linguâ, Pulsu, vel Temperie deprehendere potuerim, à diuturnitate tamen & vehementiâ Symptomatum (quod sæpius in aliis Me-

ob-

observasse memineram) multum suspicabar Venenatum Febrile Fermentum delitescens Vomitioni & aegritudini anam dedisse, atque, præ gradu Veneni intenso, Spiritus haud jam satis ad Paroxysmos legitimos formandos sese expandere potuisse. Indèque, irritum duxi adversus Symptomata militare, neglectâ Causâ, Veneno scil. Febrili, quo à propriâ suâ Antidoto subacto, & Sanguine inde in statum pristinum redacto, Fermentum Ventriculi non posset non naturalem suum vigorem sponte recuperare, & Symptomata urgentia illico sublevari. Ideoque, ut *Cortex Peruv.* in hunc usum jugiter ministraretur, suasi. Quandoquidem, autem Agra, & Agræ Amici ab usu hujus Pharmaci planè abhorrent, impræsentiarum, frequenti exhibitione *Salis Absynthii* & succi *Limonum* Symptomata saltem diminuire tentavimus, atque *Aquâ Pulli* in locum potius ordinarii substitutâ venenatam acrimoniam humoris biliosi, flavi & æruginosi, in ventriculo excreti demulcere; *Sacculis* etiam aromaticis ac *Emplastris* tonum Stomachi confortare, & tandem frequenti exhibitione *Antimonii Diaphoretici* (ut pote Febrifugi non ingrati) Febrile fermentum aggressi sumus. Ab horum usu, humor vomitione rejectus, post tres vel quatuor dies,

dies, non fuit æruginosus & flavus ut priùs; Spiritus etiam, ut ex Temperie, Pullu, Lingua & Tincturâ Urinæ liquidum erat, liberius sese expandere ceperunt. Quocirca, Lene Vomitorium è *Sale Vitrioli* & *Oxymelisc Scyllitico* ministravimus, quod cum *Utopia* sequebatur; dein ʒvij. Sanguinis è Brachio detrahendas jussimus. At Agrâ, *Nauseæ*, *Vomitionis*, cæterorumque Symptomatum vehementiâ, ac diuturnitate pressâ; ac tandem à *Corticis* usu non amplius abhorrente, Eum præscripsimus; singulis dosibus *Laudanum*, Cui jam diu assueverat, addendo, ad præsentem Vomitionem sistendam, unde spatio tridui, ex Orci faucibus planè eripiebatur; à Febre, vomitione, Aegritudine, cæterisque horrendis Symptomatis prorsus liberata, Appetitu & Digestione jam demùm integre restitutus.

Historia II.

Febris Re-
mittens
Diarrhœam
torminosam
in puerperâ
similans.

Advocatus. Ego à Cl. Collegâ D. D. *Carolo Goodall*, invidi Mulierem *Diarrhœâ torminosâ* in puerperio ex cruciatam, ac penè jam confectam. A colore Urinæ lateritio, atque à periodicâ *Diarrhœâ & Torminum* exacerbatione, illic deprehendi Fermentum Febris Intermitteutis, aut saltem Remittentis delitescens, hisce Symptomatis ansam dedisse, utut Indicia Febris præsentis neque *Ægræ* ipsi, neque Adstantibus prius perspecta fuissent. Ideoque miscella Mulier, debito licet Dietæ regimine instituto, Dosibus *Laudani* largis & frequenter repetitis, hebetata languebat, ac Madore frigido perfundebatur, mente vacillabat, Pulsu interea tremulè ac inordinatè vibrato, tanquam in articulo Mortis. Statis attamen periodis, scil. tempore Paroxysmorum, *Torminibus*, ac *Fluxu Alvi* immani torquebatur, quasi nihil *Opii* sumpsisset, vel debitum regimen adhibitum non fuisset: Aut cum Alvus arte supprimeretur, prægrandem Ventriculi ægritudinem, usque ad deliquium, perpetiebatur, Siquidem *Opiatorum, Adstringentium* cæterorumque *Diarrhœâ torminosæ* debitorum usu, prius contra Symptomata urgentia pugnatum fuerat; Morbo

Morbo ipso autem, seu causâ morbi integrâ adhuc intus manente; quamprimum Fermentum virosum, sequenti Paroxysmo, recens invigorari contingeret, non potuerunt *Fluxus Alvi, Tormina*, cæterâque congenera Symptomata non inde illic revirescere; Naturâ per glandulas, & glandulosam Intestinorum Tunicam iterum satagente virulentia reliquias excernere, & uti sarcinam molestam, more solito deponere. Quam ob causam seridè monui, uti, durante Paroxysmi remissione, *Hausius* cum drachmâ unâ *Pulv. Chin. Chin.* tertiâ quâque horâ, *Ægræ* propinretur, addendo singulis *Hausibus*, gutt. xij. *Laudani liq. Helmont.* ad compescendum Fluxum Alvi præsentem, uti simul Symptomati urgenti, & ejus causæ, Fermento scil. febrili, in singulis Paroxysmis humores colliquatos versùs Intestina detrudenti prospiceretur. Indèque, spatio xxx. horarum, quamprimum scil. una *Corticis* hoc modo exhibitâ fuit, *Ægræ*, venenato Fermento subactò, à Paroxysmis *Febrilibus, Diarrhœâ, Torminibus*, reliquâque ejusmodi Symptomatis periculosissimis integrè liberabatur, atque adhuc Superstes ac sana manet; licet, duplò majori *Laudani* Dosi prius præscriptâ *Fluxus Alvi & Tormina* cohiberi non poterint.

Altera ejus
modi.

Domina Brent, habitans in Burgo dicto *Southwark*. Vidua sanè proba ac elegans, ante sexennium, tempore Autumnali, anno ætatis suæ tricésimo, *Diarrhæa* torminosâ corripiebatur adeò atroci, ac contumaci, ut Fluxu enormi & Spasimis exerceantibus confecta, lecto perpetuò affigeretur, non obstante debito regimine, ac multo apparatu Medicaminum *Adstringentium* & *Opiatorum* à Clariss. Collega D. D. *Blackmore* imperato, & ad plures dies continuato: Quippe contra Symptoma adhuc duntaxat militatum erat, Fomite venenato febrili, qui Colliqutionem effecerat, interea non animadverso quandoquidem à Languore ex hoc Symptomate vehementi orto nullum Caloris febrilis evidens indicium sese predebat. Egon autem nono, vel decimo morbi die advocatus, ex Pulsu celeri. Urinâ rubrâ ac contentis saturatâ, & Lingvæ ariditate morbum primarium illicò deprehendi, *Febrem* scilicet de genere *Remittentium*, quippe Fluxus Alvi inde ortus quotidie statâ diei horâ, manifestò exacerbabatur, indeque Consilium dedi, ut Bolus è *Cortice Peruv.* quartâ quâque horâ, durante Remissione, jugiter exhiberetur, unâ

unâ cum gutt. x. vel xij. *Laudani Liquid.* ut inde *Diarrhææ*, ac Fermento febrili Collequationis causæ, simul prospiceretur: Siquidem ab Opiatis & *Adstringentibus* solis Fluxus enormis non ita cohiberi poterat, quin proximâ Exacerbatione recrudesceret, cum causa ejus integra intus maneret, atque licet multo *Laudano Spiritus* sopiti fuissent, & Fluxus fortè fortuitò cohibitus, *Febre* tamen intactâ, atque intus, delitescente, *Ægra* diris Symptomatis in genere nervoso male multata nihilo scicui peritura esset. Consensit Collega Cl. & *Ægra*, licet Remedii saporem molestè ferens, mandata nostra strenuè executâ est cum optato eventu. Spatio enim Bidui, postquam svj. *Corticis* in varias Formulas redactas devorâset, multò melius sese habuit, utut *Aphthæ* albæ & benignæ sub fidem Febris suppullarent; Tertio autem die, à Febre, dirisque ejusdem Symptomatis, ac *Aphthis* nuper subortis penitus liberata revaluit.

Historia IV.

Servus Domini *Hall*, Pharmacopolæ, in vico dicto *Pye-corner*, die 4° Maii, 1691. (Die præcedenti levem Brachii contusionem perpeſſus, quâ ratione, eodem ipſo die, Sanguinem è Brachio opoſito detrahendum curaverat) horis tribus à prandio, Spasmo Intestinatorum immaniter dolorifico, & Vomitione bilis diverſicoloris, enormi corripiebatur; Quam ob cauſam mane ſequenti ſcil. die 5° Maii 3ſs. *Extract. Rud.* cum gr. j. *Laudan. Lond.* commixt. ſibi ipſi miniſtravit; unde *Diarrhæa* torminoſa, & levi *Singultu* à ſpaſmis ventriculi ſuborto totâ nocte ſequenti continuo laceſſebatur. Die 6°. Collega Cl. D. D. *Torleſſe* accerſebatur, qui *Enema* ſequens illico injiciendum imperabat, & *Decoſt. Commun.* 3x. *Electuar. lenitiv.* 3j. è *Bacca Laur.* 3ſs. Ol. *Chamaem. Chym.* 3ij. M. Deinde 3iv. *Julap.* ſequentis tertiâ quâque horâ propinavit, & *Aqu. Hord.* 3biiij. *Conſect. Fracaſcor.* 3ſs. Coq. ad 3bij. Colaturæ add. *Aqu. Epidem.* 3iiij. *Syrup. Violac.* è Succo *Lujul.* aa 3j. *Sp. Sulph. per Campan.* 3j. M. F. *Julap.* Bolum etiam ſequentem cum Hauſtu horâ ſomni exhibendum curavit, & *Diſcord.* 3j. *Mithridat.* 3ſs. Pulv. è *Chel. Canc. Comp.* 3j. *Syrup. Caryoph.* q. ſ. M. F. Bolus. & *Aqu. Ceraſ. nig.* 3ij. *Epidem.*

Zorix
bolivam
Morham
ſimulant
cum Spasmo
Thoraci &
Abdominis

dem. 3j. *Syrup. Cardiac.* 3ſs. M. F. Hauſtus. Ad moleſti *Singultus* levamen cochl. ij vel iij. *Julap.* ſequentis, præ natâ, miniſtranda juſſit. & *Julap. Roſat.* 3vj. *Sacch. Cant.* 3j. *Aqu. Cardu.* 3vj. *Mofch. Odonat.* gr. iſſ. *Amb. griſ.* gr. j. *Croc. in nodulo ligat.* 3ſs. M. F. *Julap.* A quo *Singultus* quadantenus allevabatur; *Diarrhæa* verò immaniter ſæviebat, cum horrendis totius Abdominis Spasms fociata; quocirca uſus ante præſcriptorum repetebatur; atque totum Abdomen, ad exercitantes Spasmos ſublevandos, Fotu ſequenti calidè fovebatur: & *Flor. Chamaem.* Mij. Coq. in *Spir. Vin. tenuior.* q. ſ. pro uſu. Abhinc materiâ (ut loqui amant) in Cerebrum tranſlatâ, illic *Æger* delirabat, indeque, de dolore Abdominis non conquerebatur; ſub veſperam ejuſdem dei, ad revulſionem materiæ à Cerebro, *Veſicatoria* ad Brachia & Tibias internas, atque *Emplaſt. Cephalic.* ad plantas pedum applicabantur, & Bolus cum Hauſtu *Julap.* ſequentis exhibebatur, & *Rad. Serpentar.* *Virg.* 3ſs. Pulv. è *Chel. Canc. Comp.* 3j. *Syrup. Caryoph.* q. ſ. M. F. Bolus. & *Aqu. Cord. Saxon.* 3x. *Epidem.* 3iiij. *Syrup. Rub. Idæ.* 3ſs. M. Cap. Cochl. vij. ad libitum, Maii 8° & 9° cum *Singultus*, *Vomitio* *Diarrhæa*, & *Tormina* plurimum pravalent; *Aqu. Dullageſ.* pro potu ordinario ſubſtituebatur; atque *Alcalium*

Testaceorum Dosis larga 6^l. quaque Horâ ministrabatur, unde die decimo (quo Ego primum advocatus sum) utut Diarrhæa sublata videretur, & Alvus potius contracta, Mens tamen adhuc vacillabat, Tormina Ventriculû & Intestina dirissimè excruciant, atque vomitio porracei nigricantiq; liquoris immanis, & fere perpetua aderat cum Nauseâ, agitudine & singultu conjuncta. Ubi autem, ex Pulsû celeritate, colore Urinæ lateritio, siti urgenti, & Linguae mucositate Febrem deprehenderam, quam periodicæ Symptomatum Remissiones & Exacerbationes comitabantur: Conjiciebam Vomitionem, Diarrhæam, reliquaque omnia Symptomata ab eodem venenato fomite ortum duxisse, atque incassum Remediis nescio quibus tractanda esse, dum venenum Febrile, hujus stragis fons & origo, integrum & intactum intus remaneret. Indèque (annuente Cl. Collegâ) post Enematis rejectionem, ob præsentem Alvi constipationem, & *Aquam Pulli* ob Vomitionem enormem in locum potius ordinarii substitutam, Bolus ex *Pulv. Cort. Peru. Subtiliss. ðij. Ocul. Cancr. pp. ðj. & Syrup. Caryoph. q. f.* præscribebatur illicò exhibendus, & jugiter repetendus quartâ quaque horâ, addendo gutt. xij. *Laud. Liq. Helmont.* unicuique tâm

tâm ad Spasmos cohibendos, quam ut, inde sopito ventriculi motu, Pharmacum cò melius retineri posset. Die undecimo, postquam Ager 3vj. *Cbin. Cbin.* hoc modo devorasset, Symptomata omnia sedabantur, Urina minùs rubebat, & hypostasim laudabilem deponebat, idèoque cum Ager Bolorum radio affectus esset, reliquam Curationem perficiendam duxi Apozemate in fine *Tractatûs* nostri de *Cortice Peruv.* descripto: addendo Haustuî nocturno gutt. xij. *Laud. Liquid.* vel sæpiùs, si opus foret: Undè, idque brevî, integrè revaluit.

Historia V.

Domina *Maschall*, Juvenula, Pathematis animi gravioribus diu exagitata, ubi jam fere ad quatuor hebdomadas, à Fermento venenato delitescente multa, diraque Symptomata sese invicem excepientia, *Diarrhæam* scil. torminosam, *Lienteriam*, *Vomitionem*, *Colicam*, &c. perpessa esset; & quamquam ab eximio: Doctore *Watson Laudanum, Cathartica*, & reliqua remedia à Symptomatis indicata, ministrata essent, non tam sanitate recuperavit, quam unum morbum pro alio commutavit, & continuatâ agrotatione confecta est. Ego supereminè accersitus ut cum Col-

Collegâ de *Ægrâ* consulerem ; Eam inveni in lecto decumbentem, perpetuâ Suffocatione, ac Vomitione, Spasms vetriculi & Intestinoꝝ horrendis, & fere Animi deliquium inducentibus laborantem, ac frigido madore ubique perfusam; Arteriæ insuper debiliter admodum & inordinatè sese vibrabant ; Urina verò intensè rubescebat, & sedimentum lateritium præcipitabat. Cùm verò ab Assistentibus certiores facti sumus omnia hæc dira Symptomata quotidie, licet non horâ certâ ac statâ, exacerbari, Venenum febrile ab indole fermenti Remittentium Febrium non diversum huic funestorum Symptomatum catervæ ansam dedisse non dubitavi. Ideoque primùm *Enemate* injecto, *Aquâ Pulli* in locum Potûs ordinarij substitutâ, frequenti *Julapij Hysseric* exhibitione, & Dosi *Laudan.* sæpius repetitâ, mitigationem Symptomatum auspiciatò tentavimus, quâ potiti, incunctanter jussimus 3j. *Corticis* cùm *Laud.* liq. gutt. xij. in formam *Boli* vel *Haustûs* redactam, exhibendam, atque deinde tertiâ vel quartâ horâ repetendam : Unciam unam *Corticis*, utpote efferti atque omni amaritie privati incasum devoravit *Ægra*; Quam primùm autem vegeta ac vera *China China*, ad Spatium bidui, ministrata esset; A Febre ac diris omnibus Sympto-

Symptomatis liberata revaluit; utut recidivationem aliqualem iterum, iterumque perpeteretur, quam, repetito *Corticis* usu, facile superavit, atque jam superstes optimâ valetudine utitur.

Historia VI.

Uxor Domini *Thornburg* Mercatoris in ^{*Londoniæ*} *Tower-hill*, ad triduum à puerperio, ^{*Colicam simulans in Puerperâ.*} *Spasms dolorificis* laborans, atque Vomitionibus adeò atrocibus correpta, ut languore ac Suffocatione inde confecta, illico Animam efflatura videretur, Me nuperrimè accersivit, ut cum Medico suo ordinario Collegâ meo Cl. D. D. *Tyson* consulerem de sublevandis diris hisce Symptomatis, quæ, utut ab usu *Enematum*, *Opiatorum* cæterorûmque à Collegâ Eruditissimo excogitatorum sæpius obtunderentur, quotidie tamen recrudescabant, & indes magis, magisque sæviebant, spes que revalescentiæ vix jam affulgebat. Cùm primùm advenerim, *Ægra* summè languebat, madore frigido perfundebatur, Strangulatione fere suffocabatur, totum Abdomen diris doloribus torquebatur; Pulsus erat admodum debilis & celer. Urina verò multum tincta & Contentis saturata; Unde Febrile Fermentum, à Fermento *Συρτηρι* non diversum, sub horum

horum Symptomatum larvâ delitescere, jure merito, suspicabar. Quocirca, postquam ab *Enematis* repetitis, atque Dosi *Laudani* sæpius exhibitâ, Symptomata inducias dederant, Haustum Febrisugum è ʒj. *Cortic. Peruv.* & gutt. xij. *Laudan. Liqu.* confect. statim propinandum præscripsimus, repetendûmque quartâ quâque horâ, ad revirescentiam Symptomatum antevertendam; Die Sequenti Exacerbatio, sed levior, invadebat, 3° tamen, quamprimûm scil. ʒj. vel 3x. *Corticis* in varias formas redactas, *Agra* devorâssêt, sine cujusvisque alterius Remedii ope prorsus revaluit, atque eâdem Antidoto, post debita intervalla, repetitâ, à recrudescentiâ Febris ac Symptomatum immunis in posterum manebat.

Historia

Historia VII.

Collega Cl. D. D. *Carolus Goodall*, ^{Vomitionum immaturum, Spasmus Thoracis ac Abdominis, Strangulationem stimulat.} Maii 28. 1691. accersēbatur ad invisendam filiam Domini *Thatcher* in vico dicto *Pater-noster-Row*, circiter annos xvj. natam; juvenculam sanè elegantem, ac optimo ingenio præditam; indeque Parentibus & Amicis jure optimo charissimam, quæ jam ad triduum Febre *Sive* laborans, & à Pharmacopolâ curata, demûm Vomitione immani, Doloribus, cæterisque id genus diris Symptomatis adeo opprimebatur, ut Temperies non amplius indicia Febris proderet. Jussit Clariss. Medicus *Vesicatorium* amplum ad *Nucham* statim esse applicandum, & gr. xv. *Pulv.* è *Chel. Canc. Comp.* è *Cochl.* Julap. Seq. exhibenda. (R. *Agu. Meliss.* ʒvj. *Protheriac.* ʒij. *Syrup. Caryoph.* ʒj. M. F. Julap. de quo bibat ad libitum. *Cortic.* etiam *Peruv.* ʒj. in formam Boli cum *Syrup. Caryoph.* redact. 6^a. quâque horâ deglutendam præscripsit. Maii verò 29. ob enormen vomitionem, gr. xv. *Salis Apyruth.* 6^a. quâque horâ è *Cochl.* j. *Succ. Limon.* exhibenda curavit; & singulis vicibus Haustulum sequentem propinavit. R. *Decoll. Cortic. Peru.* ʒss. *Aga. Protheriac Gentian. Comp.* aa ʒij. *Syrup. Caryoph.*

Caryoph. ʒʒ. M. Maii 30°. Duo *Vesicatoria* ad interiora Brachia recens applicabantur, *Decoctum* album in locum Porūs ordinarii substituebatur, de *Julap. Perlat.* ad libitum bibeat, *Hansus* Febrifugos interea non omisit. Maii 30°. sub vesperam, Ego in Consilium vocatus, miseram Agram Vomitione perpetuā penē confectam, atque præ Spasms Thoracis, & Abdominis horrendis, perpetuò ejulantem, & tantum non suffocatam deprehendi; Febre jam, præ vehementiā Symptomatum, vix ullo modo sese prodecente: Urina etenim (ut in Spasms vehementioribus solet) erat clara ac tenuis, Temperies mitis, Extrema frigesciebant, Pulsus erat celer, sed debilis & inordinatus. Ad Spasmos hosce universales compescendos *Emeticum ex Vin. Benedict.* ʒij. *Oxymel. Scyllit.* ʒʒ. *Aqu. Card. Benedict.* ʒj. illico exhibendum præscriptimus; Liquorem *Posseticum* copiosè bibendum inter vomendum, &c. (si opus foret) *Vitriol. alb. depurat.* ʒʒ. in Haustu Liquoris Possetici solvendam: Finita vomitione *Aquam Pulli* tenuissimam pro potu ordinario propinavimus; Bolum sequentem horā somni Agra deglutiebat cum Cochli. iij. vel iv. *Julap.* sequentis de quo etiam bibir ad libitum, R. *Theriac. Androm.* ʒʒ. Pulv. è *Chel. Cancr. Comp.* ʒj. Syrup.

Syrup. Caryoph. q. s. M. F. Bolus. R. *Aqu. Laët. Meliss.* aa ʒij. *Cinnam. bord. Epidem.* aa ʒʒ. *Sal. Absynth.* gr. xij. Syrup. è *Succo Limon.* ʒx. M. F. Julap. Vomebat Agra cum *apocia*, atque à Bolo deglutito somnum placidè capessabat, à Vomitione & Spasms dolorificis liberata: Jam demum verò, in hac Symptomatum Remissione, Urinam reddebat rubram ac in colorem lateritium præcipitatam, unde Fermentum febrile subesse ritè suspicabar, atque inde repullulationem Symptomatum brevi futuram. Ne autem, ingratum Remedium (quale est *Cortex*) præpropere ingerendo, Vomitioni & Spasms (quæ Symptomata sponte recursum expectavimus) ansam dedisse videremur, præscriptimus solummodò pulverem sequentem ad acrimoniam Humoris Ventriculi obtundendam, tertiā quaque horā repetendum, cum haustu *Apozematis* sequentis, R. *Margar. pp. Ocul. Cancr. pp. Pulv. è Chel. Cancr. Simp.* aa ʒj. *Coral. rub. pp. ʒʒ. M. R. Decoct. Alb.* ʒij. *Aqu. Cinnam. bord.* ʒj. *Ceras. nig.* ʒiv. *Sacch. alb.* ʒʒ. M. Tertiā horā pomeridianā, sine evidenti causā ulterò recrudesciebant Symptomata, & plus quàm die præcedenti sæviebant; Missella virgo suffocata penē ac delira, præ atroci dolore totam Thoracis & Abdominis regionem occupante, sese jactabat & per-

perpetuò vociferabatur, Nec interea Vomitus cessabat : Indèque sub vesperam, ad dira hæc Symptomata minuenda, Sanguinis ʒviij. è brachio, post rejectionem Enematis sequentis, detrahendas iussimus : R Decoct. commun. pro Clyst. ʒx. Elect. è Bacc. Laur. ʒß. Ol. Chamæm. Chym. cum frustulo Sacchar.Solut. ʒj. Sacch. rub. Mell. Mercurial. aa ʒiß. M. F. Enema. Exacerbatione Symptomatum hoc pacto diminutâ, Haustum febrifugum sequentem statim exhibuimus, qui repetebatur quartâ quâque horâ, Primo haustui addebantur. Laudan. liq. gutt. xij. Imperavimus etiam ut persisteret in usu Decocti albi, Julap. Perlat. & Aqu. Pulli. Haustus Febrifugus erat huiusmodi, R Aqu. Cardu. ʒij. Aqu. Pæon. Comp. Syrup. Caryoph. aa ʒij. Pulv. Peruv. ʒj. M. Junii 1° mane, (delirio id postulante) Vescatoria duo ad internas tibias applicabantur, & Suppedanea ex Emplastr. Cephalic. cum dup. Euphorbio & Galban. in Acer. Solut. & Colat. aa p. æq. ad plantas pedum ; Et gutt. xij. Sp. C.C. in unoquoque haustu potûs præscripti exhibebantur ; & haustus Febrifugi 4ⁱ. quâque horâ non omitebantur. Exacerbatione verò Spasmodum, reliquorumque Symptomatum post meridiem iterum, horâ solitâ, reerudescente, sub vesperam præscriptus

mus

mus Haustum sequentem anodynum, ad Symptomata allevanda, illico propinandum, repetendumque post tres horas, si dolores adhuc urgerent ; si verò sedarentur, Haustus febrifugos repetendos iussimus. Haustus anodymus erat huiusmodi R Aqu. Ceras. nigr. Rut. Melliss. Pæon. comp. aa ʒß. Sp. Castor. gutt. xij. Laud. liq. gutt. xij. Syrap. Pæon. Comp. ʒij. Totos pedes Cataplasmati è Rad. Bryon. alb. Fol. Rut. Sapon. nig. & Sale marin. confectis, calidè involvendos curavimus ; & nodulem ex Ass. Fetid. Galban. Castor. incis. confectum, & aceto irroratum, de collo suspendendum. Junii 2°. Urina reddebatur laudabilis, atque Symptomata plurimum levabantur ; nihilominus Haustum anodynum in promptu esse iussimus ; si paroxysmus recrudesceret, post meridiem ministrandum, & extra paroxysmos, Haustus febrifugos repetendos. Exacerbatione autem horâ solitâ recrudescente, utur minùs jam sævierint Symptomata, sub vesperam Pulv. è Chel. Cancr. Comp. Lap. Goan. aa gr. xij. Salis Prunel. Sacch. alb. aa gr. iv. Sumpsit, è Cochl. primo Haustus anodyni, reliquum superbibendo ; Unde sudore universali & calido persusa, placidè dormiit, à Sympto-

B b

matis

matris prorsus liberata, quæ die sequenti ut prius non revirescebant; Urinâ verò & appetitui integrè restitutus, quasi ex Orci faucibus erepta convaleuit. Quocirca postquam *Emulsionem* ex *Sem. Papav. Melon.* aa *ʒss.* *Sem. Papav. alb.* ʒij. *Amyg. d. n. v.* *Aqu. Fjord.* ʒijss. *Aqu. Ras. rub.* ʒij. & Sacch. alb. ʒj. confect. præscripsissemus, & repetitionem *Corticis* ter, quaterve in die ad triduum; Ei valediximus; atque equidem huc usque optimâ valetudine utitur, nisi quod, ex præmaturâ Aëris mutatione ante usum *Corticis*, post v. vel vj. dies, levem priorum Symptomatum revirescentiam passa est, quæ exhibitione *Decocti amari purg.* & repetitione *Corticis* faciliè prosligabatur.

Historia

Historia VIII.

Dominus *Stradwick*, Vir quadragenarius, Amicus meus integerrimus, habi-^{Zoege Pleuritidis den simulans.} tans ad insigne *Alvearis* in Plateâ dielâ *Snow-Hill*, qui à multis retrò annis, ab Hepatis imbecillitate sæpius in *Icterus* inciderat, & cujus Pulmones Phlegmate viscido quadantenus infarciebantur, sub initium *Junii* 1691. à Frigore suscepto Febricitare incipiens, dolore Lateris admodum molesto corripiebatur, & post multa incassum à muliereculis intus & extrâ ad dolorem allevandum tentata, sese *Pleuritide* laborare credens, Junii tertio ʒxij. vel xiv. Sanguinis è cubito detrahendas jussit, dein horâ somni, Haustum *Aquæ Theriacalis seu Epidemice* à seipso peculiari modo paratæ (quam semper laudibus tanquam *Panacæam* efferre solebat) deglutiit. Ubi autem Junii 4°. omnia in pectus ruerent, me accersebat. Adveniens, cum inveni vestitum, obambulantem in arêâ domûs, nullo Regimine Dietæ circumscriptum. Temperies mitis, Pulsus verò erat celer, & Urina intensè rubra atque in colorem lateritium præcipitata; Noctes cum multâ jactatione insomnes transigebat, de Doloze Lateris, Infarctione Pulmonum, & Tussi

duxtaxat conquerebatur; Sed *Febris Sive Spuria*, ejus Exacerbationes nocte recrudescabant (ut mihi ex Pulsu, & Urinâ liquidò constabat) erat primarius Morbus, atque *Tussis, Infarctio Pulmonum* insolita, ac *Dolor Lateris* ab hac *Sive Rheumaticâ* ortum suum trahebant. Ideoque, ne *Febris*, ob Regiminis neglectum, & celebratam Venæsectionem Spiritibus pessundatis, in *Malignam* degeneraret Bolum ex *Theriac. Androm. & Pulv. Gascon.* aa ʒss. confect. horâ somni exhibendum jussi, cum *Cochl.* iv. vel. v. Julapii sequentis, quod etiam ad libitum propinabatur. R. *Aqu. Meliss. Ceras. nigr.* aa ʒiv. *Epidem.* ʒij. *Syrup. Caryoph.* 3x. M. F. Julap. Mane sequenti ʒj. *Pulv. Peruv.* in formam Haustus redactam præscripsi, quartâ quâque horâ repetendam; Ut Phlegma viscidum facilius è Bronchiis educeretur; *Linctum* Cochleatim ad libitum sumpsit. Die sequenti, Julii sc. 5°. à domo suâ rusticânâ in Urbem reversus, Collegam meum Eximium D. D. *Carolus Goodall.* ut mecum consuleret advocavit, qui, totâ re auditâ, libentissimè mecum consentiebat *Cortice Peruv.* fomitem Venenatum esse delendum, nec dubitavimus, quin Symptomata inde orta vel sponte exularent, vel Remediis propriis facile cederent; Quandoquidem verò Egrium jam

jam Haustum tædebat, idem Remedium in Pilulas redactum exhibuimus modo sequenti. R. *Cortic. Peruv. Subtiss. Pulverisat.* ʒss. *Mucilag. Gum. Tragac.* q. f. M. F. Pilul. xlvij. deaurand. quarum xij. Cap. quartâ quâque horâ, superbibendo Haustum Julap. prius præscripti. Ad diluendum Phlegma Bronchiis impactum, *Apozema* sequens copiosè propinandum jussimus. R. *Aqu. Hord. cum Rad. Scorzon. Hispan.* ʒlss. *incoss.* ʒij. *Syrup. Violac. è Succo Limon* aa ʒlss. M. F. *Apozema.* Ad linguam emolliendam *Cochl.* unum *Mucilag.* sequentis sæpius in ore tenendum jussimus. R. *Mucilag. Sem. Cydon. Aquâ Plantag. Extract.* ʒvj. *Diamor.* ʒvj. M. Junii 6°. Urgente adhuc dolore Lateris, Sanguinis ʒix. illic è Brachio detrahebantur, atque *Pulvis Peruv.* in formam Boli cum *Antipleuriticis* sequentibus redactus ministrabatur, horâ unâ à Venæsectione, & repetebatur mediâ nocte, & crastino mane, cum *Haustu Julapii* prius præscripti. R. *Cortic. Peruv. Elect. Subtiss. Pulverisat.* ʒij. *Mandib. Lucii. Dent. Aprug.* aa gr. v. *Syrup. Capil. Vener.* q. f. M. F. Bolus molliis. Sumpsit etiam *Cochl.* ix. *Apozematis* sequentis calidè quartâ quâque horâ. R. *Decoct. Pectoral. depur.* ʒij. *Syrup. è v. Rad. è Succ. Citri, Capil. Ven.* aa ʒlss. M. F. *Apozema. Pannus*
B b 3 *Wallicus*

Wallicus insuper, oleo *Palmitis* calide imbutus ad partes dolentes applicabatur, & Illinitiones bis in die reperebantur. Junii 7°. Urinam copiosam cum laudabili hypostasi innatante reddidit, atque melius sese habuit, cunctis Symptomatis jam sensim decrecentibus: Ideoque Bolum ex 3^{ss}. *Pulv. Peruv.* ad Venenum penitus tollendum, quartâ quâque horâ ministrandum iussimus, & *Cochl.* unum vel alterum *Syrup.* sequentium in Haustu largo Aquæ *Hordei* solutorum sæpius propinandum, ad expectorationem facilitandam. R. *Syrup. è Succ. Citr. Violac. è v. Rad.* aa ʒij. M. Præscriptimus insuper *Cochl.* iv. vel v. *Jalap.* sequentis in Languoribus ad libitum iumenda. R. *Aqu. Meliss. Lactis Alexiter.* aa ʒiv. *Cinam. Hord. Epidem.* aa ʒiʒ. *Marg. præparat.* ʒiʒ. *Sacchar. alb.* ʒiʒ. M. Junii 8°. reversi, cum jam Aegrum Bolorum, Pylularum, & Haustum tæderet; Apoze-
matis Febrifugi sequentis *Cochl.* ix. quartâ quâque horâ ad Curationem complendam præscriptimus. R. *Cortic. Peruv. Elecl.* ʒij. *Aqu. F.* ʒxij. Coq. lento igne ad dimid. & Cola, repetendo Colaturam & coctionem ad omnimodam amaritudinis è Cortice extractionem; Colaturis simul mixtis & depuratis add. *Syrup. Capil. Ven.* è v. *Rad.* aa ʒiʒ. M. F. Apo-
zema.

zema. Sub noctis ingressum, ab Haustu Aquæ suæ Theriacalis Epoto, Sudoribus Universalibus, quasi Criticis persusus Aeger placide dormiit, Mane sequenti eum invenimus *ἀνυπερτον*, à Dolo-
re, Tussi, Dyspnœa, reliquisque Symptomatis plane liberatum. Urina etiam integè restituebatur; Quocirca ei valediximus, postquam in mandatis ei dederamus, ut ʒj. *Corticis*, Prophylaxeos gratiâ, post interallum octo dierum, in formam sibi gratissimam redactam repeteret. A quo tempore, hucusque optimâ valetudine utitur.

Historia IX.

Dominus Gumley, habitans ad Insigne *Febriæ Re- Cærulei Apri* in Plateâ dictâ *Le-Strand*, mittens sub
Vir quinquagenarius, quadantenus obesus, larvâ Do-
etque à multis retroactis annis nonnihil loris (lat-
Asthmaticus, ubi jam per quadriiduum ad ralis (reap-
minimum, dolore Punctorio, regionem se Rheuma-
inter Hypochondrium & Ileum sinistrum tici) diu
sitam occupante laborârat, nostram opem petiit, de hoc molesto Symptomate unice querens. Alvum dejecit, & Urinam
more solito reddidit, neque Nauseâ, vel Vomitione afficiebatur, adeo ut *Colicam*
vel *Nephriticam* affectionem jure merito suspicari non licuerit; Neque Tussis, aut

Dyspnœa aliqua insolita *Pleuritidis*, vel *Peripneumoniæ* suspicionem fecerit: Néque equidem locus affectus huic conjecturæ minimè favebat: Cùm autem inspersissem Urinam multà rubedine tinctam, & turbatam, Febrile & Venenatum Fermentum Spiritibus implicitum (utur neque à Pulſu, Siti, Lingua vel Temperie Febrem præsentem dignoscere potuerim) Causam doloris esse deprehendi, dum Spiritus, in hisce partibus præsertim, depressi, nisi quodam sese expandere moliebantur. Cui sententiæ Exacerbatio doloris Periodica multum favebat. Indèque ad effertum & Spasmodicum Spirituum motum compescendum ꝑxij. Sanguinis è cubito lateris dolentis die Decemb. 29. 1689. illicò detrahendas jussi; atque nocte sequenti Bolum è *Theriaco. Androm & Pulv. è Chel. Canc. comp.* aa ꝑss. confectum, deglutendum, & *Julapium Cardiacum* temperatum ad libitum bibendum, quo vis Spirituum Elastica post Venæsectionem promoveretur. Die tricesimo reversus, inveni Agrum Sudore persusum, placidè dormientem, neque Spasmis adeo horrendis ut priùs lacinatum, Urina verò adhuc erat planè Febrilis. Quo-circa, *Linctum* pectoralem ex *Ol. Amyg. d. rec. Syrup. ex Erysim.* aa ꝑss. *Sacchar. Crystal. alb.* ꝑss. confectum, ad expectorationem

rationem Phlegmatis Bronchiis impacti promovendam præscripsi *Cochleatim* sumendum, atque *Hauftum* Febrifugum cum ꝑj. *Pulveris Peruv.* quartà quaque horà repetendum ad septimam usque vicem, ut inde seminium Venenatum Febrile Spasmos jam efficiens, & deteriora Symptomata denuntians, penitus dele-retur. Die Januarii primo, quandoquidem Ager tædio Hauſuum afficiebatur, ꝑij. *Pulveris Febrifug.* jussi in *Pilulas* 36 redigendas, atque earum sex, quartà quaque horà, exhibendas. Januarii Secundo Agrum præter spem inveni evidenter Febricitantem, inter somniandum variis Phantasmatis territum, atque penè delirantem. Indèque, ubi de viribus *Corticis* hoc in casu dubitare inceperam; & Methodum tritam Antiquorum experiri, vacillante licet animo, decreveram; *Bolum Diaphoreticum*, unà cum Hauſtu Cordiali, horà somni repetendum duxi, atque Alvum ꝑiv. *Decocti Amari* cum dup. Sennæ, mane sequenti, leniter subducendam. Die tertio, purgatione jam finitâ, *Bolum Theriacalem* iterum repetendum jussi, atque *Emplaſtrum Cephalicum cum Dup. Euphorb.* Ad plantas Pedum applicandum. Cùm autem die quarto, ab hac leni evacuatione Dolorem lateris nullo modo relevatum, Cerebrum autem vacillans,

cillans, Tendines subfultu tremulo affectos, Pulsumque debilem, aliaque triumphatæ Naturæ, & Malignitatis indicia observassem; multum dolebat Mihi Animus de Amico meo integerrimo ac antiquo, qui jam fere per viginti annos opem Medicam à Me unice petere solebat. Quum autem mente serio revolvisssem Methodum, cui in posterum insistere Me oporteret; tandem, accersito Pharmacopœo, jussi, ut portionem aliquam Corticis Peruv. qui in Officinâ tunc prostabat venalis, mihi adferret. Quo facto, clarè perspexi Aegrum non ex errore Medici, verum Pharmacopœi infortitiâ vel incuriâ, in periculo versari. Bone Deus! qualem Corticem? Spuriû, effœtum, insipidum cariosum; Vix inter fœtas libras totidem uncias veri & vegeti Corticis inveni. Utcunque, amicitia ergo, ex hoc sterquilinio tres vel quatuor uncias selectissimi Corticis, gustando, ac oculis explorando, separavi, atque in manus Pharmacopœi, in usum Agrotantis, ad Apozemata & Bolos conficiendos (quippe Haustus & Pilulas jam fastidiebat) tradidi, ita ut 3ss. in formam Boli cum Syrup. Caryoph. redacta, unâ cum ʒiv. Apozematis Febrifugi, quartâ quâque horâ ministraretur. Vescicatoria etiam duo ad expansionem Spirituum promovendam, atque

atque genus Nervosum inde sublevandum, ad internos Carpos applicanda curavi; Quâ ratione, die sexto, in vado res erat; Febris & Dolor fere exulabant, Appetitus & Urina integrè restituebantur: Ideoque, ad reliquias Febrilis Fermenti eradicandas, duntaxat ʒij. Corticis in Bolis vel Pilulas redigendas (sicut Agrotanti maximè placeret) unâ cum ʒij. Apozematis ʒiſs. Corticis saturati, partitis vicibus, spatio bidui exhibendas jussi; & ad firmandas partes dolore Spasmodico jam diu labefactatas Pannum Wallicum imbutum Linimento ex Unguento Dialb. Ol. Lil. alb. & Laterit. confecto, applicandum, atque sæpiùs renovandum. Die nono; ubi Aegrum integrâ valetudine utentem observassem, ei valedixi, postquam usum uncia: unius Pulveris ad recrudescentiam Fermenti Febrilis antevertendam, die 14. & 27. repetendum præscripsissem, atque etiam cum serio monuissem, ut primo instanti Me certiores faceret, si fortè unquam posthac hinc Symptomatis sese correptum sentiret. Hujus sani consilii memor, die 19 Martii sequentis, scil. quamprimùm, à frigore suscepto, sese ejusmodi Spasmo dolorifico in latere correptum sensisset, Me advocavit; Quandoquidem verò nullum Symptoma Febrile ex Pulsu, Temperie, Lingua, vel quidem

dem Urinâ ipsâ (quam claram & copiosam reddidit) deprehendere potui, ad esserum & dolorificum Spirituum motum compescendum ꝑ. Sanguinis illicò è brachio extrahendas jussu, & Julapium Cordiale, ad Spiritus refocillandos pro libitu sumendum præscripti: Atque insuper *Pil. Stomach. cum Gum. 3ls. cum Laudan. Lond. gr. jls. commixtam*, horâ somni deglutendam; & *tsiv. Aquar. Mineral. purgantium* ad *tsijj. Coct. & tsfs. Lactis alterat. manè sequenti* bibendas. Die autem vigesimo, ubi observâsssem Urinam multâ rubedine tinctam (utut nulla alia indicia Febris præsentis apparuerint) Fermentum prius venenatum recrudescens huic dolori ansam dedisse jure merito suspicatus sum: Ideoque, ut seminium hoc Morbi deleteretur, Haustum Febrifugum cum *3j. Corticis selestijss.* illicò propinandum, & quartâ quâque horâ ad octavam vicem repetendum jussi. Unde die 22°, sine quocunque alio Remedio ministrato, à dolore penitus liberatus convaluit, Urinâ, & Appetitu jam iterum integrè restitutus: Neque quidem hac vice, vel in lecto decumbebat, aut quodcunque aliud Febris sensibile Symptoma patiebatur: Præscripti autem ad prophylaxin *Potionem Amaram* die 30°. Martii propinandam, & 15 Aprilis repetendam, atque post unamquam.

quâque purgationem *3j. Corticis partitis* vicibus sumendam. Die Junii undecimo 1690. (postquam ad triduum sese eodem dolore Spasmodico affectum fenserat) iterum Me advocavit; ubi jam ex Urinâ & Pulsu indicia Febris præsentis sese prodiderunt; Venæsectione autem, & applicatione *Linimenti cum Ol. Lateris.* &c. atque exhibitione Haustum Febrifugorum n^o. xvij. (*Bolo Theriacali nocte 15^a. 17^a. & 18^a.* quoties scil. Spirituum oppressio id requirebat, non omisso) spatio septem dierum planè convaluit: Quocirca cum iterum dimissi, postquam Portionem Amaram die 25°. sumendam, & Julii 6°. repetendam jussissem, atque *3j. Corticis* post singulas purgationes partitis vicibus exhibendam. Decimo quinto Novembris 1690. eodem dolore correptus iterum decubuit, Febre etiam evidenti, atque Tussi & Anhelitu, ab infarctione Bronchiorum plus quam antea affectus. Ideoque, post detractionem *3x. Sanguinis* è Cubito lateris affecti, & usum *Linimenti anodynî*, præscripti *Haustus xiv. Febrifugos cum Pulv. Peruv. & Linctum Pectoralem* ad libitum sumendam. Dein die xvij. *Linctum* Febrifugum, ex *3v. Cortic. Pulverisat. Ol. Amygd.d. 3iv. & Sacch. Cant. alb. 3vj.* conficiendum jussi, quartâ quâque horâ Cochleatim

leatim fumendum unâ cum Haustu *Apozem. Febrifugi*, & *Emplastr. Cephalic.* ad plantas pedum applicandum. Die vicesimo *Julap. Perlat.* & *Bolo Theriacali Spiritus* oppressos resuscitare moliebar. Die 21 & 22. Haustum *Febrifugum* mane & vesperti repetendum imperavi, & *Apozema Febrifugum* horis intermediis; Unde à Doloze, ac Febre penitus liberabatur; Neque quicquam aliud præscripti præter repetitionem *Haustum Febrifugorum* die 22 Novembris, & die primo Decembris sequentis, Prophylaxeos gratiâ. A quo tempore huc usque convaleuit, nisi quod nuperrimè eodem dolore stringeretur, ac primo fere momento, ex meo consilio, unciam unam *Corticis* devorabat partitis vicibus, & iterum illico convaleuit.

Eodem modo Dominus *Imminis* habitans prope *Templum Suecum* in vico dicto *Littele Trinity-Lane*, hoc ipso Anno, acutissimo dolore Hypochondrium sinistrum occupante correptus, præ vehementiâ Symptomatis ejulans, & penè ad deliquium usque oppressus (frigentibus etiam extremis) tandem à Me opem petiit. Celebratâ Venæsectione, *Bolo Theriacali Julapio Cordiali* & *Lincllo Pectorali* exhibitis, & *Linimento Anodyno* applicato, motu Spirituum effero exinde quadantenus sedato, multò meliù sese habuit. Nul-

lum

lum indicium Febris in Temperie, Linguâ vel Pulsu se prodebat, Urinam verò multâ rubedine tinctam, & in lateritium colorem præcipitatum reddebat. Quocirca, *Pulverem Febrifugum* in Formam Haustum, Bolorum, Apozematum, & Pilularum redactum, per plures dies præscripti; Venæsectione etiam repetitâ sepius, pro re natâ, atque Alvo tandem, post debita intervalla, iterum iterumque subductâ; unde tandem, post *Aperbas* in Gutturæ & Ore succrescentes (licet vix aliud indicium Febris evidens adfuerit) Doloze inter Latus sinistrum & Scapulam dextram diu versatili, plurimum licet attenuatus & debilitatus, liberatus demùm reconvaleſcebat.

Historia X.

Uxor Domini *Patchin Vitriarii* habitantis in vico dicto *Broad-street*, nuper, scil. sub initium Aprilis 1691. cum Annum ætatis suæ circiter trigessimum septimum ageret, à frigore in puerperio suscepto Febricitans, dolore primùm Maxillæ, dein Lateris Spasmodico, horrendo atroci corripiebatur. Unde Medicus ejus ordinarius D. D. *Crell*, eam pro Pleuriticâ curavit; Indèque 3viij. Sanguinis è cubito detraxit, *Linimento ex Ol. Scorpionum* partem affectam illinendam, atque *Linclum ex Ol. Amygd. dulc. rec. Syrup. Capil.*

Capit. Ven. & Sacch. Crystal. alb. confectum, Cochleatim sæpius exhibendum iussit. Dolor autem inde à Latere ad Maxillam, & Aurem dextram rursus translato, Sanguinis ʒviij. vel x. iterum detrahebantur, & ad dolorem sedandum, ʒss. *Syrup. de Mecon.* ministrabatur. Unde Maxillâ & Aure quadantenus relevatis, dolor in Latere recrudescens unâ cum Febre sæviebat ut prius; Vires autem languentes & lacescitæ, à repetitis *Venæsectionibus*, Dolor & Febre plurimum prosternebantur; Siquidem mulier erat eulumbis, & Systemate Nervoso admodum debili, licet ingenii acumine maximo prædita. Die 5°. Aprilis, Ego accersitus ut de salute Fœminæ cum D.D. *Cress.* consilium caperem, Vires deprehendi multum depressas, Pulsum debilem & celeretm, Temperiem mitem, Faciem & Manus madore frigido perfusas, Urinam verò multum tinctam, & sedimentum lateritium deponentem; Dolores, utut acerbos, versatiles tamen, ac periodicè recurrentes; Unde ritè conieci Febrem propriè esse *Sympt. Spuriâ* ac *Inflammatoriâ*, *Rheumaticâ* verò potius quàm *Pleuriticâ*; à repetitâ autem Venæsectione in *Malignam* mox transsuram; Siquidem Venenum inde auctum vim Spirituum Elasticam plurimum obruisse videbatur. Quam ob causam

causam, utut dolor Lateris excrucians urgeret, Sanguinem non amplius detrahère ausus sum, verum Fotu externo, & usu *Laudani* interno nifum Spirituum nimium, & Spasmos dolorificos inde consequentes compescere felici cum eventu sategimus; donec Venenum, causam Febris, & Spasmodorum, *Corticè* subigendi occasio daretur, modo sequenti. R *Rad. Petrosel. Fœnic.* aa ʒij. *Sem. Lin. Fœnugræc.* aa ʒj. *Flor. Chamem. Melilot.* aa Mij. *Coq. in Ag. F. q. f.* Reponatur Colatura in Vesicâ bubulâ recenti semiplenâ, & calidè ad partem affectam admoveatur. Amorâ Vesicâ, pannus laneus mollis Linimento sequenti calidè illitus applicetur. R *Unguent. Dialth.* ʒss. *Ol. Lil. alb. Laterit.* aa ʒiiij. *M. F. Liniment.* R *Aqu. Cardu. ʒij. Epidem. Syrup. Caryoph.* aa ʒij. *Pulv. Subtilis. Cortic. Peruv. Elect.* ʒj. *Laud. Lond. gr. j.* *M. F.* Haustus statim ab usu Forûs p. opinandus, repetendûque deinceps absque *Laudano*, quartâ quâque horâ ad iv. vices. Junii 6°. invenimus Agram à dolore Lateris Spasmodico liberatam; Urinâ verò muliâ rubedine tangebatur, & sedimentum lateritium deponebat, Aderant etiam alia *Sympt.* præsentis indicia. Indèque iussimus, ut persisteret in usu *Haustum Febrifugorum* adhuc ad iv. vices, & ut alternis

ternis Hapstibus adderetur *Laudani Lond.* gr. j. ad revirescentiam Spasmodum an-
tevertendam. *Decoctum album* etiam pro
potu ordinario præscriptissimus, ob nimiam
Alvi lubricitatem. Junii 7°. Febbris pro-
fligata videbatur; Urina scilicet in sanum
colorem restituebatur, Pulsus tamen erat
languidus, atque Agra insomnis jacebat
perterrita, & quasi delira, unde facile
deprehendi Spirituum Animalium vacil-
lationem & imbecillitatem à debilitate
Systematis Nervosi ortam; Indèque in
subsidium Cerebri & generis Nervosi
Emplastr. Cephalic. cum dup. *Euphorb.* ad
plantas Pedum, *Epispastica* ad Brachia &
Tibias internas, *Hystericum* cum *Galbano*
in margine, ad regionem Uteri applica-
bantur. *Nodus* ex *Sem. Rut.* Pulv. *Ca-*
stor. Galban. & *Aff. Fætid.* confectus, &
Aceto irroratus parabatur, quem sæpius
ollicit, aut ejus loco, *Spiritu. Castor.* &
Sal. Armon. in phialâ collo arcto & ob-
longo præditâ, Insuper, Frons & Tem-
pora sæpius illinebantur Manu frigida *Li-*
nimento ex *Unguent. Popul.* 3ij. *Acet. Sam-*
buc. Ag. & Ol. Ros. aa 3j. Denique iv.
Pulularum sequentium quartâ quaque horâ
Agra deglutit, superbibendo *Cochl.* iij.
vel iv. *Julap.* R *Pulv. Chin. Chin.* 3ij.
Castor. Gam. Galban. aa 3ss. *Aff. Fætid.*
3ss. *Mitridat. q. f.* M. F. Pil. medicres
deaurand.

deaurand. R *Aqu. Ceras. nigr. Flor.*
Paralyf. aa 3ij. *Pæon. comp.* 3j. *Tinctur.*
Castor. 3ij. *Sacch. Perlat.* 3jss. *Syrup. Flor.*
Paralyf. 3jss. M. F. *Julap.* Quandoqui-
dem verò nihil profecerimus, Junii 8°.
ad Spiritus excitandos imperavimus, ut
toti Pedes calidè involverentur *Caraplas-*
mate ex *Fol. Rut. Sapon. nig.* & *Sale Com-*
mun. contusis confecto; Et ad fervorem Ce-
rebrî inquietum temperandum, Ut Frons
& Tempora sæpe frigidè illinerentur *Li-*
nimento sequenti. R *Camphor.* 3ij. *Sacch.*
Saturn. 3ss. *Aqu. Ol. Nymph. Acer. Sam-*
buc. aa tantillum. M. & terantur in for-
mam *Linimenti*; Insuper, ut *Bolus* ex *Ent.*
Veneris (cujus vires in Hypochondriaco-
rum & Hystericorum Vigilis & Deliriis
temperandis efficaces sæpius expertus
sum) gr. vij. & *Conserv. Flor. Borag.* 3jss.
confectus, bis tervè in die exhiberetur
cum Haustu prælaro *Julapii* sequentis.
R *Aqu. Flor. Paralyf. Papav. Rhæad.* aa
3ss. *Aqu. Pæon. Bryon. comp.* aa 3j. *Tin-*
ctur. Castor. Sp. Sal. Armon. aa 3ss. *Syrup.*
Flor. Paralyf. 3ij. M. F. *Julap.* Sub ve-
speram ejusdem diei hæc Symptomata,
non tam à debilitate Systematis Nervosi,
quàm à gradu veneni aucto ortum suum
duxisse suspicatus sumus, *Emplastr.* sc. Febre
à repetitâ Venæsectione, & usu *Laudani*
in *Malignam* *Σφοδρον* mutatâ; *Bolus* igitur

tur *Alexipharmacum* ex *Theriaca*. *Androm.*
Pala. & *Chel. Cancr. comp.* & *Tanill. Sy-*
rup. Caryoph. confectum, horâ somni exhi-
 bendum iussimus, ad expansionem Spi-
 rituum promovendam, idque cum optato
 eventu, Somnum enim magis placidum
 inde capessabat Agra, à Delirio & Lipo-
 thymis plurimum liberata. Quocirca
 eundem Bolum Junii 9°. ter in die repe-
 tendum duximus, unicuique Bolo addendo
Rad. Serpentar. Virgin. gr. vij. Insuper,
 & *Pilul. sequentium*, in subsidium generis
 Nervosi vacillantis, sextâ quâque horâ ex-
 hibuimus unâ cum *Cochil.* iv. vel v. Ju-
 lap. frequentis, quod etiam ad libitum bi-
 bendum erat. R *Gum. Galban. Ammoniac.*
 aa 3ss. *Castor. Ass. Pectid.* aa gr. xv. M. F.
Pil. xxiv. optimè deaurandæ. R *Aga.*
Rad. Meliss. Cinnam. Fjord. aa 3ij. *Epidem.*
Ræon. comp. aa 3iss. *Confect. Alchem.* 3iss.
Syrup. Caryoph. 3j. M. Repetebatur *Cata-*
plasma. Die 10°. eisdem Bolos ter repe-
 tendos iussimus, iidemque undecimo, quo
 die *Glaus* ex *Melle* & *Alumine* coctis, ob
 Alvi Constipationem, intrudebatur. Die
 duodecimo repetebantur *Boli* ut prius;
 Insuper, ad expansionem Spirituum ulte-
 rius promovendam *Vesicatoria* duo pone
 Auris applicabantur. & *Suppedanea* ex
Gum. Galban. & Emplastr. Cephalic. Die 13°.
 Urima rubescere iterum cepit, & contin-
 tis

tis saturati, atque Agra multò melius se
 habere. Ideoque Bolum *Alexipharmacum*
 tantum bis in die exhibendum iussimus,
 atque (ob Alvi adstrictionem) *Glandem*
 ex *Hierâ Pier. Alam.* & *Melle* simul co-
 ctis intrudendum. Cum sensim indies
 revalescere videretur, die 14°. & sic de-
 inceps usque ad decimum nonum, Bolum
Alexipharmacum horâ somni duntaxat de-
 glutendum præscripsimus, Decimo nono
 autem *Rad. Serpentar.* à Bolo detraxi-
 mus, & *Pilul. Hysterica* repetendis ius-
 simus; Omisso autem Bolo, nocte vige-
 simâ multum conquerebatur de Cerebri
 vacillatione & Spirituum languore, adeo
 ut Bolum horâ somni exhibendum ite-
 rum præscribere coacti essemus, & *Glan-*
dem recens intrudendam, nec non *Epispa-*
sticum ad *Nucham* de novo applicandum,
 Vigesimo tertio verd, cum *Siveyis* legiti-
 ma cum Paroxysmis, & Remissionibus
 periodicis sociata reverteretur, 3j. *Corticis*
 ter in die, ad triduum exhibendam ius-
 simus, atque Bolum *Alexipharmacum* manè
 & vesperti. A quo tempore planè conva-
 luit, multâ Artis nostræ ope, eâque diu
 continuatâ, difficulter admodum ab Oci
 faucibus liberata. In aëre rusticano qui-
 dem, semel, vel bis levem Recidivationem,
 intra spatium duorum mensium perpessa
 est, illico verd repetito *Corticis* usu libera-
 batur.

Historia XI.

Zurycio
Spuria
Rheumati-
ca.

Dominus Guttur Ludi-Magister, habitans prope *Hospitium Ecclesie Christi*, Vir habitu edematoso, à frigore, sapius suscepto Anno 1690. subito Algore, Rigore ac Horrore, deinde flagranti Astu correptus, Jactatione, Vigilis, Siti immensa, Respiratione anhelosa, Hypochondriorum oppressione gravativa, Vomitione immani, Dolore horrendo ac Inflammatorio, ab uno Artu in alterum versatili, reliquisque Febris, verè Rheumaticæ & Inflammatoriæ Symptomatis laborans, tertio Morbi die sub vesperam Me. accersivit. Cum advenissem, Pulsum deprehendi sortem ac celerem, Urinam multâ rubedine tinctam ac in colorem lateritium præcipitatem; Symptomatum autem vehementiâ Agrotans adeo confectus erat, & madore Colliquativo perflusus, ut lacrymantes Amici de sanitate ejus recuperandâ desperarent. Ab Astantibus autem probè intellexi Exacerbationem horum diutorum Symptomatum quavis nocte recrudescere solere, unde de spe, quam matutinis horis conceperat, sub noctis ingressum decidebat, & vix sese ad matutinam sequentem supersitem fore putabat. Præterea, in unoquoque Paroxysmo, Dolor Inflamm-

Inflammatorius intactum adhuc Artum indies corripere solebat, adeo ut manibus pedibusque mancus, præ dolore ferè continuò ejularet, ac vociferaretur. Ad essetum hunc nilum & Orgasimum demulcendum, post *Emetis* rejectionem, Sanguinem copiose ad 3xij. vel xiv. illico Paroxysmi tempore detrahendas jussi. *Tincturam Rosarum* ad Sirem relevandam, Haustum Hypnoticum cum 3j. *Syrup. de Mecon.* ad Spiritus ulterius compescendos, & *Julapium Perlatum* temperatum ad vires resocillandas ad libitum pitiusandum præscripsi. Quo pacto, post somnum hoc modo conciliatum, mane sequenti, (cùm Sanguinem planè mucosum vidissem,) Remissionem evidentiorè nactus, Haustum Febrifugum cum 3j. Corticis ad Veneni extirpationem, quod Spiritus stimulo, eos in hos tumultus accegerat, & prælium indies instaurando, idem in posterum sine fine facturum esset, tertîâ quaque horâ ministrandum sine morâ jussi: Paroxysmo pro more suo recurdescente, Omnia Symptomata iterum exacerbari cœperunt; & aliud Membrum dolore & tumore inflammatorio recens invadente, immaniter exercuciabatur. Has Exacerbationis vices ad triduum æquo animo tulit Agrotans, siquidem Curationem se brevi consecuturum hæc Methodo expecta-

expectavit; atque interea temporis probe novit Me (quantum poteram) Symptomata sublevasse. Cum autem post tertium Paroxysmum, atque zss Corticis in variis formas redacti deglutitam, nihil levaminis sensisset, atque dira Symptomata, stato Exacerbationis tempore, indies potius auferentur, Animo despondebat; Neque minus Ego ipse erubescens atque dolens, demum anceps hæsitabam. Denuo autem exploratione diligentiori factâ, insectiam vel incuriam Pharmacopœi culpandam novi, qui Corticem nescio quâ ingrâtâ amaritie tinctum, viscidum, & plurimum effœtum ministraverat. Quocirca, Sanguinis zxi , iterum è brachio detrahendas jussi, atque zj vegeti ac veri Corticis Peruv. partitis vicibus extra Paroxysmum ministrandas curavi; Unde Ager à Febre prorsus liberabatur: Et dolores Rheumatici indies decredebant. Fomite autem Febrili hoc modo subactò, cum vita Agri in vado esset, neque amplius à futura recrudescentiâ metuerem, Humores colliguatos, Artus debilitantes Decollo Amaro & Syrup. de Spir. Cerv. per Alvim ~~per~~ *emineam* subduxi semel in hebdomadâ, post singulas purgationes usum Corticis iterum imperando, ne Fomes Febrilis inde resuscitaretur. Quo pacto, spatio trium hebdomadarum, à reliquo

reliquo versatili dolore liberatus (Artubus sensum indies restitutus) convaluit, atque hucusque sine Recidivatione valet, nec adeo cœdematoso Corporis habitu est, ut prius.

Historia XII.

Dominus Glascock, Presbyter Reverendus, Vir valetudinarius, & Systemate Nervoso admodum debili, habitans in Le Strand, à frigore, durante usu Aquarum Mineralium Chalybeatarum, suscepto, Febre ac Dolo inflammatorio, hinc inde in Artubus versatili correptus, Junii 18. 1691. à Me opem petiit. Pulsus, exploratione factâ, deprehendi celerem & quadantenus fortem, Urinam rubram & contentis saturatam. Appetitus erat prostratus, Ventriculus Nauseâ & proclivitate ad vomendum affectus: Noctes transigebat insomnes & inquietas, copioso, madore semper in lecto persusus, Exacerbationem quippe sub vesperam quotidie perpetiebatur. Quocirca, in subsidium virium ex perpetuis vigiliis languentium, Curationem, ab Haustu Paregorico sequenti, horâ somni propinando aulpicatus sum. R. Aqu. Meliss. Ceras. nig. aa zss . Epidem. zlij . Syrup. de Mecon. zvj . M. F. Haustus. Mane sequenti zviij . vel ix. Sanguinis (qui

(qui admodum gelatinosus erat) detrahendas Jassi, atque dein ʒj. *Pulv. Subtil. Peruv.* quartā quaque horā ad viij. viēs exhibendam ē Cochli. *Julap.* sequentis, superbibendo ejusdem Haustum. R. *Agu. Meliss. Ceras. nigr.* aa ʒiv. *Epidem. Paon. comp. Syrup. Caryoph.* aa ʒʒss. M. F. *Julap.* Junii 20. Pulveris *Chin. Chin.* sex novas Doses imperavi; Ad sedandam Sitim, *Tincturam Rosarum Saccharo* albisimo edulcoratam, ad libitum bibendam concessi, atque ante vespēram, si Alvus prius non solveretur, *Enema Equis Sacch. Flor. Chamemel.* alterat. injiciendum præscripsi. Junii autem 26. Ager à Febre liberabatur ac Doloribus; Urinam reddidit colore & quantitate sanæ similem, Appetitus verò non integrè restitutus erat, quocirca trēs Haustus adhuc reperendos duxi ut prius; atque iterum, octo diebus elapsis, post exhibitionem ʒiv. *Decocti Amari cum dup. Sen. & ʒss. Syrup. de Rhamno solut.* ad reliquias Humoris colliquati, & in habitu Corporis congesti subducendas, ʒj. *Chin. Chin.* ter in die ad triduum, prophylaxeos gratiā, in Haustu cerevisiæ ministrandam. Die Junii 29. à Concione, priusquam vires resarcitæ fuissent, habitā, atque frigore inde in poros Cutis suscepto, illicò recondidit *Febris*, ac Dōlores Artuum inflammatorii & versatiles; Urinam intense rubram

rubram Ager iterum reddidit, Pulsus in celerem & quadantēdū fortem mutabatur, Appetitus prosternebatur, Ventrículus Nausā, Agripudinē & Vomitionē afficiebatur, Sitis aderat ingens, Vigiliae & Sordes Colliquativi, tempore Exacerbationis, sc. per totam noctem durabant, & reliqua Febris Inflammatoriae & Rheumaticae Symptomata. Ideoque Junii 30. ʒviij. Sanguinis ē Crure vel Brachio Lateris maxime affecti iterum detrahendas jubeo, atque x. *Pilularum* sequentium (quia ratio Haustum Ager afficiebatur) quartā quaque horā, cum Haustu *Julap.* prius præscripti exhibendas. R. *Cert. Peruv. Subtilis. Pulveris.* ʒvj. *Musilag. Gum. Tragac.* q. f. M. F. *Pilul.* mediocres deaurandae. Julii 4. ob Nauseam immodicā, & Dolores mobiles in toto Corpore, Emeticum sequens sub vespēram cum Regimine exhibendum impero, & Vomitione finita, Haustum Paregoricum sequentem; Die verò proximo ʒij. *Corticis* in Pilulas redacti. R. *Agu. Cardui. Vin. Benedict.* aa ʒj. *Syrup. Viol.* M. F. Potio Emetica. R. *Agu. Flor. Parahys.* ʒij. *Epidem.* ʒss. *Syrup. de Mecon.* ʒvj. M. F. Haustus. Julii 7. reversus, inveni Agram planè *amictivā*, atque à doloribus immunem, licet ab humore Colliquato congesto Artus adhuc rigiditate & Tu-

more afficerentur; Ideoque ad Humores demulcendos Decoctum *Sarsæ* sequens præscripti pro potu ordinario. R. *Sars. Opt.* ʒvj. *Rad. Chim.* ʒij. *Raf. C.C. Ebor. Santal. Rub.* aa ʒis. *Passul. maj. Exacinar.* ʒiij. *Glycyz. raf.* ʒis. Coq. in Aqu. F. ʒxij. ad ʒvj. & cola pro usu. Post ʒvj. dies elapsos, laburram humorum Decocto *Amaro cum dup. Senn.* per Alvum subduxi, atque dein, ter in die Pilulas Febrifugas n°. xij. quotidie exhibui, donec ʒj. *Corticis* absumebatur; Idem *Catharticum*, atque postea *Pilulas*, post intervallum octo dierum, prophylaxeos gratiâ, iterum præscripti; Interea temporis admonui Patientem, ut à concionando, & omni alio vehementiori Exercitio protinus abstineret. Cui sano consilio morem gerens prorsus revaluit, & hactenus optimâ valetudine utitur.

Domini *Blakey* Clericum admodum Reverendum, qui à multis retrò annis, ex causâ levissimâ *Rheumatismo* inflammatorio sæpius obnoxius fuerat, eodem ferè modo, à tribus Febris Rheumaticis, spatio trium Annorum, recurrentibus, sine quocunque alio Remedio, brevi atque integrè restitui.

Historia

Historia XIII.

Domini *Semyr*, habitans in vico dicto *St. Thomas Apostle*, Vir quadragenarius, à frigore in poros Cutis sæpius suscepto, dolore tandem versatili dextram maximè Corporis partem occupante affectus, & in lecto ad tres septimanas detentus, Maii 15. 1690. Cum Me accersivit, præ dolore, vix aut ne vix sese ab uno Latere in alterum commovere poterat, Sudore perfundebatur, Urinam reddebat intensissimè rubram, ac lateritiâ, Lingua erat sœda ac arida, Sitis ingens, Pulsus Celer, Vigiliæ pertinaces, Temperies verò adeò mitis, ut nec Ager, nec Pharmacopola Febrem suspicaretur. Ager *Febre* laborarat *Sive* *Spuriâ Rheumaticâ*, Cujus Exacerbationes nocte quâvis recrudescabant; Tumor cum hoc dolore, ut in vero Rheumatismo, non conjungebatur, quia Spiritus irretiti ac impliciti, licet continuo lacesciti, ultimum expansionis suæ gradum non assecuti sunt: Unde etiam Febris se minùs prodebat.

Postquam *Cortex* ad aliquot vices exhibitus fuerat, respectu habito ad Symptomata vehementiâ, die 25. Ager à doloribus ac Febre penè liberabatur. Pulsus fortis, ac tardus, Temperies mitis evasit,

evasis, Sitis penè exstinguebatur, Appetitus rediit, Lingua tamen quadantenus arescebat, & Urina plus justo rubescebat, unde conjeci rem esse in vado, atque Naturam veneni reliquias sponte deleturam. Quid sit? Spatio unius hebdomadæ *Aphthæ* quasi Criticæ cum Salivatione conjunctæ Morbum terminabant, qui solito contumacior erat, vel quia à Veneno intensiori producebatur, vel quia Ager nauseabundus vix dimidiam partem Remedii præscripti deglutiebat: Vel quia *Cortex* parùm vegetus ministrabatur.

Historia XIV.

Quarta
Ejushodi.

Domini *Kemp*, Mercator Londinensis, habitans in vico dicto *Fenchurch-street*, Maii 14. 1690. Me accersivit. Agrotaverat per triduum; Horis antemeridianis è lecto surgebat, non multum sitiebat vel febricitabat, verùm adeo Hebes erat ac Mente captus, atque Arteriarum vibratio adeò vacillabat, ut licet Urina esset ruberrima & Lateritia, Apoplexiam vel simile aliquod Symptoma à veneno Febrili suboriturum suspicaret. Ager de Languore solo, ac Animi perturbatione conquerebatur. In tutamen Cerebri (ut Mihi videbatur) præcipuè obfessi, Sanguinis 3x. aut xij. illico detrahebantur

trahebantur è brachio, Vescicatoria applicabantur, *Roli & Julapia*, ad Spirituum Expansionem promovendam cum optato eventu exhibebantur; Die autem 15. Hebugdo diminuta est, Pulsus factus est æqualis, licet celer, Urina adhuc intensè rubescebat, ac turbabatur, Dolor molestus ac Rheumaticus genu ac pedem sinistrum occuparunt à nist Spirituum Venenum adorientium subortus. Sanguis iterum educitur (qui admodum gelatinosus erat) deinde *Cortex* illico exhibetur, cum *Laudano* commixtus; cum Dolor & Vigiliæ id postulerent. Quia Femur & Crus dolens grandi Tumore cedematoso afficiebantur, sequenti *Linimento* bis in die calidè inungebantur. *Unguentum Dialth. 36. Ol. Lil. alb. Laterit. aa p. æq. M.* Die 21. Febris, Dolor, ac Tumor Femoris evanuerunt; Agerque de Dolo Humeri conquerebatur. Repetebatur *Cortex* & Venæsectio, & die proximo nempe 22. Ager dimissi perfecte sanatus. *Corsicæ* duntaxat, prophylaxeos gratia, præscripsi.

Verùm, si singulas Historias recenserem *Συναγωγὴν* non tantum Legitimarum verum etiam Spuriarum, quas nuperrimè, spatio sc. unius Mensis, hoc pacto felicissimè sanavi, in senili vel infantili ætate, atque in ipso puerperio, nimius essem.

Fateor

Fateor equidem, ubi Spirituum Elasticitas à Veneno ita opprimitur, ut vires Antidoti regi & in actum deduci inde non possint, & Συμεως in Συνοχον Malignam degeneret, Me haud raro sortem cæterorum Medicorum participasse, & restitutionem Elasticitatis Spirituum Encætorum ferè, & spæclatorum, Methodo quâcunque, sæpe incertò, sæpe incassum tentasse. Palàm autem affirmo Me multò plures hujusmodi Agrotantes, Delirius, Subultibus Tendinum, cæterisque id genus Symptomatis Malignis obfessos, ab Orei faucibus Arte liberasse, ubi Antidoti usus Curationem auspicabatur, quàm cùm ab initio, alià quâcunque Methodo uterer; modò cùm accersitus primò essem, umbra aliqua Remissionum & Exacerbationum superesset. Fundamentum Curationis in Cortice semper jacio; Postea pro modulo ingenii, juxta Normam Artis, quod à Symptomatis indicatur efficio, atque haud raro cùm oprato successu Curationem ad umbilicum duco: Coronidis loco, unum vel alterum hujusmodi Curationum exemplum hæc addam.

Historia

Historia XV.

Dominus Shakell Stannarius, habitans in Plateâ dictâ Faneburch-street, Vir quadragenarius, obeso quadantenus Habitu, & Pulmonibus infarctis, qui jam per quadriennium, scil. à quo tempore Rheumatismo universalî correptus, perperam Emplastris è Limacibus Contusis ferè ad totum Corpus frigidè applicatis, cæterisque ejusmodi, à Medico suo ordinario præscriptis, Cerebri & Systematis Nervosi tantâ debilitate laboravit, ut sæpius in die, præsertim cùm esset cogitabundus, attonitus reminiscentiâ omni planè orbatus sit; qui insuper ter, quaterve insultus Apoplecticos leves aut saltem Epilepticos passus est; Cùm ad biliorium, Algore, Rigore, & Horrore adeo vehementi corripereetur, ut mane toto, in Lecto decumbere cogereetur, Morbum aliquem novum, ac insolitum in genere Nervoso expectans; Junii 15°. 1691. Me accersebat. Eum autem (prælude Paroxysmi finito) intensissimè febricitantem inveni, immensè sitientem, in Hypochondriis inflatum, anhelosâ respiratione oppressum: Sese inquietè è loco in locum jacebat; facies, quasi ex strangulatione, rubedine perfundebatur; Urina erat sanæ similis, quia Flamma in Sanguine vix dum accendebatur; vibrationem

*Extrixit in
Sive
mutata.*

D d

tionem

tionem Arteriarum (exploratione factâ) citissimam; constantem verò, ac fortem deprehendi: De genio igitur Febris hæsitans, utcunque ab insolita debilitate Cerebri suâsus, in ejusdem tutamen, durante hæc effervescentiâ, ꝯx. Sanguinis è Brachio illicò detrahendas jussi: Ne autem Venenum inde, de Spiritibus priùs debilibus victoriam reportaret, Cochl. iv. vel v. *Julap.* sequentis, ad eorum expansionem promovendam, quartâ quâque horâ exhibenda duxi. R. *Aqu. Meliss.* *Ceras. nig.* aa ꝯiv. *Epidem.* ꝯij. *Pulv. è Chel. Canc. comp.* *Lap. Contrayerv.* aa ꝯis. *Syrup. Caryoph.* ꝯx. M. *Bolum* etiam sequentem horâ somni deglutendum unâ cum Haustu *Julap.* præscripsi, atque tam ad præsentem Alvi fluxum sistendum, quàm ad fervorem Sanguinis moderandum *Decoctum album Sacchar. albiss.* gratè edulcoratum in locum potûs ordinarii substitui. R. *Theriac. Androm. Pulv. è Chel. Canc. comp.* aa gr. xv. *Syrup. Caryoph.* q. s. M. F. *Bolus.* Cum die sequenti scil. xvjo: reverius essem, *Ager* Sudore levi persundebatur, atque Calor post somnum nocturnum remissior erat, Pulsus non ita celeriter ut priùs, constanter verò, ac fortiter vibrabatur, Urina multâ rubedine tingebatur, & contentis saturabatur, Alvus adstringebatur. Idcoque, Exacer-

batione

batione finitâ, Enema sequens injiciebatur. R. *Decoct.* *Emollient.* ꝯx. *Mel. Mercur. Sacchar. rub.* aa ꝯij. M. Atque dein *Bolus* Cardiacus repetebatur cum Haustu *Julap.* sequentis, quod etiam *Agro* ad libitum propinabatur, agitatâ phialâ. R. *Aqu. Laët. Alexiter.* tñj. *Epidem. Cinnam. Förd.* aa ꝯj. *Sacch. Perlat.* ꝯj. M. *Ager* *Decoctum album*, loco potûs ordinarii, adhuc hauriebat; Quippe à multis annis, ex consilio prioris Medici, ab usu Cerevisiæ prorsus abstinerat. *Suppedanea* ex *Emplast. Cephalic.* cum *Dup. Euphorb.* in Cerebri tutamen, ad plantas pedum applicabantur: Sub noctem ejusdem diei reversus, *Agrum* observavi post Exacerbationem, quæ eodem die recrudescibat, rursus Sudore persusum; Cerebrum autem, ut ab Astantibus didiceram, durante Exacerbatione, quadantenus confundebatur; Ideoque *Bolum Cardiacum* horâ somni repetendum duxi, atque *Vesicatoria* duo ampla & acria ad internos Carpos supra Pulsus applicanda, & *Julap.* cum speciebus denuò repetendum, & quartâ quâque horâ exhibendum. Die xvjo: mane, cum manifestior adesset Remissio, *Haustum Febrifugum* cum *Pulv. Peruv.* ꝯj. illicò propinandum jussi, atque quartâ quâque horâ repetendam, donec Exacerbatio redintegrari inciperet, & *Julap. Perlat.* repetendum.

D d 2

Sub

Sub vesperam reversus, Remissionem nactus Paroxysmi, qui eodem die iterum recrudescebat, Haustus Febrifugos quartâ quâque horâ repetendos iussi, nec non *Bolum Cardiacum* horâ somni exhibendum, & *Decoctum* album pro potu ordinario hauriendum. Die xvij. ob Dysuriam, quam *Vesicatoria* effecerant *ziv. Emulsio* sequentis, quartâ quâque horâ propinavi. R. Sem. iv. frig. maj. aa ʒj. Sem. Papav. alb. ʒss. Amygd. d. decorticat. n°. ix. cum *Aqu. Florid. puriss. ʒss. F. Emulsio*, cui add. *Sacchar. alb. ʒj. Aqu. Ros. ʒij. M.* Perstitebat Ager in usu *Decocti Albi* & *Julapii*; Atque *Julapium* cum Speciebus, quartâ quâque horâ Exacerbationis exhibebatur, durante verò Remissione Haustus Febrifugos Ager quartâ quâque horâ repetebat: Sub vesperam, ob Dolorem Lateris Spasmodicum, *Pannum Wallicum Ol. Palmir.* illitum ad Regionem Pulmonum applicandum iussi, nec non *Bolum Cardiacum* horâ somni, & Haustum Febrifugum quartâ quâque horâ exhibendum. Die sequenti, scil. xix. Exacerbatio per totum diem non recruduit, Ager Urinam reddidit copiosam, Urinæ sanorum ferè similem, ac laudabili hypostasi donatam, Dolor Lateris etiam obtundebatur; Atamen Phlegma Pulmonibus impactum Agre admodum egebatur. Ideoque

Cochl.

Cochl. j. *Linclūs* sequentis unâ cum *ziv. Apozem. subtepid.* quartâ quâque horâ ministrandum iussi. R. *Ol. Amyg. d. rec. Syrup. Cap. Ven. aa ʒss. Sacch. Crystall. alb. ʒss. M.* R. *Decoct. Pector. opt. depurat. ʒss. Tinctur. Croc. ʒss. Syrup. de Erysim. ʒss. M.* Duos etiam Haustus Febrifugos tempore diurno exhibendos curavi. Sub vesperam Pulsus, Urina, &c. eodem ferè modo, quo manè sese habebant: A mentis autem levi vacillatione, & Linguae seditate ac ariditate auctâ, suspicatus sum à veneno Spiritus æquante Febrem in primum Malignitatis gradum transisse, ideoque præter usum Haustum Febrifugorum, *Julapii* cum Speciebus, & *Decocti Albi*, *Bolum Alexipharmacum* ex *Theriac. Androm. Pulv. Gascon. aa ʒss.* & tantillo *Syrup. Caryoph.* confectum, horâ somni ministrandum iussi; nec non *Vesicatorium* amplum & acre ad *Nucham* applicandum, & Os Gargarismo sequenti sæpius colluendum. R. *Aqu. Plantag. ʒvj. Diamor. ʒj. Mell. Ros. Colat. ʒss. M.* Die 20°. (Cl. Collegâ D. D. Goodall advocato) communi consensu præscriptimus repetitionem Haustum Febrifugorum sextâ quâque horâ, nec non *Linclūs, Lini-menti, Apozematis Pectoral. Julapii Perlati* & *Decocti albi*, atque insuper (ratione Doloris Lateralis) ʒix. Sanguinis è

D d 3

Brachio

Brachio Lateris affecti detraimus. Junii
 21°. *Enema* manè repetendum iussimus,
 ut priùs; nec non *Vesicatoria* duo ampla
 & acria ad interna Brachia applicanda, &
 3ij. *Tincturæ* seu *Decocti Corticis* quartâ
 quâque horâ exhibendas: Sub vesperam
Bolum ex *Theriaca*. *Androm.* & *Pulv.* è
Chel. Cancr. comp. aa 3ss. cum tantillo
Syrup. Caryoph. confectum, horâ somni
 exhibuimus, unâ cum *Hauftu Julap. Perlat.*
 atque, post Sudores finitos, *Bolum è*
Cortic. Peruv. 3ss. & *Syrup. Caryoph. q. s.*
 post mediam noctem & quintâ & octavâ
 matutinâ repetendum, cum *Hauftu Deco-*
cti Corticis antè præscripti; Quippe *Fe-*
bris adhuc aliquo modo exacerbabatur, &
 remittebat: Atque *Cochl.* unum *Mucila-*
ginis ad Linguam emolliendam sæpius
 in Ore tenendum, præsertim antè & post
Bolum exhibitum: Et quoniam *Ægrum*
 tandem *Julapii Perlati* tæderet, aliud sub-
 stituimus, nempe. R *Aqu. Meliss. Ceras-*
nigr. aa 3iv. *Cinnam. Ford.* 3ij. *Pæon.*
comp. 3ij. *Syrup. Caryoph.* 3x. *M. F. Julap.*
 de quo bibat *Cochl.* iij. vel iv. ad libitum.
 Die 22°. reversi, *Ægrum* invenimus ferè
anapestiv. Urinæ rubedinem iterùm redu-
 cem, Pulsus fortem & regularem, &
 Temperiem mitem: Placide insuper dor-
 miverat, sed efflorescentia *Miliaris* satis
 vivida & rubra per collum, & pectus
 undi-

undiquâque spargebatur. Indèque, ut ef-
 florescentia hæc Critica promoveretur,
 vires Spirituum sustentavimus *Alcalibus*
 & *Alexipharmacis* modò sequenti. R *Pulv.*
 è *Chel. Canc. comp.* 3j. *Sal. Prunel.* 3ss.
Sacch. alb. gr. xv. *M. F. Pulv. Sumend.* è
Cochl. uno Julap. Cord. superbibendo ejus-
 dem *Cochl.* iij. repetendûsque quartâ po-
 meridianâ. Horâ somni *Bolum Theriaca-*
lem repetendum iussimus, horâ tertiâ &
 octavâ matutinâ *Hauftum Apozematis* *Fe-*
bris fugi ministravimus. Persistebat *Æger*
 in usu *Linctus*, *Apozematis*, *Julapii Cordi-*
alis, & *Mucilaginis*. Die 23°. *Pulverem*
Cardiacum decimâ matutinâ & tertiâ po-
 meridianâ repetendum iussimus, & *Bolum*
Theriacalem horâ somni exhibuimus, nec
 non *Linctum*, *Apozema Pectorale*, *Julapium*
Cordiale & *Mucilaginem* prius præscripta
 ad infarctionem Pulmonum tollendam.
 Die 24°. discedente jam Collegâ, Ego so-
 lus præscripsi *Pulverem* statim repeten-
 dum, & *Bolum Theriacalem* horâ somni
 cum gutt. viij. *Laudani liqu.* ob dolorem
 Lateris Rheumaticum, de quo solum-
 modò jam conquirebatur. Die 25°. ad
 dolorem Lateris tollendum, quo adhuc,
 præsertim inter tussendum angebatur,
 præscripsi *Fotum* sequentem unâ cum *Li-*
nimento antè præscripto ad partem affe-
 ctam applicandum, atque *Cochl.* unum

Olei Lini recens sine igne extract. secundâ vel tertiâ quâque horâ cum Haustu Apozematis Pectoralis exhibendum, Cujus vires anodynas, & deterfivas jam sæpius expertus eram. R. Rad. Petroſel. Fenic. Semin. Lin. Fenugræc. aa ʒij. Flor. Chamem. Melilot. aa Mij. Coq. in Aqu. F. q. l. Colatura reponatur in Vesicâ bubulâ recenti, ita ut semiplena sit, & tepidè ad Latus affectum applicetur, ad horæ vel semihoræ spatium; Amorâ Vesicâ, applicetur Pannus Wallicus calidè illitus Lini-mento antè præscripto. Bolum Iberiaca-lem horâ somni, & Haustum Julapii repetendum jussi. Junii 26. præscripsi Cochl. unum vel alterum Mixturâ sequentis, omni nocte sub ingressum Lecti exhibendum, donec Tussis (quod Symptoma solummodò jam superat) mitigaretur. R. Syrup. Balsam. ʒiv. Laudan. Ligu. Hebnont. ʒj. M. Appetitu verò restituro, & viribus jam resarcitis, tandem suborietur Tumor Crurum œdemarofus, quem facillimè tribus vel quatuor purgationibus superavi, post quas tamen Corticem repetendum, & Vinum Chalybeatum præscripsi. Ex his Ager integrè restitutus, optimâ valetudine hucusque utitur, plurimum etiam à veteri & assuetâ Cerebri & generis Nervosi malâ affectione liberatus.

Historia

Historia XVI.

Domina Maria Lechmere, habitans in ^{Altera E.} vico dicto Watling-street, Virgo prudens ^{inmodi.} ac proba, quam ante sex annos *Suave* & simplici laborantem integrè, idque brevè, restitueram; nuperrimè, scil. die Junii 26. 1691. circiter Annum Aetatis suæ vicesimum sextum, sæpius in die de Frigore & Calore alternatim se excipientibus querebatur. Quamquam noctes transigeret insomnes, quia tamen tempore diurno Symptomata remittebant, quotidie è Lecto surgebat, obambulabat, atque munis solitis quadantenusungebatur usque ad diem 16. Morbo autem jam plurimum incremente, *Enema* sibi ministrandum jussi, atque dein ʒix. Sanguinis è Brachio detrahendas, atque Julapium Cordiale à Pharmacopœo petiti, ob præsentem languorem ad libitum sumendum. Die 17. in Lecto decumbebat, atque cum jam omnia Symptomata eodem tenore pergerent, Febre *Suave*, à Veneno per detractionem Sanguinis perperam celebratam aucto, mutatâ in *Sinorxon*, sub vesperam Me accessivit. Adveniens, Pulsum deprehendi debilem & celerem, Urinam verò non multâ rubedine tinctam, vel contentis saturatam. Caput Agra-
veh-

vehementer ardebat, extrema frigebant; Unde plurimum de eventu dubitans, ad expansionem Spirituum promovendam impræsentiarum duntaxat *Bolum Theriacalem* horâ somni exhibendum, & *Julapium Perlatum* ad libitum sumendum, *Emplastrum Cephalicum cum dup. Euphorb.* ad plantas Pedum, & *Epispastica* duo acria & ampla ad internos Cubitos, prope Axillas applicanda jussi, & expectavi, an fortè, mane sequenti, Remissio sublequeretur. Die 18°. omnia Symptomata remittebant, atque ab æquali ac moderato Capitis & Extremorum Calore reverso, expansionem Spirituum quadantenus reintegratam esse judicavi; Idèoque *Hausium Febrifugum* cum 3j *Corticis* illicò exhibui, atque deinceps quartâ quâque horâ repetebam, & *Gargarismum* sequentem, ob Faucium rigiditatem & molestam siccitatem, Siphone sæpius calidè ingerendum jussi. R. *Fol. Plantag. Ros. rubr. Summit. Rub.* aa Mj. *Cog. in Aqu. F. q. s. ad 1biss. Colaturæ adde Diamor. 3jss. Mel. Ros. Colat. 3vj. M.* Ad expansionem Spirituum adhuc deficientem promovendam *Bolum Theriacalem* horâ somni repetendum atque *Epispasticum* ad Nucham applicandum duxi. Die 19°. & 20°. eodè *Hausius Febrifugus* repetebam, & *Bolum Cardiacum* horâ somni exhibebam; *Julapii*

Julapii etiam sequentis Cochl. iv. vel v. ad libitum sumenda præscripsi, quod toto Morbi cursu Agræ maximè arridebat. R. *Agu. Meliss. Ceras. nigr.* aa 3iv. *Pæon. Comp. Epidem.* aa 3j. *Confect. Alchem. sine Mosch. 3jss. Syrup. Caryoph. 3jss. M.* Die 20°. sub vesperam (exulante jam omni Exacerbationis & Remissionis vestigio, atque, Cute Colli, & Pectoris ubique Vesiculis aqueis, sine quâcunque rubrâ efflorescentiâ, interpunctim notatâ, unde, Spiritibus depressis ac tantum non delectis, *Febrem in Εὐνοχον* purè Malignam degenerâsse sentiebam) plurimum languebat Agrâ, attonita erat, ac tantum non delirabat: Indèque, omisso usu *Corticis* in posterum, Spirituum expansionem *Alexipharmacis* & *Vescicatoriis* duntaxat moliebar; *Epispastica* nova ad internos Carpos supra Pulsus illicò applicanda jussi, & *Bolum Cardiacum* repetendum, cui addebatur *Confect. Alchem. sine Moch. 3fs.* Die 21°. *Bolum Cardiacum* cum *Confect. Alchem.* absque *Theriacâ* (quippe Coma quadantenus impendebat) manè repetendum jussi, eundem verò cum *Theriacâ* sub vesperam: Eodem modo die sequenti scil. 22°. pergebat. Quandoquidem verò multum tussiebat, atque Phlegma viscidum Bronchiis impactum Agrè admodum

dum egerebat, *z*iv. *Apozematis* sequentis calidè, quartà quaque horà propinandas iussi. R *Decoct. Pectoral. depurat.* *lbjss.* *Tindur. Croc. Syrup. Capil. Vener.* aa *zj.* M. Die 23°. *Bolum Cardiacum*, absque *Theriaca*, manè & quartà pomeridianà, ob languorem & deficientem Spirituum expansionem; Et cum *Theriaca* horà somni *Ægra* deglutiit, unde vires aliquantum instaurari videbantur. Ob *Aphthas* verò jam in ore subortas præter *Gargarismum Cochli.* unum *Mucilaginis* sequentis sæpius super Linguam tenendum iussi. R *Mucilag. tenuior. Semin. Cydon. Aqu. Plantag. Extract.* *zvj.* Syrup. *è Rab. Idæ.* *ziss.* M. Die 24°. omittebantur Boli per totum diem in gratiam Adstantium, qui timebant ne *Ægra* inde nimium incalesceret, cuius neglectus pœnas vitæ suæ dispendio propemodum luebat sub vesperam languens & confusa, & adeò confecta, ut vix respirare poterat. Quocircà, ad expansionem Spirituum resuscitandam, *Cochli.* *iv.* *Fulap.* sequentis tertîa quaque horà vel sæpius in languore exhibendâ iussi (agitata phialâ.) R *Aqu. Meliss. Rut. Ceras. nigr.* aa *zïij.* *Epidem. Pæon. comp.* aa *ziss.* *Pulv. è Chel. Cancr. comp. Lap. Contrayerv.* aa *zij.* *Rad. Serpentar. Virgin.* *ziss.* *Sacch. alb.* *zvj.* M. Spiritus etiam

etiam *Salis Armoniaci* in languoribus obfaciendus præbebatur. Singulis Bolis gr. *iv.* *Serpentar. Virgin.* adjicienda iussi, modo sequenti. R *Theriaca. Androm. Confect. Alcherm.* aa *ziss.* *Pulv. Goan.* gr. *xxv.* *Serpentar. Virgin.* gr. *iv.* M. *è Bolus.* In horum Bolorum usu, cum, vel absque *Theriaca*, bis tervè in die persistebat usque ad diem 27um. & indes melius sese habuit: Pulsus quotidie fortior evasit, & Temperies mitior, Pustulæ serosæ, quæ in pectore spargebantur, vividâ efflorescentiâ circumcingebantur, & sensim disperebant, *Ægra* ab Orci faucibus erepta tandem *anxietas* ac sana evasit, nisi quod *Tussis* importuna somnum admodum interturbabat; ad quam minuendam primum præscripti die 26°. *Linctum* ex *Ol. Amyg. d. Syrup. Capil. Vener.* aa *zj.* & *Sacch. Cant. alb.* *zj.* confect. Cochleatim, urgente Tussi, ministrandum. Hoc autem nihil proficiente, die 27°. Haustulum Paregoricum cum *Syrup. Paralyf.* *ziss.* & *Laud. liq.* gutt. *vij.* (Febre jam victâ) cum magno successu horà somni propinandum iussi, & nocte diei 28^{vi}. *Pilulas* sequentes. R *Pil. è Cynogloss. Extract. Glycyrriz.* aa gr. *vij.* M. *F. Pilul.* *ijj.* A quo tempore hucusque optimâ valitudine utitur, nisi quod, posthabito sano meo

meo consilio de *Cortice* repetendo, sub finem secundæ Hebdomadæ languere, appetitu privari, atque, statâ diei horâ, bis vel tel Algore quodam perfundi cœpit, Repetitâ autem tandem 3j. *Corticis*, illicô convaluit, sine quocûnque alio Medica-mento exhibitio.

Appendix

Appendix Secundæ Exercita- tionis, Historiam Febris Συ- νελῆς compendiarium ab An- no 1658. ad Annum 1691. complexa.

EX quo Philosophiæ & Medicinæ Principiis mediocriter instructus, Observationibus Medicinalibus faciendis qualitercûnque par fui, Naturam atque Indolem Febris Συνελῆς indagandi studio magnoperè incensus sum. Atque equidem, quantum memoriâ repetere præterita possum, Febrem eam, vel *Simplicem* vel *Spuriam*, frequentissimam semper fuisse deprehendi, & inter cæteras Febres maximè vulgarem. In nonnullis locis, scil. Maritimis, Palustribus ac Nemorosis ferè perpetuò *Endemia* est, ubique verò, præsertim durante tempestate Autumnali, & in castris, ubi Corpus externis aëris injuriis perpetuò obnoxium est, post statas periodos *Epidemia*; neque in Constitutione ipsâ Pestilentiali penitus defecit. Necnon Febres Σύνελος, quotquot sint, generaliter loquendo, vel primo insultu Συνελῆος speciem referunt, aut saltem

saltem in eas demùm mutantur, quoties Crisi salutifera finiuntur.

Ut autem certior huic nostræ *Observationi* fides adhibeatur, lubet *Historiam* hujuscæ Morbi, per triginta Annos, & quod excurrit, ordine recensere, atque Graphicè pro virili depingere, ut penes Lectorem sit hæc in re æquum judicium facere.

Febris
Sive
Epidem. ab
Anno 1658
usque ad
Annum
1664.

Incipiam ab Anno 1658, Ærâ (Mihi saltem) notabili, quo tempore Febris hæc tam Spuria quàm Simplex, præsertim Mensibus Autumnalibus, ubique per totam Angliam grassabatur; Quod etiam Clariss. noster *Willisus* in *Puretologiâ* suâ olim editâ testatus est. *Olivarius Cromwellus* qui tum temporis rerum Britannicarum potitus est, & Pater meus Reverendus, idemque Medicus Exercitissimus illo ipso Anno, ineunte Septembri, cum hæc Constitutio ad æquum pervenisset, hæc Febre correpti fatis cedebant; *Sive*, Naturâ in utroque succumbente, in *Sive* demùm mutatâ, quam comitabantur deliria, Spasmi, ceterâque funesta Malignitatis indicia. Insuper, postquam conspexeram Matrem meam pientissimam, Fratres & Soreas, Servos, Ancillas, Nutrices conductas, quotquot erant intra eosdem nobiscum parietes, ac ferè omnes ejusdem, ac vicinorum Pa-

gorum

gorum Incolas hoc Veneno infectos & decumbentes, nè forte ejus memoria Mihi excideret, Ego ipse eodem Morbo correptus sum, atque postquam à Morte, in primo ejus insultu, Ægrè admodum evaseram, spatium trimestre valetudinario transegi; *Sive* (quâ primùm affectus fueram) ubi Venenum ex diuturnâ & repetitâ Spirituum expansione quadantenus subactum fuerat, in *Intermittentem* jam *Tertianam*, jam *Quotidianam* demùm facessente. Hoc tempore, si unquam aliàs, ferè tota hæc Insula, saltem Mensibus Autumnalibus, *Noscomii* publici speciem præ se ferebat, & in nonnullis locis, sani vix supererant, qui ad ministrandum valetudinariis sufficerent. Verissimum quidem est, hancce Febrem, utut *Epidemiam* & publicè grassantem, minùs funestam fuisse quam Pestilentialis seu Maligna esse solet, quippe à Veneno mitiori ortam; Unde, vel Spirituum sese expandentium vi, aut suppetiis, quales quales fuerint, ab Arte ministratis (Non dùm enim vires *Corticis* in hoc Veneno subigendo, saltem hæc Loci, comprobatae erant) plurimi licet ægrè admodum ex Morbo evaserunt. Multos autem passim videre fuit, post sextam vel septimam Exacerbationem (ubi Natura à Veneno sensim aucto demùm victa fuerat) ex-

E e

ulan-

ulantibus omnibus Paroxysmorum & Remissionum vestigiis, Febre Malignâ Continuâ, quam diu Spasmi, & deliria comitabantur, decimo septimo, vel vicesimo primo Morbi die è vivis sublato. Alios autem *Diarrhæâ & Vomitione*, vel doloribus quasi *Pleuriticis, Peripneumoniciis* aut *Colicis*, aut alio aliquo *Συεχλ. S.* Spuriæ Symptomate vehementiori attritos & confectos, die Morbi septimo, nono vel undecimo, Fato quasi præmature occisos. Insuper, qui ex Morbo evaserunt, ferè omnes, quos Ego novi, Hyemem subsequenter valetudinariò transigebant; Durante enim Brumâ, *Intermittentes, Quartanas, Tertianas, Quotidianas* ab ejusdem Veneni mitiori gradu oriundas ferè æquè *Epidemias* videre erat, ac in Autumno *Συεχλ. S.* seu Remittentes. Neque mehercule, sævientie gelu, penitus defecerunt istæ Febres *Continentes*, & licet non, ut in præcedenti Autumno, publicè grassarentur, ubique tamen subsequente Vere ac Æstate sporadicè caput suum tollebant, usque ad Mensem Augustum. A quo tempore per totum Mensem Autumnalium decursum, rursus ubique *Epidemia* fieri & revirescere cæperunt. Atque equidem hancce Febrem hoc pacto sub typo *Συεχλ. S.*, præsertim simplicis & legitimæ, *Quotidianæ* scil. vel *Tertianæ* maxime vulga-

rem

rem fuisse, & tempore Autumnali plùs minùs Epidemiam usque ad Annum 1664. observavi; Nec non plurimos ab eâ demùm in *Συεχλ. S.* degenerante in Orcum demissos, non obstante Methodo medendi rationali & excruciente, quæ tunc adhibebatur; Siquidem efficacia *Antidoti Peruvianæ* ad hoc Venenatum Fermentum delendum, vulgus Medicorum adhuc latebat.

Sub ingressum verò Autumni, Anno ^{*Pestis Epidemica Anno 1663.*} 1664. planè silebat hæc Febbris; & ferè omnes Acuti Morbi derepente exulabant, & salubris admodum erat istius Temperstatis Constitutio. Vere autem subsequenti, post brumale gelu præter modum atrox, & Cometam in Æthere calamitatis hujus quasi prænuncium, Venenum sese recolligens, & mirum in modum auctum, hanc *Συεχλ. S.* in *Pestem* funestissimam & dirissimam inopinatò mutavit, quæ Epidemicè grassata, spatio unius Anni plus quàm quadraginta millia Hominum è vivis sustulit. Attamen, sævientie hæc ipsâ Peste non penitus defecerunt vestigia nonnulla Febris *Συεχλ. S.*; Quotquot enim ex *Peste* evaserunt, utpote mitiori Veneno infecti, vel robore Spirituum vegetiori præditi, quamprimum Natura suâ sponte, vel Artis adminiculis *Babones, Parotidas, Carcinomata* ma-

E è 2

turescen-

turefcentia, vel quævis alia victoriæ Monumenta seu Trophæa de hoste constituere cœperit; singulis vel alternis diebus in seipsis percipiebant Symptomatum *Exacerbationes* & *Remissiones*, stasis horis alternatim sese excipientes. Unde non temeritatis jure merito inculandam censeo facultatem Medicinalem *Neapolitanam*, quæ (referente Cl. Bado, *Anastas.* lib. 1. Cap. 20.) etiam *Corticem Peruvianum* in *Pestis* Curatione adhibendum jussit; Si quidem ad hoc ipsum Venenum (quoties mitius esse contigerit) delendum, & deinceps ad Curationem accelerandam plurimum conferre queat.

Porro, *Peste* hæc exitiosâ sub initium Anni 1666. exulante, rursus Febris *Συερχη* à Veneno mitiori orta, Spuria autem & *Colligativa*, nimirum cum Fluxu Alvi *Torminoso* aut *Dysenterico* sociata, sub initium Mensis Augusti suum caput attollere incipiebat, quæ indies per omnes Menses Autumnales magis magisque sæviebat, & publicè grassabatur, nec Mihi pepercit contagio, dum Mense Augusto, sedes *Dysentericorum* minis cautè inspicere; Et ex hoc Morbo agrè admodum evasi; Iterumque etiam sequenti Autumno, ex eadem occasione infectus sum; Aded Epidemicè jam ubique Londini seminium hoc virulentum propagatum erat!

*Diarrhæa
& Dysen-
teria tor-
minosa
Mensibus
Autumnali-
bus Lon-
dini grassa
ab Anno
1665.
ad Annam
1672.*

erat! Durante verò ejus *ἀνμῶς*, Mense scil. Septembri & Octobri, quo tempore *Συερχη* simplex grassari solebat, vix quinquam alium Morbum videre erat. Civitas ferè universa hoc Morbo correpta videbatur, atque singulis septimanis tercenti, quadringenti, quingenti plùs minùs Fluxu & Torminibus, cæterisque *Dysentericæ* excruciantis, vel *Diarrhææ Colligativæ* diris Symptomatis confecti, citiùs vel seriùs, die scil. 14°. 17°. 21°. Fatis cedebant, non autem absque *Sititi* inexplabili, *Aphidis* albis vel nigris, *Pulsu celeri*, *Delirio*, cæterisque Febris *Epidemicæ* indicibus. Plurimi insuper, postquam Colliquatio & Tormina, & reliqua *Dysentericæ* Symptomata multo *Opiatorum* & *Astringentium* usu suppresserentur, nihilo secius sensim languentes, & Hæctico quasi calore emarescentes demùm extinguebantur. Alios (virulentia per ductus salivales Criticè impulsâ) ope *Aphtharum* & *Salivationis* immensè supervenientis (quod in Crisi Februm *Συερχη* haud rarò evenire solet) liberatos memini: Siquidem Venenum huic *Dysentericæ Epidemicæ* anam præbens, tanquam *Colocymbidis*, aut *euphorbiae* alterius Cathartici æmulum, Intestina sponte petens, eadèmq; horrendis ac vellicantibus Spasmodis perpetuò

E e 3 lacef.

laccens, atque per eorum Glandulosam Membranam Serum colligatum & virulentum copiosè effundens, vires tamen Spirituum non adeò præpollenter ubique prostrernere videbatur, ut non Natura saltem sub initium Morbi, post statas, vel incertas periodos, vires suas plus minus colligeret, atque inde victoriam, saltem aliqualem, sæpius reportaret; Quod facile observatu erat; Unde *Remissio* atque *Exacerbatio Torminum Colligationis*, cætorumque truculentorum Symptomatum, singulis vel alternis diebus recurrentes, evidenter sese in conspectum dabant. Durante enim *Remissione*, Symptomata cuncta excruciantia nonnunquam ultro minuebantur; recrudescente autem *Paroxysmo Opiatorum* ipsorum vires spernebant. Unde clarè deprehendi *Dysenteriam Symptomatis* duntaxat rationem habuisse, Febrem autem (ut ob externum calorem à Torminibus & Diarrhæa suppressum cuius intuenti sese non prodere) càmque verè *Συμψη* à Veneno mitiori, Cathartico scil. oriundam *Primarium* fuisse Morbum. Atque demùm hæc Observatione innixus, ubi cum vulgo Medicorum diu *Sisyphi* saxum volendo, *Rhabbarbaro*, *Myrobalanis Opiatis* & *Astringentibus* intus exhibitis; & *Eumenatis* Foribus Anodynis, cæterisque decantatis

tatis, quibus Authores passim utramque paginam Curationis *Dysenteriae* implere solent, in truculentis hæc Symptomatis sublevandis, frustra Curationem tentaveram, cum interea Venenatum Fermentum intus delitesceret; Non sine ratione consilium novum inii, atque ad *Opiata* & *Astringentia*, quæ ad Symptomata *Dysenterica* spectant, *Febrifugum* aliquod potentius (si modò ejusmodi *Febrifugi* compos fieri possem) adicere statui, quod Venenatum Fermentum Febris ipsius ac Colligationis causam delendo, Febrem simul tollere, & Fluxum sistere, ac Tormina inde consequentia compescere posset. Atque eò potiùs ad hanc sententiam Mens mea inclinata est, quia sæpiùs observâram miseros *Ægrotantes*, non obstante diligentissimo Remediorum *Antidysentericorum* usu, sævissimis hæc Symptomatis confectos, tandem ad Orcum cacaturientes descendisse; Alios verb multis *Astringentibus* atque *Opiatis* usque ad delirium & deliquium adactos, atque inde inebriatos potiùs quàm curatos, eosque haud rarò inopinatam Symptomatum *Dysentericorum* recrudescentiam perpeßos esse, vel saltem cum Pulsu Celeri, Calore Hæctico, cæterisque Venenati Fermenti delitescents indiciiis emarcescentes, quietâ &

aftrictâ Alvo summum diem oppetiisse. Ex alternante autem Torminum & Fluxûs Exacerbatione & Remissione (quam sæpenumerò plus minùs hunc Morbum, saltem sub ejus initium comitari jam observâram) potius quàm à Calore Febrili, quem pro ratione Symptomatum molestorum quadantenùs inaqualem deprehenderam, semper autem depressum ac mitem, monitus; hoc in casu vires *Corticis Peruviani* cum *Laudano* commixti tentando experiri decrevi. Neque temerariò quidem, siquidem utut *Cortex* amaritie suâ tenera Intestina proritando, Fluxum Alvi adaugere aptus sit; cum *Laudano* tamen, quod Humorum colliquationem sistit, sensumque Intestinalium exquisitum stupefacit ac hebetat, commixtus & irretitus, Venenatum Fermentum colliquativum subigendo, ad Fluxum & Tormina simul ac Febrem ipsam sistendam & compescendam jure merito idoneus haberi possit. Eventus votis respondebat. Primum autem vires decantatissimi hujus Febrifugi *Antidysentericis* experiendo comprobavi in Ægro habitante in vico dicto *Long-Lane*, Dysenteria *Tertianâ* laborante; Hujusmodi enim aliquæ Mihi in Praxi occurrebant, ubi Tormina & Fluxus Alvi mucosus & sanguineus, tertio quoque die, horâ statâ, non obstante diligen-

ligentissimo *Opiatorum* usu, recrudescabant: Cùm in intervallis, truculenta hæc Symptomata, adminiculante *Laudani* Dosi pusillâ, vel suâ sponte sæpius mitigarentur. Arreptâ igitur primâ Symptomatum Remissionis occasione, sine morâ 3j. *Corticis* cum *Laudan. Lond. gr. j.* commixtam, in Haustu exhibendam jussi, repetendâque deinceps quartâ quâque horâ ad sextam usque vicem. Quid sit? Tantum abesse observavi ut Intestina ab amaritie *Corticis* proritarentur, ut illic ferferim ea facilius à *Laudano* cum *Cortice* commixto, quàm cum *Astringentibus* conjuncto compesci & demulceri; A quinto autem, vel sexto Haustu exhibito Fluxum ac Tormina, unâ cum Febre reliquisque Symptomatis comitantibus, penitus exulasse, neque unquam in posterum Periodis solitis recruduisse: Atque hæc Observatio animos Mihi addidit, ut in ipsis *Quotidianis Dysenteris*, quoties scilicet & quamdiu se de genere *Evexiæ* ex quantulacunque alternante Symptomatum Exacerbatione & Remissione, & non *Malignas* esse proderent, Pharmaci hujus *Polychrestis* vires, modo jam memorato experirer: Neque eventus mehercule, spem meam fefellit. Et nullus dubito quin *Diarrhæa* quavis *Epidemia*, & quæcun-

que alia cum Febre juncta, imò Febres *Castrenses* cum hujusmodi Symptomatis ut plurimum fociatae, nimirum *Συγχυσις* Spuria, hac Methodo compendiaria multò certius sanari possint, quam magno illo Apparatu *Rhabarbari*, *Myrobalanorum*, *Astringentium* & *Opiatorum*, quæ Methodum Curationis horum Morborum hucusque implerunt. At de his posthac fusiùs in *Exercitatione* quintà de Febribus Colliquativis. Impræsentiarum eas Supremis Labris (ut aiunt) duntaxat per libo, eo fine, ut ostendam *Dysenteriam* ac *Diarrhæam* torminosam, quæ ferè per septennium vigeant, ac unoquoque Autumno ab Anno 1666. usque ad Annum 1672. solenniter hæc *Londini* revirescentes ubique Epidemicè grassabantur, subortas fuisse à Febre verè *Συγχυσις*, quam eo nomine appello *Συγχυσις* Spuriam, quia cum vehementi Humorum Colliquatione, eorūque per Intestina excretionē conjungebatur. Atque equidem, ut à verà ac genuinà Ideâ hujus Morbi formatâ, Curativæ Indicationes in posterum certiores desumantur, Mihi in votis est, ut communi Medicorum consensu *Diarrhæa*, & *Dysenteria Castrensis*, seu quæcunque alia Epidemia, nomine proprio *Συγχυσις* Spuriæ ac Colliquativæ posthac designentur.

Quem.

Quemadmodum Febris *Συγχυσις* genuina *Morbilis Epidemii* ab Anno 1665. (in quo *Pestis*, Veneno ad gradum summè deleterium provento, caput suum extulit) ferè per biennium prosligata disparuit, nec amplius recedente sole grassata est ut antè; Ad eundem modum *Συγχυσις* hæc Spuria & Colliquativa, *Dysenteriae* & *Diarrhææ* Torminosæ nomine designata, quæ post *Pestem* subintrans, unoquoque Autumno, ferè per septennium repullulans & longè latèque serpens imperium suum hic Loci exercuisset, penitus exulabat. At locum dedit *Morbillis Epidemii*, qui ad instar *Pestis* mitioris, nulli sexui vel ætati parentes, adeo Mensibus Anni 1672. Autumnalibus *Londini* sæviebant, ut tercenti plus minùs inde confecti, quaque hebdomadâ ad Orcum descenderent. At hi nunquam Epidemicè in posterum hucusque grassati sunt. Quantum verò hæc ipsa *Pestilentialis* & Epidemia Febris *Morbillosa*, post auxilium suum, (ubi scil. salutare eventum habitura fuit) speciem Febris *Συγχυσις* referebat, atque quàm egregiè *Cortex Peruvianus*, eo nomine, in Curatione ejus perficiendâ partibus suis functus sit, posthac suo loco enarrabitur; scil. in *Exercitationis* tertiæ Cap. II. ubi *Morbillos* & *Febrem Scarlatinam* ex professo tractaturi sumus.

Mor-

*Sive
simplex
unoquoque
Autumno
ab Anno
1673. ad
presentem
Annum
1692. Epi-
demia.*

Morbillosa autem hac Constitutione, post tyrannidem ad sex Menses durantiem, jam demum sub finem hyemis sensim declinante, ac tandem penitus exulante, Venenum Febriferum deinceps proximo Autumno, scil. Anno 1673. quatientus mitescere & cicurari videbatur, & mitius hucusque est. Unde Febris, quæ unoquoque Anno à Mense Augusto usque ad Solstitium hyemale antehac Epidemicè grassabatur, non amplius *Dysenteriae* vel *Diarrhoeae* Torminosæ speciem induit, vel cum quocunque altero vehementi Symptomate conjuncta fuit; verum typum eundem ad vicissimum usque Annum gerit, quem ante *Pestem*, quæ Annis 1665. & 1666. vigeat, præ se tulit: Et forsitan eundem typum servatura est, donec à Peste aliquâ exitiosa in prociñctu stante Venenatum Fermentum mutari, & in gradum magis deleterium provehi contingat. Fateor equidem à gradu Veneni mitiori, nonnullis Annis, præsertim ab Anno 1677. ad 1682. (quo tempore circumforaneus ille *Tabor Corticem Peruvianum*, pro Arcano cæteris Medicis ignoto venditans, sese Februm *Æsculapium* unicum jactabundè gloriabatur) Febres *Intermittentes Quotidianas*, *Tertianas*, *Quartanas*, ferè pari passu cum *Sive* Epi-

Epidemicè grassatas esse; Atque Annis nuperis, præsertim durante *Æmæ* Constitutionis, Mensibus scil. *Septembris* & *Octobris*, à gradu Veneni plus solito irritante, has ipsas *Sive* aliquando cum vehementi aliquo Symptomate conjunctas, non tantum speciem *Diarrhoeae* & *Dysenteriae* periodicæ, verum etiam *Cholerae* Morbi, *Vomitionis* immanis, *Rheumatismi* versatilis, *Pleuritidis*, *Colicae* Ventriculi & Intestinorum, seu alterius alicujus Morbi Acutissimi induisse: Quinetiam has ipsas *Sive* non tempestivè aut ritè curatas, à Veneni incremento, in *Malignas* & funestas sæpenumèrò degenerasse; & nonnunquam à gradu Veneni præter modum Deleterio, in primo insultu *Malignas* extitisse, *Purpuratas* scil. *Petechiales*, vel *Morbillosa Efflorescentia*, *Vesiculis aqueis* per collum & Pectus Sparsis, *Parotidibus*, *Bubonibus*, *Anthraxis*, cæterisque Malignitatis indicia notatas. Verum cunctæ hæc Febres, sive *Sive* Spuriæ, sive *Malignæ*, *Sporadicæ* duntaxat fuerunt, neque contagione, ut in Pestilentiali Constitutione, sese propagabant. Febris unica *Epidemia*, quam singulis Autumnis jam per quatuor lustra Annorum solenniter repullulare observavi, fuit verè *Sive* simplex, & quæ *Cortice* tempe-

tempestivè exhibitio semper cedere solebat. Neque Constitutio Variolosa, Erysipelatosa, Scarlatina, Rheumatica, Anginosa, Pleuritica, vel si qua sit alia, in unâ vel alterâ Anni tempestate grassata, adeo Venenum Autumnale mutavit, ut Febris Epidemia, in tot Annorum decursu, à Typo solito quicquam deflecteret, aut novo diversoque tenore procederet.

FINIS.

Litera H. denotat Historiam.

	A.	Page.
A Bdominis Spasmi in Febre Intermitte[n]te. H.		236
Abdominis Spasmi in Febre Remittente. H.		358.
		365
Acrimonie Sanguinis Symptomata.		25
Acutus Morbus quid.		44
Acutorum Morborum Symptomata in genere Nervolo.		28, 29
Acutorum Morborum Curatio à Veteribus instituta, conformis Hypothesi Authoris de Ægrotatione Spirituum Animalium.		40
Acutorum Universalium & eorum Symptomatum Ratio Formalis.		45, 46
Aeris Malignitas Morborum Causa. 20. 27. 33. 50. 73. 291		
Variolarum & Morbillorum Causa.		49
Ætiologia Morborum & Symptomatum ex Anatomia petenda.		2
Alealium usus.		328
Alexipharmacorum usus.		335
Algor præternaturalis.		34
Algor in Paroxysmo Febris Intermitte[n]tis ad triduum continuatus.		51. 85
Algor istiusmodi quomodo tractandus.		99
Algor quò intensior vel remissior in primo insultu Febris, eò magis minusve Deleterium est Venenum & Fermentum Febrile.		52
Algor Universalis.	189. H. 196.	198
Aleri adstrictio in Febre Continente.		316
Aleri Fluxus Symptomaticus. 317	Vid. Diarrhæa.	
Amera Febrifuga.		108
Unde vis eorum Febrifuga.		113, 114
Vi Ecphrastica pollent.		112
		Ana[ph]oristica

INDEX.

<i>Anastomosis</i> nulla Venarum cum Arteriis.	Pag. 14
<i>Anatomie</i> necessitas.	1, 2
<i>Anatomica</i> disquisitio Medici & Philosophi est diversa.	3
<i>Andreas Meruill</i> ex ignorantia Medici Fatis occubuit.	96
<i>Angiosorum</i> Dolorum in Febribus Causa.	60
<i>Anima</i> non ægrota.	16
<i>Animi</i> Pathemata. Vid. Pathemata.	
<i>Antidotorum</i> Modus operandi.	152
<i>Antimonium</i> Diaphoreticum Febrifugum.	107
<i>Antipathia</i> ex Idiosyncrasi orta.	133
<i>Apibitarum</i> in Febribus Causa.	60
<i>Apibite</i> Albæ.	309. 357. 398. 412
<i>Apoplexia</i> Symptoma Febris Intermitentis.	82
<i>Apoplectici</i> tractatio.	Ibid.
Indicationes in hoc Morbo.	100. 195. H. 255. 257
<i>Appetitus</i> depravatus.	57
<i>Aque Minerales</i> præparatæ.	102
<i>Ardentis</i> Febris Symptomaticæ Curatio à Veteribus instituta.	325
Ab Authore instituta.	347
<i>Arsenicis</i> Veneni Symptomata.	158
<i>Arthritis</i> quos maxime affligit.	32
B.	
B oli <i>Armenæ</i> Vis ex observatione Fracastorii.	160
C.	
C aloris <i>Febrilis</i> Symptomata.	25
Calor in excessu Sudores impedit.	65
<i>Casrensis</i> Febris.	426
<i>Catbarticorum</i> usus sub finem Febris Continentis.	337
<i>Catbartica</i> non usurpanda ante usum Corticis Peruviani.	175
Nisi in Cachexia insigni.	176. 180
<i>Catbarticorum</i> noxa in Febris Intermitentis Paroxysmo.	95
<i>Causici</i> Veneni Symptomata.	159
Cepha-	

INDEX.

<i>Cephalalgia</i> Causa.	Pag. 28. 55. 284
Symptomaticæ Curatio.	321
<i>Cerebri</i> textura.	4
<i>Cerebrum</i> est totius fœtus origo.	3
Cæteras partes proportionè superat.	312
Officina Spirituum Animalium.	11. 19
<i>Chalybeata</i> vi Absteriva pollent.	112
<i>Chamæmelis</i> Florum virtutes Febrifugæ.	110. H. 264.
<i>China</i> China. Vid. Cortex Peruv.	268
<i>Chlorosis</i> , Scorbutus particularis in genere Nervoso.	30
<i>Chlorosis</i> Causa.	32
Symptomata.	30
Chalybe profligatur.	21
<i>Cholerae</i> Morbi Symptomaticæ Causa.	57
<i>Globeram</i> Morbum simulat Febris Intermitentis.	83. 84.
Curatio.	101. 103. H. 208. 210. 212. 251
<i>Cholerae</i> Morbi Symptomaticæ in Febre Remittente Curatio ab Authore instituta.	346. H. 358
<i>Chronicorum Morborum</i> Symptomata in Genere Nervoso.	30
<i>Chronicorum Morborum</i> Universalium Curatio.	41
Ratio formalis.	47
<i>Chronicus</i> Morbus. Quid.	44
Paroxysmi in Morbis Chronicis.	48
<i>Cibus</i> Quantitate aut Qualitate peccans Morborum Causa.	34
<i>Cinnabaris</i> Nativæ Vis.	21. 22
<i>Colicam Ventriculi</i> simulat Febris Intermitentis.	83. Curatio. Ibid. 101. H. 228.
<i>Colicam Intestinorum</i> simulat. H.	231. 233
<i>Colicam</i> simulat Febris Remittens. H.	361. 363
<i>Comatus</i> Causa.	57
<i>Coma</i> in Paroxysmo Febris Intermitentis.	100. Indicationes. Ibid.
<i>Contagions</i> propagatio.	16. 31
FF	In

INDEX.

In Continuum Febrem degenerat Febris Intermitiens.	Pag. 81. H. 212. 215
In Continuum degenerat Continuum.	273. 340. H. 401.
Convulsiones in Infante simulat Febris Intermitiens. H.	409. 416. 419
Corporis Textura est Vascularis.	226, 227
Corticis Peruv. descriptio.	13. 39
Locus Natalis Arboris.	117
Nec Lignum nec Folia sunt Febrifuga.	118
Resina exudans & semina sunt Febrifuga.	Ibid.
Virtus Corticis Indis olim nota.	Ibid.
Unde Europæis innouit.	Ibid.
Unde Pulvis Patrum diætus.	120
A Comité del Cinchon Quina Quina dicitur.	
Vis ejus Febrifuga non consistit in tenuitate partium.	123
Nec in Caliditate aut Siccitate manifesta.	124
Nec in ullâ manifestâ Qualitate.	142
Consilium de Cortice supprimendo.	121
Caliditas aut Siccitas Corticis non impedit ejus Virtutem Febrifugam.	125
Cortex non est Frigidus aut Narcoticus.	127
Argumenta contra Corticem.	127. Solutiones. 136. & sequ.
Unde vis ejus Febrifuga.	140. 145
Vis ejus Febrifuga non ab Evacuacione sensibili.	142.
Corticis Electio.	144
Corticis Preparatio.	167
Genuini Criteria.	171
Corticis Officinarum maximâ ex parte adulterinus.	169
Corticem præscribendi Formulæ.	173. 182
Non sumendus cum Regimine.	177
Canones de usu Corticis.	179. ad 182
Cortex non est causa Recidivationis Februm.	77
Cortex	

INDEX.

Cortex non est causa Tabis.	Pag. 132
Non est quid Venenatum.	133
Ejus Ulius in Febribus Continentibus.	277
Curatio Indicaciones unde petenda.	3
Curandi Methodus in uno eodemque Morbo sæpe diversa.	277. 279. 285. 303
Cutis Poros suos ad nutum Spirituum Animalium constringit & dilatat.	60
Cutis Siccitatis Causa.	58
D.	
Dicoctum Amarum Authoris.	110
Delirij Causa.	75
Diæta in Paroxysmo Febris Ephemeræ.	69
In Paroxysmo Febris Intermitentis.	93
In Febre Euxygi.	
Diaphoreticæ vigente Febre perperam exhibentur.	63
Incommoda eorum in Febre Intermitente.	96
Diarrhææ Causa.	57
Symptomaticæ in Febre Continente Curatio à Veteribus instituta.	317
Ab Authore instituta.	337
Diarrhæa Epidemica.	420
Diarrhæa simulata à Febre Intermitente.	83. 190.
Curatio.	84. 101. 103. H. 201. 204. 206
Corticis Exhibitio in Curatione Diarrhææ.	185
Diarrhæa simulata à Febre Remittente.	H. 254. 256.
	361
Diaphragmatis Spasmos simulat Febris Intermitiens.	
	H. 217. 221. 222
Dysenteria simulata à Febre Intermitente.	83. 190
Curatio.	84. 101. 103. H. 201. 204
Dysenteria Londinensis Epidemica.	420
Ejus Curatio.	425
Dysuria à Vesicatoriis.	404

INDEX.

E Cphraeticorum usus.	Pag. 41
Emetici usus ante tertium Paroxysmum in Febre Intermitente.	88
Incommoda in Paroxysmo.	95
Emetici non usurpanda ante usum Corticis.	175
Emeticum lene propinquantur ante usum Corticis, Nausea suadente.	176. 180
Emetici Veneni Symptomata.	157. 320
Empirici.	313
Emplastra Carpis adhibenda.	106
Enemata.	316
Eorum Incommoda in Paroxysmo Febris Intermitentis.	95
Entis Veneris usus.	387
Ephemera Febris.	68
Ejus Symptomata.	69
Causa Procatactica.	Ibid.
Indicationes.	Ibid.
Diaeta.	Ibid.
Epileptici Insultus periodici.	40. 72
Epidemicorum Morborum causa.	33
In Erysipelatosa Febre Sanguinis feotor.	26
Erysipelatosa Febrem simulat Febris Intermitentis.	83
Ejus Curatio.	101. 102. H. 251
Errores Practicorum in Febris Continentis Curatione.	302. 311
In Curatione Intermitentis.	104
Evacuatio indicatur in Plethora & Cachexia.	105
F Febris Antea definitio.	50
Causa Procatactica.	Ibid.
Symptomata in primo insultu.	51
Indicationes.	52
Sympto-	

INDEX.

Symptomata Febrilia.	Pag. 53. 55
Eadem sunt cum iis quæ à Toxico assumpto sequuntur.	71. 154
Indicationes Febriles.	54
Symptomata in Humoribus.	57
Curatio radicalis Februm.	58
Criseos signa.	62, 63
Crisis.	62
Febrilis Antidotus.	60. 160. 114
Febris Ardens. Vid. Ardens.	
Castrensis. Vid. Castrensis.	
Ephemera. Vid. Ephemera.	
Intermittens. Vid. Intermittens.	
Maligna si. Zovægi. Vid. Maligna si. Zovægi.	
Zovægi. Vid. Zovægi.	
Februm Synopsis.	67
Febres discriminantur à Fermento Febrili.	271
Febres gradu tantum differunt.	273
Symptomata Veneni in Febribus.	157
Febrifuga, Pericarpia.	106
Chymica.	107, 108
Amara simplicia.	108
Febrifugum non est propinandum durante Paroxysmo.	98
Fermentum Universale Totius Corporis.	12
Fermentum Febrile.	72, 153
Est Venenum. 153. Vid. Venenum.	
Fermenta in quantum Febres discriminant, gradu tantum differunt.	271
Fermentum Febrile debilius, aequale, vel fortius Viribus Spirituum diversam producit Febrem.	276
Fluxus Alvi. Vid. Diarrhæa.	
Fæcis origo prima.	3
Fomes, quem Antiqui causam Paroxysmorum in Febribus statuerunt, rejicitur.	37. 113
F f 3	Frigus

INDEX.

Frigus Morborum Causa. 34
Cutis Poros contrahit & Sudores impedit. 65

H.

H *Elmoutii* Archæus. 12
Hemierania Periodica. 81. 195. H. 259
Hemirruæ Febris. H. 111. 268
Humorum Dylcrasia Spiritus afficit. 19
Humorum Sphacelo affectorum Symptomata. 25
Hypochondriaci & *Hysterici* affectus à Spiritibus crudis
& flatulentis oriuntur. 17
Chalybe profligantur. 21
Illorum Fomes in Genere Nervoso. 30. 72
Symptomata. 47
Illorum Vigiliæ temperantur Entè Veneris. 387
Tempore Paroxyismi insigni Urinæ profluvio corripiuntur. 47
Illorum Saliva Acris. 48
Hysterici insulsus Periodici. 40. 72

I.

I *Nisus* *Croci* Metallorum Febrifluga. 107
Intermittens Febris definitio. 71
Causæ Procatartice. 73
Symptomata. 73. 74
Duratio Paroxyismi. 75
Causa Paroxyismi. 37. 76
Febris ipsius Duratio. 76. 78
Recidivationis Causa. 77
Diagnostica. 80. & sequ.
Prognostica. 85. ad 90.
Indicationes Curativæ. 92
— In Paroxyismo. 92. & sequ.
— Extra Paroxyismum. 104
Curatio. 79. 160. & sequ.
Febris

INDEX.

Febris Intermittens tractatio cum Symptomatis alterius Morbi. Pag. 99

Paroxyismi sunt peracuti, Morbus ipse Chronicus. 78

Ad Morbos graviore viam sternit. 90

In Malignam Febrem mutatur. H. 234

Cum Doloze Nephritico conjuncta. H. 260

In parvulis in primo insultu Continuae Typum induit. 75

Symptomata Veneni in Febre Intermittente. 155

Intermittens Epidemica. 418

Quo in loco & quo tempore sunt Epidemica. 73.

L.

L *Affrudinis* Ulcerosa Causa. 29. 56

Lateralis Dolorem puncturatum simulat Febris

Intermittens. H. 239

Lienteria in Febre Remittente. H. 361

Laes Venerea. 27

Lumbaginis Causa. 56. 284

Curatio. 321

Lympha non est Morbosa. 330

Colliquatur in Febribus Continentibus. 308

M.

M *Acibina* Corporis constat ex Fibrillis expansis Co-
rebril. 36

Malignitatis Notæ. 274. 429

In Febre Maligna Sanguinis fetor. 26

Februm Malignarum Curatio à veteribus instituta. 40

Crisis. 65

Indicationes. 66. 67

Indicationes cum Cortex Peruv. Antidosis Febrilis,
nullus est usus. 59

INDEX.

Febris <i>Maligna</i> in constitutione Epidemica in primo insultu est Continens.	Pag. 273
Febres <i>Malignae</i> prope Crisim in Continentes mutantur. 274. 415. Vid. Plura in <i>Synopsi</i> .	
<i>Medicinae</i> definitio.	
Subiectum generale & speciale.	1
Instrumenta.	<i>Ibid.</i>
Ejus Apparatus.	<i>Ibid.</i>
<i>Medicamenta</i> Specifica.	2
—Eorum notitia Experientia acquiritur.	42
—Eò melius operantur quo simpliciora.	42
—Spirituum Animalium motus compescencia nullum relinquunt Miasma in Sanguine, per aliud Remedium evacuandum.	173
<i>Medicamenta</i> Sale Volatili abundantia.	20
<i>Medico</i> Notitia quae necessaria.	41
<i>Medici</i> Hypotheses unde desumenda.	1, 2
Ad Naturae Normam debet Mandata sua Dietetica & Pharmaceutica derigere.	22
<i>Medicus</i> Naturae Ancillatur.	92
<i>Medullae</i> oblongatae Textura.	92. 302
<i>Melancholia</i> Hypochond. Vid. <i>Hypochondriacus Affectus</i> .	4
<i>Mercurialis</i> Veneni Symptomata.	158. 308
<i>Methodus</i> Medendi Antiquis usatissimus, conformis Hypothesi Authoris de Morborum origine in genere Nervoso.	
<i>Morbili</i> .	
Symptomata.	48
Epidemii.	49
<i>Morbis</i> quid sit.	427
<i>Morborum</i> Schema.	53
<i>Morborum</i> Semen est aliquid Heterogeneum.	45
Causa.	31. ad 34
Metastasis.	36
Sunt vel Chronici vel Acuti.	44
<i>Morbi</i>	44

INDEX.

<i>Morbi</i> Partium mediatae oriuntur ex mala Diathesi Spirituum Animalium.	Pag. 28. 41
<i>Morbi</i> Partium.	43
<i>Morbi</i> primario Universales sunt immediate in Spiritibus.	17. 22. 26
Secundario Universales, sunt immediate in Spiritibus.	27
<i>Morborum</i> Universalium Divisio.	43
N.	
<i>Nausea</i> Symptomatae Causa.	57
<i>Nausea</i> Pharmacorum unde.	152
<i>Nausea</i> Symptomata in Febre Remittente.	351
<i>Nervi</i> Spirituum Animalium Canales.	4. 6. 11
<i>Nervorum</i> Figura & Ortus.	11
Sex rerum <i>Non-Naturalium</i> abusus Morborum Causa.	18
O.	
<i>Obstructiones</i> aperit Cortex.	133. 139
<i>Ophtalmia</i> Symptomata. H.	201. 228
<i>Optatorum</i> Usus.	336
—Incommoda in Paroxysmo Febris Intermittentis.	
—Remittentis.	96
<i>Oris</i> Ariditatis Causa.	312
<i>Ositationis</i> Causa.	58
	29
P.	
<i>Paracelsi</i> Praecipitatum Diaphoreticum non est Optimum Febrifugum.	107
<i>Paralysis</i> fit à Spiritibus stupidis.	18
<i>Paralyticorum</i> Fibrae in principiis Nervorum humiditate Curantur.	19
<i>Paroxysmorum</i> in Febribus Intermittentibus Causa.	37.
	76. 271
Non fiunt per Antiquorum Fomitum.	37
<i>Paroxysmi</i>	

INDEX.

<i>Paroxysmi</i> in Morbis Chronicis.	Pag. 48
<i>Partis</i> Dolores simulat Febris Intermitteus.	236
<i>Partemata</i> Animi genus Nervosum afficiunt.	16. 19. 27
Morborum sunt Causæ.	31. 50. 73
Variolarum & Morbillorum Causæ.	49
<i>Pericarpiorum</i> usus ante tertium Paroxysmum Febris Intermitteus.	88
Formulæ.	106
<i>Peripneumonia</i> à Febre Intermitteente simulata Curatio.	102. H. 246
<i>Pestis</i> Epidemica.	419
<i>Phtisis</i> simulata à Febre Intermitteente. H.	206
<i>Pharmaceutica</i> ad Praxin necessaria.	2
<i>Pharmacorum</i> Nausea unde.	152
<i>Phteneticorum</i> Dolorum in Febris Causa.	60
<i>Pleuritidem</i> simulat Febris Intermitteus. 83. Ejus Curatio.	102
<i>Pleuritis</i> simulata à Febre Continente.	371
<i>Porus</i> Quantitate aut Qualitate peccans Morborum Causa.	34
<i>Pallorum</i> Columbinorum Applicatio ad Pedes.	334
<i>Pulmonum</i> & aliarum partium Animalium Usus.	Ibid.
<i>Pulsus</i> fortioris Causa.	57
<i>Quina Quina</i> . Vid. <i>Cortex Peruv.</i>	

R.

<i>R</i> espirationis inordinatæ Causa.	57
<i>Rheumatismus</i> sic à Spiritibus Siccis & Inflammatis.	18
Quibus usatissimus.	32
Dolores quare Versatiles.	56
<i>Rheumaticorum</i> Dolorum in Febris Causa.	60
<i>Rheumatismum</i> simulat Febris Intermitteus. 83. 194. H.	249
<i>Rheumaticus</i> Dolor Lateralis simulatus à Febre <i>Surgei</i> .	H. 275
<i>Rheuma</i>	

INDEX.

<i>R</i> heumatica <i>Surgei</i> in Malignam mutata. H.	283
<i>Rheumatismum</i> simulat <i>Surgei</i> Spuria. H. 390. & sequi.	
<i>Rogoris</i> Causa.	29
<i>S</i> al Absinthii Febrifugum.	108
<i>Salivæ</i> Acris.	48
<i>Sanguinis</i> Ardentis Symptomata.	29
<i>Sanguis</i> est pabulum Spirituum.	6. 18
<i>Sanguinis</i> Crasis immutatur à Spirituum Animalium Morbis.	6. 12. 23
<i>Sanguinis</i> Circulatio in Corpus Musculorum.	13
<i>Sanguinis</i> viciata Diathesis Spiritus Animales corrumpit.	20. 21
<i>Scarlatinam</i> Febrem simulat Febris Intermitteus.	83
Curatio.	101. 104. H. 251. 254
<i>Scorbutus</i> fit à Spiritibus Segnioribus.	18
Symptomata.	30. 47
<i>Singulus</i> Causa.	60
<i>Stis</i> Causa.	58. 74
<i>Spasmodium</i> Origo.	8. 10. 17. 29
<i>Spasmos</i> simulat Febris Intermitteus.	191. H. 215
<i>Spasmodici</i> dolores fixi.	56
<i>Spasmodici</i> Status in Febre Continente Curatio secundum Veteres.	324
Ab Authore instituta.	348
<i>Spiritus</i> Animales Exsunt.	6. 7
Primum Principium Activum Machinæ Corporeæ.	6. 12
Eorum Officina Cerebrum.	11. 19
Uniantur cum Sanguine.	13
Eorum ope Anima Corpori unitor.	7. 16
Eorum Canales.	4. 6. 11
Ex aeris particulis conficiuntur.	10. 33
Mediam	

INDEX.

Mediam Naturam inter Corpus & Animam for- tiantur.	Pag. 7
Illorum Vires.	12. 23
Spiritus Animales possunt Morbofo Fermento inquinari.	5. 6. 147
Labem Sanguinis participant.	20
Crasin Sanguinis mutant.	13
Ex Animi Pathematis & Aëris injuriis afficiuntur.	20
Illorum Morbi sunt multiplices.	17
In Morbis Acutis nimis exaltantur.	40
Eorum influxu impedito partes inferiores exsolvun- tur.	8. 11
Ab eorum Explosione Spasmi.	8. 10
Spirituum Agrotantium Symptomata.	24
Plus periculi in Defectu quam in nimia Exaltatione Spirituum.	92
Sphacelationis Humorum Symptomata.	25
Strangulationem simulat Febris Remittens.	365
Sudores signum Criseos.	63
Dependent à laxitate pororum.	64
Sudores impedit aut Calor aut Frigus in excessu.	65
Sudores Frigidi in Paroxysmo Febris Intermittentis.	100
Zovex's Febris.	271. 276
In Zovex mutatur.	273. 340. H. 401. 409. 416. 419
Est vel Simplex vel Spuria.	282
Simplexis descriptio.	Ibid.
Symptomata.	283
Causa Procatartica.	291
Diagnostica.	286
Prognostica.	276. 293
Indicationes.	278. 301
Curatio à Veteribus instituta. In Zovex mutantis.	327
Ab Authore instituta.	349
	Zovex's

INDEX.

Zovex's Spuriæ Diagnostica.	Pag. 287
Curatio.	343
Symptomata Veneni in Febre Zovex's.	156
Zovex's Augmentum.	305
Status.	306
Mutationis in Zovex's Signa.	307. 310. 313
Crisis. 308. Criseos signa.	307
Declinatio.	309
Methodus Febrifuga rationalis.	314
Regimen in Febre Zovex's.	315
Corticis usus in Curatione Febris. Zovex's.	277. 289.
	342
Zovex's in Intermittentem saepe facessit.	417
Zovex's Epidemica.	417. 428
Quibus in locis & quo tempore fit Epidemia	291.
	415
Zovex's sive Continua.	273
In principio Continens videtur.	274. 415
In Infancibus facile in Intermittentem transit.	275
In principio in Zovex's mutari potest.	299
Curatio.	335
Quid observandum in Curatione.	279
Prognostica.	276. 279
Symptomata.	275. 416
Non potest sanari priusquam fit Zovex's.	277
Symptomata Veneni in hac Febre.	156
Suppedaneorum Usus.	61. 67. 332
Surditas ex usu Corticis.	132
Sympathia partium.	33

INDEX.

T.	
A ctus percipit Spiritus Animalis.	Pag. 8.
Teriana Febris. H.	III. 264. 269
Tussicorum Usus.	318
Thoracis Spasmi à Febre Intermitteute. H.	358. 365
Topica operantur per effluvia emissa.	164
Toxicorum virulentia non consistit in Qualitatibus manifestis.	151
Tussis Febrilis Curatio.	336.
V.	
V ariolarum Symptomata in Genere Nervoso.	29
Variolarum primus insultus cum illo Februm convenit.	49
Veneri definitio.	147
Non agit in humores primario.	148, 149
Effectus in corpore.	149
Fons est Symptomatum Febrilium.	58
Modus operandi cognoscibilis ab effectu tantum.	
Veneri gradus Intermitteute Februm producents.	271
Veneri gradus producents.	272. 276
Veneri gradus Mixtam producents.	272
Veneri gradus producents.	273. 276
Veneri Symptomata Emeticam ac Catharticam Naturam participantis.	190
Veneri Cantharidibus congeneris Symptomata.	159
Venasectio incommoda in Paroxysmo Febris Intermitteute.	95
Venasectio quo in casu celebranda ante usum Corticis.	180
Vertiginis Causa.	29. 53
Vertigo ex usu Opii.	53
Vesicatoriorum Usus.	67. 100. 330
Vigilia.	

INDEX.

Vigiliarum Causa.	Pag. 56. 284
Curatio.	333. 336
Vinum Benedictum est Febrifugum.	107
Viscera omnia à Cerebro ortum ducunt.	4
Viscus quercinus.	21
Ungula Alcis.	Ibid.
Universales Morbi. Vid. Morbi.	
Vomitionis Symptomata Causa.	57
Vomitio Symptomata in Febre Intermitteute.	83. 190
Ejus Curatio.	84. H. 191. 254
Curatio Vomitionis Symptomata in Febre Continente secundum veteres.	319
Ab Authore instituta.	344. H. 351. 365
Urinae Turbida ac Rubedine tincta Causa.	58

FINIS.

ERRATA.

Page 3. linea 23. lege perpendenda. p. 8. l. 1. leg. functiones. p. 10. l. 8. leg. aſſeram. l. 20. leg. Conſuſionem. p. 16. l. 8. leg. delirium. l. 19. leg. Contagioſorum. p. 17. l. 26. leg. Indiciari. p. 19. l. 23. leg. reddatur. p. 21. l. 20. leg. evectis. p. 23. l. penult. leg. partem. p. 24. l. 4. leg. cum. l. 8. leg. Phthiſi. p. 27. l. 16. leg. Venenum. l. 23. leg. nutritium. p. 28. l. 14. leg. humorem. p. 29. l. 3. leg. ſenſum. p. 46. l. 10. leg. potis. p. 48. l. 9. leg. Hyſtericis. p. 57. l. 24. leg. alterato. p. 60. l. 6. leg. delictis. p. 62. l. 21. leg. laxitatem. p. 68. l. 17. leg. Regimine. p. 73. l. 27. leg. *duſmivw*. p. 82. l. 29. leg. ſteruſtoris. p. 83. l. 29. leg. Emetico. p. 99. l. 11. leg. adſciſcit. l. 30. leg. excitatio. p. 103. l. 28. leg. tormicos. p. 106. l. 20. leg. ſufficiendo. p. 111. l. 16. leg. recidivatio. p. 131. l. 25. leg. libidine. p. 136. l. 3. leg. humorum. p. 156. l. 1. leg. Quoties. p. 157. l. 15. adde R. p. 176. l. 13. l. 14. leg. ſipian. p. 185. l. 1. leg. dūmid. p. 196. l. 9. leg. Thameſin. p. 206. l. 25. leg. Adſtrin- gentibus. p. 207. l. 6. leg. Polychreſta. *ibid.* l. 24. leg. coſida. p. 211. l. 1. leg. inferendam. p. 222. l. 9. leg. deliquis. p. 225. l. penult. leg. devoraret. p. 226. l. 13. leg. exſulſitandis. l. 15. adde applicanda. p. 231. l. 2. leg. *Rhaſis*. p. 242. l. 10. leg. miniſtranda. p. 244. l. 11. leg. reliqua. p. 261. l. 18. leg. Vehementioribus. p. 279. l. 7. & paſſim leg. *Σύμψυ* cum accentu in antepenultimā. p. 274. l. 8. & paſſim lege *Σύμψυ* cum accentu in antepenultimā. p. 277. l. 7. & paſſim lege *Σύμψυ* cum accentu in penultimā. p. 290. l. ult. loco libel leg. Exercitationis. p. 299. l. 2. leg. colligata. p. 305. l. 6. leg. diverſa. p. 325. l. 9. Cefiro. p. 333. l. 18. Cefiro. p. 342. l. 19. leg. totam. p. 345. l. 6. dele Statum. l. 25. leg. iter. p. 348. l. 18. leg. Organum. p. 351. l. 24. leg. Egri- tudine. p. 354. l. 5. leg. ſimulans. p. 355. l. 3. leg. poterunt. l. 14. leg. propinquare. p. 365. l. 24. leg. Abſynth. p. 387. l. 17. leg. Hyſtericarum. p. 392. l. 26. leg. Spin. p. 394. l. 13. leg. Saccharat. p. 414. l. 4. leg. ter. p. 416. l. 29. leg. conductitias.

